

SUOMESSA ASUVIEN MAAHANMUUTTAJIEN KOTIINLÄHETYSILMIÖ TRANSNATIONAALISESSA VIITEKEHYKSESSÄ

Iiona Bontenbal

Jyväskylän yliopisto

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Sosiologia ja valtio-oppi

Pro gradu -tutkielma

Kevät 2015

Abstrakti

Suomessa asuvien maahanmuuttajien kotiinlähetysilmiö transnationaalisessa viitekehyksessä

Ilona Bontenbal
Pro gradu -tutkielma
Sosiologia ja valtio-oppi
Jyväskylän Yliopisto
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Kotiinlähetykset, joissa siirtolaiset lähettävät erilaisia pääoman muotoja muuttokohteestaan kotimaahansa, ovat merkittävä maailmanlaajuinen ilmiö. Myös Suomesta lähetetään suuria määriä rahaa ulkomaille. Tutkimusta kotiinlähettämisestä on Suomessa tehty kuitenkin vielä hyvin vähän. Tämä tutkielma keskittyy Suomessa asuvien maahanmuuttajien poikkikansallisten suhteiden ja heidän lähettämiensä kotiinlähetysten tutkimiseen. Tutkielmassa selvitetään, millaisia merkityksiä kotiinlähetykset saavat, miksi kotiinlähetystyksiä lähetetään ja millainen merkitys lähetyksillä on maahanmuuttajien transnationaaleille suhteille kotimaansa yhteisöihin. Tutkimusaihe on rajattu koskemaan raha- ja tavaralähetyksiä.

Tutkimuksen aineisto on kerätty puolistrukturoiduilla teemahaastatteluilta, ja se muodostuu seitsemän maahanmuuttajan haastattelusta. Haastateltavat ovat kotoisin viidestä eri maasta: Thaimaasta, Indonesiasta, Pakistanista, Syyriasta ja Ghanasta. Aineisto analysoidaan teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä, jossa teoriana toimivat aikaisemmissa tutkimuksissa havaitut aiheeseen liittyvät löydökset.

Aineistosta käy ilmi, että kotiinlähetykset muodostavat moninaisen ilmiön. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä niin tavaroita kuin rahaa kotimaahansa. Lähetysten vastaanottajia ovat yleensä perheenjäsenet, ja lähettäminen tapahtuu vaihtelevilla tavoilla. Tavaralähetykset lähetetään pääasiassa lahjoina ja raha taloudellisena tukena. Lähetyksiä lähetetään myös hyväntekeväisyyteen kotimaahan. Kotiinlähetykset lähetetään vapaaehtoisesti, ja niitä lähetetään, vaikka niille ei olisi välttämätöntä taloudellista tarvetta. Erilaiset kulttuuritaustat vaikuttavat kotiinlähetysten lähettämiseen, mutta tästä huolimatta ilmiö saa hyvin samankaltaisen luonteen eri maista tulleiden keskuudessa.

Tutkimuksessa käy ilmi, millaisia piirteitä kotiinlähetysilmiö voi saada suomalaisessa kontekstissa ja että kotiinlähetyksillä on taloudellisen roolin lisäksi myös merkittävä sosiaalinen rooli. Aiheen laajuus ja aineiston määrä merkitsevät, että aiheesta jää vielä selvittävää jatkotutkimuksille.

Avainsanoja: remittance, kotiinlähetykset, rahalähetykset, tavaralähetykset transnationalismi, suhde kotimaahan, maahanmuuttajat, lähettämisen motiivit, suomalainen konteksti.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuskysymykset	1
1.2 Tutkielman suhteuttaminen aikaisempaan tutkimukseen	3
1.3 Tutkimusmetodi ja tutkielman rakenne	4
2 TRANSNATIONALISMI.....	6
2.1 Siirtolaiset kotiinlähetysilmiön takana.....	6
2.2 Suomeen muuttaneet siirtolaiset	7
2.3 Transnationalismin määrittely	10
2.4 Transnationaaliset yhteisöt	11
2.5 Kahdessa yhteisössä eläminen	12
3 KOTIINLÄHETYSILMIÖN VIITEKEHYS	15
3.1 Mitä on kotiinlähetys?	15
3.2 Kotiinlähetysten kategoriat	18
3.3 Kotiinlähetysten määrä ja määränpää	20
3.4 Kotiinlähetysten väylät	24
3.5 Motiivit lähettää rahaa	25
3.5.1 Perhekeskeinen ajattelu	26
3.5.2 Altruismi.....	28
3.5.3 Oman edun tavoittelu	29
3.5.4 Velvollisuus.....	30
4 METODOLOGIA.....	33
4.1 Haastattelut aineistona	33
4.2 Haastateltavien muodostaman näytteen valikoituminen.....	35
4.3 Haastattelujen toteuttaminen ja aineiston esittely.....	37
4.4 Aineiston koko	39
4.5 Aineiston analyysimenetelmä	41
4.6 Objektiivisuus ja ennako-oletukset	43
4.7 Aineiston koodaaminen	44
5 AINEISTON ANALYYSI	46
5.1 Elämä Suomessa	46
5.1.1 Muutto kotimaasta Suomeen.....	47
5.1.2 Motivaatiotekijät Suomeen muutolle	52
5.1.3 Työt ja opinnot Suomessa	57
5.2 Elämä kotimaassa	60

5.2.1 Työt ja opiskelut kotimaassa	61
5.2.2 Perhe kotimaassa	63
5.2.3 Perheen toimeentulo	65
5.3 Yhteydet kotimaahan	68
5.3.1 Yhteydenpidon kohde ja aika	68
5.3.2 Yhteydenpidon muodot	71
5.3.3 Vierailut kotimaassa	73
5.4 Kotiinlähetykset	76
5.4.1 Mitä Suomesta lähetetään	76
5.4.2 Kenelle kotiinlähetystiä lähetetään?	81
5.4.3 Miten kotiinlähetystiä lähetetään?	84
5.4.4 Haastateltavien motiivit lähettää kotiinlähetystiä	88
5.4.5 Keskustelu lähetystistä vastaanottajan kanssa	100
5.4.6 Ryhmälähetystiä	103
5.4.7 Lähettämisen vaikutukset elämään	106
5.5 Tulevaisuus	109
5.5.1 Kotiinlähetystien vaikutus tulevaisuuden suunnitelmiin	110
5.5.2 Muuttosuunnitelmat	113
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	118
6.1 Millaisia muotoja kotiinlähetystiä saa?	118
6.2 Miksi Suomessa asuvat maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetystiä?	123
6.3 Millainen rooli kotiinlähetystillä on lähettäjän suhteeseen kotiyhteisönsä?	128
7 PÄÄTÄNTÖ	132
7.1 Kooste tuloksista	132
7.2 Tutkimuksen arviointi	134
7.3 Lisätutkimuksen aiheita	136
LÄHDELUETTELO	138
LIITE 1	147
LIITE 2	150
LIITE 3	153

1 JOHDANTO

Vuonna 2013 maailmassa oli 232 miljoonaa siirtolaista, mikä vastaa 3,2 % maailman ihmisistä (International Migration 2013 – UNFPA, 2013). Muuttovirtausten seurauksena kasvavalla määrällä ihmisiä on transnationaaleja eli valtioiden rajoja ylittäviä kytköksiä ja yhteyksiä: ihmiset elävät ja ovat osa yhteisöjä yhä useammin yhtä aikaa *siellä* ja *täällä* (Vertovec, 1999). Sosiaalisia suhteita kotimaan yhteisöihin pidetään yllä erilaisten yhteydenpitoväylien avulla, jolloin maahanmuuttajat toimivat jäseninä sekä vanhassa että uudessa yhteisössään samanaikaisesti. Vuorovaikutus yhteisöissä voi olla sekä sosiaalista että taloudellista. (International Dialogue on Migration – IOM, 2010.) Tämä tarkoittaa sitä, että maahanmuuttaja voi erilaisilla teoilla, viesteillä ja esimerkiksi *lähetyksillä* toimia osana yhteisöä kotimaassaan fyysisestä poissaolostaan huolimatta. Ihmisten sosiaalisten suhteiden hahmottamiseksi ei tällöin enää riitä se, että katsotaan vuorovaikutusta yhden maan rajojen sisällä, vaan on huomioitava maiden rajoja ylittävä yhteisöllisyys.

Kotiinlähetykset, eli se että siirtolaiset lähettävät erilaisia pääoman muotoja muuttokohteestaan kotimaahansa, ovat yksi transnationaalinen yhteisössä toimimisen muoto. Kotiinlähetykset edustavat maiden rajoja ylittäviä pitkän matkan sosiaalisia suhteita, jotka sitovat maahanmuuttajia heidän kotimaassaan asuviin perheenjäseniinsä ja tuttaviansa (Guarnizo, 2006). Kotiinlähetykset osoittavat, että maahanmuuttajat ovat osana erilaisia yhteisöjä yhtä aikaa: he ovat osa yhteisöä siinä maassa, jossa he asuvat ja työskentelevät, ja samaan aikaan he ovat osa kotimaansa yhteisöä, johon he pitävät yhteyttä ja johon he vaikuttavat esimerkiksi kotiinlähetysten kautta. Termillä *kotimaa* viitataan tutkimuksessa siihen maahan, josta kukin maahanmuuttaja on kotoisin. Tutkimus ei ota kantaa siihen, onko tämä itse asiassa edelleen maahanmuuttajan kotimaa vai ennemminkin entinen kotimaa. Termillä on omat rajoitteensa, joita pohdin myöhemmin tutkielmassa.

1.1 Tutkimuskysymykset

Tutkielmassa tutkin ihmistä osana transnationaalisia, rajoja ylittäviä, yhteisöjä. Koska transnationalismi on laaja ja häilyvä konsepti, on aihetta pro gradu -tutkielman kokoisessa

työssä lähestyttävä jonkin spesifin näkökulman kautta. Näkökulmaksi työhön on valittu kotiinlähetykset, jotka muodostavat yhden transnationaalista yhteisöjä ylläpitävistä ja rakentavista väylistä. Tutkimuksessa keskitytään erityisesti rahassa mitattavissa oleviin kotiinlähetyksiin sen vuoksi, että ne ovat konkreettisempia kuin muut kotiinlähetysten muodot.

Tutkimuksessa tutkin, (1) millaisia merkityksiä transnationaalinen yhteydenpidon muoto, jossa maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetyksiä kotimaahansa, saa Suomessa asuvien maahanmuuttajien keskuudessa; (2) miksi maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetyksiä; ja (3) millaiseksi maahanmuuttajat kokevat kotiinlähetysten merkityksen heidän transnationaaleille suhteilleen kotimaansa yhteisöihin. Aikaisemman tiedon perusteella voidaan hahmotella myös joitakin apukysymyksiä: Mitä lähetetään? Kuka lähettää? Kenelle lähetetään? Miten lähetetään?

Tutkimuksen yhdeksi keskeiseksi kysymykseksi nousee, millaisia päätöksiä maahanmuuttajat tekevät lähettäessään kotiinlähetyksiä kotimaahansa. Taloustieteen politiikan teoriassa korostuu rationaalisen valinnan ajattelu (Berndtson, 2005, s. 73). Rationaalisen valinnan ajattelu perustuu näkemykseen, jonka mukaan ihmiset toimivat rationaalisesti pyrkiessään päämäärinsä. Yksinkertaisesti ajateltuna saatettaisiin päätellä, että maahanmuuttajien tekemä ratkaisu lähettää esimerkiksi rahaa merkitsee, että maahanmuuttaja joutuu luopumaan jostakin: maahanmuuttaja lähettää jotakin omaansa pois eikä enää itse voi käyttää sitä. Toisaalta voidaan kysyä, onko kotiinlähetysten lähettäminen pelkästään luopumista ja hyväntekeväisyyttä vai saako maahanmuuttaja prosessissa itse jotain. Tähän etsitään vastauksia perehtymällä esimerkiksi siihen, millaisia motiiveja maahanmuuttajilla on lähettää kotiinlähetyksiä.

Kotiinlähetykset muodostavat poikkitieteellisen tutkimuskohteen, jota voidaan lähestyä esimerkiksi sosiologian, kehitystutkimuksen, yhteiskuntatieteen, taloustieteen ja valtio-opin näkökulmien kautta. Pro gradu -tutkielma on osa sekä sosiologian että valtio-opin opintoja. Kumpikin tutkimusala tuo tutkimukseen oman näkökulmansa ja täten laajentaa ymmärrystä kotiinlähetysilmiöstä. Tutkimus tuottaa yhteiskunnallista tietoa ja tietoisuutta maahanmuuttajien elämään vaikuttavasta ilmiöstä, jota voidaan kenties hyödyntää yhteiskunnallisissa päätöksenteossa. Tutkimus voi hyödyntää yhteiskuntaa myös tuottaessaan yleissivistävää tietoa (Berndtson, 2005).

Tutkimus ei pyri ottamaan kantaa, onko rahan lähettäminen positiivinen vai negatiivinen ilmiö. Tutkimus ei myöskään pyri selvittämään kotiinlähetysten vaikutusta maiden kehitykseen. Tämän asian murehtimisesta huolehtivat jo useat muut aikaisemmat tutkimukset (ks. esim. de Haas 2010; Bettin & Zazzaro 2011; Faist ym., 2013; Ratha 2013). Myöskään sen selvittäminen, mihin rahat kulutetaan ja mikä vaikutus rahan kuluttamisella on vastaanottomaassa, ei ole tämän tutkimuksen tarkoitus. Sen sijaan tutkimus lähtee selvittämään Suomessa asuvien maahanmuuttajien kokemuksia rahanlähetyksistä transnationalismia ilmentävänä ilmiönä.

1.2 Tutkielman suhteuttaminen aikaisempaan tutkimukseen

Kotiinlähetysilmiötä on kansainvälisesti tutkittu suhteellisen paljon. Aikaisempi tutkimus voidaan pääpiirtein jakaa kahteen suuntaukseen: (1) mikroekonomiseen suuntaukseen, jossa keskitytään yksittäisten ihmisten syihin lähettää rahaa ja vastaanottajien tapaan kuluttaa rahat, sekä (2) makroekonomiseen suuntaukseen, jossa keskitytään tutkimaan esimerkiksi sitä, kuinka kotiinlähetykset vaikuttavat talouskasvuun ja maiden kehitykseen. (Rapoport & Docquier, 2006; Bougha-Hagbe, 2006.) Aikaisempia tutkimuksia on suoritettu etenkin laajoilla survey-kyselyillä. On mielenkiintoista, että vaikka erittäin merkittävä osa siirtolaisuustutkimuksesta painottuu siirtolaisten vastaanottajamaihin (Faist ym., 2013), suurin osa kotiinlähetystutkimuksesta kohdistuu lähetysten vastaanottajamaihin, eli niihin maihin, joista on muutettu pois. Näkökulma aikaisemmissa tutkimuksissa on ollut usein etenkin kotiinlähetysten vastaanottajissa, eli lähettäjän kotiyhteisössä. Tutkimuksissa on pyritty selvittämään etenkin sitä, miten kotiinlähetykset vaikuttavat vastaanottajaperheiden talouksiin ja suuremmassa mittakaavassa vastaanottajamaiden, eli usein kehittyvien maiden, kansantalouksiin.

Tämän tutkimus osallistuu mikroekonomisen suuntauksen keskusteluun valtio-opin ja sosiologian näkökulmista. Tutkimuksessa keskitytään tutkimaan rahassa mitattavien kotiinlähetysten lähettäjiä. Tutkimuksen painopiste on siis kotiinlähetysten vaikutuksissa ennen niiden saapumista kohteeseensa, ja tutkimuskohteena ovat Suomessa asuvat maahanmuuttajat. Aikaisemmissa tutkimuksissa kohteeksi on usein valittu tietyn maan kansalaisia, jolloin on keskitytty tutkimaan sitä, miksi esimerkiksi meksikolaiset lähettävät kotiinlähetysksiä tai miten kotiinlähetysten vastaanottaminen vaikuttaa Meksikossa asuvien

elämään. Tässä tutkimuksessa haastateltavia ei ole valittu sen perusteella, että he ovat muuttaneet tietyistä maista Suomeen. Sen sijaan tutkittavia yhdistää juuri se, että he asuvat Suomessa. Muutto Suomeen, elämä Suomessa ja kotiinlähetysten lähettäminen eri puolille maailmaa Suomesta käsin ovat tekijöitä, jotka yhdistävät tutkittavia.

Tutkimus liittyy kansainvälisesti kotiinlähetysilmiön tutkimukseen ja Suomen tasolla etenkin maahanmuuttajien elämää tutkivaan tutkimussuuntaukseen. Tutkimukseen on syytä, sillä myös Suomesta lähetetään paljon kotiinlähetystyksiä maailmalle ja aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että kotiinlähetystyksillä on suuri vaikutus myös lähettäjän elämään. Suomalainen yhteiskunta tarjoaa tutkimukselle viitekehyksen, joka eroaa aikaisempien tutkimusten viitekehystistä. Suomessa kotiinlähetysilmiötä, ja rahalähetystyksiä osana tätä ilmiötä, on tutkittu vielä hyvin vähän. Tämä tutkimus selvittääkin pitkälti sellaisia asioita, joihin aikaisemmat suomalaiset tutkimukset eivät ole vielä perehtyneet. Ne muutamat tutkimukset, joita Suomessa on aiheesta tehty, ovat olleet pääasiassa pro gradu - tutkielmia: kotiinlähetystyksistä ovat kirjoittaneet muun muassa Gorchakova (2012) keskittyen somalien kotiinlähetystyksiin, Lovio (2013) keskittyen senegambialaisten perheyhteyksiin, Ansala (2012) keskittyen Ugandaan, Senegaliin ja Nigeriaan lähettämiseen ja Koskela (2012) keskittyen rahanlähetyspalvelujen käyttäjien sosiaalisiin suhteisiin.

1.3 Tutkimusmetodi ja tutkielman rakenne

Tutkielma rakentuu siten, että johdantoluvun jälkeen siirryn käsittelemään transnationalismia ja siihen liittyvää kotiinlähetysilmiötä, ensin teoreettisella tasolla teorian ja aikaisempien tutkimusten avulla (luvut 2 & 3) ja myöhemmin konkreettisesti hankitun aineiston kautta (luvut 5 & 6). Tutkielma tulee etenemään seuraavanlaisesti:

Käsittelen tutkielman **toisessa luvussa** tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen, jonka muodostaa transnationalismi. Jotta kotiinlähetystyksiä voidaan ymmärtää, on tehtävä katsaus siihen viitekehystyksen, jossa lähetystyksiä lähetetään. Kerron luvussa, mitä transnationalismi on ja miten se liittyy kotiinlähetystyksiin. Transnationalismiin liittyy olennaisesti siirtolaisuus, josta kerron luvussa ensin yleisellä tasolla ja tämän jälkeen keskittyen Suomessa asuviin maahanmuuttajiin.

Tutkielman **kolmannessa luvussa** käsitellen kotiinlähetyksen teoreettista viitekehystä. Kerron, mitä kotiinlähetykset ovat, millaisesta ilmiöstä maailmanlaajuisesti on kyse ja millaisia asioita kotiinlähetyksistä on aikaisemmissa tutkimuksissa selvinnyt. Kerron luvussa myös, millaisia motiiveja kotiinlähetyksen lähettämiseksi on aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu.

Neljännessä luvussa keskityn kuvailemaan aineiston hankintaa ja kerron aineiston tulkintaan käytetystä **tutkimusmetodista**: Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelemalla kotiinlähetyksiä lähettäviä maahanmuuttajia. Haastatteluiden avulla pystytään parhaiten tavoittamaan maahanmuuttajien omat kokemukset ilmiöstä. Aineisto koostuu seitsemästä haastattelusta, joissa on haastateltu viidestä eri maasta kotoisin olevia maahanmuuttajia. Kerron lisäksi, miten analysoin haastattelujen sisältöä teoriaohjaavasti sisällönanalyysillä.

Viidennessä luvussa analysoin koottua aineistoa. Luku muodostaa *ensimmäisen analyysin tason*, jossa tulkiten ja luokittelen tutkimuskysymysten kannalta olennaisia haastatteluissa esiintyviä asioita. Luvussa analysoidut asiat eivät välttämättä suoraan vastaa tutkimuskysymyksiin, vaan analyysiin on valittu erilaisia tekijöitä, joilla oletetaan aikaisemman tutkimuksen perusteella olevan merkitystä tutkimuskysymysten kannalta. Tässä luvussa käytän haastatteluista nostettuja sitaatteja kuvaamaan analysoitavia asioita. Analyysi etenee haastattelurungossa käytyjen teemojen (elämä kotimaassa, elämä Suomessa, yhteydenpito, kotiinlähetykset, tulevaisuus) mukaisesti.

Kuudennessa luvussa toteutuu *analyysin toinen taso*. Luvussa vastaan tutkimuskysymyksiin ja vertaan tutkimuksen tuloksia aiheesta aikaisemmin tehtyyn tutkimukseen. Luku rakentuu tutkimuskysymysten ympärille.

Seitsemännessä ja viimeisessä luvussa koostan tutkimustulokset ja pohdi tutkimuksen onnistuneisuutta sekä esitän parannusehdotuksia ja tutkimusaiheita tuleville tutkimuksille.

2 TRANSNATIONALISMI

Siirtolaiset ja heidän muodostamansa poikkikansalliset yhteisöt ovat tutkimuksen kannalta keskeisiä ilmiöitä. Kotiinlähetysilmiön perusta on kotimaastaan pois muuttaneissa henkilöissä, jotka pitävät yhteyttä kotimaahansa. Kotiinlähetystä lähettävät siis maailman siirtolaiset. Tämän vuoksi on tutkimuksen kannalta olennaista tehdä katsaus maailman muuttoliikenteeseen ja niihin transnationaalisiin suhteisiin, joita muuton myötä syntyy. Käsittelen luvun alussa siirtolaisuutta ja Suomeen muuttaneita siirtolaisia, minkä jälkeen keskityn kuvaamaan valtioiden rajoja ylittäviä suhteita.

2.1 Siirtolaiset kotiinlähetysilmiön takana

Yhdistyneet Kansakunnat määrittelee siirtolaiset henkilöiksi, jotka joko vapaaehtoisesti tai pakotetusti ovat asuneet vähintään vuoden maassa tai alueella, josta he eivät ole lähtöisin. Siirtolaiset ovat siis henkilöitä, jotka ovat muuttaneet joko kansainvälisesti tai maiden rajojen sisällä alueelta toiselle. (Key Migration Terms – IOM, 2011.) Syyt muuttoon maasta tai alueelta ovat monimuotoisia. Yleisiä syitä ovat töiden ja rauhan etsiminen sekä perheiden ja sukujen yhdistyminen. Myös suuret elintasoerot eteläisen ja pohjoisen pallonpuoliskon välillä ovat saaneet, ja tulevaisuudessa todennäköisesti enenevässä määrin saavat, ihmiset muuttamaan paremman elintason toivossa. (Castles & Miller, 2009.) Maailmanlaajuisesti ihmisiä muuttaa määrällisesti eniten pois Meksikosta, Intiasta, Venäjältä sekä Kiinasta. Maailmanlaajuisesti suosituimpia maahanmuuttokohteita ovat Yhdysvallat, Venäjä, Saksa ja Saudi-Arabia. Merkittävin yksittäinen muuttoväylä muodostuu Meksikon ja Yhdysvaltojen välille. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.)

Suurin osa maailman siirtolaisista koostuu ihmisistä, jotka eivät suoranaisesti pakene uhkaa, vaan muuttavat parempien taloudellisten ja sosiaalisten mahdollisuuksien toivossa (World Migration Report – IOM, 2013, s. 29). Muutto etelästä pohjoiseen, joka tunnetaan myös yleisesti kehittyvistä maista kehittyneisiin suuntaavana muuttovirtana, muodostaa noin 40 % maailman muuttovirrasta. Kyseinen muuttosuuntaus kasvaa virtauksista nopeimmin. Määrän suuruus vaihtelee kuitenkin sen mukaan, mitkä maat luetaan eteläisiksi. Noin 33 % maailman muuttovirrasta liikkuu etelä-etelä akselilla, joka toimii

myös erittäin merkittävänä reittinä kotiinlähetyksille. Noin 22 % maailman muuttovirtauksista liikkuu pohjoisesta pohjoiseen, eli ihmiset muuttavat yhdestä vauraasta maasta, kuten Saksasta, toisen vauraaseen maahan, kuten Yhdysvaltoihin. Lisäksi noin 5 % maailman muuttovirtauksesta suuntautuu pohjoisesta etelään. (World Migration Report – IOM, 2013.)

Kaiken kaikkiaan vain pieni osa maailman muuttovirrasta koostuu sotaa, konfliktia, luonnonkatastrofeja tai nälkää pakenevista. Yhdistyneiden kansakuntien pakolaisjärjestön laskennan mukaan maailmassa oli vuonna 2013 noin 10,4 miljoonaa pakolaista. (Refugee Figures – UNHCR, 2013.) Pakolaisten määrä ei pysy vakiona tai kasva lineaarisesti, vaan sen volyymi vaihtelee suuresti riippuen maailmalla tapahtuvista konflikteista. Pakolaiset siirtyvät usein läheisiin naapurimaihin, mutta myös Suomeen asti saapuu turvaa hakevia. Suomessa asuvista maahanmuuttajista noin 4 % on pakolaisia (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011).

Tutkimuksen kannalta siirtolaisten muuttoliikevirta etelästä pohjoiseen on muuttosuuntauksista merkittävin. Kehitysmaissa vallitseva korkea köyhyys taso, korkeat tuloerot sekä jatkuva tulojen epävarmuus houkuttelevat siirtolaisia muuttamaan maasta toiseen, jossa palkkataso on korkeampi. (Rapoport & Docquier, 2006.) Muutto vaatii kuitenkin pääomaa, joka saadaan usein perheeltä tai yhteisöltä.

2.2 Suomeen muuttaneet siirtolaiset

Suomessa asuvista henkilöistä noin 5,2 % on syntynyt ulkomailla (Maahanmuuttajien määrä – Väestöliitto, 2014). Tämä joukko koostuu henkilöistä, joista osalla on Suomen kansalaisuus ja osalla taas ulkomaan kansalaisuus. Tässä luvussa kuvaan erilaisten tutkimusten ja tilastojen kautta, millaista tämän joukon elämä Suomessa on. Keskityn erityisesti sellaisiin asioihin, joiden voidaan olettaa liittyvän kotiinlähetyksiin. Asia on tutkimuksen kannalta olennainen, sillä juuri tästä joukosta löytyvät ne henkilöt, jotka lähettävät Suomesta kotiinlähetyksiä kotimaahansa.

Suomeen muutetaan pääasiassa perhesyistä, opiskelemaan tai tekemään työtä (Maahanmuutto ja maahanmuuttopolitiikka, 2013). 1980-luvulta lähtien maahanmuutto on painottunut lisäksi perheen yhdistymiseen sekä pakolaisten vastaanottamiseen

(Maahanmuuttajien määrä – Väestöliitto, 2013). Suurin osa, noin 64 % ulkomailla syntyneistä, on syntynyt Euroopassa. Ulkomailla syntyneistä Aasiassa on syntynyt 20,5 % ja Afrikassa 9,1 %. (Maahanmuuton vuosikatsaus, 2012, s. 6.) Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista noin joka viides muuttaa jossakin vaiheessa takaisin kotimaahansa tai johonkin kolmanteen maahan (Myrskylä, 2010).

Suomessa asuvien ulkomaalaisten määrä on ollut jatkuvassa kasvussa. Nykyään Suomessa asuu noin 200 000 ulkomaan kansalaista (Kotoutumisen kokonaiskatsaus, 2013, s. 8), ja vuoteen 2030 mennessä määrän ennustetaan kasvavan puoleen miljoonaan (Maahanmuuttajien kotouttaminen, 2013). Pohjoismaihin ja myös useimpiin muihin Euroopan maihin verrattuna Suomen ulkomaalaisten määrä on kuitenkin vähäinen (Maahanmuuton tulevaisuus 2020, 2012, s. 5). Eniten Suomessa asuu naapurimaiden, kuten Venäjän, Viron ja Ruotsin, kansalaisia. Tämän lisäksi suurimpia kansalaisuusryhmiä ovat somalialaiset, thaimaalaiset, kiinalaiset, turkkilaiset ja irakilaiset. (Maahanmuuton vuosikatsaus, 2012, s. 4.)

Ulkomaan kansalaisten ja Suomen kansalaisuuden saaneiden siirtolaisten lisäksi Suomessa asuu turvapaikanhakijoita ja kiintiöpakolaisia. Turvapaikanhakijat ovat henkilöitä, jotka hakevat suojelua ja oleskeluoikeutta. Turvapaikanhakijoiden määrä vaihtelee vuosittain myötäillen maailmalla tapahtuvia konflikteja. 2000-luvulla Suomeen on saapunut noin 1500 – 6000 turvapaikanhakijaa vuodessa. (Maahanmuuton tulevaisuus 2020, 2012, s. 6.) Kiintiöpakolaiset ovat henkilöitä, jotka Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasioista vastaava organisaatio UNHCR on luokitellut pakolaisiksi (Maahanmuuton vuosikatsaus, 2012, s. 10). Vuodesta 2001 lähtien Suomen kiintiöpakolaisten kiintiö on ollut 750 henkilöä vuodessa (Kiintiöpakolaiset – Maahanmuuttovirasto, 2013).

Suurin osa Suomen ulkomaalaisesta väestöstä asuu pääkaupunkiseudulla Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla (Maahanmuutto ja maahanmuutto politiikka, 2013). Pääkaupunkiseudun lisäksi ulkomaalaisväestö on keskittynyt muihin suurin kaupunkeihin. Suomeen muuttava väestö on ikärakenteeltaan nuorempaa kuin kantaväestö. Maahanmuuttajat ovat usein nuoria aikuisia, joista monet perustavat perheen Suomessa. (Maahanmuuton tulevaisuus 2020, 2012, s. 6–7.) Vuonna 2012 maahanmuuttajista noin 80 % oli työkäisiä, kun taas kantasuomalaisista työkäisiä oli 66 % (Valtion kotouttamisohjelma, 2012, s. 10).

Vuonna 2011 koko väestön keskimääräinen rahatulo oli noin 25 000 euroa ja maahanmuuttajien rahatulo oli noin 20 000. Maahanmuuttajien rahatulot ovat siis huomattavasti pienempiä verrattuna kantaväestön rahatuloihin. Maahanmuuttajien perhekunnista 33,3 % oli pienituloisia, kun taas koko väestön asutokunnista vain 19,7 % oli pienituloisia. Myös asuineliöissä maahanmuuttajat häviävät kantaväestölle; vuonna 2011 maahanmuuttajilla oli noin 13 asuineliötä vähemmän asukasta kohti kuin koko väestöllä. (Kotouttamisen kokonaiskatsaus, 2013, s. 36.) Maahanmuuttajat, jotka ovat saaneet oleskeluluvan Suomessa, ovat oikeutettuja samaan sosiaaliturvaan kuin kantasuomalaiset. Oleskeluluvan saaneet siirtyvät kunnan asukkaiksi ja saavat täten elämäntilanteensa mukaan työmarkkinatukea, toimeentulotukea, sairaspäivärahaa tai eläkettä. (Tapanainen, 2012.)

Suomessa on noin 2,5 miljoonaa työllistä henkilöä (Tilastokeskus – Työvoimatutkimus, 2013). Ulkomaalaisia on työvoimassa noin 90 000 henkeä, joista noin 40 000 työskentelee Suomessa tilapäisesti (Valtion kotouttamisohjelma, 2012, s. 11). Osa Suomeen muuttavista ulkomaalaisista tulee valmiiksi sovittuun työpaikkaan. Monilta maahanmuuttajilta työllistyminen vie kuitenkin aikaa. Vuonna 2012 Suomessa asuvien Suomen kansalaisten työllisyysaste oli 72,6 %, kun taas ulkomaalaistaustaisten työllisyysaste oli 60,6 %. (Kotouttamisen kokonaiskatsaus, 2013, s. 16.) Maahanmuuttajien työllisyys nousee sitä mukaa, mitä pidempään he asuvat Suomessa, mutta se ei tavoita kantaväestön työllisyyttä. Suomessa 20–30 vuotta asuneiden työllisyysaste on edelleen noin 7 % alhaisempi kuin kantaväestön työllisyysaste. (Kotouttamisen kokonaiskatsaus, 2013, s. 17.)

Ulkomaalaistaustaiset työskentelevät kantasuomalaisia suhteellisesti useammin palvelu- ja myyntityöntekijöinä, siivouspalveluissa, hotelli- ja ravintolatoiminnassa sekä rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöinä (Tilastokeskus – Työssäkäynti, 2013; Myrskylä, 2010). Ulkomaalaisten työllistämät alat ovat siis usein työvoimapulasta kärsiviä, työt heikommin palkattuja ja tehtävät vähemmän ammattitaitoa vaativia (Myrskylä, 2010). Ulkomaalaisia työskentelee kantasuomalaisiin verrattuna suhteellisesti vähiten asiantuntijoina ja johtajina (Tilastokeskus – Työssäkäynti, 2013). Itsensä työllistäminen on usein maahanmuuttajien ainut tapa työllistyä. 1990-luvulta lähtien maahanmuuttajien yrittäjyys on ollut korkeampaa kuin kantaväestön yrittäjyys. (Joronen, 2012.) Ulkomaalaistaustaisista työllisistä jopa 11 % on yrittäjiä (Tilastokeskus – työssäkäynti, 2013).

2.3 Transnationalismin määrittely

Tutkimuksen kannalta on merkittävää, että Suomessa asuvat siirtolaiset pitävät yhteyttä kotimaassaan asuviin yhteisöihinsä, kuten perheisiinsä ja ystäviinsä. Käsittelen seuraavaksi transnationalismin ja valtioiden rajoja ylittävien suhteiden teoreettista viitekehystä. Tarkoituksena on selittää, millaisesta ilmiöstä transnationalismissa on kyse ja miten ilmiö kytkeytyy kotiinlähetyksiin.

Transnationalismi muodostaa tutkimuksen lähtökohdan: se on eräänlainen optiikka, jonka kautta kotiinlähetyksiä tutkitaan. Kotiinlähetyksiä sitoutuukin kiinteästi transnationalismiin. Valtioiden rajoja ylittävät kotiinlähetykset ovat suorastaan riippuvaisia transnationaalista sosiaalisista suhteista. Transnationalismin käsitettä on usein kritisoitu häilyväksi ja epätarkaksi (Kivisto, 2010; Faist ym., 2013), minkä vuoksi on aiheellista keskittyä kuvaamaan käsitettä ja selventämään erityisesti, mitä sillä tässä tutkimuksessa tarkoitetaan.

Transnationalismi viittaa niihin monenlaisiin yhteyksiin, jotka sitovat ihmisiä tai instituutioita toisiinsa valtioiden rajojen yli. Transnationalismi tarkoittaaakin kirjaimellisesti läpi tai poikki valtion rajojen. (Vertovec, 2009.) Transnationalismi on vahvasti yhteydessä myös globalisaatioon, valtioiden rajoja ylittävien yhteyksien nopeaan kasvuun, kaikilla elämän osa-alueilla (Trans-nationalism – UNESCO, 2014). Tutkielmassa termiä transnationalismi käytetään rinnakkain termin *poikkikansallinen* kanssa.

Transnationaalisen optiikan avulla voidaan havaita jatkuvasti kasvava, valtioiden rajoja ylittävä henkilöiden, tavaroiden, informaation ja symbolien kierto, jota kansainvälinen siirtolaisuus ruokkii (Vertovec, 2001). Siitä huolimatta, että valtioiden rajat ovat yhä poliittisesti ja kulttuurisesti merkittäviä, ihmisten sosiaalinen elämä liikkuu yhä enenevässä määrin valtioiden rajojen yli (Lewitt & Jaworsky, 2007).

Transnationalismi on etenkin siirtolaisuutta, kansainvälistä kehitystä ja esimerkiksi etnisyyttä tutkivien käyttämä käsite. Siirtolaisuutta transnationalismin näkökulmasta tutkivat eri tieteenalojen tutkijat, jotka pyrkivät kuvailemaan transnationalismin dynamiikkaa ja löytämään uusia metodologisia työkaluja, joilla ilmiötä voidaan tutkia. (Lewitt & Jaworsky, 2007.) Transnationalismi ei ole ilmiönä tai tutkimuskohteena täysin uusi, sillä siirtolaisuudentutkijat ovat aina jossain määrin olleet tietoisia siitä, että maahanmuuttajat pitävät yllä erilaisia siteitä lähtömaahansa (Vertovec, 2001).

Siirtolaisuutta tutkineet sosiologit ovat 1920–30-luvuilta lähtien usein keskittyneet tutkimuksissaan tutkimaan, kuinka maahanmuuttajat sopeutuvat uuteen yhteisöönsä (Vertovec, 2009, s. 13). Vähemmälle huomiolle on jäänyt sen tutkiminen, miten maahanmuuttajat pitävät yhteyttä kotimaansa yhteisöön. Valtioiden rajoja ylittävät suhteet ovat nousseet tutkimuskentällä merkittävään asemaan vasta 1990-luvun kuluessa (Vertovec, 2001; Lewitt & Laworsky, 2007). Myös sen selvittäminen, onko transnationalismi uusi vai vanha ilmiö ja miten aikaisempi transnationalismi ja nykyinen transnationalismi eroavat toisistaan, on ollut suosittu tutkimuskohde (Vertovec, 2009; Faist ym., 2013).

2.4 Transnationaaliset yhteisöt

Poikkikansalliset siirtolaisyhteisöt koostuvat usein erityisesti siirtolaisten perheistä, sukulaisista ja ystävistä. Poikkikansalliset yhteisöt muodostuvat, kun yhteisön jäsenet asuvat eri maissa mutta pitävät toisiinsa yhteyttä. Valtioiden rajojen yli suuntaavat muuttovirtaukset johtavat siihen, että yhä useammat yhteisöjen jäsenet joutuvat toisistaan erilleen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että yhteisöt olisivat rikkiäisiä, vaan fyysisestä välimatkasta huolimatta yhteisöt jatkavat olemassaoloaan. Jatkuvasti kehittyvät yhteydenpitomuodot mahdollistavat sen, että toisistaan erillään asuvat yhteisön jäsenet voivat pitää toisiinsa yhteyttä yhä helpommin. Transnationaalisisissa yhteisöissä painopiste on ihmisten toiminnassa. Kyse on siitä, että henkilöt pitävät yhteyttä toisissa maissa asuviin yhteisönsä jäseniin ja muodostavat täten valtioiden rajoja ylittäviä, transnationaalisia, suhteita. Yhteisöt ovat seurausta valtioiden rajoja ylittävistä linkeistä, jotka yhdistävät yhteisön jäseniä toisiinsa (Trans-nationalism – UNESCO, 2014).

Transnationalismi ja poikkikansalliset yhteisöt eivät ole ominaisia yksinomaan maahanmuuttajille. Myös erilaiset urheiluseurat, tiedonvälitysverkostot, kulttuuriyhdistykset, media, poliittiset ryhmät ja rikollis- ja terroristijärjestöt muodostavat valtioiden rajoja ylittäviä yhteisöjä. Maahanmuuttajien transnationalismin voidaan ajatella olevan osa laajempaa transnationaalisten yhteisöjen kategoriaa. Maahanmuuttajien valtioiden rajoja ylittävät yhteisöt ovat transnationaalisten yhteisöjen yksi merkittävimmistä ja tutkituimmista ilmentymistä. (Vertovec, 2003; Trans-nationalism – UNESCO, 2014.)

Transnationaalinen näkökulma siirtolaisuuteen konkretisoituu siten, että maastamuuttoa ei nähdä peruuttamattomana prosessina. Siirtolaisuuden luonteeseen nähdään tällöin kuuluvan valtioiden rajoja ylittävä yhteydenpito esimerkiksi kirjeiden, puheluiden, vierailujen, kotiinlähetyksen ja taloudellisten investointien kautta. Siirtolaisuuden ei siis käsitellä johtavan välttämättömään siteiden katkaisemiseen entiseen asuinmaahan. Transnationaalinen näkökulma huomioi myös, että ihmiset ovat liikkuvia eivätkä välttämättä jää pysyvästi asumaan siihen maahan, johon ovat muuttaneet. (Faist ym., 2013, s. 1–7.)

Tutkimuksessa otetaan lähtökohdaksi, ettei henkilöitä tule ajatella mustavalkoisesti vain transnationaaleina tai ei-transnationaaleina. Sen sijaan tutkimuksessa käsitetään, että henkilöt voivat olla transnationaaleja eri asteittain. Myös ne henkilöt, jotka eivät itse asiassa ole muuttaneet mihinkään, vaan asuvat yhä siellä mistä ovat kotoisin, saattavat olla transnationaaleja, jos he osallistuvat transnationaaliseen toimintaan. (Faist ym., 2013.) Maahanmuuttajien valtioita ylittävät kontaktit ovatkin vaihtelevia: toiset siirtolaiset pitävät yhteyttä usein ja säännöllisesti, kun taas toiset eivät pidä yhteyttä kotimaahansa lainkaan (Barkan, 2006. s. 15; Vertovec, 2009).

2.5 Kahdessa yhteisössä eläminen

Transnationaaliset siirtolaiset osallistuvat jokapäiväiseen elämään kahdessa tai useammassa maassa (Glick Schiller, 1997). Siirtolaiset elävät kahdessa yhteisössä yhtäaikaista, siitä huolimatta että ovat fyysisesti läsnä vain yhdessä. Siirtolaisten voidaan sanoa elävän elämäänsä kahdessa erilaisessa mutta yhtäaikaisessa maailmassa.

Valtioiden rajoja ylittävien yhteydenpitoväylien kautta maastamuuttajat jatkavat taloudellista, poliittista ja esimerkiksi sosioekonomista osallisuuttaan maassa, josta he ovat muuttaneet, samalla kun he integroivat elämäänsä maahan, johon he ovat muuttaneet (Kappus, 2006). Maahanmuuttajat pitävät usein yllä kansallisia identiteettejään lähtiessään kotimaastaan. Kaksoiskansalaisuuden omaavat henkilöt ovat konkreettinen esimerkki transnationalismista. He kokevat olevansa kahden maan kansalaisia, eivätkä he hylkää kotimaansa identiteettiä muuttaessaan uuteen maahan. Sama ilmiö pitää paikkansa myös

niiden monien maahanmuuttajien kohdalla, joilla ei vielä ole uuden asuinmaansa kansalaisuutta.

Etenkin teknologiassa tapahtuneet nopeat muutokset ovat mahdollistaneet yhä nopeamman, helpomman ja halvemmän yhteydenpidon rajojen yli (Vertovec, 2001; Castles & Miller, 2009). Kun ihmiset ennen Internetin tai puhelimen yleistymistä muuttivat maasta toiseen, yhteydenpidon muodot entiseen yhteisöön olivat usein rajallisia ja hitaita. Ihmisten oli muuttaessaan käytännössä usein hyvästeltävä entinen yhteisönsä. Nykyään pitkätkään etäisyydet eivät enää ole yhteisössä toimimisen este erilaisten matkustus- ja yhteydenpitoteknologioiden kehityksen ja yleistymisen myötä. Uusi teknologia mahdollistaa transnationaalisten suhteiden ylläpidon aivan uudessa mittakaavassa. Pohtiessa teknologian roolia transnationaalisille suhteille tulee kuitenkin varoa determinististä ajatusta siitä, että teknologian kehittyminen suoraan johtaisi transnationalismin kasvuun. Teknologian kehittyminen tekee pitkän matkan yhteydenpidosta halvempaa ja helpompaa, mutta erilaiset kommunikaatioteknologiat eivät itse päättä miten niitä käytetään: teknologioiden hyödyntäminen on perimmiltään sosiaalisesti määriteltyä. (Faist ym., 2013, s. 51–52.)

Transnationalismin käsitteeseen liitetään usein keskustelu valtioiden rajojen merkittävyydestä. Usein esitetään, että transnationalismi johtaa valtioiden rajojen merkityksen vähenemiseen (Trans-nationalism – UNESCO, 2014). Transnationalismi haastaakin ajatuksen valtioista sosiaalisten, taloudellisten ja poliittisten prosessien säiliöinä (Vertovec, 2001). Täten se myös haastaa perinteisen valtiokeskeisen valtio-opin ja erityisesti maailmanpolitiikan tutkimuksen. Perinteisessä maailmanpolitiikan tutkimuksessa lähtökohdaksi otetaan valtio, jonka näkökulmasta asioita tutkitaan (Berndtson, 2005). Transnationalistisessa tutkimuksessa, kuten myös tässä tutkimuksessa, tutkimuskohde sijoittuu kuitenkin valtioiden väliin tai kenties osuvammin niiden yli. Kyseessä on siis kansainvälisten suhteiden ei-valtiokeskeisestä tutkimuksesta.

Tutkimuksessa otetaan lähtökohdaksi, että assimilaatio, oletus siitä että maahanmuuttajat luopuvat entisestä identiteetistään (Faist ym., 2013, s. 13), ei enää ole soveltuva käsite nykymaailman ymmärtämiseen. Koska siirtolaisuus on 1900-luvun kuluessa muuttunut suuresti muun muassa uusien yhteydenpito- ja matkustusteknologioiden vuoksi, ei assimilaatiosta puhuminen enää ole soveltuva. Vaikka maahanmuuttajat sopeutuvat kulttuurisesti ja omaksuvat joitakin uuden kotimaansa piirteitä, esimerkiksi kielen, he

elävät yhä useammin kahdessa maailmassa. (Lucassen, 2006.) Vaikka hyväksyisimme sen, että valtioiden rajat ovat poliittisesti ja kulttuurisesti yhä merkittäviä, on todellisuus se, että ihmisten sosiaalinen elämä liikkuu yhä enenevässä määrin valtion rajojen yli (Lewitt & Laworsky, 2007).

Transnationalismin ilmiötä voidaan siis tutkia monesta näkökulmasta. Tässä tutkimuksessa muuttovirtaukset ja niistä seuraavat spatiaalisesti hajaantuneet yhteisöt ja yhteisöjen välille muodostuvat transnationaaliset suhteet tarjoavat merkittävän lähtökohdan kotiinlähetysilmiön tutkimiseen. Tutkimuksen kannalta erityisen olennaista on, että transnationaalisilla yhteyksillä on suuri taloudellinen, sosiokulttuurinen ja poliittinen vaikutus maahanmuuttajiin sekä maahanmuuttajien perheisiin ja yhteisöihin. Taloudellisesti merkittävien transnationalismin muoto ovat kotiinlähetykset (Vertovec, 2001).

3 KOTIINLÄHETYSILMIÖN VIITEKEHYS

Tässä luvussa kuvaan, millainen transnationalistinen yhteisöllisyyden muoto kotiinlähetykset ovat. Kotiinlähetykset ovat tutkimuksen keskeisin käsite ja niistä aikaisemmin tehdyt tutkimukset muodostavat tutkimuksen lähtökohdan. Kotiinlähetysilmiötä käsittelevä tutkimussuuntaus on myös se tutkimuspiiri, johon tämä tutkimus pyrkii osallistumaan. Määrittelen luvun alussa, mitä kotiinlähetykset ovat ja millä eri tavoilla lähetyksiä voidaan kategorisoida. Tämän jälkeen keskityn kuvaamaan, miten paljon kotiinlähetyksiä lähetetään ja mihin lähetykset suuntaavat. Luvun lopussa käsittelem, miten kotiinlähetykset lähetetään ja miksi niitä lähetetään.

3.1 Mitä on kotiinlähetys?

Suurin osa maailman kotiinlähetyksistä liikkuu pohjoisesta etelään (World Migration Report – IOM, 2013, s. 53). Kotiinlähetykset muodostavat tärkeän tulonlähteen etenkin kehittyvien maiden talouksille. Rahalähetyksillä on suorien ulkomaisten investointien ja kehitysavun lisäksi merkittävä rooli kehitysmaiden kehittymiselle (Alfieri & Havinga, 2006). Määrällisesti siirtolaisten rahalähetykset ovat jopa kaksi kertaa suurempia kuin valtioiden antama virallinen kehitysapu (Towards Human Resilience – UNPD, 2011, s. 124).

Kotiin lähetettävät pääoman muodot voivat olla **rahallisesti mitattavia** tai **sosiaalisia**. Rahassa mitattaviin lähetyksiin lasketaan rahan lisäksi erilaiset rahassa mitattavissa olevat tavaralähetykset. Kotiinlähetysten sosiaalinen puoli muodostuu esimerkiksi kulttuurin, normien, käytäntöjen, identiteettien, ideoiden, poliittisten ajatusten sekä tiedon ja taidon kotiin ”lähettämistä”. (ks. esim. Levitt 1998; Pérez-Armendáriz & Crow, 2009; Markley, 2011.) Ilmiön merkitys rahassa mitattavana asiana on kuitenkin käytännössä monopolisoitunut tutkimuskenttää (Guarnizo, 2006) ja määrittänyt myös ilmiön suomenkielisen sanan. Sähköiset sanakirjat¹ antavat *remittance*-sanon suomenkieliseksi käännökseksi useita vaihtoehtoja: rahasumma, maksuosoitus, rahalähetys, remissi ja suoritus. Kaikki käännökset keskittyvät ilmiön rahalliseen puoleen, jolloin osa ilmiöstä jää

¹ sanakirja.org, ilmainenanakirja.fi ja wikisanakirja

kattamatta. Havaintoni on, että englanninkieliselle *remittance* -termille ei vielä löydy osuvaa käännöstä suomen kielellä.

Keskustelun vilkastuessa kotiinlähetysten ja sosiaalisten lähetysten ympärillä tulee erityisen ajankohtaisena huomioida *remittance*-ilmiön monimuotoisuus. Tutkimuksessa *remittance* on käännetty kotiinlähetykseksi, joka pitää sisältää sekä rahalliset että sosiaaliset kotiinlähetysten muodot. Tutkielmassa käytettävän kotiinlähetys -suomennoksen kanssa tulee huomioida, että kyseisessä termissä sana ”lähettää” korostuu eri tavalla kuin englanninkielisessä *remittance* -termissä. Englanninkielinen *remittance* -sana ei sisällä samaa vaatimusta lähettämistä kuin valittu suomenkielinen termi. Tämän seikan vaikutukset näkyvät tutkielmassa etenkin haastattelujen analyysissä.

Kotinähetysilmiö on tutkimuskenttänä laaja, minkä vuoksi on tutkimusaiheen rajaamiseksi tehtävä erilaisia rajauksia. Yksi tutkimuksen rajauksista on se, että tutkimuksessa keskitytään tutkimaan vain rahassa mitattavia kotinähetystyksiä. Tämä tarkoittaa, että tutkimuksen fokus on yksinomaan rahan ja tavaroiden lähettämistä. Tutkimuksessa otetaan kuitenkin lähtökohdaksi, että rahallisetkaan kotinähetystykset eivät ole pelkästään taloudellisen uudelleenjakamisen muoto, vaan ne ovat myös sosiaalisen toiminnan muoto (ks. esim. Ban, 2009).

Rahassa mitattavien **kotinähetysten piirteitä** on määrittänyt muun muassa Richard Brown (1997). Brown määrittelee kotinähetystykset maahanmuuttajan lähettämiksi rahoiksi kotimaahansa perheelleen tai muulle yhteisölle. Lähetystykset voivat Brownin mukaan koostua (1) pankin välityksellä tehdyistä siirroista, (2) käteislähetystyksiä, (3) rahanlähetystyfirman kautta lähetetyistä rahoista, (4) tuotteista ja tavaroista, (5) maksusuorituksista perheen tai yhteisön puolesta, (6) lahjoituksista instituutioille ja organisaatioille tai (7) rahan laittamisesta vastaanottajan tilille. Lähetystyksiä määrittää Brownin mukaan se, että erilaiset tuotteet ja tavarat lähetetään usein lahjoina tai henkilökohtaisina tavaroina, kun taas maksut kotiyhteisön puolesta koostuvat usein vakuutusmaksuista, koulumaksuista tai matkustuskuluista. (Brown, 1997, s. 616.) Tutkimuksessa kotinähetysten määrittelyn lähtökohdaksi otetaan tämä Brownin hahmottelema määritelmä. Kyseinen määritelmä antaa alustavan pohjan sille, mitä kotinähetysten ymmärretään tutkimuksessa olevan.

Kotinähetysten perustana on ajatus, jonka mukaan lähettämistä edeltää aina väliaikainen tai pysyvä muutto maasta toiseen. Etenkin rahallähetystyksiä puhuttaessa kutsutaan pysyvästi

ulkomailla asuvien henkilöiden rahalähetyksiä termillä *personal transfers*. Niiden henkilöiden lähetyksiä, jotka eivät asu pysyvästi ulkomailla, nimitetään yleisesti termillä *compensation of employees*. (Yang, 2011.) Kyseiset termit saattavat tuntua hieman sekavilta, sillä toinen termeistä viittaa työskentelyyn ja toinen ei. Kyseiset termit ovat kuitenkin yleisessä käytössä esimerkiksi Maailmanpankissa ja Euroopan Unionissa, minkä vuoksi niitä käytetään myös tässä tutkielmassa kuvailemaan kotiinlähetyksiä.

Personal transfers eli löyhästi suomennettuna ”henkilökohtaiset lähetykset” muodostuvat henkilöltä toiselle lähetetyistä rahoista. Kotiinlähetyksiä lähettävä henkilö asuu tällöin pysyvästi toisessa maassa kuin lähetyksiä vastaanottava henkilö. Pääasiassa kotiinlähetykset ovat tällöin siirtolaisten lähettämiä varoja maasta, jossa henkilö asuu ja työskentelee, kotimaahan jääneelle perheelle ja sukulaisille. (BPM6 – IMF, 2009, Appendix 5.) Joissakin tapauksissa myös esimerkiksi kotimaahan suuntaavat taloudelliset investoinnit ja kiinteistökaupat luokitellaan henkilökohtaisiksi kotiinlähetyksiksi. Toisaalta taas esimerkiksi Euroopan komissio luokittelee tällaisen toiminnan suoraksi ulkomaiseksi investoinniksi eikä kotiinlähettämiseksi. (Glossary: Workers remittance – Euroopan komissio, 2013.)

Compensation of Employees eli ”työn korvaus” -kotiinlähetyksiä lähettävät henkilöt, jotka eivät asu pysyvästi siinä maassa, josta he lähetyksiä lähettävät. Nämä henkilöt koostuvat pääasiassa siirtolaistyöntekijöistä eli lyhytaikaisista ja kausittaisista työntekijöistä, jotka eivät ole vastaanottavan maan virallisia asukkaista. Joukkoon lasketaan lisäksi yleensä valtioiden rajojen tuntumassa asuvat työntekijät, jotka käyvät töissä rajan toisella puolella ja eri maiden lähetystöjen ja kansainvälisten organisaatioiden työntekijät. (BPM6 – IMF, 2009; World Development Indicators – Maailmanpankki, 2014.) Kyseiset *compensation of employees* ja *personal transfers* -kategoriat eivät kuitenkaan ole täysin lukkoon lyötyjä. Etenkin erilaisissa tilastoissa, kuten esimerkiksi Maailman Pankin tilastoissa, erot näiden kategorioiden välillä ovat riippuvaisia kunkin maan verotuksesta, laeista sekä datan saatavuudesta. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.)

Sosiaaliset kotiinlähetykset ei ole yhtä konkreettisia tai mitattavia kuin rahalliset kotiinlähetykset. Kun ihmiset muuttavat uusille alueille, he oppivat uusia asioita ja saavat uusia ideoita. Kun he ovat yhteydessä kotimaassa asuviin sukulaisiinsa ja perheisiinsä, he levittävät tietoisesti tai tiedostamatta näitä oppimiaan uusia asioita. Tällainen sosiaalisten kotiinlähetyksen lähettäminen voi tapahtua esimerkiksi kirjeitse, puhelimitse, videokuvien

avulla, vierailuilla tai valokuvien avulla. (Levitt & Lamba-Nieves, 2011; Goldring, 2004.) Useat siirtolaiset palaavat myös jossakin vaiheessa takaisin kotimaahansa asumaan tai vierailemaan, jolloin he tuovat mukanaan maailmalla muokkautuneet ajatuksensa. Vaikka sosiaalisista kotiinlähetysistä puhutaan usein positiiviseen sävyyn ja korostetaan erityisesti sitä, kuinka ne avartavat ihmisten maailmankuvaa ja monipuolistavat ideoita, on muistettava, että yhtäläillä kotiinlähetysten mukana leviävät myös huonot vaikutukset, kuten rikollisuus (Levitt & Lamba-Nieves, 2011). Vaikka ”kotiinlähetys”-käsitteen hahmottamiseksi on olennaista tiedostaa myös kotiinlähetysten sosiaalinen puoli, pro gradu -tutkimukseni keskittyy rahallisen kotiinlähettämisen tutkimiseen.

3.2 Kotiinlähetysten kategoriat

Sen lisäksi, että kotiinlähetykset voidaan luokitella sen mukaan ovatko ne rahallisia/ei-rahallisia vai pitkäaikaisesti/lyhytaikaisesti maassa asuvien henkilöiden lähettämiä, voidaan kotiinlähetystyyppejä hahmottaa myös luokittelemalla niitä niiden luonteen mukaan erilaisiin kategorioihin. Kuten edellä on esitetty, kotiinlähetyksissä on kyseessä laaja ilmiö ja tämän lisäksi ”kotiinlähetys”-termi on kuvailutarkkuudeltaan heikko. Kategorisoimalla kotiinlähetystyyppejä on aikaisemmassa tutkimuksessa kuvattu kotiinlähetysten luonnetta sekä ”kotiinlähetys”-termin sisäistä monimuotoisuutta. Kotiinlähetystyyppejä tutkineet tutkijat kuten R. Durand (1988), L. Goldring (2004) ja L. VanWey (2007) ovat jaotelleet kotiinlähetykset niiden ”luonteen” mukaan erilaisiin kategorioihin, joista myös tässä tutkimuksessa on apua tutkittaessa kotiinlähetysten olemusta. Esittelen näiden kolmen tutkijan kategoriat seuraavaksi lyhyesti ja tulen hyödyntämään kategorisointeja myöhemmin aineistoa analysoidessa.

Durand (1988), jaottelee kotiinlähetystyyppejä tutkimuksessaan sen mukaan, mihin tarkoitukseen kotiinlähetykset lähetetään. Hän jaottelee kotiinlähetykset kolmeen kategoriaan, joita ovat perinteiset lähetykset, asutukseen ja yrityksiin sijoitetut lähetykset sekä kestokulutustavaroihin sijoitetut lähetykset. **Perinteiset lähetykset** muodostuvat Durandin mukaan rahallishetystistä yksityiseltä henkilöiltä perheelleen. Tämä kategoria, jossa raha vaihtaa omistajaa, muodostaa ilmeisimmän kotiinlähetysten muodon. **Asutukseen ja yrityksiin** sijoitetut lähetykset taas muodostuvat kotiinlähetystyyppeistä, jotka eivät mene suoraan jokapäiväiseen kulutukseen, vaan ne sijoitetaan pysyvämmiin

esimerkiksi perheen sisäiseen tai ulkoiseen liiketoimintaan. **Kestokulutustavaroihin** sijoitetut lähetykset sen sijaan muodostuvat lähetyksistä, joilla ostetaan vastaanottoaassa pysyviä pitkäaikaisia tuotteita, kuten rekkoja, ambulansseja tai televisioita. (Durand, 1988.) Durandin jaottelu on siis pitkälti riippuvainen siitä, mihin käyttöön lähetetyt rahat menevät. Katteoria on ollut vaikutusvaltainen ja myös monet myöhemmät tutkimukset käyttävät hyvin samankaltaista jaottelua.

Esimerkiksi Goldringin (2004) kotiinlähetysten jaottelu myötäilee osittain Durandin jaottelua. Goldringin kolme kotiinlähetyskategoriaa ovat perhelähetykset, sijoituslähetykset ja kollektiiviset lähetykset. **Perhelähetykset** koostuvat yksittäisten ihmisten lähettämistä henkilökohtaisista rahoista ja muistuttavat Durandin määritelmää perinteisistä kotiinlähetyksistä. Lähetysten vastaanottajina ovat tällöin usein lähettäjän perhe tai lähisuku, joiden kanssa lähettäjällä on läheiset sosiaaliset suhteet. Perhelähetykset liikkuvat Goldringin mukaan usein sosiaalisten verkostojen ja rahanvälitysyriyten kautta. Goldringin toinen kategoria on **sijoituslähetykset**. Sijoituslähetykset muodostuvat yksittäisten lähettäjien tai siirtolaisjoukon lähettämistä kotiinlähetyksistä erilaisille yrityksille. Goldring, toisin kuin Euroopan komissio mutta samoin kuin Durand, luokittelee sijoitukset kotiinlähetyksiksi. Goldringin ”sijoitukset”-kategoria muistuttaa läheisesti Durandin asutus- ja sijoituskategoriaa. Goldringin kolmas kategoria on **kollektiiviset lähetykset**. Kyseinen kategoria muodostuu kotiinlähetyksistä, joiden takana on useampia ihmisiä. Kyse on tällöin organisoituneesta joukosta siirtolaisia, jotka yhdessä lähettävät rahaa tai tavaroita esimerkiksi jollekin yhteisölle. (Goldring, 2004.)

Edellisistä poiketen VanWeyn (2007) kotiinlähetysten jaottelu perustuu etenkin siihen, kuka kotiinlähetystä lähettää. Kategorisoinnissa kotiinlähetykset on jaoteltu kolmeen osaan: miespuolisen perheenpään lähettämiin kotiinlähetysiin, lasten lähettämiin lähetyksiin ja maahanmuuttajayhdistysten lähettämiin kotiinlähetysiin. Ensimmäisessä kategoriassa **miespuolinen perheenpää** muuttaa ulkomaille voidakseen elättää perhettään. Perheenpää eli elättäjä joutuu muuttamaan pois kotimaastaan usein sen vuoksi, ettei hänelle löydy töitä. VanWeyn mukaan maastamuutto tuntuu siirtolaisesta kannattavalta usein silloin, kuin hänellä on mahdollisuus suhteellisen suuriin tuloihin ulkomailla. Tuloja verrataan tällöin oman alkuperämaan tulotasoon. Toisessa VanWeyn kategoriassa **perheen täysi-ikäiset lapset** muuttavat ulkomaille voidakseen elättää vanhempiaan ennen oman perheensä perustamista. Tässä kategoriassa kotiinlähetykset lähetetään kotiin jääneille vanhemmille tai sisaruksille. VanWeyn kolmas kategoria muistuttaa pitkälti Goldringin

”kollektiiviset lähetykset” -kategoriaa. Tässä kategoriassa kotiinlähetyksiä lähettävät erilaiset **maahanmuuttajaryhmät**. Lähettäjänä ei tällöin ole yksittäinen henkilö vaan useamman henkilön yhteenliittymä. Ryhmien lähettämät kotiinlähetykset lähetetään VanWeyn mukaan usein hyödyntämään laajempaa kotiyhteisöä. (VanWeyn, 2007.) Kollektiivisista kotiinlähetyksistä kirjoittavat Goldringin ja VanWeyn lisäksi esimerkiksi Levitt ja Lamba-Nieves (2011).

Aikaisempien tutkimusten pohjalta tehdyt kategorisoinnit auttavat hahmottamaan, millaisesta ilmiöstä kotiinlähetyksissä on kyse. Jokainen kategorisointi kertoo eri näkökulmasta jotakin ilmiöstä. Aikaisemmista tutkimuksista saatua tietoa kotiinlähetyksen luonteesta hyödynnetään tässä tutkimuksessa esimerkiksi haastattelurungon muodostamisessa (ks. liite 1) sekä tutkimustulosten analyysissä ja tulosten suhteuttamisessa aikaisempaan tietoon (ks. luvut 5 ja 6). Aikaisemmat muissa maissa tehdyt tutkimukset ja niiden tulokset toimivat vertailupohjana sille, millaisia ominaisuuksia ilmiö saa suomalaisessa kontekstissa.

3.3 Kotiinlähetyksen määrä ja määränpää

Kuten edellä on esitetty, kotiinlähetykset muodostuvat monista erilaisista tekijöistä. Ne voivat olla rahallisia tai ei-rahallisia, yksityisiä tai kollektiivisia, ja ne voidaan lähettää virallisia tai epävirallisia kanavia pitkin. Kotiinlähetykset suuntaavat pääasiassa vauraista korkean elintason maista kehittyviin maihin. Kotiinlähetykset korvaavat osittain lähettäjämaiden ihmispääoman menetystä. (International Migration Outlook – OECD, 2006.)

Vuonna 2014 maailman siirtolaisten ennustetaan Maailmanpankin mukaan lähettävän kotiinlähetyksiä virallisia kanavia pitkin 435 miljardin dollarin edestä. Tämä on noin 5 % enemmän kuin kotiinlähetyksiä lähetettiin vuonna 2013. Suurimman osa tästä valtavasta summasta arvioidaan menevän kehittyviin maihin². (Migration and Development Brief, 2014.) Maailmanpankin luvuissa huomioidaan sekä ulkomailla pysyvästi asuvien rahalähetykset, ei-asukkaiden rahalähetykset että siirtolaisten omaisuuden siirrot (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011). *Siirtolaisten omaisuuden siirrot*

² Huomioiden Maailmanpankin uusimmat arviot, joiden mukaan Venäjää, Latviaa, Liettuaa ja Uruguayta ei enää luokitella kehitysmaiksi.

muodostuvat siirtolaisten kotimaastaan mukanaan tuomien, sekä päinvastoin muutossa poisvietävien, tavaroiden ja esineiden arvosta. Näiden siirtojen merkitys on aina ollut vähäinen Euroopan unionin jäsenmaille, ja esimerkiksi Kansainvälisen valuuttarahaston julkaisemassa kuudennessa *Balance of Payments* –manuaalissa³ kyseisiä siirtoja ei enää lasketa lainkaan osaksi kotiinlähetystyksiä. (BPM6 – IMF, 2009; Glossary: Migrant transfers – Euroopan Komissio, 2013.)

Kotiinlähetystyksistä puhuttaessa on aina tiedostettava, että luvut määristä ja määränpäistä ovat viitteellisiä. Tarkkaa tietoa edes virallisia kanavia pitkin kulkevista summista ei voida tietää. Useista maista kotiinlähetysmääriä kuvaavat luvut puuttuvat kokonaan tai ne ovat vanhentuneita. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.) Lisäksi epävirallisia kanavia pitkin liikkuvan rahan määrää voidaan korkeintaan arvioida. Arviot epävirallisten lähetysten määrästä vaihtelevat suuresti 35 % jopa 250 % virallisten rahalähetysten arvosta (Formal vs. Informal Remittances – SSCR, 2009). Tutkimukset osoittavat myös, että epäformaalien rahalähetysten määrä vaihtelee alueittain. Epäformaaleja kotiinlähetystyksiä lähetetään enemmän Itä-Eurooppaan ja Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan ja vähemmän Itä-Aasiaan ja Tyynenmeren alueelle. (Freund & Spatafora, 2005.)

Maailemanpankin tilastojen täsmällisyyttä ja maakohtaista vertailukelpoisuutta häiritsevät useat tekijät, kuten esimerkiksi se, että kaikki maat eivät ilmoita kotiinlähetyssummiaan samalla kaavalla. Tilastojen täsmällisyyttä vähentää myös entisestään se, että jotkin maat, kuten Afganistan, Uzbekistan, Kuuba, Turkmenistan ja Zimbabwe, eivät raportoi saapuvista kotiinlähetystyksistä lainkaan ja toiset maat, kuten Kanada, Singapore, Qatar ja Arabiemiraatit, eivät raportoi lähetettävistä kotiinlähetystyksistä lainkaan. Näiden maiden kotiinlähetysten osalta on siis olemassa lähinnä erilaisia arvioita. Näiden seikkojen vuoksi kotiinlähetysten määristä ja luvuista puhuttaessa on pidettävä mielessä, että tilastot toimivat pääasiassa vain suuntaa-antavina, eikä niitä pidä lukea täydellisinä faktoina. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.)

Tilastollisista puutteista huolimatta varmaa on, että kotiinlähetystykset ovat tasaisesti kasvava tulonlähde kehittyville maille. Toisin kuin virallinen kehitysapu, siirtolaisten lähettämät kotiinlähetystykset eivät ole vähentyneet merkittävästi 2008 alkaneen talouskriisin myötä. Rahalähetystykset Aasiaan ja Tyynenmeren alueelle jopa kasvoivat 2 % vuosina 2008–2009.

³ Maaileman valuuttarahasto julkaisee *Balance of Payments* – manuaalia, jossa se tekee selkoa valtioiden rajoja ylittävästä rahaliikenteestä kansainvälisten ohjenuorien perusteella. Uusin eli vuoden 2009 manuaali lyhennetään usein muotoon BPM6, johon siihen myös tässä tutkielmassa viitataan.

(Towards Human Resilience – UNPD, 2011.) Vuonna 2009 kotiinlähetysten määrä väheni keskimäärin 5,5 %, mutta vuonna 2010 kotiinlähetysten määrä lähti jälleen uudelleen kasvuun. Sen sijaan esimerkiksi suorat ulkomaiset investoinnit vähenivät talousongelmien myötä jopa 40 % vuonna 2009. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.) Kotiinlähetysten absoluuttinen määrä on talousongelmista huolimatta kasvussa sen vuoksi, että muuttovirtaukset lisääntyvät maailmanlaajuisesti jatkuvasti. Lisäksi Euroopassa ja Yhdysvalloissa vallitseva maahanmuuttovastainen ilmapiiri ja tiukentunut rajavalvonta ovat paradoksaalisesti aiheuttaneet sen, että saavuttuaan maahan maahanmuuttajat pysyvät siellä yhä pidempiä aikoja. Tämän seurauksena jo maassa asuvat maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetystä kumulatiivisesti uusien saapuvien maahanmuuttajien kanssa. (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011.)

Vuoden 2001 terrori-iskujen seurauksena kiinnostus kotiinlähetystä kohtaan on kasvanut (Warnecke ym., 2010). Euroopasta lähetetyistä rahalähetyksistä 70 % menee kehittyviin maihin. Vuonna 2014 määrällisesti eniten siirtolaisten lähettämiä kotiinlähetystä arvioidaan **vastaanottavan** Intian (n. \$71 miljardia), Kiinan (n. \$64 miljardia), Filippiinien (n. \$28 miljardia), Mexican (n. \$24 miljardia), Nigerian (n. \$21 miljardia) ja Egyptin (n. \$18 miljardia). Suhteutettuna bruttokansantuotteeseen kotiinlähetysten merkitys on suuri erityisesti pienempien maiden kohdalla. Intiassa rahalähetykset muodostivat vuonna 2014 vain noin 3,7 % bruttokansantuotteesta, kun taas esimerkiksi Tajikistanissa kotiinlähetykset muodostivat jopa 42 % bruttokansantuotteesta. Myös esimerkiksi Kirgisiassa (32 %) ja Nepalissa (29 %) kotiinlähetysten osuus bruttokansantuotteesta on suuri vuonna 2014. (Migration and Development Brief, 2014 s. 3–4.)

Maailmanlaajuisesti kotiinlähetystä **lähetetään** määrällisesti eniten Yhdysvalloista, Saudi-Arabiasta, Sveitsistä ja Venäjältä (Migration and Remittance Factbook 2011, 2011). Suomen kannalta mielenkiintoista on, että sen lisäksi, että naapurimaa Venäjä on merkittävä kotiinlähetysten lähettäjä, maa on myös merkittävä kotiinlähetysten vastaanottaja. Vuonna 2010 Venäjä vastaanotti 5,6 miljardin edestä rahalähetyksiä. (Migration and remittance factbook 2011, 2011.) Euroopasta eniten rahaa lähetetään Italiasta, Espanjasta, Saksasta, Ranskasta ja Alankomaista. Näistä Euroopan maista lähetettiin vuonna 2010 yhteensä yli 21 miljardin euron edestä rahalähetyksiä, mikä vastaa 66 % kaikista Euroopasta lähetetyistä rahalähetyksistä. (Chukanska & Comini, 2012.)

Rahalähetykset muodostavat aikaisempien tutkimusten perusteella myös merkittävän suhteellisen osuuden maahanmuuttajien tuloista. Henkilökohtaisella tasolla rahalähetykset muodostavat huomattavan menoerän maahanmuuttajien talouksille. Se, kuinka suuren osuuden maahanmuuttaja tuloistaan lähettää kotimaahansa, vaihtelee kuitenkin suuresti. Erityisen suuren osuuden tuloistaan kotimaahansa lähettävät esimerkiksi Senegalista Espanjaan muuttaneet (49,9), El Salvadorista Yhdysvaltoihin muuttaneet (37,7 %), Meksikosta Yhdysvaltoihin muuttaneet (31,1 %) ja Ghanasta Italiaan muuttaneet (23,3 %) maahanmuuttajat. Toisaalta pienemmän osuuden tuloistaan lähettävät Marokosta Ranskaan muuttaneet (10,4 %), Filippiineiltä Yhdysvaltoihin muuttaneet (5,8 %) ja esimerkiksi Turkista Saksaan muuttaneet (2,1 %). (Yang, 2011.)

Maailmanpankin viimeisimpien tilastojen mukaan Suomesta lähetettiin vuonna 2014 arviolta noin 948 miljoonaa dollaria kotiinlähetyksiä. Vuonna 2000 Suomesta lähetettiin kotiinlähetyksiä yhteensä 100 miljoonaa dollaria, mikä tarkoittaa, että kotiinlähetysten määrä on lähes kymmenkertaistunut vuodesta 2000. (Annual Remittance Data: Outflow/Inflow – Maailmanpankki, 2014.) Maailmanpankki julkaisee tietyin väliajoin kattavan ”*Migration and remittances factbook*” -julkaisun maailman muuttoliikenteestä ja kotiinlähetyksistä.⁴ Viimeisin julkaisu vuodelta 2011 antaa tietoja esimerkiksi Suomesta lähetetyistä kotiinlähetyksistä. Julkaisun tilastojen mukaan vuonna 2009 Suomesta lähetetyistä kotiinlähetyksistä, joita oli yhteensä noin 436 miljoonaa, 25 miljoonaa muodostui pysyvästi Suomessa asuvien maahanmuuttajien kotiinlähetyksistä ja loput 411 miljoonaa dollaria muodostui Suomessa ei-pysyvästi asuvien maahanmuuttajien kotiinlähetyksistä. Tietoa siirtolaisten omaisuudensiirroista ei tilastoissa Suomen kohdalla ole. (Migration and remittances factbook 2011, 2011, s. 117.) Väliaikaisesti Suomessa asuvat, mutta esimerkiksi lyhytaikaisesti tai kausiluonteisesti Suomessa työskentelevät maahanmuuttajat lähettävät siis huomattavasti suurimman osan Suomesta lähetetyistä kotiinlähetyksistä. Huomioitavaa on myös se, että Suomeen lähetetään vuonna 2014 arvioiden mukaan 1106 miljoonaa dollaria. Suomeen lähetetään siis enemmän kotiinlähetyksiä kuin mitä Suomesta lähetetään maailmalle. Lähetettyjen ja

⁴ Uusin julkaisu ”Migration and Remittances factbook 2015 ” julkaistaan odotetusti 2014 vuoden lopussa.

vastaanotettujen kotiinlähetysten summat ovat kuitenkin lähentyneet toisiaan merkittävästi. (Annual Remittance Data Outflow/Inflow - Maailmanpankki, 2014.)⁵

3.4 Kotiinlähetysten väylät

Kotiinlähetysten lähettämiseen on olemassa monenlaisia mahdollisuuksia. Tapa, jolla kotiinlähetykset lähetetään, vaihtelee sen mukaan, mitä ja minne lähetetään. Rahalähetysten kohdalla lähetysväylä on usein aivan toinen kuin tavaralähetysten kohdalla. Yleisesti ottaen rahanlähetykset ovat maailmanlaajuisesti määrältään usein pieniä ja lähetykset tapahtuvat säännöllisesti tai toistuvasti. Rahaa lähetetään sekä vieraassa että paikallisessa valuutassa.

Karkeasti rahalähetykset voidaan jakaa formaaleihin ja epäformaaleihin sen mukaan, mitä kautta ne lähetetään. **Formaaleiksi** rahalähetyksiksi luokitellaan lähetykset, jotka saapuvat virallisten kanavien kautta. Virallisia kanavia ovat erilaiset luvalla toimivat pankit ja rahanvälitysfirmit. (International Transactions in Remittances – IMF, 2009.) **Epäformaaleiksi** rahalähetyksiksi luokitellaan lähetykset, jotka saapuvat epävirallisia, tallentamattomia ja usein henkilökohtaisia kanavia pitkin (Formal vs. Informal Remittances – SSRC, 2009). Maailmanlaajuisesti merkittäviä epäformaaleja lähetyskanavia ovat kiinalainen Hawala-rahamlähetyksjärjestelmä, intialainen Hundi-järjestelmä ja filippiiniläinen Padala-järjestelmä (FATF – raportti, 2010). Jako formaaleihin ja epäformaaleihin rahalähetykseen ei kuitenkaan ole ehdoton, sillä jaottelu vaihtelee maakohtaisesti, riippuen kunkin maan lainsäädännöstä ja esimerkiksi instituutioiden rakenteesta. Jako ei myöskään ole pysyvä, sillä rahalähetysten välittämiseksi syntyy jatkuvasti uusia mahdollisuuksia. (International Transactions in Remittances – IMF, 2009.)

Kotiinlähetysten määrän valtava kasvu ja täten niiden tarjoamat rahantekomahdollisuudet ovat herättäneet erilaisissa instituutioissa ja yrityksissä kasvavaa mielenkiintoa. Rahan lähettämistä ja oheispalveluja tarjoavien yritysten määrä on kasvanut valtavasti. Erilaiset yritykset, kuten rahanlähetykseyhtiöt, kuriiripalvelut, Internet-tilit ja valtioiden yhtiöt

⁵ TheGuardian-lehti on luonut Maailmanpankin datasta kuvainnollistavan interaktiivisen kartan: <http://www.theguardian.com/global-development/interactive/2013/jan/31/remittances-money-migrants-home-interactive>

(esimerkiksi US Post Office), tarjoavat nyt yhä enemmän erilaisia maksullisia palveluja rahan lähettämiseen. (Goldring, L, 2004.) Suomessa on noin 70 yksityistä rahanlähetysohjelmantarjoajaa; verrattuna useisiin muihin Euroopan maihin luku on suuri. Palveluiden tarjonta on Suomessa myös hyvin monimuotoista, ja rahanlähetysohjelmantarjoajat tarjoavat esimerkiksi rahanvaihtoyritykset, matkatoimistot ja erilaiset sekalaiset pienet kaupat. (FATF – Raportti, 2010.)

Rahanlähetysohjelmantarjoajan valintaan vaikuttavat monet tekijät. Lähettäjä valitsee ohjelmantarjoajansa etenkin sen perusteella, millainen institutionaalinen infrastruktuuri kussakin maassa vallitsee ja minkä hintaista lähettäminen on. (International Transactions in Remittances – IMF, 2009.) Arvioiden mukaan epävirallisia ohjelmantarjoajia pitkin lähetetyt lähetykset tulevat halvemmiksi kuin virallisia ohjelmantarjoajia pitkin lähetetyt. Virallisia ohjelmantarjoajia pitkin lähetettäessä kulujen on maailmanlaajuisesti arvioitu olevan noin 13 % lähetyksen arvosta ja epävirallisia ohjelmantarjoajia pitkin lähetettäessä noin 3–5 % lähetyksen arvosta. Etenkin pieniä summia lähettäessä saattaa virallisten ohjelmantarjoajien, kuten rahalähetysohjelmantarjoajien, minimimaksu olla suhteessa lähetettävään summaan hyvinkin suuri. (Freund & Spatafora, 2005.) Kotiinlähetysohjelmantarjoajan valintaan vaikuttavat myös muun muassa lähetysohjelmantarjoajan nopeus, luotettavuus, saatavuus ja helppous sekä maakohtaiset säännökset ja verohelpotukset (International Transactions in Remittances – IMF, 2009). Tämän lisäksi kotiinlähetysohjelmantarjoajien valintaan vaikuttavat myös erilaiset kansainväliset normit, jotka on luotu estämään terrorismin rahoitusta ja rahanpesua (Cheong, L, 2006).

3.5 Motiivit lähettää rahaa

Maahanmuuttajilla on erilaisia motiiveja lähettää kotiinlähetyksiä kotimaahansa. Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että motiivit lähettää lähetyksiä vaihtelevat suuresti esimerkiksi sen mukaan, lähetetäänkö kotiinlähetyksiä perheelle vai ystäville, ja sen mukaan, lähetetäänkö niitä yksin vai porukassa esimerkiksi jollekin yhteisölle. Päätämällä lähettää tai olla lähettämättä kotiinlähetyksiä maahanmuuttaja mahdollisesti säätelee vastaanottajan sekä myös omaa materiaalista hyvinvointia. Kotiinlähettäminen voidaan nähdä myös taloudellisena valtuutuksena, joka määrittyy mahdollisuutena säädellä materiaalista hyvinvointia (Berndtson, 2005, s.39).

Kotiinlähettämisen motiiveja tutkineet tutkijat ovat löytäneet erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat siihen, miksi lähetyksiä lähetetään. Tietoa motiiveista on kerätty usein laajoilla lomakekyselyillä. Aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että esimerkiksi lähettäjän tulotaso voi vaikuttaa lähetysten määrään. Mitä enemmän lähettäjä tienaa, sitä enemmän hän pystyy lähettämään ja sitä todennäköisemmin hän myös lähettää rahaa tai tavaraa kotimaahansa (Lianos, 1997). Myös esimerkiksi kotimaassa asuvan perheen koon ja lasten määrän on havaittu vaikuttavan päätökseen lähettää rahaa. Tutkimuksissa on havaittu, että mitä enemmän perheenjäseniä ja etenkin lapsia kotona odottaa, sitä enemmän rahaa lähetetään kotiin. (Johnson & Whitelaw, 1974.) Lisäksi tekijät kuten koulutus, yhteydenpidon säännöllisyys, sukupuoli ja ulkomailla asumisen kesto vaikuttavat aikaisempien tutkimusten mukaan lähettäjän motiiveihin lähettää rahaa.

Motiivit rahan lähettämiseen voidaan aikaisemman tutkimuksen ja niiden pohjalta tehdyn teoretisoinnin perusteella jakaa karkeasti neljään kategoriaan. Motiivit voitaisiin todennäköisesti luokitella myös muunlaisiin kategorioihin, mutta tässä työssä käytetyn lähdekirjallisuuden perusteella olen päätenyt seuraavanlaiseen kategorisointiin: **(1) perhekeskeinen ajattelu, (2) altruismi, (3) oman edun tavoittelu ja (4) velvollisuus.** Rahan lähettämisen syyt ovat kuitenkin harvoin yksiselitteisiä, minkä vuoksi on huomioitava, että kyseiset perusteet ovat kärjistettyjä esimerkkejä. Maahanmuuttajilla saattaa usein olla useita yhtäaikaista syitä lähettää kotiinlähetyksiä eivätkä lähettäjät aina edes ole tietoisia kaikista motiiveistaan toimia. Käsittelen seuraavaksi edellä esitetyt motiivikategoriat.

3.5.1 Perhekeskeinen ajattelu

Aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että perhekeskeiset ja erilaiset vakuuttamiseen liittyvät ajattelumallit vaikuttavat kotiinlähetysten lähettämiseen. Kuten edellä on esitetty, maahanmuuttajat pysyvät osana kotimaansa yhteisöjä erilaisten transnationaalisten yhteydenpitoväylien avulla. Perhe on yksi keskeinen yhteisö, jonka osana maahanmuuttajat pysyvät. Koska henkilöt toimivat usein osana perheyhteisöä, heidän kotiinlähetyksiään määrittää usein perhekeskeinen ajattelu.

Teoriat kotiinlähetyksen motiiveista juontuvat usein viitekehystä, jolla tutkitaan perheen sisäisiä motiiveja mikroekonomisista lähtökohdista. Lähtökohtana on tällöin

tutkia, kuinka yksittäiset ihmiset tekevät päätöksiä sen suhteen, miten he varojaan käyttävät, ja kuinka perheen sisäiset suhteet vaikuttavat tähän päätökseen. (Chami ym., 2003; Ansala, 2012.) Perheen ja lähettäjän välille muodostuu usein pitkäaikainen yhteisymmärrys kotiinlähetyksistä (Stark & Lucas, 1988). Kotimaassa olevan perheen olot vaikuttavat tutkitusti kotiinlähetysten määrään: rahalähetyksiä lähetetään erityisesti kotitalouksiin, jotka ovat taloudellisesti huonossa asemassa. Esimerkiksi Thaimaassa tehdyt tutkimukset osoittavat, että rahalähetykset suuntautuvat varsinkin pienituloisiin perheisiin. (Osaki, 2003. s. 218.) Perhekeskeinen ajattelu lähtee siitä lähtökohdasta, että maastamuutto tai kotiinlähetysten lähettäminen eivät ole pelkästään yksilön päätöksiä vaan sen sijaan ne tulee ymmärtää perheen kontekstissa (Faist ym., 2013, s. 29).

Perhekeskeisen ajattelun lähtökohdista on kehitetty ajatus, jonka mukaan perheet toimivat eräänlaisina **vakuutusyhtiöinä** jäsenilleen (Becker, 1974; Rosenzweig, 1988; Agarwal & Horowitz, 2002; Faist ym., 2013). Tällaisille ”vakuutusyhtiölle” on tarvetta erityisesti kehittyvissä maissa, joissa perheet kokevat jatkuvia taloudellisia riskejä. Selviytyäkseen näistä riskeistä perheiden on kehitettävä erilaisia keinoja. Perheen sisäinen riskien jakaminen on muodostunut yhdeksi tällaiseksi selviytymiskeinoksi. Perheenjäsenet jakavat tällöin erilaiset taloudelliset riskit keskenään ja toimivat vakuutuksena toisilleen. (Lillard & Willis, 1997; Amuedo-Dorantes & Pozo, 2006.) Vakuutusajattelun mukaan perheenjäsenet muuttavat uusille alueille ja lähettävät rahaa sen vuoksi, että perhe pyrkii monimuotoistamaan tulonsa mahdollisten taloudellisten haasteiden varalta (Stark, 1991). Kyseisenlainen ajattelu liitetään usein *New Economics of Labour Migration (NELM)* -ajatteluun. NELM:in ideaan kuuluu, että maastamuutto ei tapahdu vain sen vuoksi, että yksittäinen henkilö pyrkisi lisäämään oma hyvinvointiaan. Sen sijaan maastamuutto selittyy NELM:in mukaan sillä, että se on perheen investointi, jolla pyritään varmistamaan toimeentulon jatkuvuus myös vaikeina aikoina. (Liang, Li & Ma, 2013.) Viitekehys asettaa perheen keskeiseksi yksiköksi ja osoittaa, että kotiinlähetysilmiötä tulisi tutkia perheen kontekstissa, sen sijaan että sitä tutkittaisiin yksittäisten ihmisten toimintana (Stark, 1991).

Sen lisäksi, että henkilö pyrkii kotiinlähetyksillä vakuuttamaan perheensä erilaisten riskien varalta, aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että henkilöt saattavat kotilähetyksillään pyrkiä vakuuttamaan myös omaa riskialtista toimintaansa ulkomailla. Koska ulkomaille työskentelemään muuttaminen sisältää suuria riskejä, maahanmuuttajat lähettävät rahaa kotimaahansa varmistaakseen ”pakoreittinsä”: jos osoittautuu, että ulkomailla työskentely ei kannata, on maahanmuuttajilla oltava yhteisö ja myös mahdollista omaisuutta

kotimaassaan, jonka pariin palata. Asiaa ovat tutkineet muun muassa Amuedo-Dorantes ja Pozo (2006). Heidän tutkimuksessaan ilmenee, että Amerikkaan muuttaneet työntekijät, joilla ei ole virallista työlupaa ja joiden taloudelliset riskit ovat täten suurempia, lähettävät kotiin enemmän rahaa kuin pienemmällä riskillä työskentelevät. Tutkimus pyrkii osoittamaan, että mitä suuremman riskin maastamuuttaja ottaa muuttaessaan, sitä enemmän hän lähettää kotiinlähetyksiä. (Amuedo-Dorantes & Pozo, 2006.)

3.5.2 Altruismi

Altruistisista syistä lähetetyt kotiinlähetykset on tarkoitettu pääasiassa toisen hyvinvoinnin parantamiseksi. Lucas ja Stark (1985) nimittävät altruismin itsestään selvimmäksi rahan lähetyksen syyksi. Lähtökohtana on tällöin, että maahanmuuttaja luopuu jostakin omastaan kohentaakseen jonkun muun elintasoja. (Lucas & Stark, 1985.)

Altruismi kietoutuu tiukasti yhteen perhekeskeisten kotiinlähetyksen kanssa. Perustana on ajatus, että perheenjäsenillä on **altruistisia tunteita** toisiaan kohtaan. Perheenjäsenten toisilleen lähettämät kotiinlähetykset perustuvat jäsenten väliseen vahvaan siteeseen ja ajatukseen siitä, että molemminpuolinen välittäminen ja huolehtiminen kuuluvat perustavanlaatuisesti perhesuhteisiin. Perheen sisäinen altruismi onkin aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu merkittäväksi motivaatiotekijäksi kotiinlähetyksen lähettämiseksi. (Johnson & Whitelaw, 1974; Stark & Bloom, 1985; Stark & Lucas, 1988; Lillard & Willis, 1997; Faist ym., 2013.)

Elsalvadorilaisten ja nicaragualaisten kotiinlähetyksiä tutkinut Funkhouser (1995) esittelee tutkimuksessaan **viisi ennustavaa hypoteesia**, joiden tulisi vaikuttaa altruistisista syistä kotiinlähetyksiä lähettävien maahanmuuttajien lähetyspäätökseen. Funkhouserin mukaan **(1)** korkeammat tulot merkitsisivät suurempia kotiinlähetyksiä, **(2)** pienituloiset kotitaloudet saisivat enemmän kotiinlähetyksiä, **(3)** kotiinlähetyksen määrän tulisi olla yhteydessä lähettäjän ja vastaanottajan läheisyyteen ja lähettäjän paluusuunnitelmiin, **(4)** kotiinlähetyksen määrän tulisi vähentyä, jos perheessä on muitakin rahaa lähettäviä henkilöitä, ja **(5)** maahanmuuttajan palkkatason nousu (esim. työkokemuksen vuoksi) ennustaisi suurempia rahalähetyksiä. Funkhouserin mukaan maahanmuuttajat toimisivat näiden hypoteesien mukaisesti, jos he lähettäisivät kotiinlähetyksiä kotiyhteisölleen pääasiallisesti altruistisista syistä. (Funkhouser, 1995, s. 139.)

Myös muiden tutkijoiden tutkimuksissa on havaittu joidenkin Funkhouserin hypoteesien vaikutus kotiinlähetysiin. Erilaisissa tutkimuksissa on muun muassa havaittu, että kun olot kotimaassa huononevat, kotiinlähetysten määrät suurenevät. Jacques Bougha-Hagben tutkimukset ovat osoittaneet, että kuin maanviljelylle koittavat kovat ajat, esimerkiksi silloin kun maanviljelyä rasittaa kuivuus, maasta muuttaneet lähettävät enemmän kotiinlähetysä kotiyhteisölleen. Solidaarisuus saa aikaan sen, että kovia kokevia halutaan auttaa. Tämä heijastuu myös siihen, että kotiinlähetykset ovat tasainen tulonlähde, eivätkä niiden määrät tipahda nopeasti muiden olosuhteiden muuttuessa. (Bougha-Hagbe, 2006.) Tällöin on huomioitava kuitenkin myös aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu seikka, että kun aika, jonka maahanmuuttaja asuu toisessa maassa, pitkittyy, saattavat perheenjäsenten väliset vahvat siteet heikentyä. Tutkimuksissa on havaittu, että kun siteet kotimaahan ajan kuluessa heikkenevät, saattaa niiden kotiinlähetysten määrä, jotka on lähetetty perheenjäsenten keskinäisestä altruismista, vähentyä. (Regmi & Tisdell, 2002.) Vaikka altruistisista syistä lähetetyt kotiinlähetykset ovat tasainen tulonlähde, joka ei yleensä tipahda nopeasti, suhteiden ajan myötä tapahtuva heikkeneminen saattaa johtaa kotiinlähetysten vähenemiseen.

3.5.3 Oman edun tavoittelu

Sen lisäksi, että aikaisemmat tutkimukset ovat pyrkineet osoittamaan, että kotiinlähetysä lähetetään altruistisista syistä, on aikaisemmissa tutkimuksissa vastakohtaisesti myös havaittu, että lähettäjät saattavat lähettäessään ajaa myös pääasiassa omia intressejään. Ajatuksen on tällöin se, että kotiinlähetysä lähettämällä lähettäjä pyrkii saavuttamaan jotain itselleen tärkeää.

Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet viitteitä, että kotiinlähetysten avulla lähettäjä saattaa pyrkiä edistämään esimerkiksi omaa mahdollista **perinnön saantiaan** (Lucas ja Stark, 1985; de la Brière ym., 2002; Havolli, 2009). Tutkimuksissa on muun muassa havaittu, että mitä enemmän maata kotiinlähetysä vastaanottava perhe omistaa, sitä enemmän sisarukset sen perimisestä kilpailevat kotiinlähetysten muodossa (Hoddinott, 1992; Regmi & Tisdell, 2002; VanWey, 2007). Huoli perinnön eväämisestä vaikuttaa halukkuuteen lähettää kotiinlähetysä (Bernheim ym., 1985). Lähettäjät pyrkivät kotiinlähetysillään pysymään etenkin vanhempiensa suosiossa. Tämän lisäksi saatetaan

rahaa sijoittaa perheen omistuksiin myös sen vuoksi, että rahan ajatellaan korottavan tulevan perinnön arvoa (de la Brière ym., 2002).

Kotiinlähetyksen lähettämisenellä on havaittu olevan myös rooli **oman sosiaalisen statuksen** korottamiseen. Useat tutkimukset osoittavat, että maastamuuttajan näkemys hänen omasta identiteetistään ja sosiaalisesta statuksestaan on vielä pitkään kotimaasta lähtemisen jälkeen sidoksissa kotimaan yhteisöön. Näkemys omasta statuksesta ja arvostuksesta on siis pitkään riippuvainen siitä, kuinka maahanmuuttaja nähdään hänen kotimaansa yhteisöissä. (Stark & Lucas, 1988, s. 6.) Tämän vuoksi on ymmärrettävää, että maahanmuuttaja pyrkii kotiinlähetyksillä vaikuttamaan kotiyhteisönsä näkemyksiin ja hänelle annettuun arvostukseen.

Omia intressejä saatetaan ajaa myös käyttäen perhettä **omien sijoitusten välikätenä** tai alustamalla kotiinlähetyksillä omaa kotiinpalaamista. Oma perhe nähdään usein luotettavana toimijana huolehtimaan omistuksista poissaolon aikana. Maahanmuuttaja saattaa lähettää perheelleen rahaa, jotta he ylläpitäisivät hänen intressejään kotimaassa. Tällaiset syyt korostuvat etenkin jos maahanmuuttaja suunnittelee kotiinpaluuta. Tällöin on erityisen tärkeää, että perhe huolehtii poismuuttaneen omaisuudesta ja hoitaa kotiinpaluuseen mahdollisesti liittyviä asioita. (Lucas & Stark, 1985.) Kotiinpaluuta suunnitellessa korostuu myös statuksen ylläpitämisen merkitys (Regmi & Tisdell, 2002).

Sen lisäksi, että henkilöt pyrkivät edistämään perimisen mahdollisuuksiaan tai kohottamaan sosiaalista statustaan, muuttopäätökseen vaikuttavat myös useat muut tekijät. Esimerkiksi osa niistä henkilöistä, jotka muuttavat ulkomaille lähettääkseen kotiinlähetyksiä, pyrkivät samalla parantamaan henkilökohtaisia taitojaan ja sitä kautta tulevaisuudennäkymiään. Tämän lisäksi muuton takana saattaa olla ajatus siitä, että muuttamalla henkilö pystyy pakenemaan vanhempiensa arvovaltaa. (VanWey, 2007.) Loppukädessä on kuitenkin vaikea arvioida, onko rahan lähettämisen pääasiallinen motiivi esimerkiksi toisen auttaminen vai vaikkapa oman arvovallan kasvattaminen (Lucas & Stark, 1985).

3.5.4 Velvollisuus

Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että kotiinlähetyksillä on merkittävä yhteys erilaisten kulttuurien asettamiin odotuksiin. Kotiinlähetyksen avulla täytetään esimerkiksi

vanhempien tai sisarusten asettamia rooli-odotuksia ja maksetaan takaisin erilaisia velkoja. Kotiinlähettämisen voidaan katsoa johtuvan myös velvollisuudentunteesta. Se, miksi henkilö kokee velvollisuudekseen toimia, kuten hän toimii, johtuu erilaisista tekijöistä, joista osa vahvasti sidottu siihen kulttuuriin, josta henkilö tulee.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että kotiinlähetyksiä lähetetään kotimaahan, koska kotimaan yhteisössä odotetaan, että näin tapahtuu. Lähettämällä kotiinlähetyksiä maahanmuuttajien on havaittu täyttävän heihin kohdistuvia **rooli-odotuksia**. (Lindley, 2007; Batnitzky ym., 2012.) Rooli-odotukset voivat olla erilaisia eri henkilöiden kohdalla, ja myös sukupuolella on havaittu olevan suuri merkitys rooli-odotusten jakautumisessa (Curran & Saguy, 2001). Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että etenkin perheiden tyttäret lähettävät kotiinlähetyksiä, koska he kokevat, että heidän odotetaan tekevän näin (VanWey, 2007). Joidenkin tutkimusten mukaan kotiinlähettämisen on siis havaittu kuuluvan erityisesti naisten rooliin. Naiset lähettävätkin eräiden tutkimusten perusteella useammin ja enemmän kotiinlähetyksiä kuin miehet (Osaki, 2003; VanWey, 2007). Toisaalta myös vastakkaisia tutkimustuloksia löytyy, ja osa tutkijoista on itse asiassa sitä mieltä, että miehet lähettävät enemmän kotiinlähetyksiä kuin naiset (ks. esim Havolli, 2009). Lopullista totuutta sukupuolten merkityksestä ei löydy: voidaan olettaa, että erilaisilla kulttuureilla on asiaan erilainen vaikutus. Orozco, Lowell ja Schneider (2008) toteavat tutkimuksessaan, että miehet ja naiset lähettävät eri henkilöille eri määriä rahaa. He toteavat, että naiset lähettävät yleisesti pienempiä summia rahaa kuin miehet mutta että naiset lähettävät rahaa laajemmalle perheyhteisölle. Miehet taas lähettävät suurempia summia etenkin vaimoilleen. (Orozco ym., 2006.)

Kotiinlähettäjien on aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu pelkäävän myös häpeää, joka heihin kohdistuisi tai kohdistettaisiin, elleivät he lähettäisi kotiinlähetyksiä (Lindley, 2007). Sosiaalinen paine toimii tällöin motivaattorina lähettää kotiinlähetyksiä. Häpeän välttely voidaan toisaalta tulkita myös oman edun tavoitteluksi, sillä välttelemällä epämiellyttävää häpeäntunnetta henkilö toimii oman etunsa mukaisesti. Se, onko häpeän välttely seurausta velvollisuudentunnosta vai vaikkapa oman edun tavoittelusta, voi olla myös yksilökohtaista.

Sen lisäksi, että lähettäjät kokevat velvollisuutta täyttää rooli-odotuksia, aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että lähettäjät kokevat myös velvollisuutta korvata perheelleen ja sukulaisilleen heihin käytettyjä voimavaroja. Kotiinlähettäjien on havaittu kokevan, että

heidän tulisi korvata heidän kasvatuksestaan, koulutuksestaan ja mahdollisesti maastamuutosta koituneet kustannukset. (Lindley, 2007.) Osa rahalähetyksistä koostuu siis **velkojen takaisinmaksuista**. Etenkin niiden henkilöiden, jotka ovat kouluttautuneet korkeasti kotimaassaan, on havaittu kokevan myös suuremman velvollisuuden lähettää kotiinlähetyksiä. Ilmiötä on aikaisemmissa tutkimuksissa tulkittu siten, että koulutetut lähettävät enemmän rahaa, koska he kokevat velvollisuudekseen maksaa perheensä heihin sijoittamat pääomat takaisin korkojen kera. (Johnson & Whitelaw, 1974; Rempel & Lobdell, 1978; Lucas & Stark, 1985; Stark & Lucas, 1988; Lillard & Willis, 1997; Poirine, 1997.)

Kategorisoinnin pohjalta voidaan todeta, että aikaisemmat tutkimukset ovat löytäneet moninaisia syitä, jotka vaikuttavat siihen, että kotiinlähetyksiä lähetetään. Koska tämän tutkielman yksi keskeisistä tavoitteista on tutkia, millaisia motiiveja Suomessa asuvilla maahanmuuttajilla on lähettää kotiinlähetyksiä, edellä luotua motiivien viitekehystä tullaan hyödyntämään aineistoa analysoidessa ja tutkimuskysymyksiin vastatessa.

4 METODOLOGIA

Tutkimuksen aineisto on koottu puolistrukturoiduilla haastatteluilla, jotka etenevät tietyn teeman mukaisesti. Kerätty aineisto analysoidaan teoriaohjaavasti sisällönanalyysin menetelmin. Esittelen tässä luvussa valitut metodit ja kerron niiden toteuttamisesta sekä pohdin niiden vahvuuksia ja heikkouksia. Esittelen lisäksi kootun aineiston ja pohdin sen merkityksellisyyttä ja kokoa. Käsittelen luvussa myös tutkimuksen ennako-oletuksia ja niiden vaikutusta tutkimuksen tekoon.

4.1 Haastattelut aineistona

Kvalitatiivisessa aineistossa keskitytään aineiston ei-numeraalisen kuvaukseen (Eskola ja Suoranta, 1999, s.13). Numerollisen tiedon sijaan kvalitatiivisen tutkimuksen vahvuus on siinä, että sen metodien avulla voidaan saavuttaa ymmärrystä monimutkaisista ilmiöistä, yksityiskohdista ja ilmiön kontekstista (Mason, 1996, s. 4). Tutkimuksessa kvalitatiivisen menetelmän vahvuudet pyritään valjastamaan laajan kotiinlähetyksiä ja sen suomalaisen kontekstin selvittämiseksi.

Tutkimuksen ontologinen näkemys on, että ihmisten tiedot, näkemykset, tulkinnat ja kokemukset ovat merkittäviä osia sosiaalisesta todellisuudesta, minkä vuoksi niiden tutkiminen on merkityksellistä. Tutkimalla ihmisten kokemuksia kotiinlähettämisestä voidaan siis saavuttaa tietoa todellisuudesta. Tutkimuksen epistemologinen näkemys taas on, että sosiaalisesta todellisuudesta voidaan saavuttaa tietoa olemalla vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa vaikkapa haastatteleamalla heitä. (Mason, 1996, s. 11, 40.) Tietoa kotiinlähettämisestä voidaan siis saavuttaa kyselemällä asiasta asiaan liittyviltä henkilöiltä. Haastattelut eivät kuitenkaan ole suora reitti ihmisten kokemuksiin tai tulkintoihin. Kokemuksistaan haastateltavat voivat kertoa ainoastaan selostuksen: haastateltava ei voi kokea niitä itse. Haastattelija ei myöskään voi nähdä haastateltavan tulkintoja tämän pään sisällä, vaan hän on haastateltavan tulkinnan ja selityksen varassa. (Mason, 1996, s. 40.)

Tutkimuksessa aineisto kerättiin haastatteleamalla kotiinlähetyksiä lähettäviä maahanmuuttajia. Haastattelut valikoituivat aineistonhankintamenetelmäksi sen vuoksi, että mahdolliset menetelmät aiheen lähestymiseen ovat rajatut. Koska tutkimuksessa tutkitaan ilmiötä, jota on Suomessa tutkittu vielä hyvin vähän ja josta ei ole olemassa

valmista aineistoa, dokumentteja tai julkista keskustelua, tehokkain tutkimusmenetelmä on kysyä asiaa suoraan asianomaisilta eli kotiinlähetyksiä lähettäviltä maahanmuuttajilta. Asian kysyminen suoraan asianomaisilta on selkein lähestymistapa, kun halutaan tietää mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii, kuten hän toimii.

Aikaisemmissa kotiinlähetystutkimuksissa on hyödynnetty paljon lomakekyselyitä. Lomaketutkimuksella saadaan usein koottua paljon yleispätevää tietoa, mikä on eräs lähestymismahdollisuus ilmiön olemuksen selvittämiseksi. Toisaalta lomaketutkimus vaatisi suuren osallistujamäärän, jonka hankkiminen ei ole itsestäänselvyys etenkin tämän kaltaisen aiheen äärellä. Tässä tutkimuksessa tavoitteeksi on kuitenkin valittu ilmiön ja sen tiettyjen osien syvällisempi ymmärtäminen, minkä vuoksi menetelmäksi on valittu haastattelut. Näkökulma tutkimuksessa on maahanmuuttajien tiedoissa ja kokemuksissa. Haastattelun tekemisellä on myös monia etuja, kuten se, että ne ovat joustavia ja että haastattelija pystyy havainnoimaan haastateltavaa. Haastateltava voi myös mahdollisesti toistaa kysymykset ja oikaista väärinymmärrykset haastattelutilanteessa. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 72–73.) Koska aineisto on tietoisesti koottu, on kyse aineistosta, joka on tutkijasta riippuva. Tätä kyseistä aineistoa ei siis olisi olemassa, elleen olisi koonnut sitä itse. Se ei ole syntynyt itsestään, vaan se on luotu juuri tätä tutkimusta varten.

Haastattelututkimuksessa ja ihmistieteissä yleisesti on ominaista, luonnontieteistä poiketen, että tutkija suorittaa niissä toisen asteen tulkintaa: luonto toisin kuin ihmiset eivät tulkitse itseään millään tavalla (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 149). Toisen asteen tulkinta johtuu siis siitä, että haastateltava joutuu käsittelemään ensin itselleen tapahtuneita asioita, ennen kuin hän pystyy kertomaan niistä loogisesti muille esimerkiksi haastattelun vastauksina. Haastattelututkimusten eräs piirre on, että haastatteluista saadut vastaukset ovat samankaltaisia usein sen vuoksi, että ne ovat haastattelun vastauksia, eikä sen vuoksi, että haastateltavat ajattelisivat samalla tavalla. Se, mitä haastateltava kertoo, on sidottu siihen kontekstiin, jossa hän asian sanoo. (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 140–142.) Koska tutkija ohjaa haastateltavia kysymyksillään, on oletettavaa, että haastattelujen vastauksissa on tiettyä yhdenmukaisuutta. Lisäksi on otettava huomioon haastatteluja tehdessä ja etenkin niitä analysoidessa, että ihmisten käyttäytyminen, sen ennustettavuus ja ohjattavuus eivät ole itsestään selviä asioita. Ihmisten kohdalla luonnonmukainen kausaaliteetti saattaa joskus toteutua, mutta sen toteutuminen ei ole itsestäänselvyys. Ihmisen toimintaa määrittää hänen oma logiikkansa: se ei ole mekaanisesti lain tai säännön määräämää. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 149–150.)

Tutkimuksen aineisto kerättiin puolistrukturoitujen teemahaastattelujen avulla, joissa kaikille haastateltaville esitettiin suurin piirtein samat kysymykset suurin piirtein samassa järjestyksessä. Haastattelun vastaukset eivät olleet rajoitettuja tiettyihin vastausvaihtoehtoihin, vaan kysymykset olivat sen kaltaisia, että haastateltavan odotettiin vastaavan niihin omin sanoin ja omalla tavallaan. Haastattelut olivat melko vapaamuotoisia ja jokaiselle haastateltavalle esitettiin lisäkysymyksiä heidän aikaisempien vastaustensa perusteella. Jokainen haastattelu sai hieman omanlaisensa luonteen. Tutkimukseen osallistuneet haastateltavat tiesivät, mistä haastatteluissa oli kyse, ja he vastasivat haastatteluihin vapaaehtoisesti. Haastatteluista saatu materiaali käsitellään luottamuksellisesti ja nimettömästi. Tiedonantajien henkilötiedot on peitetty siten, että heidän henkilöllisyytensä ei paljastu esimerkiksi ammatin tai asuinpaikan mukaan.

Haastattelurunko rakentuu tutkimuskysymysten ja aiemmista tutkimuksista kerättyjen teoreettisten näkemysten ympärille. Haastattelurunko muodostuu 22 pääkysymyksestä, jotka sijoittuvat viiteen pääteeman. Teemat ovat (1) elämä kotimaassa (2) elämä Suomessa (3) yhteydenpito (4) kotiinlähetykset ja (5) tulevaisuus. Teemat 1 ja 2 ovat pitkälti taustoittavia, ja niissä esiintyvien kysymysten perusteella pyritään selvittämään kontekstia tutkittavalle asialle. Teemoissa 3, 4 ja 5 esiintyvät kysymykset pyrkivät löytämään vastauksia suoraan tutkimuskysymyksiin. Pääkysymysten tueksi esitettiin haastattelutilanteessa tarpeen mukaan erilaisia lisä- tai tukikysymyksiä. Suomenkielinen haastattelurunko löytyy liitteestä numero 1 ja englanninkielinen haastattelurunko liitteestä numero 2.

4.2 Haastateltavien muodostaman näytteen valikoituminen

Analysoitavat tapaukset eivät usein kvalitatiivisessa tutkimuksessa, kuten eivät tässäkään tutkimuksessa, edusta *otosta* sanan kvantitatiivisessa merkityksessä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa analysoitavat tapaukset eivät usein ole valikoituneet sattumanvaraisesti arpomalla kaikista tapauksista, minkä vuoksi ne eivät muodosta edustavaa otosta koko laajemmasta populaatiosta. Kvantitatiivisesti edustavan otoksen hankkiminen vaatisi muun muassa tietoa populaation parametreista (Mason, 1996, s. 91.), mikä kotiinlähetyksiä lähettävien maahanmuuttajien tapauksessa on lähes mahdotonta.

Sen sijaan, että tutkimuksessa tutkittavat tapaukset muodostaisivat määrällisesti edustavan otoksen, muodostavat analysoitavat tapaukset *näytteen* tutkittavasta asiasta. Näyte valikoituu tutkijan kohdistuessa katseensa sellaisiin tapauksiin, jotka täyttävät tutkijan määrittelemät kriteerit tutkittavasta tapauksesta, sen sijaan että tapaukset poimittaisiin täysin sattumanvaraisesti. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 18.) Laadullisessa tutkimuksessa onkin usein tärkeää, että henkilöt, joilta tiedot kerätään, tietävät tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman paljon tai että heillä on omakohtaista kokemusta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 85).

Tässä tutkimuksessa katse on kohdistettu erityisesti rahaa tai tavaroita lähettäviin Suomessa asuviin maahanmuuttajiin. Haastateltuja ei ole poimittu täysin sattumanvaraisesti kaikkien tällaisten henkilöiden keskuudesta, koska ei ole olemassa mitään tietokantaa, josta kaikki tällaiset henkilöt löytyisivät ja josta tapaukset voitaisiin arpoa sattumanvaraisesti. Myöskään määritelmät siitä, ketkä henkilöt varsinaisesti voidaan luetella kotiinlähettäviksi, eivät ole yksiselkoisia. Tässä tutkimuksessa on tehty valinta painottaa etenkin niitä lähettäjiä, jotka lähettävät rahassa mitattavia asioita, kuten rahaa tai tavaroita, henkisten asioiden, kuten mielipiteiden tai aatteiden, lähittäjien sijaan.

Tutkimukseen valitut haastateltavat ovat valikoituneet tuttavien tuttavien kautta ja lumipallo-otannalla. Tämä tarkoittaa, että haastateltavat ovat löytyneet pitkälti tiettyjen piirien sisältä, eivätkä he täten edusta määräsuhteiltaan kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia. Syy siihen, miksi näyte on valikoitu tällä tavalla, on se että haastateltavien löytyminen osoittautui oletettua vaikeammaksi. Ihmiset eivät ole halukkaita, varsinkaan ilman jonkinlaista palkintoa, kertomaan arkaluonteisista raha-asioistaan tuntemattomalle ihmiselle. Lisäksi näytteen hankintaan vaikuttivat muun muassa pro gradu -työhön käytettävissä olevat resurssit, kuten esimerkiksi ajalliset resurssit.

Koska haastateltavat ovat löytyneet osittain tiettyjen piirien sisältä, tietynlaiset maahanmuuttajat korostuvat aineistossa enemmän kuin toiset. Etenkin akateemisesti koulutettujen ja akateemisessa piirissä työskentelevien maahanmuuttajien kokemukset kotiinlähetyksistä korostuvat. Akateemisesti koulutetut maahanmuuttajat on tutkimuksessa huomioitu siis enemmän kuin mikä heidän osuutensa kaikista Suomessa asuvista maahanmuuttajista on. Toisaalta kyseessä on myös omien ennakkoluulojen rikkomisesta: aikaisemmat, erityisesti Yhdysvalloissa tehdyt tutkimukset sekä osittain myös median antama kuva ovat määritelleet näkemystä maahanmuuttajista suuntaan, jossa korostetaan

heidän työväenluokkaisuuttaan ja huonompiosaisuuttaan. Tämä ennako-oletus on vaikuttanut joiltain osin myös haastattelukysymysten luomiseen. Tutkimus on kuitenkin osoittanut, että Suomessa asuvan maahanmuuttajan profiili ei usein ole tämän ennako-oletuksen mukainen: monet Suomessa asuvat maahanmuuttajat ovat taustaltaan hyväosaisia ja koulutettuja.

Lumipalloefekti aineiston hankinnassa on johtanut myös siihen, että aineistossa korostuvat tietyistä maista Suomeen muuttaneet maahanmuuttajat enemmän kuin toiset. Haastattelujen saannin hankaluuden vuoksi aineistoksi ei voitu haastatella esimerkiksi vain tietyistä maista Suomeen muuttaneita. Tiettyyn maahan fokusoiminen olisi mahdollistanut tarkemman ja yksityiskohtaisemman kontekstualisoinnin. Tällöin olisin voinut keskittyä esimerkiksi yhteiseen kulttuuritaustaan ja taustan vaikutuksiin kotiinlähetysten lähettämiseen. Aineistoon on haastateltu maahanmuuttajia niistä maista, joista haastateltavia on onnistuttu saamaan. Tämä tarkoittaa, että maahanmuuttajien joukko on hajanaisempi ja myös monipuolisempi kuin mitä se olisi, jos vain tiettyyn maahan olisi keskitytty. Tämä mahdollistaa tutkimusaihepiirin monipuolisemman käsittelyn ja laajemman vastaamisen tutkimuskysymyksiin. Tutkittavia yhdistäväksi tekijäksi ei tässä tutkimuksessa ole valittu heidän alkuperämaataan vaan sen sijaan se, että he kaikki asuvat nykyään Suomessa. Tämä sopii yhteen tutkimuksen linjan kanssa, jossa korostetaan etenkin lähetäjien kokemuksia ja lähettämisen vaikutusta lähetysmaassa vastaanottajien kokemusten ja lähtömaahan kohdistuvien vaikutusten sijaan.

4.3 Haastattelujen toteuttaminen ja aineiston esittely

Haastateltavat löytyivät tutkimukseen sähköpostipyynnön avulla ja tuttavien tuttujen kautta. Käytännössä lumipalloefekti lähti pyörimään siten, että ensimmäiset haastateltavat esittivät haastattelupyynnön tutuilleen. Eräs haastateltava myös lähetti haastattelupyynnön erään suomalaisen yliopiston kansainväliselle sähköpostilistalle. Tämän lisäksi haastattelupyynnö lähetettiin erilaisille maahanmuuttajayhdistyksille ja heitä pyydettiin välittämään viestiä jäsenilleen. Tätä kautta haastateltavia ei kuitenkaan löytynyt. On todennäköistä, että maahanmuuttajayhdistysten kautta haastateltavia ei löytynyt sen vuoksi, että haastattelupyynnö koettiin vaikeasti lähestyttäväksi, ja asia ei kenties myöskään innostanut sen vuoksi, että siihen ei ollut mitään yllykettä. Sen sijaan yliopiston

sähköpostilistalta löytyi useampia haasteltavia, mikä näkyy myös aineiston akateemisessa painotuksessa. Kolme seitsemästä haastateltavasta löytyi tutkimukseen jollakin tavalla yliopiston kautta, kun taas neljä haastateltavaa löytyi tuttavien ja heidän tuttaviansa kautta.

Haastattelupyynnössä kerroin etsiväni haastateltavaksi maahanmuuttajia, jotka lähettävät kotiinlähetyksiä kotimaahansa. Kotiinlähetyksiä kuvattiin rahan tai tavaroiden lähettämisenä kotimaahan ystävilleen tai perheelleen. Viesti oli kirjoitettu sekä suomeksi että englanniksi. Englanninkielisessä viestissä ilmiöstä käytettiin termiä *remittance*, joka poikkeaa suomalaisesta termistä siten, että sana *lähettää* ei korostu siinä samalla tavalla.

Haastattelut suoritettiin kesällä 2014 haastateltavien kotona, yliopistolla tai kahviossa. Haastattelut kestivät 40 minuutista lähes puoleentoista tuntiin. Haastattelut olivat hyvin vapaamuotoisia ja rentoja, ja haastateltavat kertoivat asioistaan avoimesti. Haastateltavat osallistui tutkimukseen vapaaehtoisesti omasta halustaan ja he olivat tietoisia tutkimuksen aiheesta. Haastattelut nauhoitettiin nauhurilla ja haastateltaville kerrottiin haastattelun alussa, että heidän nimensä ei esiintyisi työssä.

Haastateltavat vastasivat kysymyksiin mielellään, eikä esimerkiksi ennalta pelätty rahasta puhuminen osoittautunut erityisen vaivauttavaksi tai hankalaksi. Haastattelukysymyksiä suunniteltaessa juuri henkilökohtaiseen rahankäyttöön ja tuloihin liittyviä kysymyksiä oli pohdittu ja ne oli muokattu sellaiseen muotoon, että ne herättäisivät mahdollisimman vähän vaivautuneisuutta haasteltavassa.

Haastateltavista viisi on naisia ja kaksi miehiä. Kaksi haastateltavaa tulee Indonesiasta, kaksi Pakistanista, yksi Syyriasta, yksi Thaimaasta ja yksi Ghanasta. Maantieteellinen hajanaisuus kotimaan suhteen on siis suurta, vaikkakin painopiste on Aasiassa. Alla näkyvä taulukko 1 kokoaa ja selkeyttää, keitä tutkimukseen haastateltiin. Haastateltavat ovat kaikki iältään noin 30–40-vuotiaita, ja he ovat kaikki asuneet Suomessa vähintään neljä vuotta. Haastateltavat asuvat pienessä tai keskisuuressa kaupungissa. Koska Indonesiasta on kaksi naishaastateltavaa, erotetaan heidät analyysissä numeroilla. Kukaan haastateltavista ei ole muuttanut Suomeen pakolaisena. Pakolaisten osuus Suomessa asuvista maahanmuuttajista on ylipäänsä melko pieni. Tämän lisäksi voidaan pohtia, kuinka paljon pakolaiset ylipäänsä pystyvät lähettämään kotiinlähetyksiä. Haastatteluun osallistuneen syyrialaisen tapaus esimerkiksi osoittaa, että rahan tai tavaroiden lähettäminen kriisialuille ei aina ole edes mahdollista (ks. luku 5.4.1).

Taulukko1

	Nainen/mies	Kotimaa
1	Nainen	Thaimaa
2	Nainen	Indonesia 1
3	Nainen	Pakistan
4	Mies	Pakistan
5	Nainen	Syyria
6	Nainen	Indonesia 2
7	Mies	Ghana

4.4 Aineiston koko

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan tai ymmärtämään jotain tapahtumaa ja/tai antamaan teoreettista tietoa jostakin ilmiöstä. Tähän pyritään keskittymällä usein suhteelliseen pieneen määrään tapauksia, jolloin tapauksia ja niistä saatua informaatiota pyritään analysoimaan mahdollisimman tarkasti. Tutkimuksen tieteellisyyttä ei tällöin mitata aineiston määrällä vaan sen laadulla. (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 18, 60–65.) Omassa tutkielmassani aineistoni koostuu seitsemästä maahanmuuttajan haastattelusta, jotka olen litteroinut noin 90 tekstisivuiksi. Haastateltavien määrä ei ole järjin suuri, eikä aineiston perusteella pyritä tilastollisiin yleistyksiin. Yksittäisestä haastateltavasta saatu informaatio kotiinlähetyksiin liittyen on kuitenkin suhteellisen kattavaa, sillä haastateltavat kuvailivat ilmiötä laajasti.

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata näiden seitsemän esimerkin avulla, millaisia muotoja rahanlähetyksiä voi Suomessa asuvan maahanmuuttajien keskuudessa saada. Analysoimalla aineistoa pyritään tuomaan ymmärrystä ja mahdollisesti teoreettista pohdintaa kotiinlähetyksistä, keskittyen erityisesti valittujen teemojen (ilmiön muodot Suomessa, motiivit lähettää sekä suhteet kotiyhteisöön) ympärille. Aineiston avulla rakennetaan täten käsitteellistä ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 62).

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineiston koon riittävyttä voidaan arvioida saturaatiolla eli kylläntymisellä. Kylläntyminen tarkoittaa sitä, että aineistoa voidaan katsoa olevan tarpeeksi siinä vaiheessa kuin uudet tapaukset eivät tuo tutkimusongelman kannalta enää

merkittävää uutta tietoa valitusta aiheesta. Tietyn määrän aineistoa katsotaan siis riittävän tuomaan esiin tutkimuksen kannalta olennaisen teoreettisen peruskuvion. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 18, 62.) Haastattelututkimuksessa on oletettavaa, että jokainen haastateltava kertoo eri asioita eri tavalla ja eri yksityiskohdilla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että aineisto ei voisi kylläntyä. Kylläntymisen ajatus on, että aiheen kannalta merkittävät asiat ja tapahtumat alkavat pääpiirteiltään jossain vaiheessa, kun aineistoa on tarpeeksi, toistumaan vaikka yksityiskohdat vaihtelisivatkin.

Aina ei kuitenkaan ole selvää milloin aineisto alkaa toistaa itseään. Erityisen ongelmallista kylläntymisestä puhuminen on silloin, kun aineistosta haetaan *heterogeenisyyttä*. Heterogeenisyydellä tarkoitetaan sitä, että kokonaisuutta kuvaillaan erityispiirteiden avulla (esim. Suomessa asuvien maahanmuuttajien erilaiset kokemukset rahan lähettämisestä). Jos taas aineistosta haetaan *homogeenisyyttä* eli yhtenäisyyttä, on usein perustellumpaa puhua kylläntymisestä (esim. Suomessa asuvien maahanmuuttajien kokemukset rahan lähettämisestä). Heterogeenisyyden tutkiminen vaatii usein suuremman aineiston kuin homogeenisyyden tutkiminen. (Tuomi ja Sarajärvi, 2009, s. 89–90.)

Tutkimuksen aineiston kylläntymistä pohdittaessa on pidettävä mielessä, että haastateltavat ovat muuttaneet Suomeen erilaisista maista. Tämä tarkoittaa, että jos haastateltavia olisi otettu lisää, esimerkiksi vielä eri maista, haastatteluissa olisi tullut esiin erilaisia kotiinlähettämiseen vaikuttavia kulttuurisia piirteitä. Tässä mielessä aineisto ei olisi kylläntynyt vielä pitkään aikaan. Toisaalta jo tämän aineiston pohjalta on havaittavissa tiettyjä tendenssejä, jotka määrittävät kotiinlähetyksiä Suomesta. Voidaan ajatella, että peruskuvio olisi alkanut toistaa itseään, jos haastateltavia olisi otettu tutkimukseen lisää. Tällaisen määrittelyn mukaan kotiinlähetyksiin vaikuttavat kulttuuriset tekijät määritellään tutkimuksessa yksityiskohdiksi, joilla saattaa olla suuri merkitys mutta jotka tässä tutkimuksessa saavat pienemmän painoarvon kuin erilaiset yhteiset ja yhtenäistävät pääpiirteet.

Se, että tutkimuksessa painotetaan yhtenäisyyden etsimistä, aiheuttaa, että kylläntymisestä voidaan puhua jo pienemmän aineiston kohdalla. Yhtenäisyyden selvittämisellä tarkoitetaan, että tutkimuksessa pyritään kartoittamaan, millaisia muotoja Suomesta lähetyt kotiinlähetykset saavat, sen sijaan että keskityttäisiin kuvaamaan, miten eri maista tulevien kotiinlähetykset poikkeavat toisistaan. Pyrin siis rakentamaan ilmiöstä yhtenäistä kuvaa, sen sijaan että keskittyisin sen pilkkomiseen pienempiin osiin.

4.5 Aineiston analyysimenetelmä

Päämäärä empiirisessä tutkimuksessa on aina yleisen tiedon tavoittelussa, yksityisen tiedon sijaan. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tämän saavuttaminen ei tapahdu tilastollisten yleistysten avulla, vaan sen sijaan pyritään teoreettiseen yleistettävyyteen. (Mason, 1996, s. 153.) Teoreettinen yleistettävyys tarkoittaa, että aineiston määrän sijaan tutkimuksessa keskitytään aineiston tarkkaan analyysiin, ja tätä kautta pyritään kuvaamaan jotain tapahtumaa, ymmärtämään toimintaa tai tuottamaan teoreettista tulkintaa valitusta ilmiöstä. Analyysissä pyritään löytämään aineistosta yhtäläisyyksiä ja samankaltaisuuksia ja toisaalta myös eroja ja moninaisuutta. Ryhmittelemällä ja luokittelemalla aineistoa siihen tuodaan selkeyttä ja tämän kautta luodaan uutta tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Aineistossa esiintyvät yksittäiset tapaukset nähdään *näytteenä* jostain yleisemmästä ilmiöstä. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 60–66, 138–140.)

Tässä tutkimuksessa haastatteluilla kerätty aineisto analysoidaan *teoriaohjaavasti*. Teoriaohjaava analyysi on eräänlainen välimuoto teorialähtöisestä ja aineistolähtöisestä analyysistä. Teoriaohjaavassa analyysissä käytetään teoreettisia kytkentöjä, mutta aineistoa ei suoraan analysoida tietyn teorian avulla. Analyysi suoritetaan teoriaohjaavasti, mutta ei teorialähtöisesti: teoria toimii apuna analyysin etenemisessä, mutta sen ei tarvitse suoraan määrittää analyysiä. Analyysi ei myöskään kumpua yksinomaan aineistosta, vaan teoreettinen viitekehys vaikuttaa analyysiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 95–98.) Käytännössä teoriaohjaavuus näkyy tutkimuksessa jo siinä, kuinka haastattelurunko on muodostettu tiettyjen teemojen ympärille. Haastattelurunko ja siitä saadut vastaukset taas ohjaavat analyysiä. Teoria ohjaa analyysiä myös siten, että se osaltaan määrittää, mitä kohtia analyysiin poimitaan analysoitavaksi. Pyrin kertomaan kunkin analyysiluvun alussa, millä tavalla teoria ja aikaisempi tutkimus näkyvät analyysissä, ja tätä kautta perustelen myös, miten poimitut asiat liittyvät tutkittavaan aiheeseen.

Tutkimuksen analyysitavaksi on valittu sisällönanalyysi. Sisällönanalyysissä aineistoa pyritään järjestämään tiiviiseen ja selkeään muotoon ilman että sen sisältämää informaatiota kadotetaan. Sisällönanalyysissä aineisto pelkistetään esimerkiksi pilkkomalla osiin, minkä jälkeen se klusteroidaan eli ryhmitellään. Viimeisessä vaiheessa analyysi abstrahoidaan eli tutkittavasta aiheesta luodaan teoreettisia käsitteitä. (Tuomi ja Sarajärvi, 2009, s. 108–109.)

Tuomi ja Sarajärvi (2009, s. 92, 101, 109–112) erittelevät vaiheita, joiden kautta sisällönanalyysi toteutetaan käytännössä:

- 1) Päätä, mikä aineistossa kiinnostaa
- 2) Käy läpi aineisto ja merkitse asiat/ilmaisut, jotka kiinnostavat (eli koodaa)
- 3) Kerää merkityt asiat yhteen ja redusoi (alkuperäisilmaisujen pelkistäminen)
- 4) Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä ilmaisuista: teemoittele (ryhmittelyä tiettyjen aihepiirien ympärille) ja/tai tyypittele (ryhmitetään aineistoa tyypeiksi) alaluokkiin.
- 5) Klusteroi: luo teemoitelluista ilmaisuista nimettyjä alaluokkia ja alaluokista jälleen nimettyjä yläluokkia. (kehitä pelkistelyt nimet luokille)
- 6) Yhdistele yläluokat ja kehitä kokoava käsite (pääluokka)
- 7) Kirjoita yhteenveto.

Analyysi aloitetaan käytännössä käymällä aineistoa systemaattisesti läpi ja pilkkomalla sitä osiin. Pilkkomalla aihetta tiettyjen teemojen tai koodien ympärille aineistosta tehdään helpommin tutkittavaa. Tätä vaihetta kutsutaan usein koodaamiseksi tai teemoitteluksi. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 155–156.) Teemoittelun avulla aineistosta saadaan esille, teemojen ympärille koottuna, tulokset esitettyihin kysymyksiin (Eskola & Suoranta, 1999, s. 180). Aineiston totaalisen aukoton koodaaminen on usein mahdotonta, koska aineistosta voidaan löytää aina uusia näkökulmia ja tehdä erilaisia tulkintoja. Tämän vuoksi tavoitteena analyysissä on riittävänä kattavan koodauksen luominen. (Eskola & Suoranta, 1999, s. 158.)

Eräs koodaamisen ja yleisestikin aineiston analyysin piirre on, että aineistosta itsestään ei koskaan nouse esiin mitään koodeja tai tulkintoja. Sen sijaan kaikki aineistosta tehdyt luokitelmat ovat aina tukijan itsensä tekemiä. (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 33, 157.) Aineiston luokittelu on tärkeä osa aineiston abstrahointia. Abstrahoinnissa edetään alkuperäisinformaation käyttämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin. Käytännössä abstrahointi tapahtuu yhdistelemällä luokituksia ja keksimällä niiden sisältämälle informaatiolle yhteisiä nimiä. (Tuomi ja Sarajärvi, 2009, s. 111.)

Analyysin tukena käytän aineistosta poimittuja tekstisitaatteja. Sitaattien käyttöön on neljä erilaista syytä: 1) perustelemaan tehtyjä tulkintoja, 2) esimerkkeinä kuvaamaan aineistoa, 3) elävöittämään tekstiä ja 4) tiivistämään kertomuksia. Sitaattien käyttö antaa lukijalle myös mahdollisuuden arvioida, onko tutkijan tekemä analyysi järkevää. (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 176, 181.) Englanniksi haastatteluun vastanneiden sitaatteja ei ole suomennettu. Tämä tietoinen päätös on tehty sen vuoksi, että koen että puhekieliset sitaatit menettäisivät osan kuvaamis- ja kertomisvoimastaan suomennoksessa. Suomentaminen olisi käytännössä mahdotonta toteuttaa menettämättä jotain alkuperäisilmaisujen sisällöstä.

Aineiston tulkitsemiseksi käytän tutkielmassa kvantifioivia ilmaisuja, kuten *suurin osa haastateltavista* tai *noin puolet haastateltavista*. Näiden ilmaisujen tarkoitus on selventää sitä, mitä aineistosta löytyy ja missä määrin. Ilmaisut eivät viittaa siihen, että nämä kvantifioinnit olisivat millään tavalla yleistettävissä esimerkiksi koko maahanmuuttajien tai kotiinlähettäjäien populaatioon. Kuten edellä on jo esitetty, tämän kaltainen yleistäminen ei ole työn tavoite.

4.6 Objektiivisuus ja ennako-oletukset

Tutkimuksen objektiivisuus syntyy omien subjektiivisten esioletusten ja arvostusten tunnistamisesta (Eskola & Suoranta, 1999, s. 17). Siitä huolimatta, että aineiston on koonnut ja sitä tulee analysoimaan yksi subjekti, tutkimuksessa on pyrittävä objektiivisuuteen. Objektiivisuuteen pyritään muun muassa tarkastelemalla tutkittavaa asiaa puolueettoman päältäkatsojan näkökulmasta. Objektiivisuuteen kuuluu lisäksi perusajatus siitä, että tutkija pyrkii tunnistamaan omat esioletuksensa ja arvostuksensa. Ennako-oletukset eivät vielä ole lukkoon lyötyjä hypoteeseja tutkimuksen kohteesta tai tutkimuksen tuloksista (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 19).

Jokaisella tutkijalla on olemassa joitakin ennakoajatuksia tai oletuksia tutkittavasta aiheesta. Kun jotain aihetta lähdetään tutkimaan, on tutkijalla oltava vähintään perustiedot tutkittavasta aiheesta, muuten hän ei olisi osannut tai tiennyt valita aihetta tutkittavaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että tutkija muodostaa mielessään joitakin ennako-oletuksia, joiden olemassaolo hänen on hyvä havaita.

Omat ennakko-oletukseni kotiinlähetyksistä ovat muodostuneet aikaisemman aiheesta tehdyn tutkimuksen ja aiheeseen liittyvien opintojen pohjalta. Ennakko-oletukset liittyivät vahvasti ajatukseen, että rahaa lähettävä maahanmuuttaja lähettävät rahaa köyhälle perheelleen, jotta nämä voisivat elää parempaa elämää kotimaassaan. Oletus siis on tai oli, että rahaa lähettävän maahanmuuttajan perhe on aina köyhempi ja elää kurjemmissa oloissa kuin Suomessa asuva maahanmuuttaja. Tämä ennakko-oletus on osittain ollut mukana muokkaamassa haastattelurungon muotoa. Haastatteluiden myötä on kuitenkin selvinnyt, että kyseinen oletus ei läheskään aina pidä paikkaansa tai että asia ei ainakaan ole näin suoraviivainen.

Toinen ennakko-oletus liittyy siihen, että oletan tutkimuksessa maahanmuuttajan kotimaan olevan hänen lähtömaansa. Kyse on latautuneiden termien käytöstä. Latautuneet termit muokkaavat käsitystä, joka maahanmuuttajasta annetaan lukijalle. Kotimaa-termi pitää sisällään hyviä vahvoja latauksia muun muassa lojaliteetista. Määrittelemällä maahanmuuttajan alkuperä tai se maa, josta hän on Suomeen muuttanut hänen kotimaakseen, ei maahanmuuttajalle anneta mahdollisuutta kertoa, minkä hän kokee olevan hänen kotimaansa. Haastateltujen maahanmuuttajien koti sijaitsee nykyään Suomessa. Termin käyttö on kuitenkin perusteltua siinä mielessä, että haastateltavat itse viittasivat haastatteluissa kotimaihinsa. Kotimaa -termiä haastateltavat käyttivät pääasiassa niistä maista, joissa he olivat syntyneet ja joissa heidän perheensä asuvat. Eräs haastateltava oli syntynyt eri maassa kuin mitä hän kutsui kotimaakseen. Hän oli kuitenkin muuttanut kotimaahansa hyvin nuorena, ja suurin osa hänen perheestään asui siellä. Kukaan haastateltava ei käyttänyt Suomesta tai muista maista, joissa he olivat ennen Suomeen tuloaan kotimaastaan muuton jälkeen asuneet, termiä ”kotimaa”. Termi ”kotimaa” on myös suhteellisen vakiintunut esimerkiksi maahanmuuttajatutkimuksessa, minkä vuoksi myös tässä tutkimuksessa on päädytty käyttämään kyseistä termiä, huomioiden kuitenkin sen rajoitteet.

4.7 Aineiston koodaaminen

Aloitan haastattelujen analyysin erottelemalla ja koodaamalla aineistosta, tutkimuskysymykset mielessä pitäen, mielenkiintoiset asiat. Tekniseltä osaltaan koodaaminen tapahtuu QDA Miner Lite -ohjelman avulla, joka mahdollistaa erilaisten

nimettyjen koodien liittämisen haastattelujen vuoropuheluun. Koodit muodostuvat aineiston ja aikaisemmasta tutkimuksesta saadun tiedon pohjalta, eli teoriaohjaavasti. Erilaisia koodeja aineistoista löytyy yhteensä 45, mutta analyysin myötä osa niistä osoittautui turhiksi tai päällekkäisiksi. Yhdistelyn ja karsimisen myötä merkittäviä koodeja jää 35, ja ne näkyvät alla luokiteltuna haastattelussa käytettyjen teemojen ympärillä. Koodien sisällöissä on jonkin verran päällekkäisyyttä: samat asiat tai puheenvuorot saattavat siis kuulua useampaan koodiin yhtäaikaaisesti.

Elämä Suomessa (10 kpl)

- Muutto Suomeen
- Perhe Suomessa
- Työt Suomessa
- Opiskelu Suomessa
- Miksi Suomeen
- Ongelmat Suomessa
- Sopeutuminen Suomeen
- Tuet
- Muissa maissa asuminen
- Kieli asiat

Elämä kotimaassa (5 kpl)

- Opiskelu kotimaassa
- Työt kotimaassa
- Perhe kotimaassa
- Lapsuus kotimaassa
- Elintaso kotimaassa

Yhteydenpito (4 kpl)

- Kehen/Kenelle yhteyttä

- Milloin yhteyttä
- Millä tavoin yhteyttä
- Vierailut

Kotiinlähetykset (13 kpl)

- Perheenjäsenten lähetykset
- Miksi lähetetään
- Mitä/miten paljon lähetetään
- Lähetysväylä
- Keskustelut lähetyksistä
- Vaikeudet lähettämässä
- Zakat -lähetykset
- Milloin lähetetään
- Mihin rahat käytetään
- Ryhmässä lähettäminen
- Lähettämisen vaikutus elämään
- Kenelle lähetetään
- Jos ei lähettäisi

Tulevaisuus (3 kpl)

- Suunnitelmat tulevaisuudelle
- Tulevaisuuden lähettäminen
- Muuton suunnittelu

5 AINEISTON ANALYYSI

Analyysissä nostan esiin ja analysoin tutkimuskysymysten kannalta olennaisia asioita. Osa tämän luvun analyysistä vastaa tutkimuskysymyksiin epäsuorasti: analyysi toimii tällöin taustoittavana ja selittävänä tekijänä, kun taas osa analyysistä vastaa tutkimuskysymyksiin suoraan. Tässä luvussa syntyvän analyysin pohjalta vastaan luvussa kuusi yksiselkoisemmin tutkimuskysymyksiin.

Koska aineisto on koottu teemahaastatteluilla, analyysi muovautuu haastatteluissa käytettyjen pääteemojen ympärille ja luvussa edetään haastatteluteemojen mukaisessa järjestyksessä (elämä Suomessa, elämä kotimaassa, yhteydenpito, kotiinlähetykset, tulevaisuus). Selvitettävät aiheet on valittu haastattelurunkoon alun perin sen perusteella, että niillä odotetaan olevan vaikutus transnationaaleihin suhteisiin ja kotiinlähetyksiin. Tämän luvun alaluvut, jotka on järjestelty viiden pääteeman alle, muodostavat samalla yläkoodeja tai yläluokkia, joita on yhteensä 17. Näihin 17 yläluokkaan on luokiteltu edellisen luvun lopussa esitellyt 35 koodia. Aineiston luokittelu jatkuu siis siten, että yhdistelen osan koodeista toisiinsa aihepiirien ja sisältöjen mukaan. Kussakin alaluvussa kulloinkin käsitellyt koodit löytyvät otsikon alta suluista. Luokittelua selventävä taulukko löytyy tutkielman lopusta liitteestä numero 3.

5.1 Elämä Suomessa

Käsittelen tässä luvussa maahanmuuttajien elämää Suomessa. Koska haastateltavia yhdistäväksi tekijäksi on tutkimuksessa valittu se, että he asuvat Suomessa, on syytä kiinnittää huomiota siihen millaista heidän elämänsä Suomessa on. Erityisesti sen selvittämiseksi *millaisia muotoja kotiinlähetyksillä saa Suomessa* on aiheellista analysoida, millaiseksi haastateltavat kokevat yhteytensä Suomeen ja minkä vuoksi he ovat esimerkiksi Suomeen muuttaneet. Analyysi haastateltavien elämästä Suomessa, luo siis kontekstia maahanmuuttajien lähettämille kotiinlähetyksille. Tutkimuskysymysten kannalta on myös olennaista tietää, ketä tutkittavat henkilöt ylipäänsä ovat ja millaisia ovat heidän taustansa ja elämänsä.

Luvun alussa analysoin haastateltavien muuttoa Suomeen ja siitä miksi he ovat päättäneet muuttaa juuri Suomen. Tämän jälkeen keskityn analysoimaan heidän elämäänsä Suomessa opintoihin, työhön, sopeutumiseen ja suomen kieleen liittyvien vastausten perusteella.

5.1.1 Muutto kotimaasta Suomeen

(Koodit: muutto Suomeen + perhe Suomessa + muissa maissa asuminen + sopeutuminen Suomeen + ongelmat Suomessa)

Kaikkia tutkimuksen haastateltavia yhdistää se, että he ovat muuttaneet Suomeen. Haastateltavat ovat osa etelästä pohjoiseen virtaavaa muuttovirtausta. Muutto Suomeen onkin tutkimuksen kannalta oleellinen askel kohti ”transnationaalia olemista”. Tutkimukseen haastattelut henkilöt ovat transnationaaleja siinä suhteessa, että heillä on perheenjäseniä ja ystäviä eri maissa, kuin missä he itse asuivat. Se, että henkilö voi osallistua transnationaaliseen toimintaan, kuten kotiinlähetyksen lähettämiseen, edellyttää, että hän on muuttanut pois kotimaastaan. Muutto on siis lähtökohta valtioidenrajoja ylittävien suhteiden synnylle, joiden yhtenä osana ovat kotiinlähetykset. Tämän vuoksi analyysin alussa on syytä pureutua muutto-aiheeseen liittyviin vastauksiin.

Kaikki haastateltavat asuvat parhaillaan Suomessa. Haastateltavat ovat muuttaneet Suomeen aikavälillä 2002-2010 ja ovat siis asuneet Suomessa useita vuosia. Haastateltavat ovat kaikki muuttaneet Suomeen täysi-ikäisinä, eikä kukaan haastateltavista ole muuttanut Suomeen omien vanhempiensa kanssa lapsena tai nuorena. Suurin osa haastateltavista kertoi sopeutuneensa hyvin elämään Suomessa. Monilla haastateltavilla on myös pysyvä oleskelulupa Suomessa asumiseen. Sopeutuminen Suomeen on haastateltavien mukaan vaatinut heiltä erilaisten uusien taitojen kuten kielen sekä uuden opiskelu- ja työkuulttuuriin oppimista.

“The working field and the academic field is totally different, and coming from a developing countries we are still struggling with education and access to health and all those things.” (Nainen, Indonesia 1)

Useat haastateltavat ovat elämänsä aikana asuneet myös muissa maissa kuin Suomessa tai kotimaassaan. Eräs haastateltavista on syntynyt Saudi-Arabiassa, jossa hänen isänsä on ollut töissä. Kaksi muuta haastateltava on opiskellut ennen Suomeen muuttamistaan toisessa maassa, toinen Saksassa ja toinen Liettuassa. Eräs haastateltavista on miehensä töiden vuoksi asunut ennen Suomeen muuttamistaan Puolassa. Useimmille haastateltaville

Suomi ei siis ole heidän ensimmäinen eikä edes heidän toinen asuinmaansa. Transnationalismin ajatukseen kuuluukin se, että ihmiset eivät välttämättä jää pysyvästi asumaan siihen maahan, johon he ovat muuttaneet, vaan he saattavat elämänsä aikana vaihtaa asuinmaata useampaan kertaan (Faist ym., 2013, s. 1–7).

Haastateltavista lähes kaikilla on perhe Suomessa. Kaikki naishaastateltavat olivat muuttaneet Suomeen aviomiehensä ja lastensa kanssa, kun taas kaikki haastatteluihin osallistuneet mieshenkilöt olivat muuttaneet Suomeen yksin. Yhdellä miehistä on nykyään perhe Suomessa, toisella ei ole perheenjäseniä Suomessa. Osa haastateltavista kertoi, että heidän perheensä on kasvanut Suomessa asumisen aikana, siten että he ovat saaneet lapsia tai löytäneet kumppanin Suomesta. Kaksi haastateltavista on naimisissa kantasuomalaisen kanssa. Kummassakin tapauksessa nainen on muuttanut Suomeen asumaan miehensä luokse.

Suurin osa haastateltavista on siis muuttanut Suomeen perheensä kanssa, vaikka joukosta löytyy myös yksinmuuttaja. Kellään haastateltavista ei kuitenkaan ole jäänyt lapsia kotimaahansa asumaan, vaan ennen muuttoa perheen perustaneet ovat muuttaneet Suomeen perheidensä kanssa. Tällä on merkitystä kotiinlähetyksille siten, että haastateltavien ei tarvitse elättää omia lapsiaan kotiinlähetyksillä. Haastatteluista käy ilmi, että useat haastateltavat ajattelevat perheen kanssa muuttamisen olevan helpompaa kuin yksin muuttamisen. Perheen kanssa muuttaneet kokevat saaneensa perheeltään henkistä tukea ja voimavaroja muuton aikana.

“It actually is a bit easier because we are a family. I guess if I were alone it would be stressful. - - You know all of them decision. But I am glad that we because come as a family so we can really discuss it.” (Nainen, Indonesia 1)

Monet haastateltavat mainitsivat, että muuttaessa Suomeen heillä ei etukäteen ollut ketään muita sukulaisia tai tuttavuuksia Suomessa. Haastateltavista kukaan ei muuttanut esimerkiksi perheensä tai tuttaviansa vuoksi Suomeen. Haastateltavat kertoivat, että muutettuaan Suomeen he hakivat seuraa uskonnollisista yhteisöistä, toisista maahanmuuttajista ja työkavereistaan. Erityisesti toiset Suomessa asuvat maahanmuuttajat, jotka olivat lähtöisin samasta kotimaasta kuin he itse, koettiin merkittävänä tukena Suomessa asumisen alkuaikoina. Muihin maahanmuuttajiin solmittujen sosiaalisten kontaktien merkitys kotiinlähetyksen lähettämiselle korostuu myöhemmin tutkielmassa, alaluvussa jossa analysoidaan ryhmässä lähetettyjä kotiinlähetyksiä.

“No, when I came here I did not know any person in here in Finland but then I meet get some friends from other countries and I found a girl from my home country.

Yeah but we, when I come here I do not know anyone.” (Nainen, Syyria)

“We just staring each other and say hello and all of this polite thing, but after a week and a month we started to make friends - - .” (Nainen, Indonesia 1)

Tukea muuttoon ja alun aikoihin Suomessa haastateltavat ovat hakeneet myös suurlähetystöistä ja työnantajilta. Suurlähetystöistä maahanmuuttajat mainitsivat hakeneensa apua esimerkiksi byrokraattisen asioiden hoitoon ja erilaisten kontaktihenkilöiden yhteystietojen selvittelyyn. Haastateltavat kertoivat työnantajien auttaneen heitä esimerkiksi erilaisten lupa-asioiden ja tulorajojen selvittelyssä. Kantasuomalaisen miehen kanssa tai luokse muuttaneet kertoivat, että heidän aviomiehensä ovat auttaneet heitä esimerkiksi erilaisten lupa-asioiden selvittämisessä ja suomenkielisten papereiden kääntämisessä. Haastateltavat kertoivat lisäksi olleensa jo ennen muuttoaan yhteydessä paikallisiin yhteisöihin Suomessa, kuten esimerkiksi uskonnollisiin yhteisöihin. Haastatteluista kävi ilmi, että erityisesti muslimihaastateltavat kokevat uskonnolliset yhteisöt merkittävänä myös Suomessa. Monet muslimihaastateltavat kertoivat käyvänsä säännöllisesti erilaisissa uskonnollisissa tapahtumissa ja kokevansa, että muut paikkakunnalla asuvat muslimit ovat osa heidän uutta yhteisöään. Moskeijat ovat siis olleet joidenkin haastateltavien kohdalla merkittävänä taustatukena sopeutumisessa Suomeen.

“So I contacted the mosque whether you know I can, we still... So we are Muslim and we can you know still do the praying together. Maybe for my husband he likes to come to the Friday prayer every Friday so I mean that kind of community.”

(Nainen, Indonesia 1)

Kontakteista huolimatta useat haastateltavat kertoivat kokeneensa alussa Suomessa asumisen olevan vaikeaa. Monet haastateltavista kertoivat kokeneensa itsensä vieraksi ja kaivanneensa kotiin. Haastateltavat kertoivat erityisesti tuttavien puutteen ja tekemisen puutteen vaikeuttaneen sopeutumista. Sopeutumisongelmista mainitsivat sekä perheensä kanssa muuttaneet, yksin muuttaneet että kantasuomalaisen miehen luokse muuttaneet haastateltavat. Kaikissa tapauksissa, joissa haastateltavat kertoivat sopeutumisen vaikeuksista, myös kieliongelmat korostuivat. Haastateltavat kertoivat, että koska he eivät

puhuneet tai puhu samaa kieltä esimerkiksi miehensä tai työkavereidensa kanssa, oli tutustuminen ja toimeen tuleminen aluksi vaikeaa.

“ - ajattele aika menee hitaasti. joo. Koska sinä ei pääse kouluun, sinä ei ole ystävä, ei puhu samaa oman äidinkieli. Joskus ikävä vanhemmat ja joskus ongelma kieli miehen kanssa.” (Nainen, Thaimaa)

“The first time when I moved to Finland it was 2002 that's was really trouble for me. I do not speak Finnish and nobody like speak with me and I feel like I stranger - - ” (Nainen, Indonesia 2)

Tutustuminen suomalaisiin henkilöihin ei kaikkien haastateltavien mielestä ollut alussa aina kovin helppoa. Esimerkiksi ennakkoluulot suomalaisten kylmyydestä vaikeuttivat joidenkin haastateltavien lähestymiseen suomalaisiin. Toiset haastateltavat taas mainitsivat, että ennakkoluulot ihmisten kylmyydestä ovat osoittautuneet vääriksi ja että suomalaiset ovat ihan mukavia, kunhan heidän kanssaan ensin tutustuu. Suomalaiset ovat joidenkin haastateltavien mielestä osoittautuneet ystävällisiksi ja avuliaksi, vaikkakin ihmisiin tutustuminen ja heidän kanssaan ystäväystyminen koetaan hankalaksi. Lisäksi osa haastateltavista kertoi kokevansa, että Suomessa ihmiset ovat ylipäänsä vähemmän meneviä tai sosiaalisia kuin muissa maissa, joissa he olivat aikaisemmin asuneet.

“You know now that people say Finland, finish people are cold. No, once you get to know them better! It can be mutual relationship. Once we open, people open to you as well.” (Mies, Ghana)

“I always find some people who can find English if I need help. Maybe they do not speak good English, but always I can find some people who are ready to help.” (Nainen, Syyria)

“Is too cold, not about the weather; Compared to for example when I go to Germany is people are more out. More out, more party, or stuff, but in Finland, it is more closed.” (Mies, Ghana)

Lähes kaikkien haastateltavien selvitykset muutostaan Suomeen sisälsivät sopeutumisongelmien lisäksi usein huomautuksia muuton kalleudesta ja byrokratian hankaluudesta. Haastatteluista ilmenee, että esimerkiksi jo lentoliput Suomeen koetaan kalliina ja että tämän koetaan vaikuttavan siihen, keitä Suomeen voi muuttaa. Vastauksesta

käy ilmi, että muutto edellyttää muuttajalta usein varakkuutta, jotta hän pystyy kustantamaan matkansa Suomeen. Syy tähän on, että Suomeen ei monista maista lennä suoria halpoja lentoja, vaan lentoliput Suomeen ovat kalliita. Haastateltavat kertoivat, että heidän Suomeen muuttamisensa edellytti heiltä sitä, että heidän taloudelliset asiansa olivat kunnossa.

“I think who came here in Finland they have a lot of money, who came here because there is no direct channel.” (Nainen, Pakistan)

“Before you come here you need to sort of what is it financially you need to be secured first before you come here. Otherwise it is really difficult.” (Nainen, Indonesia 1)

Matkustuksen kalleuden lisäksi haastateltavat kokevat, että paperiasioiden selvittely on muuton alussa työlästä ja että erilaiset byrokraattiset prosessit ovat kalliita. Joidenkin haastateltavien tapauksessa myös se, että heidän omassa kotimaassaan ei ole Suomen suurlähetystä, vaikeutti asumislupapapereiden selvittelyä. Tämä seikka myös lisäsi joidenkin haastateltavien tapauksessa muuton kustannuksia entisestään, sillä heidän oli tehtävä ennen muuttoa matka toiseen maahan Suomen suurlähetystöön hakemaan lupapapereita.

“There is no embassy in Pakistan, so you have come go first to Dubai and apply for the visit and then go back to your home country and then come for the getting visa and then go back.” (Nainen, Pakistan)

Sen lisäksi, että itse muutto koetaan kalliiksi, haastateltavat kertoivat kokevansa myös oleskeluluvan saamisen hankalaksi. Ulkomaan kansalainen tarvitsee oleskeluluvan voidakseen oleskella Suomessa pidempään kuin kolme kuukautta (Ulkomaalaisen maahantuloluvat – Ulkoasiainministeriö, 2013). Oleskeluluvan saamiseksi ulkomaan kansalaisen on pystyttävä todentamaan, että hänen toimeentulonsa Suomessa on turvattu. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ulkomaan kansalaisella on oltava tarpeeksi tuloja⁶, jotta hän pystyy elättämään itseään Suomessa. (Toimeentuloedellytys – Maahanmuuttovirasto, 2013.) Yksin muuttajalta edellytetään vähintään 1100 bruttotuloja

⁶ Suuntaa antavat euromäärät nähtävissä Maahanmuuttoviraston sivuilla:
http://www.migri.fi/perheenjasenen_luokse_suomeen/toimeentuloedellytys

kuukaudessa. Jos taas muuttamassa on koko perhe, esimerkiksi kaksi aikuista ja kaksi lasta, edellytetään perheeltä 3500 euron bruttotuloja. (Norokorpi, 2011.)

“For the family it is ridiculously expensive. And then they ask for the income. And I said: 'Ok, I have work contract' but considered to the police of immigration it is not enough.” (Nainen, Indonesia 1)

Matkustuskustannusten kalleuden sekä byrokratian rattaiden vuoksi voidaan olettaa, että sellaiset henkilöt, jotka muuttavat toiseen maahan pääasiassa hankkiakseen rahaa perheensä elättämiseksi, eivät todennäköisesti valitse Suomea. Tämä itsessään kertoo jo jotakin kotiinlähetyksiin muodoista Suomessa. Se kertoo esimerkiksi, että Suomeen muuttamista vaikeuttavat tekijät eivät kannusta kotiinlähettäjiä muuttamaan Suomeen. Eräs haastateltavista kertoi uskovansa, että suurin osa perhettään elättävistä henkilöistä valitsisi ennemmin muuttokohteeseen sellaisen kohteen, jonne matkustaminen on halpaa ja helppoa.

“Normally people who wants to support their family, normally they he go to the Dubai. It is very cheaper; airfare is very cheap... and here airfare is very expensive” (Nainen, Pakistan)

5.1.2 Motivaatiotekijät Suomeen muutolle

(Koodi: miksi Suomeen)

Tutkimuksen viitekehysessä mainitaan, että maailman siirtolaisilla on hyvin moninaisia syitä muuttaa maasta toiseen. Koska muutto Suomeen on niin olennainen osa haastateltavien ”transnationaalista olemista”, on aiheellista tehdä tarkennettu katsaus siihen, minkä vuoksi kyseiset haastateltavat ovat muuttaneet Suomeen. Muutto on eräällä tapaa mullistanut haastateltavan suhteen kotiyhteisönsä, minkä vuoksi muuton motiiveja on hyvä pohtia etsittäessä vastausta siihen, millainen rooli kotiinlähetyksillä on maahanmuuttajien suhteessa kotiyhteisöön. Motivaatiot muutolle kertovat paljon myös esimerkiksi maahanmuuttajien kotimaiden olosuhteista ja haastateltavien taustoista. Tutkimuskysymysten kannalta on myös mielenkiintoista selvittää ja analysoida sitä, minkä verran kotiinlähettämisen mahdollisuus on vaikuttanut haastateltavien päätökseen muuttaa Suomeen.

"I think it is a beautiful country, wonderful people. But I am not a Finn anyway."

(Mies, Pakistan)

Haastateltavat ovat kaikki muuttaneet Suomeen omasta tahdostaan siinä mielessä, että kukaan haastateltava ei esimerkiksi ole muuttanut Suomeen pakon edessä pakolaisena. Jos haastatteluihin olisi osallistunut pakolaisia, heidän muuttoonsa vaikuttaneet motivaatiotekijät olisivat todennäköisesti hyvin erilaisia. Se, että oletuksena on vapaaehtoinen muutto, tarkoittaa sitä, että haastateltavat ovat ainakin jossain määrin itse tehneet päätöksen muuttaa Suomeen. Se, miten paljon päätös on varsinaisesti haastateltavan itsensä ja kuinka paljon siitä pohjautuu vaikkapa vanhempien tai kotiyhteisön painostukseen, ei ole tässä tutkimuksessa keskeinen asia. Tämän asian selvittäminen vaatisi myös erilaisia haastattelukysymyksiä.

Koska lähtökohtana on, että haastateltavat ovat itse päättäneet muutostaan, tai ainakin vaikuttaneet päätökseen muutostaan Suomeen, voidaan analysoida millaisia motiiveja heillä on tähän muuttoon ollut. Haastatteluista ilmenee, että haastateltavilla on ollut useita syitä Suomeen muutolle. Haastateltavat kokevat myös, että omaan muuttoon vaikuttavia tekijöitä on ollut usein enemmän kuin yksi. Ennen muuttoa Suomeen haastateltavat eivät aina olleet ajatelleet Suomea tai edes kuulleet Suomesta.

"I take a look and well it comes to this, what is it, education exhibition there is this Finland country." (Nainen, Indonesia 1)

Suuri osa haastateltavista on muuttanut Suomeen alun perin korkeakoulun opiskelupaikan vuoksi. Haastateltavat kertoivat vallinneensa suomalaisen korkeakoulun muun muassa mielenkiintoisen tutkimus- tai opetussuuntauksen, koulun nimekkyyden tai suomalaisen koulutuksen kustannettavuuden vuoksi. Opiskelumahdollisuuksista haastateltavat olivat kuulleet muun muassa opettajiltaan, Internetistä ja opintomessuilta. Se, että opintojen vuoksi Suomeen muuttaneita on valikoitunut haastatteluihin monia, saattaa osittain johtua myös haastatteluissa käytetystä lumipallo-otannasta.

"So my supervisor there (Saksassa), he success that I go to Finland, and do a master in interactive technology. (Kaupunki X) has a very good research unit on human computer interaction - -." (Mies, Pakistan)

"When my father died and I do not have a scholarship and I looked on the internet and I found that Finland have free education." (Mies, Ghana)

Osa haastateltavista oli muuttanut Suomeen sen vuoksi, että he olivat tutustuneet suomalaisen puolisoon. Kyseiset haastateltavat olivat kosinnan jälkeen tai naimisiin mentyään muuttaneet Suomeen asumaan. Tutustuminen suomalaisen kanssa oli yhdessä tapauksessa tapahtunut Internetissä ja toisessa se oli tapahtunut haastateltavan kotimaassa. Toinen pariskunta oli muuttanut Suomeen pian tutustumisen jälkeen, kun taas toinen pariskunta oli asunut haastateltavan kotimaassa vielä pitkään. Tässä perheessä yksi syistä muuttaa Suomeen oli se, että pariskunnan lapset oppisivat puhumaan suomen kieltä.

“Sitten me tutustumme siellä Thaimaa - -, - ja sitten kutsu: 'Onko sulla kiinnostaa, haluatko matkustaa tai naimisissa minulle' tai jotakin 'Lähdetäänkö Suomeen?' Sitten minä: 'Okei, lähdetään vaan!' ” (Nainen, Thaimaa)

Myös Suomen maine vahvan talouden maana on houkuttellut joitakin tutkimukseen osallistuneita haastateltavia muuttamaan Suomeen. On mahdollista, että tällä saattaisi olla tekemistä sen kanssa, että haastateltavat olisivat muutollaan taloudellisesti vahvaan maahan ennakoineet pystyvänsä lähettämään kotiinlähetyksiä kotimaahansa. Suoraan tällaista yhteyttä ei haastatteluista kuitenkaan ilmennyt. Ottaen huomioon, että haastateltavat olivat ajatelleet Suomea vahvana talousmaana jo ennen muuttoaan, mahdollisuus kotiinlähetyksen lähettämiseen on kuitenkin saattanut esimerkiksi alitajuisesti vaikuttaa muuttopäätökseen. Osa haastateltavista kertoi ennen muuttoa kokeneensa tarvetta varmistua etenkin työnsaannistaan ja toimeentulostaan muuttokohteessaan.

“Nordic countries were having better economic results, which normally means that if the economy is going good you know a lot more PhD students get funding you know, for their studies” (Mies, Pakistan)

Haastateltavien kertomusten mukaan muuttopäätökseen vaikuttivatkin etenkin työtarjoukset ja niiden mukana tuoma taloudellinen varmuus. Lähes kaikki haastateltavat olivat muuttaneet Suomeen joko töihin tai opiskelemaan. Vain kaksi haastateltavaa oli muuttanut Suomeen muista syistä. Toisessa tapauksessa näistä, haastateltava ei ole muuttanut omien töidensä perässä Suomeen, vaan aviomiehensä töiden perässä. Kaikki Suomeen töihin tulleet haastateltavat olivat saaneet työpaikkansa ennen Suomeen muuttamista, jolloin Suomi valikoitui muuttokohteeksi tietyn työpaikan kautta. Siihen, että niin monella oli tiedossa jo työpaikka ennen muuttoa, vaikuttavat todennäköisesti myös edellä mainitut tulorajat, jotka maahanmuuttajien on täytettävä ennen Suomeen muuttamista. Haastateltavien muutolla on siis kaikissa tapauksissa, paitsi opiskelemaan

tulleiden tai aviomiehen luokse muuttaneiden kohdalla, ollut suora taloudellinen motiivi. Lisäksi Suomeen opiskelemaan tulleiden kohdalla voidaan ajatella kyseessä olevan jonkinlainen tai jonkinasteinen taloudellinen motiivi.

“ - - financially I am sort of secure for finishing my PHD so it is, what like yeah one year grand and tree years like working contract. So it is four years altogether, so I think it is really great.” (Nainen, Indonesia 1)

Vahvan talouden lisäksi Suomen maine hyvinvointivaltiona on motivoinut joitakin haastateltavia muuttamaan Suomeen. Suomen maine hyvinvointivaltiona korostui haastateltavilla erityisesti heidän puhuessaan perheestään ja lapsistaan. Useat haastateltavat korostivat, että heistä on tärkeää, että heidän lapsensa asuvat turvallisessa maassa ja saavat hyvän koulutuksen. Haastateltavat kertoivat kokevansa oman kotimaansa epävarmana ja turvattomampana vaihtoehtona. Useat haastateltavat korostivat myös kotimaansa koulutustason heikkoutta. Osa haastateltavista kertoikin muuttaneensa Suomeen osittain sen vuoksi, että heidän lapsensa saisivat paremman koulutuksen.

“It’s the equal system that I love, this welfare state. If you have bigger salary you have bigger taxes, - -” (Nainen, Indonesia 1)

“- - I notice Finland is a developing country so, now when I know that my daughter will grow up and I was thing about education, I was so a bit afraid that you know the education in Indonesia is not really reliable.” (Nainen, Indonesia 1)

Näiden edellä esiteltyjen tekijöiden lisäksi Suomen yleinen ilmapiiri ja ihmisten suvaitsevaisuus nostettiin haastatteluissa tekijöiksi, jotka ovat vaikuttaneet haastateltavien päätökseen muuttaa Suomeen. Etenkin mieshaastateltavat kokivat, että Suomessa maahanmuuttajia kohdellaan yleisesti ottaen paremmin kuin muissa Euroopan maissa. Eräs haastateltava kertoi, että muualla Euroopassa maahanmuuttajiin ei hänen mielestään suhtauduta yhtä suopeasti kuin Suomessa. Toinen haastateltava taas painotti, että väkivaltaa kohdennetaan hänen mielestään vähemmän maahanmuuttajiin Suomessa kuin esimerkiksi Liettuassa. Haastateltava kertoi kokevansa, että Suomessa maahanmuuttajia kohtaan ei kohdistu väkivaltaa, vaikkakin heitä saatetaan haukkua ja pilkata.

“Well, is kind of like, when they say vittu and stuff it is not harmful. It is not a big stuff and I do not take it too personal.” (Mies, Ghana)

“I do not know if I should use the word unfriendly but you know they (britit, ranskalaiset, saksalaiset) are not very comfortable with foreigners in that sense. I think Finnish people are much better in that sense; they are more comfortable with foreigners.” (Mies, Pakistan)

Tämän lisäksi haastateltavat kertoivat kokeneensa myös sen tekijän, että maahanmuuttaja saa Suomeen muuttaessaan tuoda perheensä mukanaan, tärkeäksi kriteeriksi maan valinnalle. Tämä tekijä heijastuu siihen, että haastateltavista niin monet ovat muuttaneet Suomeen perheidensä kanssa. Eräs haastateltava kertoi, että hänelle ei tarjoutunut mahdollisuutta muuttaa perheen kanssa Saksaan, minkä vuoksi Suomi valikoitui muuttokohteeksi. Myös useat muut haastateltavista olivat harkinneet muita muuttokohteita ennen muuttoaan Suomeen. Haastateltavat eivät siis muuttaessaan tehneet valintaa vaihtoehtojen *kotimaa vai Suomi* välillä, vaan he tekivät ennemminkin valinnan vaihtoehtojen *jokin muu maa vai Suomi* välillä.

Analyysistä ilmenee, että kukaan haastateltavista ei maininnut rahan lähettämistä ensimmäisenä motivaatiotekijänään muuttaa Suomeen. Sen sijaan haastateltavat mainitsivat hyvin erilaisia syitä muutolleen. Pääasialliset motivaatiotekijät muuttoon ovat olleet opiskelupaikka, työpaikka, suopea ilmapiiri, Suomen maine hyvinvointimaana ja taloudellisesti vahvana maana sekä maahanmuuttajille tarjottu mahdollisuus tuoda perhe mukanaan. Löydökset ovat yhtenäisiä sisäministerin tietojen kanssa, joiden mukaan Suomeen muutetaan pääasiassa opiskelemaan, tekemään töitä tai perhesyistä (Maahanmuutto ja maahanmuuttopolitiikka, 2013).

Onkin oletettavaa, jopa näin pienen aineiston pohjalta, että suurin osa Suomen muuttavista henkilöistä ei muuta Suomeen rahan lähettäminen päällimmäisenä mielessä. Tähän päätelmään voidaan tulla sen perusteella, että kalliit matkat ja elinkustannukset eivät maksimoi rahanlähettäjän etua. Se, pitääkö tämä havainto paikkansa myös Suomen lähinaapurista muuttaneiden maahanmuuttajien kohdalla, ei ilmene tutkimuksessa, vaan vaatisi lisätutkimusta. Haastateltavien kohdalla ja heidän kertomusten mukaan käy kuitenkin ilmi, että maailmasta löytyy muita maita, jotka ovat rahan lähettämisen näkökulmasta parempia muuttokohteita kuin Suomi. Tämä analyysi valottaa siis osaltaan Suomessa asuvien maahanmuuttajien lähettämien kotiinlähetyksen luonnetta. Se osoittaa myös, että tutkimuksen suomalainen viitekehys ei aina ole yhtenäinen esimerkiksi Yhdysvalloissa tehtyjen tutkimusten kanssa. Yhdysvalloissa monet maahanmuuttajat ovat

muuttaneet Yhdysvaltoihin nimenomaan hankkimaan rahaa kotimaahansa lähetettäväksi. Tämän luvun analyysi siis osoittaa, että kotiinlähetysilmiöllä voi Suomessa olla valtavirrasta poikkeavia ominaispiirteitä.

5.1.3 Työt ja opinnot Suomessa

(Koodit: työt Suomessa + opiskelu Suomessa + tuet + suomen kieli)

Haastateltavien opintojen ja työnteon analyysillä on tutkimuksen kannalta merkitystä sen vuoksi, että ne oletettavasti vaikuttavat haastateltavien rahallisiin resursseihin. Rahallisten resurssien taas on aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu vaikuttavan merkittävästi kotiinlähetysiin. Aikaisemmat tutkimukset ovat esimerkiksi viitanneet, että suuremmat tulot merkitsevät suurempia kotiinlähetyskäsityksiä ja että tulojen noustessa tulisi myös kotiinlähetysten kasvaa määrällisesti (Funkhouser, 1995, s. 139). Koska tutkimuksessa keskitytään pitkälti kotiinlähetysten rahassa mitattavaan puoleen, on syytä perehtyä analyysissä haastateltavien lähettämien kotiinlähetysten taloudelliseen perustaan. Opinnot nähdään tutkimuksessa osana taloudellista perustaa ja vahvasti linkittyneenä työhön, etenkin sen vuoksi, että haastateltavista niin monet ovat töissä akateemisella kentällä. Työaspektiin on analyysissä syytä paneutua myös sen vuoksi, että Suomessa tehdyt tutkimukset ja mittaukset osoittavat maahanmuuttajien työtilanteen ja taloudellisen tilanteen olevan keskimääräisesti heikompi kuin kantasuomalaisilla. Tämä herättää kysymyksiä kotiinlähetysten taloudellisesta vaikutuksesta lähettäjien elämään.

Haastatteluvastausten perusteella voidaan todeta, että kaikkien haastateltavien toimeentulo on suhteellisen vakaa ja riittävä. Haastateltavat ovat lähes kaikki työssäkäyviä henkilöitä. Haastateltavista kolme on töissä yliopistolla tutkijoina, yksi on töissä hoito-alalla ja yksi rakennusalalla. Lukuun ottamatta yliopistolla työskenteleviä, haastateltavien ammatit edustavat siis tyypillisiä maahanmuuttajapainotteisia ammatteja. Useat haastateltavat kertoivat toimivansa yrittäjinä muiden töidensä ohella, joka myös on hyvin tyypillistä maahanmuuttajille. Kaksi haastateltavista eivät olleet haastattelujen aikana työelämässä sen vuoksi, että heillä on pieniä lapsia. Näissä perheissä aviopuoliso on pääasiallisessa vastuussa perheen taloudellisesta tilanteesta. Työstä saadun toimeentulon lisäksi useat haastateltavat saivat erilaisia tukia, kuten esimerkiksi lapsilisää ja asumislisää.

Työskentelyn lisäksi monet haastateltavat kertoivat opiskelleensa tai opiskelevansa Suomessa. Neljä haastateltavista oli muuttanut Suomeen nimenomaan opiskellakseen

täällä. Ne haastateltavat, jotka olivat tulleet Suomeen nimenomaan opiskellakseen, opiskelevat tai ovat opiskelleet korkeakouluissa. Ne haastateltavat taas, jotka ovat tulleet Suomeen parisuhteen vuoksi, ovat opiskelleet tai opiskelevat ammattiopistossa. Yliopistoon opiskelemaan tulleiden haastateltavien työelämää määrittää se, että he ovat jääneet myös työskentelemään yliopistolle esimerkiksi tutkijoiksi.

“Then I was looking for Putkimies-job but I couldn't get it so. I decided to go for rakennus. So I went to this rakennusfirma this. One and a half year and I finished, when I finished then I got change to go to putkimies-school so now I am studying at putkimies.” (Mies, Ghana)

Haastateltavilla kaikilla on kotimaassaan tai muualla Euroopassa suoritettu korkeakoulututkinto. Lukuun ottamatta yliopistolla työskenteleviä kukaan haastateltavista ei kuitenkaan ole tutkintoaan vastaavassa työssä Suomessa. Useat haastateltavat ovat kotimaassaan asuessaan olleet opintojaan vastaavalla alalla töissä, mutta muuttaessaan Suomeen he ovat vaihtaneet alaa tai sitten he opiskelevat parhaillaan toista alaa. Tästä voidaan päätellä, että työnsaanti omalta alalta on todennäköisesti ollut monelle hankalaa, minkä vuoksi monen on täytynyt sopeutua ja vaihtaa alaa.

“He was a has a economic degree before, but of course in here you know he tried to sort of mingle his what is it his bachelor degree in here, but it is incredible hard to find work here in Finland because of the Finnish thing (= suomen kieli).” (Nainen, Indonesia 1)

Ne haastateltavat, jotka eivät ole opiskelleet yliopistolla tai eivät ole töissä yliopistolla, kertoivatkin työskentelevänsä useissa eri paikoissa ja olevansa yritteliäitä monella alalla. Monet haastateltavat kertoivat töidensä Suomessa olevan usein lyhytkestoista pätkätyötä. Työt eivät myöskään usein ole täyspäiväisiä, minkä vuoksi usealla haastateltavalla on useita työpaikkoja yhtä aikaa. Eräs haastateltava kertoi työskentelevänsä kurssivetäjänä hoitoalan töidensä lisäksi sekä pyörittävänsä omaa kioskiyritystä ja tuontiyritystä. Myös monet muut haastateltavat mainitsivat harkitsevansa tuontiyrityksen perustamista. Eräs toinen haastateltava taas kertoi työskentelevänsä opintojensa ohessa rakennusalalla hanttihommissa ja lehdenjakajana sekä aikaisemmin työskennelleensä muun muassa siivojana.

“Sometimes for a year now I have been doing this lehdenjakaja, Savonlehden. In the early morning; two a clock. But when I have a kid, I decided to go only on weekends. When school start I decided I do not want do to it again.” (Mies, Ghana)

Vaikka suurin osa haastateltavista oli haastattelujen aikaan työelämässä, useat haastateltavat kertoivat uskovansa työnsaannin olevan maahanmuuttajille Suomessa vaikeaa. Haastateltavat uskovat työnsaannin vaikeuksien johtuvan erityisesti kieli-ongelmista sekä yleisestä taloustilanteesta. Useat haastateltavat kertoivatkin, että työnsaanti on heidän mielestään Suomessa vaikeaa, ellei puhu suomen kieltä.

“When you came here and even if you want to like siivota, you did not get this job because of you do not know Finnish.” (Nainen, Pakistan)

Lähes kaikki haastateltavat mainitsivat opiskelleensa suomen kieltä muutettuaan Suomeen. Suomen kielen oppiminen merkitsee, että haastateltavat omaksuvat joitakin uuden kotimaansa piirteitä, samalla kuin he ylläpitävät yhteyksiä kotimaahansa. Tämä on konkreettinen esimerkki siitä, että maahanmuuttajat voivat elää kahdessa maassa yhtäaikaaisesti. Vain yksi haastateltava halusi tehdä haastattelun suomen kielellä ja muut haastateltavat kokivat, että heidän englannin kielensä olisi vahvempi kieli. Useat haastateltavat kokivat sen, että he eivät puhuneet suomen kieltä kovin hyvin, nolostuttavana asiana. Asialle saatettiin hieman nauraa ja minulle sanottiin usein anteeksipyyttävään sävyyn, että valitettavasti suomen kieli ei ole tarpeeksi hyvä haastattelun tekemiseen. Ainoassa suomeksi tehdyssä haastattelussa haastateltava pyyteli anteeksi huonoa suomeaan ja kyseli, että ymmärränhän varmasti hänen puhettaan.

“I never learn Finnish language, (haha), I was mostly in the university setting all the time, and in University everybody speak English. So I was, I never felt the need to learn Finnish, but now I am learning Finnish language in the evening classes.” (Mies, Pakistan)

”- - toivottavasti sinä ymmärrät tätä suomi kieli.” (Nainen, Thaimaa)

Useat haastateltavat kertoivat pelkäävänsä, että jos työpaikkoja ei talouden taantumana aikana riitä edes kantasuomalaisille, on kilpailu maahanmuuttajille vaikeaa, etenkin elleivät he puhu suomen kieltä. Haastateltavien näkemyksiä työelämästä kuvaa esimerkiksi

se, että eräs haastateltavista kertoi oppineensa Suomessa, että jokaisella täällä on oltava useampi pätevyys pärjätäkseen elämänsä aikana työelämässä.

“Suomalainen, suomalaiset sanovat, kun hmm kun meillä elämä jatkuu pitää olla ehkä kolme tai neljä ammattia.” (Nainen, Thaimaa)

Haastatteluista käy siis ilmi, mistä haastateltavien toimeentulo pääasiassa koostuu, minkä voidaan ajatella heijastuvan suoraan siihen, mistä kotiinlähetyksinä lähetetyt rahat tulevat. Tutkimuksen kannalta on oleellista etenkin se, että kaikki haastateltavat kertoivat tulevansa toimeen suhteellisen hyvin ja lähes kaikki haastateltavat ovat työssäkäyviä. Haastateltavien rahallisten resurssien voidaan ajatella tulevan siis työssäkäynnistä ja täten myös kotiinlähetyksen tulevan Suomessa tehdystä työstä maksetusta palkasta. Työn löytyminen Suomesta ei haastateltavien mukaan kuitenkaan ole itsestäänselvyys ja etenkin suomen kielen hallitseminen on työllistymisessä tärkeää. Haastatteluista ilmenee, että haastateltavat kokevat maahanmuuttajien työskentelevän usein matalapalkka-aloilla pätkätöissä. Saman asian ovat todenneet myös useat aikaisemmat tutkimukset ja tilastot. Toisaalta haastatteluihin osallistui myös useita tutkijoita, joka ei tilastojen valossa ole perinteinen maahanmuuttajien ammatti. Tutkimus siis osoittaa, että kaikki Suomessa asuvat maahanmuuttajat eivät työskentele pätkätöissä perinteisillä matalapalkka-aloilla, vaan että aivan kuten kantasuomalaisilla, myös maahanmuuttajien työpaikoissa voi olla suurta vaihtelua. Erilaisten sosiaaliturvien osuus ei noussut haastateltavien vastauksissa merkittäväksi tulonlähteeksi, vaikkakin osa haastateltavista mainitsi saavansa joitakin tukia.

5.2 Elämä kotimaassa

Analysoin tässä luvussa haastatteluvastauksia liittyen haastateltavien taustaan ja elämään ennen heidän muuttoaan Suomeen. Kerron luvun alussa haastateltavien opinto- ja työtaustasta, jonka avulla tutkimukseen saadaan lisätietoa haastateltavien elämästä. Kerron lisäksi keitä perheenjäseniä, ystäviä tai muita haastateltaville merkittäviä henkilöitä heidän kotimaassaan edelleen asuu. Nämä henkilöt ovat tutkimuksen kannalta merkittäviä, sillä he muodostavat transnationaalien suhteiden toisen osapuolen ja he ovat aikaisemmissa tutkimuksissa osoittautuneet kotiinlähetyksen pääasiallisiksi vastaanottajiksi. Koska tutkimuksessa on otettu yhdeksi lähtökohdaksi selvittää *millainen rooli kotiinlähetyksillä*

on maahanmuuttajien suhteeseen kotiyhteisöönsä, on tärkeää analysoida keitä osapuolia tähän suhteeseen kuuluu. Tutkimuksen kannalta merkittävää on myös se millaisen kuvan haastateltavat antavat kotimaastaan, omasta entisestä elämästään kotimaassaan ja perheenjäsentensä nykyisestä elämästä kotimaassa. Aiheet kytkeytyvät tiivisti haastateltavien nykyiseen elämään, ja ne ovat osaltaan rakentamassa kuvaa kotiinlähetysilmiöstä. Nämä tekijät selittävät osaltaan sitä, minkä vuoksi kotiinlähetystyksiä lähetetään.

5.2.1 Työt ja opiskelut kotimaassa

(Koodit: opiskelu kotimaassa ja työt kotimaassa)

Tässä luvussa käsittelen haastateltavien työskentelyä ja opiskelua kotimaassaan ennen heidän muuttoaan Suomeen, minkä avulla haastateltavien taustoihin saadaan syvyyttä. Haastateltavien kotimaassaan suorittamat opinnot ovat tutkimuksen kannalta kiinnostavia sen vuoksi, että aikaisemmat tutkimukset ovat löytäneet yhteyden opintojen ja kotiinlähetysten välille. Maahanmuuttajien on aikaisemmissa tutkimuksissa esimerkiksi todettu lähettävä kotiinlähetystyksiä korvatakseen koulutuskustannuksiaan perheelleen (ks. esim. Poirine, 1997). Onkin oletettavaa, että takaisinmaksuksi lähetettyjen kotiinlähetysten kohdalla kotimaassa suoritettut opinnot ovat oleellisempia kuin Suomessa suoritettut opinnot. Jotta kotiinlähetysten motiiveja voidaan analysoida monipuolisesti, on siis otettava huomioon myös haastateltavien koulutustausta.

Kukaan haastateltavista ei ole muuttanut Suomeen lapsena tai teini-ikäisenä, vaan kaikki haastateltavat ovat ehtineet käydä peruskoulunsa loppuun kotimaassaan. Kaikki haastateltavat ovat käyneet koulua vähintään Suomen peruskoulua vastaavan määrän ja useat heistä ovat opiskelleet myös korkeakoulussa kotimaassaan. Osa haastateltavista on kuitenkin muuttanut pois kotimaastaan opiskellakseen ulkomaisessa yliopistossa. Haastatteluista käy ilmi, että kaikki haastateltavat arvostavat koulutusta. Kaikki kertoivat suorittamistaan tutkinnoista ja kursseista. Koulutuksen arvostus käy ilmi esimerkiksi erään haastateltavan kuvauksesta, jossa hän kertoo olleensa onnekas saadessaan opiskella maineikkaassa koulussa kotimaassaan. Haastateltavat, jotka eivät ole suorittaneet korkeakoulututkintoa, kertoivat käyneensä erilaisia kursseja kotimaassaan. Kursseilla haastateltavat kertoivat opetelleensa tiettyjä työelämässä tarvittavia taitoja.

“ - it is a very prestigious school in Pakistan. Prime ministers, presidents they visit this school, quite regularly.” (Mies, Pakistan)

“- - Thaimaassa minä syntyä ja opiskelen siellä, lukio valmistuin siellä ja sitten muutin Bangkokiin ja opiskellut yliopistossa BBA- tutkinto.” (Nainen, Thaimaa)

“In Indonesia actually I only like, I never got to university. I completed only like high school, then I took like several course, like counting, like computer that kind of thing - -.” (Nainen, Indonesia 2)

Monilla haastateltavilla on korkeakoulutettuja vanhempia ja muita perheenjäseniä. Erityisesti niiden haastateltavien, jotka ovat tulleet suorittamaan jatko-opintojaan Suomeen tai töihin yliopistolle, vanhemmat ovat poikkeuksetta akateemisesti koulutettuja. Näiden haastateltavien vanhemmat ovat usein professoreita tai yliopisto-opettajia. Korkeakouluissa työskentelevät haastateltavat kertoivat, että myös heidän sisarensa ja veljensä ovat opiskelleet yliopistossa ja monet heistä työskentelevät nykyään valtion virkamiehinä tai tutkijoina. Tämä haastatteluissa esiin noussut ilmiö viittaa siihen, että myös muualla kuin Suomessa korkeakoulutus saattaa olla periytyvää. Ne haastateltavat, jotka eivät ole opiskelleet yliopistossa Suomessa, eivät nostaneet haastatteluissa esiin vanhempien koulutusta, vaan sen sijaan he korostivat sitä mitä työtä vanhemmat tekevät tai ovat ennen eläkkeelle jäämistä tehneet.

Monet haastateltavat olivat ehtineet työskennellä kotimaassaan ennen muuttoa Suomeen. Haastateltavat olivat työskennelleet opintojaan vastaavilla aloilla ja usein hyvin erityyppisissä töissä kuin missä he Suomessa nykyään työskentelevät. Ne haastateltavat, jotka ovat suorittaneet kandidaatin tai maisterin tutkinnon kotimaassaan, ovat kotimaassaan työskennelleet esimerkiksi yliopistolla avustajana, asiantuntijana kansalaisjärjestössä, sihteerinä, parlamentissa tai virkailijana pankissa. Vain yksi haastateltavista oli lopettanut opintonsa kotimaassaan peruskoulun jälkeen ja mennyt työskentelemään yrityksen toimistoon pääkaupunkiin.

“I was working. I was working in the parliament for ten years. And my husband also working in a bank.” (Nainen, Indonesia 1)

“Ja töissä myös pääkaupungissa Bangkokissa. Minun ammatti, minun ammattini sihteeri, secretary. Minä töissä siellä Bangkokissa noin 8 vuotta tai 9 vuotta Bangkokissa.” (Nainen, Thaimaa)

Ne haastateltavat, jotka eivät ole työskennelleet kotimaassaan, ovat muuttaneet ulkomaille opiskelemaan pian valmistuttuaan koulusta. He eivät olleet ehtineet työskennellä kotimaassaan. Toinen syy, miksi jotkut eivät ole työskennelleet kotimaassaan, on se, että heidän paikalliseen kulttuuriinsa ei kuulu, että naiset tai nuoret työskentelisivät. Tämä käy ilmi erityisesti Pakistanista kotoisin olevien keskuudessa. Pakistanista muuttaneet haastateltavat kertoivat, että heidän kulttuurissaan perheen isä on lähes aina perheen elättäjä. He kertoivat, että on hyvin epätyypillistä, että naiset tai perheen lapset työskentelisivät tai lähettäisivät kotiinlähetyksiä ennen opinnoista valmistumista.

“For every four person living in a house, one person has working, and that is usually the male, the father, you know, in the family. And people are not expected to work, until they have finished their education completely.” (Mies, Pakistan)

“I started sending regularly after I got this PhD.” (Mies, Pakistan)

“So like Pakistan we think (naiset) that we are like flowers and they (miehet) have to give us water. Give us water, we do not have to, we just look beautiful.” (Nainen, Pakistan)

5.2.2 Perhe kotimaassa

(Koodit: perhe kotimaassa +lapsuus kotimaassa)

Haastatteluissa haastateltavilta kysyttiin heidän perheenjäsenistään. Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että kotiinlähetyksiön ymmärtäminen vaatii sitä, että ilmiötä tutkitaan perheen kontekstissa. Yksi syy tähän on, että suurin osa kotiinlähetyksistä lähetetään perheenjäsenille. Sen sijaan, että tutkittaisiin vain yksittäisten ihmisten toimia, haastateltavien toiminta täytyy asettaa perheen kontekstiin. Jotta voidaan ymmärtää kenelle tai minkä vuoksi haastateltavat lähettävät kotiinlähetyksiä, on selvitettävä, minkälaisia heidän perheensä kotimaassa ovat ja millainen suhde haastateltavilla on perheisiinsä.

Koska haastateltavat tulivat useista eri maista ja kulttuureista, voidaan olettaa, että heidän perhekäsityksensä poikkeavat toisistaan jonkin verran. Perhekäsitteiden lyhyt avaus on paikallaan, vaikkakin perhekäsitysten tarkempi tutkiminen vaatisi erilaista aineistoa. Haastatteluissa käy ilmi, että vaikka perhekäsitteen ympärille muodostuu eri kulttuureissa erilaisia tapoja, käsitetään perhe, ainakin näiden haastateltavien kesken, suurin piirtein

samanlaisena asiana. Perhe käsitetään haastateltavien puheenvuoroissa pääasiassa lapsista, vanhemmista ja joissain yhteyksissä myös isovanhemmista koostuvana yksikkönä. Sellaiset sisaret ja veljet, jotka ovat muuttaneet pois kotoa ja joilla on usein omia lapsia, nähdään joissakin tapauksissa erillisenä omana perheenä. Toisaalta puhuttaessa siitä, keitä perheenjäseniä kotimaassa asuu, myös sisaret ja veljet lueteltiin osaksi perhettä. Haastateltavilla on siis tavallaan kaksi perhettä: heidän alkuperäinen perheensä, johon kuuluivat heidän vanhempansa ja sisarensa, ja heidän uusi perheensä, johon kuuluvat heidän omat lapsensa ja heidän aviomiehensä tai aviovaimonsa.

“The most family the most important is our nuclear family here (Suomessa).”
(Nainen, Indonesia 1)

“Yes, In Indonesia actually it is like family, like family is the most important thing. Once you get married it's you marry to the whole family so not only the man that you love.” (Nainen, Indonesia 1)

Kaikki haastateltavat kertoivat, että heillä on kotimaassaan asuvia perheenjäseniä. Kenelläkään haastateltavista ei sen sijaan asu omia sukulaisia Suomessa lukuun ottamatta aviomiestä, vaimoa tai lapsia. Eräs haastateltava kertoi, että hänen miehensä sisko asuu Tampereella. Haastateltavien Suomeen muutto ei siis pohjautunut perheen yhdistymiseen yhdessäkään tapauksessa. Tämä on oletettavasti pitkälti kytköksissä siihen, että kaikki haastateltavat ovat alun perin muuttaneet Suomeen opiskelemaan tai asuakseen yhdessä suomalaisen miehen kanssa. Jos haastateltavina olisi ollut Suomeen pakolaisena tulleita, tilanne saattaisi olla toinen.

“- - my family, my parents and my brother still live in there (Syyriassa). And my husband's family is also still living there.” (Nainen, Syyria)

Suurin osa haastateltavien perheenjäsenistä asuu haastateltavien kotimaassa. Erään haastateltavan isä asuu Saudi-Arabiassa ja toisen haastateltavan sisko asuu Saksassa. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat, että heidän siskonsa tai veljensä ovat asuneet jossakin vaiheessa poissa kotimaastaan opiskellakseen tai työskennelläkseen. Haastateltavat kuitenkin kertoivat, että tällä hetkellä heidän sisarensa ja veljensä asuvat jälleen kotimaassaan. Vain yhden haastateltavan yksi sisko asui edelleen kotimaansa ulkopuolella. Vaikka haastateltavien perheet asuvat pääasiassa haastateltavien kotimaassa, haastateltavat

mainitsivat, että heidän muita sukulaisiaan asuu monissa eri maissa. Pääasiassa haastateltavien sukulaisia asuu Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

“One of my brothers was living in Taiwan before like for two years but he already finished his PhD.” (Nainen, Indonesia 1)

“My whole (suku) are scattered in different countries, but my brothers and sisters are living in Pakistan at the moment. My uncles and my aunties many are in America, Canada, England, Saudi Arabia, Dubai.” (Nainen, Pakistan)

Haastateltavat korostivat, että heidän kotimaassa asuvilla perheenjäsenillään on edelleen tärkeä merkitys heille. He kertoivat kokevansa, että perheellä ylipäänsä on heidän kotimaassaan erilainen merkitys kuin perheellä Suomessa kantasuomalaisille. Haastateltavat korostivat erityisesti, että heidän kotimaassaan perheet ja suvut pitävät yhtä ja että lapset ovat tiiviisti yhteydessä vanhempiinsa myös muutettuaan omilleen. Eräs haastateltava kuvaili, että lapset ovat hänen kulttuurissaan velvollisia hoitamaan vanhempiaan enemmän kuin lapset Suomessa. Pakistanilaiset kuvailivat perhe-elämää Pakistanissa siten, että mentyään naimisiin nainen tulee osaksi miehen perhettä ja muuttaa usein asumaan miehen vanhempien kotiin.

“- - is not like Finland, when you need help you only depend on your mother and your father. In my country we have, in my country we have a big family. That your uncle, your cousins, your nephews and stuff. All depends on you.” (Mies, Ghana)

“So there (Suomessa), you do not really need to support you parent’s house.”
(Mies, Pakistan)

5.2.3 Perheen toimeentulo

(Koodit: elintaso kotimaassa + lapsuus kotimaassa)

Kaikki haastateltavat painottivat haastatteluissa, että heidän perheensä tulevat kotimaassaan taloudellisesti hyvin toimeen. Haastateltavat kertoivat, että heidän vanhemmillaan on omat talot, toimeentulot ja usein myös eläkkeet. Haastateltavien vastausten perusteella kukaan perheenjäsenistä ei siis vastaa stereotyyppistä kuvaa köyhästä kehitysmaassa asuvasta avun tarpeessa olevasta henkilöstä. Se, että lähes jokainen haastateltava mainitsi, että hänen perheensä tulee taloudellisesti hyvin toimeen,

saattaa olla seurausta haastattelujen aiheesta. Kaikki haastateltavat tiesivät, että haastattelut koskevat kotiinlähetyksiä, ja he olivat myös todennäköisesti tietoisia vallitsevasta stereotypiasta, jonka mukaan rahaa lähetetään köyhille sukulaisille. Haastateltavat halusivat tämän vuoksi kenties korjata kyseisen näkemyksen. Osa haastateltavista korosti selvästi, että heidän perheensä ovat hyvätuloisia, kun taas toisten haastateltavien haastatteluista selvisi, että perheet tulevat toimeen.

“I am really strong family, like we never face any money problem or like that.”

(Nainen, Pakistan)

“All of our family they have their own income, parents, they have security.”

(Nainen, Indonesia 1)

“It is a big house. Yeah. It has four bedrooms with attached baths and then there is a lounges and a guestrooms. So it is a big house. Mostly the rooms are empty.”

(Mies, Pakistan)

“She (äiti) is sort of having her own source of money from my father.” (Nainen,

Indonesia 1)

Kukaan haastateltavista ei halunnut korostaa perheen taloudellista avuntarvetta. Joissakin tapauksissa haastateltava kuitenkin mainitsi haastattelun edetessä, että vaikka hänen vanhemmillaan on oma toimentulo, heidän elämänsä saattaa silti olla välillä taloudellisesti vaikeaa. Haastateltavat kertoivat, että erityisesti erilaisissa poikkeustilanteissa, kuten sairauden myötä, toimentulo kotimaassa saattaa olla hankalaa. Eräs haastateltava myös kertoi, että hänen lapsuutensa aikana hänen perheensä oli ollut köyhä ja toimentulo oli ollut hankalaa. Tällaisia mainintoja taloudellisista haasteista esiintyy kuitenkin vain osassa haastatteluja. Kaikki haastateltavat sen sijaan korostivat, että heidän perheensä pärjäävät taloudellisesti vähintään kohtuullisen hyvin.

“Hän on myös hänen oma tontti, oma kotona, oma elämä. Mutta minä mieltii: luulisin se on vaikeaa asua. Kyllä hänellä on rahaa, mutta nyt on Thaimaassa kaikki hinta se on nousta.” (Nainen, Thaimaa)

“Kun minä olin pieni myös minä teen myös paljon töitä. - - minun ikäinen kaikki tietää vaikea elämä myös. Koska kun olin lapsi minun perhe todella köyhä ihmisiä.”

(Nainen, Thaimaa)

Haastateltavien perheet saavat toimeentulonsa hyvin erilaisista toimista. Haastateltavien vanhemmat ovat töissä muun muassa riisinviljelijöinä, kioskiyrittäjinä, liikemiehinä, pankissa, ventialalla ja yliopiston opettajina. Useiden haastateltavien perheissä perheen äiti ei ole koskaan ollut työelämässä. Monien haastateltavien vanhemmista vähintään jompikumpi on jäänyt jo eläkkeelle ja osa haastateltavista on menettänyt toisen vanhempansa. Useat haastateltavista kertoivat, että heidän eläkkeellä olevien vanhempiansa eläkkeet ovat huonot. Haastateltavat arvioivat kotimaidensa eläkejärjestelmiä ylipäänsä usein heikoiksi tai jopa olemattomiksi.

“My father has retired. My mother was always a house wife.” (Mies, Pakistan)

“The system is not working like here. We have no such big pension.” (Mies, Ghana)

Kaikki haastateltavat kertoivat, että heillä on siskoja tai veljiä kotimaassaan. Suurin osa sisaruksista on perustanut oman perheensä: he ovat naimisissa ja heillä on pieniä lapsia. Haastateltavat kertoivat, että heidän sisarensa ja veljensä ovat myös vähintään suhteellisen hyvin toimeentulevia. Haastateltavien sisarukset ovat töissä muun muassa yliopistolla opettajina, hallituksen virkamiehinä, oikeudessa, pankissa, matkatoimistossa, moottoripyörän korjaajina ja logistiikan parissa. Vain yhden haastateltavan sisko on vielä niin nuori, että hän opiskelee ja asuu vanhempiansa luona.

“Ja sitten toinen veli hänen töissä on governmentti, on ihan hyvä palkka myös.”

(Nainen, Thaimaa)

“My brother was a motor repairer, her learned how to repair motorbikes. This mopo. And my sister works with a travel agency.” (Mies, Ghana)

Joissakin tapauksissa haastateltavan veli perheineen asui samassa taloudessa vanhempiansa kanssa. Se miten yleistä on, että lapset jäävät asumaan perheineen samaan talouteen kuin vanhempansa, tuntuu vaihtelevan haastateltavien kotimaissa ja kulttuureissa. Erityisesti Pakistanista muuttaneet haastateltavat kertoivat, että heidän kotimaassaan on tapana, että lapset asuvat samassa taloudessa vanhempiansa kanssa tai että nainen muuttaa naimisiin mentyään miehensä perheen luokse. Muiden haastateltavien vastauksista tällaista ei käynyt ilmi. Pakistanista tulleiden haastateltavien vastausten pohjalta näyttää, että pakistanilainen perhekulttuuri eroaakin toisten haastateltavien perhekulttuurista sekä naisten aseman että asumisjärjestelyiden suhteen. Muista maista tulleiden perhekulttuureista ei noussut suuria keskinäisiä eroja.

”It is Pakistan normally, after marriage the girl moves to the husband's place. So I live with my in-laws.” (Nainen, Pakistan)

“It is very much in our culture. When I go to Pakistan I also live in the same house.” (Mies, Pakistan)

5.3 Yhteydet kotimaahan

Tutkimuksen kannalta on olennaista analysoida, millainen yhteys haastateltavilla on kotimaansa yhteisöihin. Sen lisäksi, että kotiinlähetysten lähettäminen edellyttää, että henkilö on muuttanut pois kotimaastaan, se edellyttää myös, että henkilö pitää yhteyttä kotimaassa asuviin yhteisöihinsä. Sen selvittämiseksi, *millainen rooli kotiinlähetysten lähettämisellä on maahanmuuttajien yhteydenpidossa kotimaahan*, on analysoitava yhteydenpitoa kotimaahan. Kerron luvun aluksi kehen ja milloin haastateltavat pitävät yhteyttä. Tämän jälkeen analysoin tarkemmin, millä tavoilla haastateltavat pitävät kotiyhteisöihinsä yhteyttä.

5.3.1 Yhteydenpidon kohde ja aika

(Koodit: kehen yhteyttä + milloin yhteyttä)

Kaikki haastateltavat kertoivat pitävänsä tiiviisti yhteyttä kotimaassaan asuviin perheenjäseniinsä ja ystäviinsä. Tutkimuksen viitekehyksessä kerron, kuinka transnationalismi nähdään tutkimuksessa niinä monenlaisina yhteyksinä, jotka sitovat ihmisiä toisiinsa valtioiden rajojen yli. Tämän määritelmän mukaan haastateltavat osallistuvat kaikki transnationaaliseen toimintaan. Haastatteluista käy ilmi, että haastateltavat elävät päivittäistä elämäänsä osana eri maissa fyysisesti toimivia yhteisöjä. Tutkimuksen kannalta poikkikansalliset suhteet kotimaahan ovatkin oleellisia, ja kotiinlähetykset muodostavat osan näistä suhteista. Ilman tällaisia transnationaalisia suhteita ei myöskään kotiinlähetysilmiötä olisi olemassa. Kotiinlähetykset mahdollistuvat, koska maahanmuuttajat toimivat osana yhteisöjä, jotka ovat hajaantuneet eri maihin.

Yhteydenpidon analysoiminen on merkitsevää myös sen vuoksi, että aikaisemmissa tutkimuksissa lähettäjän ja vastaanottajan läheisyydellä on havaittu olevan yhteys kotiinlähetysten määrään (Funkhouser, 1995, s. 139). Tämän vuoksi on kotiinlähetysilmiön

tutkimisen kannalta oleellista analysoida, millaiset haastateltavien yhteydet kotimaahan ovat. Haastateltavien keskuudessa ei tullut ilmi viitteitä siitä, että yhteydenpito kotimaahan olisi merkittävästi vähentynyt Suomessa asumisen pitkittyessä.

“Just to say good morning for my mother every day.” (Nainen, Syyria)

Haastateltavat kertoivat pitävänsä yhteyttä erityisesti perheenjäseniinsä. Perheenjäsenistä eniten haastateltavat kertoivat pitävänsä yhteyttä vanhempinsa ja tämän jälkeen sisariinsa ja veljiinsä. Haastateltavat kertoivat pitävänsä yhteyttä myös isovanhempiinsa, täteihinsä, serkkuihinsa ja aviopuolionsa vanhempiin. Perheenjäsenten ja sukulaisten lisäksi haastateltavat kertoivat pitävänsä yhteyttä myös ystäviinsä. Ystäviin suuntautuva yhteydenpito jäi haastatteluissa kuitenkin toissijaiseksi ja haastateltavat kertoivat enemmän yhteydenpidostaan perheeseensä. Tähän saattaa vaikuttaa se, että haastateltavat pitävät ystäviinsä yksinkertaisesti vähemmän yhteyttä kuin perheeseensä, ja myös se, että haastateltavat tiesivät aiheen käsittelevän kotiinlähetyskäytäntöä. Koska suurin osa kotiinlähetyskäytännöstä suuntautuu perheelle, haastateltavat vastasivat tämä asia mielessä kenties myös yhteydenpitoa koskeviin kysymyksiin, minkä vuoksi yhteydenpitomuodot ystäviin jäivät haastatteluissa toissijaisiksi.

“Yeah it is every day. My husband's mother every day, and my mother alternate days. Because I normally call to my sister as well, so some day my sisters and brothers and like, so it is really busy days.” (Nainen, Pakistan)

“Also want to maintain the relation with the family it is also important.” (Nainen, Indonesia1)

Haastateltavat kertoivat, että heidän yhteydenpitonsa kotimaassa asuviin perheenjäseniin on säännöllistä ja tiivistä. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat olevansa yhteydessä kotimaassa asuviin tuttuihinsa jollain tapaa päivittäin. Hyvin yleinen, haastatteluissa usein esiin noussut yhteydenpidon tapa on puhelimesta puhuminen. Haastateltavat kertoivat puhuvansa perheenjäsentensä kanssa puhelimen välityksellä vähintään viikoittain ja osa kertoi puhuvansa perheenjäsentensä kanssa jopa päivittäin. Muutama haastateltava kertoi puhuvansa perheenjäsentensä kanssa puhelimesta noin parin viikon välein. Puhelimesta harvemmin soittavat haastateltavat kertoivat kuitenkin myös olevansa perheenjäseniinsä yhteydessä jollain tapaa lähes päivittäin. Yhteydenpidon muoto on tällöin jokin muu kuin puhelimesta puhuminen, kuten esimerkiksi tekstiviestien lähettäminen. Haastateltavat

kertoivat, että puheluiden pituus vaihtelee suuresti sen mukaan, kuinka paljon heillä on aikaa käytettävissään.

“With my parents every day, but with my brother every view days or sometimes every week it depends on his work and my work, but with my parents it is always everyday - - ” (Nainen, Syyria)

“Minä soitin äidille melkein joka viikko kolme kertaa tai neljä kertaa jos mulla on vapaa-aikaa.” (Nainen, Thaimaa)

“And it is about half an hour to one hour session, depending on how much time I have or how much time they have.” (Mies, Pakistan)

Sen lisäksi, että haastateltavat kertoivat yhteydenpidon olevan lähes päivittäistä, kertoivat he myös, että erilaisista tilanteista riippuen yhteydenpito saattaa olla joskus jopa tiiviimpää. Yhteydenpidon määrään vaikuttavat haastateltavien mukaan useat erilaiset asiat. Haastateltavat kertoivat esimerkiksi, että heidän vanhempiansa ollessa sairaita he pitivät enemmän yhteyttä. Myös erilaiset juhlat, kuten syntymäpäivät ja uskonnolliset tapahtumat, ovat haastateltaville erityisiä syitä pitää yhteyttä perheenjäseniinsä tavallista tiiviimmin. Tämän lisäksi osa haastateltavista mainitsi kotimaassa vallitsevan levottomuuden tilan syynä tihentyneeseen yhteydenpitoon.

“- - also because the situation there is so, we everyday want to make sure they are fine, everything is fine.” (Nainen, Syyria)

“- - but of course if my mother sick, hopefully not, then we try to like often, every two day, or text messages ‘How are you mum? Are you getting better?’ ” (Nainen, Indonesia 1)

Haastatteluista saadut vastaukset tukevat transnationalismin tutkimukseen kuuluvaa ajatusta siitä, että maastamuuttajat eivät muuttaessaan katkaise suhteita kotimaassa asuviin yhteisöihinsä. Tämän aineiston pohjalta näyttää siltä, että näiden haastateltavien keskuudessa erityisesti yhteydet perheeseen säilyvät vahvoina. Rajoja ylittävän yhteydenpidon kautta maastamuuttajat jatkavat siis sosiaalista, poliittista ja taloudellista osallisuuttaan erityisesti kotimaansa perheyhteisössä. Pitämällä tiiviisti yhteyttä kotimaahansa haastateltavat pysyvät osana kotiyhteisöjään, vaikka he eivät asuisikaan enää samalla alueella kuin muut yhteisön jäsenet. Merkittävää on myös, että yhteydenpito on

lähes päivittäistä. Fyysisestä välimatkasta huolimatta perheyhteisö jatkaa olemassaoloaan transnationaalisessa tilassa. Esteenä yhteydenpidolle haastateltavat mainitsivat kiireet ja työt sekä itsellään että perheellään. Lisäksi haastateltavat kertoivat, että aikaero kotimaan ja Suomen välillä vaikeuttaa välillä yhteydenpitoa.

5.3.2 Yhteydenpidon muodot

(Koodi: millä tavoin yhteyttä)

Yhteydenpidon muodolla tarkoitetaan tässä sitä, millä tavoin haastateltavat ovat yhteydessä kotimaahansa. Koska välimatkat kotimaassa asuviin tuttaviin ovat kaikkien haastateltavien tapauksessa pitkiä, erilaiset yhteydenpitoteknologiat saavat merkittävän roolin yhteydenpidossa. On selvää, että kotiinlähetykset eivät ole ainoa tapa, jolla haastateltavat pitävät yhteyttä kotiyhteisöihinsä. Kotiinlähetykset ovat vain yksi yhteydenpidon muoto muiden muotojen joukossa. Sen selvittämiseksi, kuinka merkittävän roolin kotiinlähetykset saavat yhteydenpidossa, on ensin selvitettävä, millaisia muita muotoja yhteydenpito kotimaahan haastateltavilla sisältää.

Haastateltavien yhteydenpitomenetelmät vaihtelevat paljolti sen mukaan, kehen he ovat yhteydessä. Tämä tarkoittaa sitä, että haastateltavat ovat esimerkiksi vanhempiansa eri tavalla yhteydessä kuin sisaruksiinsa tai täteihinsä. Kyse on pääasiassa eri yhteydenpitotapojen ja välineiden käyttöasteen vaihtelusta. Edellä on jo esitetty, että erityisen säännöllisesti haastateltavat pitävät yhteyttä kotimaahansa puhelimella. Puhuminen tapahtuu pääasiassa kännykkää ja tietokonetta hyödyntäen. Myös viestien lähettäminen erilaisilla ohjelmilla on haastateltavien keskuudessa suosittua. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä pääasiassa tekstiviestejä, sähköpostiviestejä, WhatsApp-viestejä ja Viber-viestejä.

“Sometime rarely I call them (puhelimella), rarely, but just call for: ‘Come on the Skype’.” (Nainen, Pakistan)

“Every day we call our families by Skype or other kind on internet connections.” (Nainen, Syyria)

Yhteydenpitomenetelmän valintaan vaikuttaa etenkin se, kehen haastateltavat ovat yhteydessä: vanhempiansa kanssa haastateltavat suosivat erityisesti puhumista, kun taas

sisarusten kanssa he kertoivat viestittelevänsä. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä sisarilleen ja veljilleen viestejä erityisesti Internetin välityksellä pikaviestimillä kuten WhatsAppilla. Sukulaisiin, kuten täteihin ja setiin, haastateltavat taas kertoivat olevansa yhteydessä erityisesti sähköpostitse. Facebookia haastateltavat kertoivat käyttävänsä erityisesti ollessaan yhteydessä kavereihinsa. Erilaiset yhteydenpitomuodot täydentävät toisiaan eivätkä ole toisiaan poissulkevia. Haastateltavat kertoivat esimerkiksi lähettävänsä vanhemmilleen usein myös tekstiviestejä ja soittelevansa sisaruksilleen. Ero on lähinnä siinä, mitä menetelmää suositaan eniten kenenkin kohdalla.

“Normally amongst brother and sister (käyttävät WhatsAppia) but then my husband brother give my mum this WhatsApp, and it is really good. The pictures!” (Nainen, Indonesia)

“ - - I use Facebook to get in touch with my friends who are anywhere in the world, or my cousins who are living mostly in Pakistan.” (Mies, Pakistan)

“I am keeping touch with my brother through Viber.” (Mies, Pakistan)

Sen lisäksi, että yhteydenpitomuoto riippuu siitä kehen ollaan yhteydessä, riippuu se myös siitä, millaista tekniikka se kehen ollaan yhteydessä osaa käyttää ja millaisia välineitä hänellä on käytettävissään. Erityisesti teknologian taidot tai ennemminkin niiden puute mainittiin rajoittavana tekijänä yhteydenpidossa vanhempiin. Osa haastateltavista esimerkiksi mainitsi, että he puhuvat videollisia Skype-puheluita vanhempiensa kanssa, vain silloin kun heidän sisarensa tai veljensä ovat paikalla neuvomassa vanhempia.

”Ja sitten mä soittelen äidille Skype tai puhelimessa. Mutta joskus kun hän kävi minun veljen luona hän voi käyttää tietokone ja näkyy kamera.” (Nainen, Thaimaa)

Eräs huomioitava seikka yhteydenpidossa on se, että suurin osa yhteydenpidosta tapahtuu Internetin välityksellä. Tämä tarkoittaa, että yhteydenpito on menetelmiltään hyvin erilaista kuin ennen Internetin yleistymistä. Haastattelujen pohjalta voidaan arvioida, että puhelinlinjoja pitkin tai kirjepostin kautta tapahtuva yhteydenpito on nykyään melko vähäistä. Useat haastateltavat mainitsivat, että yhteydenpito Internetin avulla on halpaa ja helppoa. Eräs haastateltava muisteli, että kun alun perin muutti pois kotoaan Saksaan, hänellä ei vielä ollut käytössä tietokonetta tai Internetiä. Haastateltava kertoi, että yhteydenpito kotimaahan oli tällöin vähäistä sen kalleuden vuoksi. Haastattelut

osoittavatkin selvästi, että kommunikaatio ja matkustusteknologiassa tapahtuneet uudistukset mahdollistavat entistä tiiviimmän yhteyden kotimaan yhteisöihin.

“When I was living in Germany there was no Facebook there was no Skype. Or if there was a Skype I did not have a laptop. So I used to call Pakistan after every 2 weeks, and it was just small call, just 2–3 minutes because it used to cost a lot.”

(Mies, Pakistan)

5.3.3 Vierailut kotimaassa

(Koodi: vierailut)

Perheenjäsenen vierailu toistensa luona on yksi merkittävä yhteydenpidonmuoto, joka ylläpitää maahanmuuttajien transnationaalista suhdetta kotimaahansa. Vierailujen avulla maastamuuttajat pysyvät osana kotimaansa yhteisöjä. Vierailuilla on lisäksi suora yhteys kotiinlähetyksiin, sillä maahanmuuttajat vievät usein kotiinlähetyksiä mukanaan vierailuillaan. Tämä tarkoittaa, että maahanmuuttaja konkreettisesti vie mukanaan esimerkiksi rahaa tai tavaroita. Tällöin kotiinlähetykset tapahtuu suoraan ilman, että kotiinlähettäjä joutuu maksamaan välityskuluja. Se, mitä haastateltavat vievät vierailuillaan kotimaihinsa, analysoidaan tarkemmin luvussa 5.4.1. Tässä luvussa keskityn analysoimaan haastatteluvastausten pohjalta haastateltavien vierailuja kotimaahan. Vierailut voivat tapahtua myös toisinpäin eli siten, että maahanmuuttajan perheenjäsenet tai tutut vierailevat Suomessa.

Haastateltavat kertoivat lähes kaikki vierailevansa kotimaassaan. Toiset haastateltavat kertoivat vierailevansa kotimaassaan usein ja toiset taas kertoivat vierailevansa harvemmin. Myös ajalliset erot sen suhteen, kuinka pitkään haastateltavat viipyvät kotimaassaan yhdellä kertaa, vaihtelevat suuresti. Osa haastateltavista kertoi viipyvänsä kotimaassaan kerralla useita kuukausia, kun taas osa kertoi viipyvänsä joitakin viikkoja.

“I have been in Finland for 6 years now, almost every year I do this (vierailu kotimaassa).” (Mies, Ghana)

“Every year, about 2 or 3 months.” (Nainen, Pakistan)

“So whenever I get vacations from the university I just go to Pakistan.” (Mies, Pakistan)

Vain yksi haastateltava kertoi, että hän ei vieraile kotimaassaan lainkaan. Syynä tähän on haastateltavan kotimaan Syyrian epävakaa tilanne, joka tekee matkustamisesta mahdottoman. Syyriaan ei haastateltavan mukaan yksinkertaisesti pääse matkustamaan turvallisesti Suomesta. Olemassa olevat yhteydet naapurimaiden kautta olisivat haastateltavan mukaan kalliita ja epäturvallisista. Matkustamisen vaikeus on vastavuoroisesti estänyt myös haastateltavan perheenjäseniä vierailemasta Suomessa.

”Since we arrived here we could not visit our home country because unfortunately in the first summer this civil war start in Syria. There is no airplane transition there.” (Nainen, Syyria)

Muut haastateltavat kertoivat vierailuistaan, että niiden tärkein tehtävä on perheen kanssa tapaaminen. Osa haastateltavista vierailee kotimaassaan yksin, osa Suomessa asuvan perheensä kanssa ja osa vain lastensa kanssa. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat, että vieraillessaan kotimaassaan he yöpyvät vanhempiensa tai sisarustensa luona. Koska juuri perheen näkeminen on monille haastateltaville vierailun pääasia, osa haastateltavista kertoi kokevansa, että esimerkiksi hotellissa yöpyminen vierailun aikana ei olisi soveliasta.

” Sometimes even if we have money, - - even if we can afford to live in a hotel, still it is better to come to your relative, and just you know sleeping on the couch the togetherness is the most important thing. ” (Nainen, Indonesia 1)

Sen lisäksi, että haastateltavat kertoivat haluavansa nähdä perhettään, he kertoivat myös muita syitä vierailla kotimaassaan. Eräs haastateltava kertoi vierailleensa kotimaassa töidensä vuoksi. Haastateltava kertoi, että työmatkoilla kotimaahansa hän tapaa aina myös perhettään. Tämän lisäksi haastateltavat mainitsivat, että erilaiset juhlat, kuten häät, ovat heille syy matkustaa kotimaahan. Eräs haastateltava mainitsi myös perheeseen syntyneiden uusien perheenjäsenten, kuten veljen lasten näkemisen, yhdeksi syyksi vierailla kotimaassa.

“Last summer we visited to Indonesia. But it is because my brother is like getting married.” (Nainen, Indonesia 2)

“Luckily I have this research visit grad from the mobility grand. So I mean I am visiting family but also sort of doing research.” (Nainen, Indonesia 1)

Haastateltavat kertoivat, että he eivät aina halutessaan pääse vierailemaan kotimaassaan. Osa haastateltavista kertoi, että erityisesti töistä tai opinnoista johtuvat kiireet ovat estäneet heitä matkustamasta kotimaahansa. Niiden haastateltavien kohdalla, joilla on lapsia, lasten koulunkäynti on yhtenä esteenä matkustamiselle. Lasten koulunkäynti on esteenä myös sille, että haastateltavat viipyisivät kotimaassaan pidempiä aikoja: koska lasten on palattava kouluun Suomeen, vanhemmatkaan eivät voi jäädä kotimaahan useiksi kuukausiksi.

”Tänä vuonna ei pääse, kyllä äiti ja isä sanoo: ’Minä haluaisin siellä matkustaa.’ Mutta anteeksi me ei päästä koska meillä aika kiireitä. Minä töissä ja sitten meillä on kioskihommia alkaa myös. Sitten ei ole aikaa.” (Nainen, Thaimaa)

”Now it will be more difficult because I am going to school and she is also going to daycare it will be now difficult to go for 3 months.” (Nainen, Pakistan)

Osa haastateltavista kertoi, että heidän perheenjäsenensä ovat vierailleet heidän luonaan Suomessa. Perheenjäsenten vierailut Suomessa tuntuivat haastattelujen pohjalta olevan kuitenkin harvinaisempia kuin haastateltavien vierailut kotimaissaan. Monien haastateltavien perheenjäsenet eivät ole koskaan vierailleet Suomessa. Osa haastateltavista kuitenkin mainitsi, että heidän perheenjäsenensä suunnittelevat vierailevansa Suomessa joskus tulevaisuudessa. Jotkut taas mainitsivat, että esimerkiksi kylmyys estää vanhempia vierailemasta Suomessa.

”Vanhemmat kävivät täällä Suomessa kaksi vuotta sitten ja kolme vuotta minun isovelji kävi täällä.” (Nainen, Thaimaa)

”No, she (äiti) cannot. She says it is too cold. - - My brother will try to come someday. But I do not know when.” (Mies, Ghana)

Osa haastateltavista oli ennen Suomeen muuttoaan asunut jossain toisessa maassa. Nämä haastateltavat eivät kuitenkaan maininneet haastatteluissa vierailevansa tässä toisessa maassa. Tämä osoittaa, etteivät nämä maat ole ainakaan näille haastateltaville samalla tavalla merkittäviä kuin heidän alkuperäinen kotimaansa. Tämä saattaa johtua muun muassa siitä, ettei näissä toisissa maissa asu haastateltavilla ketään perheenjäseniä. Voidaankin ajatella, että haastateltavat eivät pääasiassa vieraile kotimaassaan nähdäkseen kotimaataan, vaan he vierailevat kotimaassaan nähdäkseen siellä asuvia perheenjäseniään.

Sen lisäksi, että haastateltavat kertoivat matkustavansa kotimaihinsa, he kertoivat matkustelewansa myös muihin maihin. Haastateltavat kertoivat käyvänsä ulkomaanmatkoilla Suomesta erityisesti muissa Euroopan maissa. Ulkomailla matkustelun voidaan tulkita vahvistavan haastateltavien selontekoa suhteellisesta varallisuudestaan. Ulkomaanmatkat osoittavat, että ainakin osalla haastateltavilla on ”ylimääräistä” varallisuutta, jonka he voivat sijoittaa huihin vuoksi matkusteluun. Tämän voidaan nähdä viittaavaan siihen, että vaikka maahanmuuttajilla on tilastollisesti keskimäärin käytettävissään vähemmän rahaa kuin kantasuomalaisilla ja vaikka he lähettävät osan rahoistaan kotiinlähetyksinä pois, ainakin osalle maahanmuuttajista jää peruselinkustannusten jälkeen rahaa matkusteluun. Analyysi kumoo sen näkökulman, että kaikki maahanmuuttajat kituuttelisivat Suomessa niillä vähäisillä rahoillaan, joita he eivät vielä ole lähettäneet kotimaahansa.

“Tänä vuonna ei pääse (vierailemaan kotimaahan), mutta me kävi lomalla Espanjassa maaliskuussa.” (Nainen, Thaimaa)

“I do travel a lot, I love to go places. I have visited more than 30 European cities.”
(Mies, Pakistan)

5.4 Kotiinlähetykset

Analysoin tässä luvussa, mitä haastateltavat ovat haastatteluissa kertoneet kotiinlähettämistä. Analysoin luvussa, mitä kotiinlähetyksiä haastateltavat lähettävät, kenelle he niitä lähettävät, miten he niitä lähettävät ja miksi he niitä lähettävät. Luvun lopussa käsittelen vielä ryhmässä lähetettyjä kotiinlähetyksiä ja kerron siitä, kuinka haastateltavat kokevat kotiinlähetyksen vaikuttavan heidän elämänsä.

5.4.1 Mitä Suomesta lähetetään

(Koodi: mitä/miten paljon lähetetään)

Tutkimuksen haastattelupyynnöissä korostui, että tutkimukseen etsitään kotiinlähetyksiä lähettäviä maahanmuuttajia. Haastateltavat valikoitiin tutkimukseen sen perusteella, että he kokevat itse osallistuvansa kotiinlähetyksiin, tai sen vuoksi, että heillä on asiasta jotain kerrottavaa. Termi kotiinlähetykset selitettiin haastattelupyynnössä tavaroiden tai rahan

lähettämisenä kotimaahan. Englanninkielisessä haastattelupyynnössä käytettiin termiä *remittance*. Koska suurin osa haastateltavista halusi suorittaa haastattelun englanniksi, voidaan olettaa, että he olivat vastanneet englanninkieliseen haastattelupyyntöön.

Haastateltavista kaikki yhtä lukuun ottamatta kertoivat jollain tapaa tukeneensa kotimaassa asuvia yhteisöjään taloudellisesti. Se, kuinka he ovat tukeneet tai tukevat yhteisöjä, vaihtelee kuitenkin suuresti haastateltavien välillä. Yhteisöjä tukevista henkilöistä kaikki yhtä lukuun ottamatta tukevat tai ovat tukeneet yhteisöään/yhteisöjään lähettämällä heille jotakin Suomesta. Se, miten usein tai mitä lähetetään kotimaahan, vaihtelee paljon haastateltavien välillä. Yleisin näiden haastateltavien keskuudessa lähetettävä asia on raha.

“It is very common in Pakistan. Normally if a family is very strong about of money, they are normally strong because the family members are outside.” (Nainen, Pakistan)

“Melkein joka kuukausi lähettää rahaa 300 euroa tai jos se on thai bahtia se on 10 000 bahtia. Se on siis melkein 350 euroa joka kuukausi.” (Nainen, Thaimaa)

“Yeah. It is very normal.” (Mies, Pakistan)

Haastateltavista kuusi seitsemästä kertoi lähettäneensä Suomessa asumisensa aikana perheelleen kotimaahan rahaa. Lähetettyjen rahalähetysten summa sekä se, miten usein rahaa lähetetään, vaihtelee suuresti haastateltavien välillä. Osa haastateltavista kertoi lähettävänsä kuukausittain vakituisen summan rahaa perheelleen. Nämä haastateltavat ovat perinteisiä kotiinlähettäjiä siinä mielessä, että heidän lähettämänsä lähetykset ovat säännöllisiä ja ne tapahtuvat pääasiallisesti lähettämällä rahaa kotimaahan. Osa haastateltavista sen sijaan kertoi lähettävänsä rahaa Suomesta kotimaahansa epäsäännöllisesti ja tehneensä tätä kaiken kaikkiaan vain muutamia kertoja.

“For my mother let's say every month, every month I send 100 euro. Which is OK for her. But brother sometimes, for long time I haven't send anything. When I have to send him, maybe 200 or 300 euro.” (Mies, Ghana)

Sen lisäksi, että haastateltavat lähettävät perheelleen rahaa, he lähettävät heille myös erilaisia tavaroita. Haastateltavat kertoivat antavansa perheilleen esimerkiksi erilaisia elektronisia laitteita, vaatteita ja koruja. Kukaan haastateltava ei maininnut vievänsä mitään pieniä edullisia tavaroita tai esimerkiksi itse tehtyjä tavaroita kotimaahansa. Kaikki tavarat,

joita haastateltavat kertoivat antavansa kotimaahansa, tuntuivat olevan arvokkaita. Saattaa olla, että pienemmät tavarat koettiin haastattelutilanteessa liian vähäpätöiseksi mainittaviksi tai että niiden antamista ei yksinkertaisesti muistettu. Tavaroiden osalta kotiinlähettäminen ei useinkaan tarkoita, että tavarat varsinaisesti lähetettäisiin kotimaahan esimerkiksi postitse. Tavaralähetykset viedään sen sijaan usein itse paikan päälle (tästä lisää luvussa 5.4.3).

“Sometimes mostly they are electronic items like sometimes mobile or like LED TV, like that.” (Nainen, Pakistan)

“Like we bought an iPad for my brother - - .” (Nainen, Indonesia 1)

“I have taken one time a gold ring with a diamond on it for my mother.” (Mies, Pakistan)

“Every time we come home it is always like you know something that normally is luxury there. Like there is this you know all of this brand like Esprit, Markimekko...” (Nainen, Indonesia 1)

“I have sent one laptop to my brother. It was three years ago. I had sent one Smartphone to my brother.” (Mies, Pakistan)

Tavaralähetykset ja rahalähetykset eivät useimmissa tapauksissa ole toisiaan poissulkevia. Suurin osa haastateltavista kertoi lähettävänsä sekä rahalähetyksiä että tavaralähetyksiä. Eräs haastateltavista kertoi, että tavaroiden antaminen on kuitenkin joidenkin henkilöiden tapauksessa parempi vaihtoehto kuin rahan antaminen. Kyseinen haastateltava kertoi antavansa kotimaassaan asuville entisille jalkapallokavereilleen enemmän tavaroita, kuten urheiluvälineitä, kuin rahaa. Syy tähän on haastateltavan mukaan se, että hänen kaverinsa eivät hyväksyisi tai kokisi oikeana, jos heille yritettäisiin antaa rahaa. Haastateltava siis kertoi kokevansa, että kaverit hyväksyvät paremmin sen, että heille annetaan tiettyjä tavaroita kuin sen, että heille annettaisiin ”hyväntekeväisyysrahaa”.

“I mean you cannot give them money. When you give them money they do not really appreciate it. Like when you give them football boots they are so happy.” (Mies, Ghana)

Vaikka rahallisesti mitattavat kotiinlähetykset muodostuvat usein pääasiassa tavaroiden tai rahan lähettämisestä, voidaan tähän kategoriaan lukea myös muunlaisia asioita. Eräs

haastateltavista muun muassa kertoi, että hän aikoo avustaa rahallisesti ja muilla tavoin veljentytärtään opiskelemaan. Haastateltava kertoi, että koska opiskelu hänen kotimaassaan Thaimaassa on kallista, hän on ehdottanut, että hänen veljentyttärensä muuttaisi Suomeen asumaan heidän luokseen ja opiskelisi täällä yliopistossa. Haastateltava kertoi, että hän voisi avustaa veljensä perhettä tytön muuttokuluissa ja ottaa tämän asumaan luokseen. Kotimaassa asuvien yhteisöjen avustamisen ei siis aina tarvitse olla kovin konkreettista. Kotiinlähetyksen muodot voivat saada siis hyvin vaihtelevia taloudellisia muotoja, puhumattakaan siitä millaisia erilaisia muotoja sosiaaliset kotiinlähetykset voivat saada.

“- - jos hän (veljen tyttö) haluaa opiskella Suomeen, tai lähteä ulkomaille yliopistoon hän pitää olla opiskellut hyvin englantia kieli. Sitten me halua auttaa myös tällainen tyttö: kutsua tyttö tänne yliopistoon.” (Nainen, Thaimaa)

Erään haastateltavan kotiinlähetyksen muoto poikea aikaisemmin mainituista. Hän kertoi lähettävänsä perheelleen kotimaahansa rahaa, mutta hän ei tee tätä tukeakseen perhettään taloudellisesti. Haastateltava kertoi lähettävänsä perheelleen rahaa, jotta he ostaisivat hänelle erilaisia tavaroita, kuten mausteita ja vaatteita kotimaasta, ja lähettäisivät ne hänelle Suomeen. Haastateltavan oman tulkinnan mukaan hän osallistuu tällä toiminnalla kotiinlähetyksen lähettämiseen. Raha ei tässä tapauksessa kuitenkaan ole tarkoitettu jäämään perheelle kotimaahan, vaan se on vain vaihdon väline. Rahaa vastaan haastateltavan vanhemmat lähettävät Suomeen tavaroita, jotka on myös tarkoitettu jäämään Suomeen. Kyseessä on hieman erilainen kotiinlähetyksen muoto, jota ei aikaisemmassa tutkimuksessa ole varsinaisesti luokiteltu kotiinlähetyksiin kuuluvaksi. Tässä tutkimuksessa kyseinen toiminta käsitellään osana kotiinlähetyksiä sen vuoksi, että haastateltava itse kokee toiminnallaan lähettävänsä kotiinlähetyksiä. Kyseinen kotiinlähettämisen tapaus toimii esimerkkinä ilmiön vuorovaikutteisuudesta: ilmiöön osallistuvat sekä Suomessa että kotimaassa asuvat yhteisön jäsenet.

“Sometimes I sent money as well, because there is not good enough spices here, which I use in my cooking. So sometimes I pay to my mother or my mother-in-law and then I want the spices.” (Nainen, Pakistan)

Yksi haastateltavista kertoi, että hän ei pysty lähettämään Suomesta mitään kotimaahansa Syyriaan siellä vallitsevan levottoman tilanteen vuoksi. Haastateltava kertoi, että hän ei siis varsinaisesti pysty lähettämään kotiinlähetyksiä, vaikka hän haluaisi niitä lähettää. Tämän vuoksi haastateltavan on täytynyt keksiä muita keinoja tukea perhettään taloudellisesti.

Haastateltava kertoi, että hän keksi antaa opiskelustipendinsä, jonka hän oli saanut asuessaan vielä Syyriassa, vanhemmilleen taloudelliseksi tueksi. Haastateltava määritteli stipendin eräänlaiseksi kotiinlähettämisen muodoksi, vaikka hän ei sitä varsinaisesti lähettänyt Suomesta käsin.

“Because I had a scholarship before and because they cannot send money to me here, I give permission to my parents to take that money from my university.”

(Nainen, Syyria)

Osittaisena yllätyksenä haastatteluissa tuli se, miten monimuotoisena ilmiönä kotiinlähetykset voidaan tulkita. Käsitys siitä, että rahaa lähetettäisiin kotimaahan perheelle vain perinteisten rahanlähetysohjelmien kautta, osoittautui tutkimuksen myötä liian yksipuoliseksi. Haastatteluissa nostettiin esiin erilaisia kotiinlähetyksen muotoja, joista osassa ei itse asiassa lähetetty mitään sanan “lähettää” varsinaisessa merkityksessä. Kuten edellä on esitetty, englanninkieliseen termiin *remittance* ei liity yhtä vahvasti kuin suomenkieliseen termiin kotiinlähetykset käsitystä siitä, että ilmiö pitäisi sisällään aina jonkin asian lähettämistä. Tämä saattaa osittain selittää sen, että haastateltavat kokivat hyvin erilaiset toiminnot osaksi kotiinlähetyksiä, ja se osoittaa, että kotiinlähetykset voidaan käsittää monella tavalla. Taulukko 2 kokoaa yhteen, millaisia kotiinlähetyksiä kukin haastateltava kertoi haastatteluissa lähettävänsä.

Taulukko 2

Kotimaa ja (sukupuoli)	Rahaa	Tavaroita
Thaimaa (N)	Säännöllisesti	Määrittelemättömiä lahjatavaroita
Indonesia1 (N)	Harvoin	Elektroniikkaa, merkkituotteita
Pakistan (N)	Vaihto/ostoon	Elektroniikkaa
Pakistan (M)	Säännöllisesti	Elektroniikkaa, koruja, vaatteita
Syyria (N)	Stipendin muodossa	Ei mahdollista
Indonesia2 (N)	Säännöllisesti	Määrittelemättömiä lahjatavaroita
Ghana (M)	Säännöllisesti	Urheiluvälineitä, elektroniikkaa, vaatteita

5.4.2 Kenelle kotiinlähetyksiä lähetetään?

(Koodit: kenelle lähetetään + *zakat* lähetykset + perheenjäsenten lähetykset)

Haastattelun vastauksissa ei ilmene viitteitä viitekehyksessä esiteltyyn Regmin ja Tisdellin (2002) havaintoon, että pitkittynyt aika poissa kotimaasta merkitsisi kotiinlähetyksen vähenemistä. Kuten edellä on esitetty, haastatteluissa ei ilmennyt, että haastateltavien siteet kotimaahan olisivat heikentyneet Suomessa asumisen pitkittyessä. Tämän vuoksi voidaan olettaa, että suhteiden heikkenemisellä ei näiden haastateltavien kohdalla ole merkittävää roolia kotiinlähetyksen lähettämiseen tai lähettämättä jättämiseen. Tällöin on kuitenkin huomioitava, että haastateltavista kukaan ei ole asunut Suomessa vielä vuosikymmeniä.

Haastateltavat lähettävät kotiinlähetyksiä pääasiassa perheelle eli kotimaassa asuville vanhemmilleen ja sisaruksilleen. Vain yksi haastateltava kertoi lähettävänsä kotiinlähetyksiä ystävilleen (edellä mainitut jalkapallotavarat). Rahamuotoisten kotiinlähetyksen kohdalla korostuivat haastatteluissa erityisesti vanhemmille lähetetyt kotiinlähetykset. Tavaralähetykset sen sijaan tuntuvat suuntaavan melko tasapuolisesti sekä vanhemmille että sisaruksille.

“Normally it is norm that sons are responsible for father. After they are older the sons are responsible for the father and the mother.” (Nainen, Pakistan)

“Minun mielestäni ja minun uskonto on: jos minä hoidan hyvin äiti tai vanhemmat minun elämä onnistuu. Sitten minä lähetän joka kuukausi.” (Nainen, Thaimaa)

“In Pakistan we have a concept of that money belongs to the family.” (Mies, Pakistan)

Osa haastateltavista kertoi, että he lähettävät rahalähetyksiä myös sisaruksilleen. Tämä näyttää kuitenkin haastattelujen pohjalta olevan vähemmän yleistä kuin rahalähetyksen lähettäminen vanhemmille. Monet haastateltavat kertoivat myös, että kotiinlähetykset sisaruksille ovat erilaisia kuin vanhemmille siinä mielessä, että ne odotetaan takaisin maksettavaksi. Kotiinlähetykset sisarille ja veljille ovat tällöin enneminkin lainamuotoisia. Haastateltavat eivät kuitenkaan osoittaneet olevansa kovin tiukkoja takaisin maksusta, vaan kyse tuntuu olevan enneminkin periaatteesta: rahaa vanhemmille annetaan, mutta sisaruksille sitä lainataan. Tavaroiden kohdalla tilanne on siten erilainen, että haastateltavat eivät odota sisarustensaakaan kohdalla, että tavarat palautettaisiin tai korvattaisiin jollain tapaa myöhemmin.

”- - kyllä me voidaan lainata (veljelle) tai antaa hänen lainata meidän rahasta. Tekee jotain businesssta ja lupaa milloin hän palauttaa takaisin.” (Nainen, Thaimaa)

“So for my mother I did not like to have back money. But for sister, if they have money, they give back to us, but if they do not have money we said you can give back us like step by step when they have money. - - when we moved to Finland they give back. Not by money, but they give, my sister give her land certificate to pay back.” (Nainen, Indonesia 2)

Ne haastateltavat, jotka ovat muslimeja, kertoivat haastatteluissa lähettävänsä kotiinlähetyksiä myös osana vuotuista *zakat*-maksuaan⁷. Haastateltavat kertoivat, että *zakat* on eräänlainen muslimien vero, joka maksetaan kerran vuodessa ja jolla avustetaan köyhiä. Veron suuruus määrittyy vuotuisten tulojen mukaan siten, että jokaisen tulisi lahjoittaa noin 2 % tuloistaan hyväntekeväisyyteen. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä tämän rahan yleensä kotimaahansa erilaisiin hyväntekeväisyysorganisaatioihin.

“When I have to pay this compulsory religious charity every year I also transfer my money to a charity organization in Pakistan.” (Mies, Pakistan)

“It is part of the religion I think. Because it is mentioned that like two percent is the right of the poor people. - - but we know that in Finland there is now poor people thing, so it is better just to give to your home country.” (Nainen, Indonesia 1)

“Money, not the home not the car. If after using the normal use, you have a lot of money you have to pay 2% in the year.” (Nainen, Pakistan)

Osalla haastateltavista lähettäjän ja vastaanottajan roolit ovat vaihtuneet jossain vaiheessa. Haastattelut osoittavatkin, että jaottelu kotiinlähetyksen lähettäjiin ja vastaanottajiin ei ole mustavalkoinen. Haastateltavien vastauksista ilmenee, että kotiinlähetykset eivät esimerkiksi ole vain yksisuuntaisia. Sen lisäksi, että haastateltavat lähettävät kotiinlähetyksiä, he kertoivat myös saavansa niitä perheeltään kotimaastaan. Henkilö saattaa siis samanaikaisesti olla sekä lähettäjä että vastaanottaja. Eräs haastateltavista kertoi, että muuttaessaan Suomeen hänen aviomiehensä lähetti hänelle aluksi rahaa, mutta

⁷ Zakat eli almuvero on Islam-uskonnossa säädetty uskonnollinen velvollisuus, joka muodostaa yhden uskonnon viidestä peruspilarista. Almuvero maksetaan kerran vuodessa sillä hetkellä säästössä olevasta omaisuudesta. Köyhien ei tarvitse maksaa veroa. Eri omaisuuden lajeista maksetaan erilaisia määriä veroa ja maksaja voi periaatteessa itse päättää valitsemansa kohteen. (Hämeen-Anttila, 2004)

että nykyään he lähettävät aviomiehen kanssa yhdessä kotimaahansa rahaa. Roolien vaihtuvuutta kuvaa myös se, että eräs haastateltava kertoi, että joskus jopa hänen isoäitinsä kysyy, josko hän voisi lähettää rahaa Suomeen. Eräs haastateltava kertoi, että kun hän oli pieni, hänen isänsä lähetti rahaa Saudi-Arabiasta hänelle ja hänen perheelleen. Toinen haastateltava taas kertoi, että kun hän asui Saksassa ennen muuttoaan Suomeen, hänen vanhempansa lähettivät hänelle rahaa. Kummankin haastateltavan tapauksessa roolit ovat kuitenkin kääntyneet ja kyseiset haastateltavat kertoivat lähettävänsä nykyään rahaa vanhemmilleen.

“My father always, every month he sent a lot of money for us.” (Nainen, Pakistan)

“Actually, I was getting some money from my parents at that time, because I was not earning anything.” (Mies, Pakistan)

“Sometime even the grandmother wants to help. Like: ‘Can we send money to you?’” (Nainen, Indonesia 1)

“First year when we arrived here our financial situation was not very good so it happens several times that her sister (aviomiehen) send money from Saudi Arabian to here.” (Nainen, Syyria)

Roolien vaihtuvuus on hieman erilaista tavaralähetysten kuin rahalähetysten kohdalla. Kuten edellä on esitetty, roolit ovat rahalähetysten kohdalla kääntyneet useilla haastateltavilla jossakin vaiheessa täysin päinvastaisiksi: vastaanottajista on tullut lähettäjiä. Tavaroiden kohdalla vastaanottajan ja lähettäjän roolit ovat kuitenkin jatkuvassa muutoksessa: samanaikaisesti kuin haastateltava itse lähettää jotakin kotimaahansa, hän saattaa myös saada lähetyksen kotimaastaan. Haastateltavat kertoivat, että heidän perheenjäsenensä lähettävät heille erityisesti sellaisia tavaroita, joita he eivät voi saada Suomesta. Eräs haastateltava kertoi, että tällaisia tavaroita ovat muun muassa erilaiset uskonnollisiin juhliin liittyvät esineet.

“- - when our religious occasion they send as clothes, bangles a lot of different things that I cannot buy from here so they sent.” (Nainen, Pakistan)

5.4.3 Miten kotiinlähetykset lähetetään?

(Koodi: lähetysväylä)

Edellä on havaittu, että kotiinlähetykset muodostuvat useista erilaisista tekijöistä ja että ne voivat saada erilaisia muotoja. Se, että on olemassa erimuotoisia kotiinlähetyksiä, merkitsee, että on olemassa myös erilaisia tapoja lähettää niitä. Toimitustavat vaihtelevat sen mukaan, mitä lähetetään, kenelle lähetetään ja minne lähetetään. Haastateltavien keskuudessa tavat lähettää tai toimittaa rahaa kotimaahan ovat yhtä erilaisia kuin tavat toimittaa tavaroita kotimaahan.

Tunnetuimpia rahan lähettämisen tapoja on lähettää rahaa konkreettisesti postitse kotimaahan. Tämä on perinteisesti ollut tapa, jolla kotiinlähetyksiä on lähetetty. Haastateltavista kukaan ei kuitenkaan kertonut lähettävänsä rahaa tällä tavalla. Eräs haastateltava jopa kertoi, että tällainen toiminta on hänen tietojensa mukaan laitonta.

“Noo-ooo it is illegal! (haha)” (Nainen, Indonesia 1)

“No I do not send, I never send in the post. Never.” (Mies, Ghana)

Kirjekuoreen laitettut rahalähetykset ovat korvautuneet muilla lähetyskeinoilla, kuten rahan lähettämällä rahanvälitysfirmojen avulla ja rahan siirtämällä pankkisiirroilla vastaanottajan tilille. Haastateltavien keskuudessa rahanvälitysfirmit eivät ole kuitenkaan suuressa suosiossa ja vain muutama haastateltava kertoi käyttävänsä niitä. Haastateltavat kertoivat kokevansa, että rahanlähetyksien kautta lähettäminen on melko kallista sen vuoksi, että useat firmat veloittavat tietyn prosenttiosuuden lähetyksistä.

“Mä luulisin kyllä jotkut käyttää tällainen Western Union tai se on nopea ja kallis. - - mutta minä olen vain kerran kun asun Suomessa, sen jälkeen ei ikinä. On olemassa parempia tapoja.” (Nainen, Thaimaa)

“I think the one time when we used Forex, it was just my husband sending to me, but not to the family.” (Nainen, Indonesia 1)

Lähetysfirmojen sijaan käyttää suurin osa haastateltavista pankkisiirtoa tapana toimittaa rahaa perheelleen. Erilaiset pankkipalvelut ovatkin monipuolistaneet rahan lähettämisen tavat ja tehneet siitä entistä helpompaa. Nykyään on helppo siirtää rahaa omalta kotikoneelta ja omalta tililtä suoraan ulkomaiselle tilille. Haastateltavat kertoivat, että yksi

tämän toiminnan haitta on kuitenkin se, että rahan siirtäminen ulkomaiselle tilille on melko kallista. Haastateltavien mukaan jokaisesta ulkomaiselle tilille tehdystä pankkisiirrosta menee pankille tietty summa. Tämän vuoksi haastateltavat kertoivat siirtävänsä ennemmin isoja summia kerrallaan ja suosivansa rahasiirtoja kotimaisten tilien välillä. Osalla haastateltavista onkin tili myös kotimaisessa pankissa, jota he käyttävät erityisesti rahan siirtoihin. Haastateltavien vastaukset osoittavat, että kotiinlähetyksen lähettäminen on pääasiassa harkittua ja suunniteltua toimintaa. Haastateltavat eivät lähetä kotiinlähetyksiä hetken mielijohteesta, vaan he suunnittelevat niiden lähettämistä tarkkaan. Haastateltavat kertoivat laskevansa muun muassa, miten paljon lähetyksiä tarvitaan ja mikä olisi edullisin tapa lähettää ne.

“Whenever you pay or whenever you make a cross border payment from Finland you have to pay something like 28 euro as a transaction fee and then Nordea also charges 3, 5 euro for the service fee.” (Mies, Pakistan)

“She says: ‘Do not use your bank account, your Finnish bank account, in Indonesia. Because they will charge you double. Do not do that. It is better that you use your own,’ I still have my bank account back home.” (Nainen, Indonesia 1)

Suunnitelmallisuudesta kertoo myös, että osa haastateltavista on antanut suomalaisen pankkikortin vanhemmilleen. Haastateltavat kertoivat, että heidän vanhempansa voivat käyttää suomalaista pankkikorttia kotimaassaan. Tällöin haastateltavan ei tarvitse siirtää rahaa ulkomaiselle tilille, vaan hän voi siirtää rahaa suomalaiselle tilille, mikä tulee halvemmaksi. Haastateltavien vanhemmat voivat käyttää suomalaista pankkikorttia kotimaassaan esimerkiksi rahan nostamiseen pankkiautomaatista. Tällaiseen toimintaan liittyy haastateltavien mukaan kuitenkin myös riskejä: osa haastateltavista kertoi, että pankkiautomaatit ovat heidän kotimaassaan epäluotettavia ja että ne saattavat syödä pankkikortin sisuksiinsa. Tämän lisäksi haastateltavat kertoivat, että pankkiautomaatit saattavat olla epäluotettavia rahanvaihdon ja kurssien suhteen. Yksi haastateltavista kertoi ”lähettävänsä”, näistä riskeistä huolimatta, suurimman osan kotiinlähetyksistään suomalaisen pankkitilin ja pankkikortin välityksellä.

“Toinen systeemi: ehkä kaksi vuotta sitten, minun vanhemmat kävi täällä, minun mieheni hän teki oman tilin ja kortin ja hän antaa minun äidille S-Pankki kortti ja sitten me laitetaan täällä - -.” (Nainen, Thaimaa)

“She left here visa card in Syria and just to take it with him (Suomeen). So she just put money there in here bank in Saudi Arabia and we just use it.” (Nainen, Syyria)

“Because it is true it happens like that, some time it is just stuck in the ATM machine and the converter is just crazy.” (Nainen, Indonesia 1)

Kotiinlähetyksen ja erityisesti rahan lähettämisen tapa vaihtelee myös sen mukaan kenelle raha on tarkoitettu. Haastateltavat kertoivat, että lähettäessään rahaa vanhemmille heidän on huomioitava esimerkiksi se, että vanhemmat eivät välttämättä aina pääse kaupunkiin pankkiin hakemaan rahoja.

“(Aviomies) is doing transfer to my sister bank account and then my sister will transfer to my mother or like because you know like my mother live in the country side it is a little bit difficult to go to city.” (Nainen, Indonesia 2)

“I send sometime with post and sometimes mainly when I send, I do not send direct to my mother, because she is kind of old and she cannot.” (Mies, Ghana)

Pankkisiirtojen rinnalla haastateltavat kertoivat käyttävänsä myös muita tapoja toimittaa kotiinlähetyksiä ja myös rahalähetyksiä perille. Haastateltavat kertoivat vievänsä itse joskus rahaa mukanaan vierailuillaan kotimaassaan. Tällöin haastateltavan ei tarvitse maksaa mitään lähetyskuluja, kun hän itse toimittaa rahan perille. Sen lisäksi, että haastateltavat itse vievät rahaa perille, he kertoivat välillä käyttävänsä kotimaahan matkustavien ystäviensä apua. Haastateltavat kertoivat, että he antavat ystävilleen rahaa kotimaahan mukaan vietäväksi. Tällaisessa tapauksessa kyseinen ystävä antaa rahalähetyksen suoraan esimerkiksi lähettäjän vanhemmille.

“- - sometimes especially when I have friends that they live here and they are going to Ghana I just: ‘Ok, I put 100 euro in your account; you take it and give it that euro to my mother.’ ” (Mies, Ghana)

”Ystävä tai jotakin kun hän lähtee Thaimaahan minä antaa etukäteen cash money hänelle ja hän siirtää pankin minun pankkitilille minun äidille.” (Nainen, Thaimaa)

“If she wants to go home to Indonesia: ‘oh I am going to home, is there anything you want to you know order or something?’ Normally we take money and send it to my brother.” (Nainen, Indonesia 2)

Tavaroiden ja rahan toimitustavoissa on haastateltavien mukaan suurehkoja eroja. Haastateltavien mukaan tapahtuu suurin osa rahalähettämisestä edellä esitetysti pankkisiirroilla, kun taas tavaroiden lähettäminen tapahtuu pääasiallisesti siten, että haastateltavat vievät ne itse perille mukanaan. Haastateltavat kertoivat suosivansa yleensä tavaroiden henkilökohtaista perille viemistä vieraillessaan kotimaassaan. Tällöin tavarat viedään tuliaisina (tarkempaa tietoa siitä, mitä viedään, löytyy luvusta 5.4.1).

“But whenever I go to Pakistan I bring a lot of goods from here.” (Nainen, Pakistan)

Jotkut haastateltavat kertoivat myös lähettävänsä tavaroita postitse kotimaahansa, mutta tällainen toiminta osoittautui haastatteluista saadun tiedon perusteella harvinaiseksi. Suurin syy, miksi haastateltavat eivät lähetä postitse tavaroita, on se, että lähettämistä pidetään liian kalliina vaihtoehtona. Tällöin on otettava huomioon erityisesti se, mikä todettiin jo aikaisemmin, että haastateltavien lähettämät tavarat ovat usein arvokkaita ja kookkaita. Nämä tekijät johtavat siihen, että lähetysten lähettäminen postitse olisi kallista. Taulukko 3 kokoaa yhteen erilaisia väyliä, joita kukin haastateltava kertoi käyttävänsä tai käyttäneensä lähettäessään kotiinlähettyksiä.

”Se on posti on liian kallis semmoiseen.” (Nainen, Thaimaa)

Taulukko 3

Kotimaa ja (sukupuoli)	Rahan lähetys	Tavaroiden lähetys
Thaimaa (N)	Pankkisiirrot, pankkikortti, ystävän avulla	Viemällä, postitse
Indonesia (N)	Pankkisiirrot, rahanvälitysfirmit, ystävän avulla	Viemällä
Pakistan (N)	Pankkisiirrot	Viemällä
Pakistan (M)	Pankkisiirrot	Viemällä, postitse
Syyria (N)	Stipendi (ks. luku 5.4.1)	Ei mahdollista
Indonesia (N)	Pankkisiirrot	Viemällä
Ghana (M)	Rahanvälitysfirmit, ystävän avulla	Viemällä, postitse

5.4.4 Haastateltavien motiivit lähettää kotiinlähetyksiä

(Koodit: miksi lähetetään + milloin lähetetään)

Haastatteluissa ilmeni, että eri tilanteissa olevilla ja eri maista tulleilla haastateltavilla on paljon erilaisia syitä lähettää kotiinlähetyksiä kotimaahansa. Sen lisäksi, että eri haastateltavilla on keskenään erilaisia syitä lähettää kotiinlähetyksiä, kävi ilmi, että haastateltavilla on usein useita syitä kotiinlähetyksen lähettämiseen. Haastateltavat kertoivat joistakin motiiveistaan lähettää kotiinlähetyksiä suoraan, kun taas toiset motiivit ilmenivät epäsuorasti. Voidaan myös olettaa, että haastateltavat eivät aina itse ole tietoisia kaikista motiiveistaan toimia.

Haastatteluista ilmenee, että suurin osa kotiinlähetyksistä lähetetään kotimaahan perheenjäsenten taloudelliseksi avustukseksi. Haastateltavista useat kertoivat tukevansa perhettään kuukausittain perheen tavallisen elämän ylläpitämiseksi. Osa haastateltavista kertoi, että tuen lähettäminen on tarpeellista, koska heidän perheillään on taloudellisesti tiukkaa. Eräs haastateltavista kertoi, että hänen äitinsä elää pääasiassa oman maanviljelyksensä tuotannolla. Haastateltava kertoi, että maanviljelyksen tuotto ei kuitenkaan aina ole riittävää, vaan että hänen äitinsä tarvitsee myös rahallista tukea. Osalla haastateltavista kotimaassa asuvan perheen taloudellisen tuen tarve tuli esille huomattavasti selvemmin kuin toisilla haastateltavilla.

“ - - my mother only feed on this land and stuff. And sometimes she needs, she doesn't have money so I have to send. And sometimes to my brother, because he have two kids and sometimes it is so difficult.” (Mies, Ghana)

Haastateltavien motiivit kotiinlähetyksen lähettämiseen voidaan karkeasti luokitella viiden teeman ympärille. Nämä teemat ovat (1) poikkeustilanteet, (2) perhekeskeisyys, (3) lahjamoitoisuus, (4) velan tunne ja (5) käytännön syyt. Kyseiset teemat ammentavat viitekehyksessä esiteltyjä kotiinlähettämisen erilaisia motiiveja, joiden pohjana ovat aiheesta aikaisemmin tehdyt tutkimukset. Teemat eivät kuitenkaan vastaa täysin kirjallisuuden pohjalta tehtyä motiivijaottelua, vaan aineistoa varten on tehty sitä paremmin vastaava teemoittelu. Kirjallisuuden ja aineiston pohjalta tehdyt teemoittelut eivät ole millään tavalla vastakkaisia tai ristiriitaisia, vaan ennemminkin ne pyrkivät täydentämään toisiaan. Jaottelemalla haastatteluista löytyneitä motiiveja tuodaan

aineistoon selkeyttä ja luettavuutta sekä pyritään yhdistämään löydöksiä aikaisempaan aiheesta tehtyyn tutkimukseen.

(1) POIKKEUSTILANTEET

Lähes kaikissa haastatteluissa esiintynyt poikkeustilanne –teema osoittautui mielenkiintoiseksi. Kuten edellä on esitelty, haastateltavat kertoivat lähettävänsä kotiinlähetyksiä perheen taloudelliseksi tueksi. Mielenkiintoista on, että vaikka monet haastateltavat toisaalta korostivat perheidensä tukemisen tarvetta, he korostivat samalla myös perheidensä hyvätuloisuutta. Haastateltavat kertoivat, että koska heidän perheensä tulevat toimeen suhteellisen hyvin, heidän lähettämänsä kotiinlähetykset ovat pääasiassa vain ylimääräistä tuloa perheen muiden tulojen lisäksi. Useat haastateltavat kuvailivat tilannetta siten, että heidän kotimaassa asuvat, pääasiassa hyvin toimeentulevat perheenjäsenensä saattavat poikkeavan tilanteen vuoksi tarvita joskus taloudellista tukea. Tällaisia poikkeavia tilanteita ovat esimerkiksi sairaudet ja niistä koituvat sairaalalaskut. Yksittäiset sairaalalaskut saattavat haastateltavien mukaan olla iso menoerä taloudelle, joka muuten olisi tasapainoinen. Syy tähän on haastateltavien mukaan se, että haastateltavien kotimaissa ei ole toimivaa hyvinvointivaltiojärjestelmää, minkä vuoksi perheenjäsenet joutuvat käyttämään kallista yksityistä sairaanhoitoa. Tällaiset tilanteet ovat haastateltavien mukaan tavallisesta arjesta poikkeavia ja ne saattavat täten edellyttää kotiinlähetyksen lähettämistä. Löydös tukee aikaisempia tutkimuksia, joiden mukaan kotimaahan rahaa lähettävät perheenjäsenet ovat eräänlainen perheen sisäinen vakuutuksen muoto. Lähetyksen lähettäminen tällaisessa tilanteessa tukee myös ajatusta, jonka mukaan maastamuutto on perheelle investointi, jonka avulla he pyrkivät varmistamaan toimeentulonsa jatkuvuuden myös vaikeina aikoina.

“ - - that a man has his duties to help his parents, because we do not have a welfare system.” (Mies, Pakistan)

“Ei sama kuin Suomessa. Ei, palvelu ei oo oikein sata prosenttia.” (Nainen, Thaimaa)

“Like three years ago my sister sick, and they have also like big bill and we borrow money for my sister.” (Nainen, Indonesia 1)

“To my mother because she was in hospital and the bill was so big. Indo hospital is really expensive. Because government does not cover.” (Nainen, Indonesia 2)

Haastateltavat kertoivat, että edellä esitettyjen sairaalakustannusten lisäksi hyvinvointijärjestelmän puuttuminen aiheuttaa sen, että elämä saattaa olla taloudellisesti vaikeaa eläkkeelle jäämisen jälkeen. Puutteellinen eläkejärjestelmä onkin yksi peruste, jonka vuoksi haastateltavat kertoivat lähettävänsä rahaa vanhemmilleen. Suurin osa haastateltavista kertoi, että heidän vanhemmillaan on oma pieni eläke mutta että se ei ole riittävä kattamaan kaikkia heidän elinkustannuksiaan. Puutteellisen eläkejärjestelmän lisäksi haastateltavat mainitsivat myös työttömyyden taloudellisena haasteena hyvinvointijärjestelmän puuttuessa. Eräs haastateltava esimerkiksi kertoi, että hänen kotimaassaan työttömät eivät saa samanlaista taloudellista tukea valtioilta kuin mitä työttömät Suomessa saavat. Lähettämällä kotiinlähetyksiä tällaisina poikkeusaikoina lähettäjä varmistaa perheensä toimeentulon ja selviämisen.

“I myself sent quite a lot of money to Pakistan. Since my parents are retired and there is no social welfare system in Pakistan. So I pay half of the money that is require by them to live and my brother producers or gives the other half.” (Mies, Pakistan)

”Minun äiti on vanha, ei pääse töihin mihinkään. Ja sitten governmentti ei maksa Kela-raha samalla kuin Suomessa, tai jos joku tarvitse rahaa tai työtön Thaimaassa ei paljon isoraha - -. ” (Nainen, Thaimaa)

Eläköitymisen, työttömyyden ja sairaskulujen lisäksi haastateltavat mainitsivat muitakin tilanteita, joiden vuoksi heidän tulee tukea perhettään. Eräs haastateltava kertoi esimerkiksi, että koska hänen vanhempansa viljelevät riisiä, he saattavat joutua tekemään vuodenaikojen mukaan erilaisia viljelyyn liittyviä sijoituksia, joiden kustantamista haastateltava tukee rahallisesti. Kyseinen haastateltava kertoi säännöllisten lähetysten lisäksi lähettävänsä lisää rahaa tarpeen mukaan. Useat haastateltavat mainitsivat, että myös esimerkiksi yleinen hintojen nousu ja kotimaan huono tilanne vaikeuttavat kotimaassa asuvan perheen elämää ja ovat tämän vuoksi motivoivia tekijöitä rahan lähettämiseksi.

”Mutta jos riisiaika alkaa, töissä on riisi minun äiti ja isä. Tarvitsee lisää ostaa kemikaaleja tai jotakin, hoitaa riisi tai jotakin, onko joku kipeä, minä lähetän joku kuukausi enemmän.” (Nainen, Thaimaa)

“When you think of Africa it is like system is not like you. In a way of many people suffering.” (Mies, Ghana)

Poikkeustilanteet – kategoria on kategoria, jota ei sellaisenaan mainita aikaisemmissa tutkimuksissa. Koska haastateltavien vastauksissa kuitenkin korostuivat erilaisten poikkeustilanteiden vuoksi lähetetyt kotiinlähetykset, on asia huomioitu analyysissä luomalla kyseinen poikkeustilanteet –kategoria. Kategoria sisältää paljon elementtejä myös muista luoduista kategorioista: poikkeustilanteissa lähetetyt kotiinlähetykset ovat usein myös perhekeskeisiä, altruistisia ja velanomaisia. Poikkeustilanteet –kategorialle ominaista on erityisesti, että aikaisemmissakin tutkimuksissakin havaittu kotiinlähetyksen vakuutusmainen luonne korostuu siinä. Kyseisen kategorian motiivit osoittavat myös, että viitekehyksessä kuvattu Bougha-Hagben (2006) löydös, jonka mukaan kotiinlähetykset lisääntyvät kun olet kotimaassa kurjistuvat, pitää myös Suomessa paikkansa, ainakin joidenkin näiden haastateltavien kohdalla.

(2) PERHEKESKEISYYS

Haastatteluissa ilmeni, kuten myös aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu (ks. luku 3.5.1), että perhekeskeinen ajattelu on vahvasti osana kotiinlähetyksiä. Kotiinlähettäminen ei ole vain yksilötason päätös, vaan siihen vaikuttavat monet tekijät. Useat haastateltavat kertoivat, että taloudellisesti vaikeissa tilanteissa heidän velvollisuutensa on auttaa perhettään ja erityisesti vanhempiaan. He korostavat, että koska heillä on perhe, he eivät voi ajatella vain itseään, vaan heidän tulee ajatella myös vanhempiaan ja sisaruksiaan. Tämän voidaan ajatella osoittavan haastateltavien toimivan ainakin osittain altruistista syistä lähettäessään kotiinlähetyksiä. Tämä osoittaa myös, että haastateltavien voidaan ajatella omaavan altruistisia tunteita perheenjäseniään kohtaan. Eräs haastateltava esimerkiksi kertoi, että hänen rahansa eivät ole vain hänen omiaan, vaan hänen tulee jakaa niitä tarpeen tulleen myös muille perheenjäsenilleen. Kyseinen ilmiö tukee aikaisempia tutkimuksia, joiden mukaan kotiinlähetyksen lähettämisessä vallitsevat perhekeskeiset arvot.

“You know we are a family. If you are a senior one, you have to take care of family - -.” (Mies, Ghana)

"Jos on perhe, me pitää ymmärtää ei olla itseks. Ei vaan sinun rahat vaan sinun pitää maksaa." (Nainen, Thaimaa)

"- - it is obvious in my culture it is always families support each other. Sons and daughters there is always this kind of supporting and then when sons and daughters get grow up and they start work it is the opposite." (Nainen, Syyria)

Osa haastateltavista peilasi kotimaisen kulttuurinsa piirteitä länsimaiseen kulttuuriin ja kertoi havaitsevansa eroja erityisesti välittämisessä ja aikuisten lasten roolissa. Osa haastateltavista kertoi olevansa sitä mieltä, että heidän kulttuurissaan lasten rooli vanhempien hyvinvoinnista on suurempi kuin länsimaisessa kulttuurissa. Haastateltavat kertoivat kokevansa, että perheenjäsenet ovat heidän kulttuurissaan läheisempiä toisilleen, myös sen jälkeen kun osa heistä muuttaa omaan kotitalouteensa. Mielenkiintoista tässä on erityisesti se, että vaikka haastateltavat eivät keskenään tule samasta maasta tai samasta kulttuurista, useat heistä mainitsivat kokevansa, että heidän omassa kulttuurissaan perheestä välittäminen on merkittävämmässä roolissa kuin Suomessa. Näistä haastatteluista saatujen tietojen perusteella voidaan todeta, että läheiset perhesuhteet vaikuttavat kotiinlähettämiseen. Tämä heijastuu myös siihen, että suurin osa haastateltavien kotiinlähetyksistä lähetetään läheisille perheenjäsenille eikä esimerkiksi ystäville.

"Well, I do not know Western sort of culture, but I mean at least in Indonesian context, family are important. You would do anything for supporting your family." (Nainen, Indonesia 1)

"Indo people when they have money they like to give to their parent or just to nephew or just... Not like in Finland." (Nainen, Indonesia 2)

"All depends on you. Especially when you are rich then all depends on you. Not like in Finland." (Mies, Ghana)

"In most of the case (Suomessa) even if the parents are retired they are giving money to the children. (haha)" (Mies, Pakistan)

Eräs haastateltava kertoi, että juuri hänen tulee tukea vanhempiaan taloudellisesti sen vuoksi, että muilla hänen sisaruksillaan ei ole tähän samoja taloudellisia edellytyksiä. Vastuu vanhempien taloudellisesta huolehtimisesta jää siis haastateltavalle, koska hän

pärjää sisaruksiaan paremmin taloudellisesti. Haastateltava kertoi, että hänen veljellään ei esimerkiksi ole varaa avustaa vanhempiaan kovin usein, vaikka hänellä on hyvä työpaikka. Haastateltava kertoi, että asiaan vaikuttaa hänen kotimaansa työkuluttuuri, jonka mukaan korkeassa asemassa työskentelevällä on oltava myös asianmukaiset ”asusteet” tämän aseman osoittamiseksi. Haastateltava kuvaili, että koska hänen veljensä on töissä hallituksessa, hänellä on oltava myös uusi auto ja hieno talo, jotka kustannetaan usein lainalla. Haastateltavan mukaan veljellä ei aina lainaerien takaisinmaksun jälkeen jää palkasta enää rahaa tukea vanhempiaan, minkä vuoksi vastuu painottuu haastateltavalle. Eräs toinen haastateltava kuvaili samankaltaista tilannetta, jossa erityisesti hänen täytyy tukea vanhempiaan sen vuoksi, ettei hänen sisarellaan ole tähän samankaltaisia edellytyksiä. Haastateltava kertoi, että vaikka myös hänen siskonsa auttaa heidän äitiään, päävastuu on silti haastateltavalla sen vuoksi, että sisarella on paljon muita kuluja.

”- - jos hänen töissä governmentti hän pitää olla uuden auto, uuden asunto ja kaikki kuka tietää. On lainata sitten. Sitten palkka tulee, maksaa kaikki lainaa. Ei oo rahaa, ei oo mitään. Esimerkiksi hän ei voi antaa paljoa äiti ja minun vanhemmille.” (Nainen, Thaimaa)

”- - I think she have her own stuff too, you know women like to buy stuff a lot. (hehe)” (Mies, Ghana)

(3) LAHJAMUOTOISUUS

Haastattelujen pohjalta näyttää siltä, että haastateltavat kokevat hyväksyttävämpänä sen, että heidän perheensä tarvitsevat rahallista tukea ei-arkisiin ja satunnaisiin asioihin, kuin sen, että he tarvitsisivat rahaa esimerkiksi ruuan ostamiseen tai vuokran maksamiseen. Kuten edellä on esitetty, haastateltavat korostivat haastatteluissa sitä, että heidän perheensä tulevat ihan hyvin toimeen myös ilman taloudellista apua. Useat haastateltavat kertoivatkin, että kotiinlähetysten lähettäminen heidän perheilleen ei ole välttämättömyys, vaan sen sijaan korostettiin lähetysten lahjamaista luonnetta. Kotiinlähetysten lahjamaiseen luonteeseen kuuluu, että rahalla voidaan kotimaassa ostaa esimerkiksi jotain sellaista, mikä ei olisi välttämätöntä, vaan ennemminkin jotain ”kivaa”.

“ For giving her, is like you know giving like an extra, not really as a supporting her live, but just you know like it is as a gift: ‘Mom I have extra money and I can buy for you something.’ ” (Nainen, Indonesia 1)

“It is like a gift. Not like support for. But with parents it is always like support for their son and daughter but the opposite is always some gifts.” (Nainen, Syyria)

”Maybe the parents have good financial situation but it is like a helping for vacation to have vacation or buying some new stuff or something like this.” (Nainen, Syyria)

Kotiinlähetyksillä haastateltavat kertoivat haluavansa osoittaa perheenjäsenilleen välittämistä. Kotiinlähetykset toimivat täten siis myös sosiaalisen toiminnan muotona: ne ovat sosiaalisten suhteiden ylläpidon väline. Eräs haastateltava kertoi näkevänsä kotiinlähetykset myös eräänlaisena kommunikaation välineenä, jonka avulla hän pitää suhteita kotimaassa asuviin tuttaviiinsa hyvinä.

“I just want to give it to you. I mean I just wanted to like showing an affection or something. Yeah. So it is like something from Finland.” (Nainen, Indonesia 1)

“This is the remittance or anything connected to it is sort of showing our love and you want to maintain the connection. So not really leaving the family behind I mean.” (Nainen, Indonesia 1)

Haastatteluissa kotiinlähetyksen lahjamainen luonne korostui erityisesti tavaralähetyksen kohdalla. Kuten edellä on esitelty, haastateltavat vievät tavaralähetykset useimmiten itse kotimaahansa matkoillaan. Tällöin kotiinlähetyksiä viedään erityisesti tuliaisina Suomesta. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä tavaroita postitse harvoin, mutta jos he lähettävät, he tekevät näin sen vuoksi, että he haluavat lähettää perheenjäsenilleen lahjan jonkin juhlan, kuten syntymäpäivän tai uskonnollisen juhlan, vuoksi.

”Tavaroita joskus jos syntymäpäivä tai äitipäivä tai joku speciali joo sitten mä lähetän.” (Nainen, Thaimaa)

Tämän lisäksi haastateltavat kertoivat lähettävänsä kotiinlähetyksiä myös sen vuoksi, että he haluavat osoittaa perheelleen pärjäävänsä hyvin ulkomailla. Tällöin henkilö antaa perheelleen kalliita lahjoja osoittaakseen omaa hyvinvointiaan ja vaurauttaan uudessa kotimaassaan. Kotiinlähettämisen voidaan tällöin tulkita olevan osittain oman edun

tavoittelua. Toisaalta kyse voi ainakin osittain olla myös siitä, että haastateltava yrittää vakuuttaa perheelleen pärjäävänsä kaukana kotoa, jotteivät nämä murehtisi.

“Sometime it is also to see that you are better of like out there. So you want to show it to your family by you know giving this.” (Nainen, Indonesia 1)

(4) VELAN TUNNE

Osa haastateltavista mainitsi myös aikaisemmissa tutkimuksissa havaitun velantunteen yhtenä motivaatiotekijänä kotiinlähetysten lähettämiseksi. Useat haastateltavat kertoivat, että he haluavat lähettää rahaa vanhemmilleen korvatakseen sen, että heihin on käytetty niin paljon voimavaroja. Haastateltavat kertoivat kokevansa, että heidän vanhempansa ovat käyttäneet voimavaroja esimerkiksi heidän kasvatukseensa ja kouluttautumiseensa. Kotiinlähetykset toimivat tällöin takaisinmaksuna vanhemmille. Tämän tyyppistä velan tunnetta on havaittu myös aikaisemmissa tutkimuksissa, jolloin se on liitetty vahvasti koulutuksen kustantamiseen (ks. luku 3.5.4). Tämän tutkimuksen pohjalta on vaikea sanoa, kuinka paljon jokin yksittäinen tekijä, kuten koulutus, on ollut muodostamassa velantunnetta. Koska kaikki haastateltavat ovat käyneet kouluja kotimaassaan, haastatteluissa ei ole vertailupohjana sellaisia henkilöitä, jotka eivät voisi kokea koulutuksesta johtuvaa velantunnetta. Koska niin monet haastateltavat kuitenkin korostivat koulutuksensa merkitystä, voidaan olettaa, että koulutuksella on ollut jonkinlainen rooli velantunteen muodostumisessa.

“Because they feel the responsibility, that their parents have to spend so much time and energy and money on them, so now they should help the parents, even if they do not need it.” (Mies, Pakistan)

Haastateltavat korostivat kaikki, että kotiinlähettäminen ja vanhempien taloudellinen tukeminen ovat osa heidän kotimaista kulttuuriaan. Suurin osa haastateltavista koki, että heidän kulttuurissaan muista välittäminen ja lahjojen anto ovat tärkeitä asioita. Eräs haastateltava kertoi, että hänen vanhempansa ottavat vastaan hänen lähettämiään kotiinlähetyksiä, vaikkeivät he niitä tarvitsisikaan. Haastateltava kertoi vanhempiansa toimivan näin sen vuoksi, että antaminen on tärkeä osa heidän kulttuuriaan. Haastateltavan mukaan hänen vanhempansa haluavat erityisesti, että heidän lapsensa toimivat kulttuurin mukaisesti eivätkä hylkää perinteitä.

“So it is kind of I would say embedded into our culture.” (Mies, Pakistan)

“And you know parents, even if they do not need the money, they will not say no to their children, because they do not want to them to break the habit. To break the culture so to say, - - They do not want their children not to be in the habit of giving to their parents.” (Mies, Pakistan)

Velan tunteen lisäksi useat haastateltavat kertoivat, että he kokisivat häpeää, jos he eivät lähettäisi kotiinlähetyksiä perheelleen. Haastateltavat kertoivat, että koska vanhempien tukeminen on niin tärkeä osa heidän kulttuuriaan, heille olisi häpeällistä olla auttamatta vanhempiaan, jos heillä on siihen mahdollisuus. Sen lisäksi, että haastateltavat itse häpeäisivät toiminnan puutettaan, he kertoivat myös kokevansa, että muut ihmiset saattaisivat tuomita heitä. Haastateltavat toimivat lähettäessään siis pitkälti heille asetettujen roolien mukaisesti. Tämän lisäksi voidaan miettiä, kuinka paljon lähettäjät pyrkivät lähettäessään rakentamaan omaa sosiaalista statustaan ja välttämään häpeää. Koska aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että maahanmuuttajien näkemys heidän omasta identiteetistään on usein vielä pitkään kiinni kotimaansa yhteisön näkemyksessä hänestä (Stark & Lucas, 1988. s.6), voidaan ajatella, että kotiinlähettämisessä on osittain kyse oman statuksen rakentamisesta ja ylläpitämisestä.

Näiden haastattelujen pohjalta on selvää, että haastateltavien kotimaan kulttuurilla on suuri rooli kotiinlähetyksen lähettämiseen. Vaikka kaikkien haastateltavien kulttuureja ei tässä tutkimuksessa voida analysoida kovin yksityiskohtaisesti, voidaan karkeasti sanoa, että perhekeskeiset arvot, yhteisöllisyys, jonkin asteinen velan tunne sekä häpeän pelko ovat haastateltavia yhdistäviä tekijöitä. Haastatteluvastausten pohjalta voidaan sanoa, että ainakin osittain kulttuurista juontava velan tunne sekä sisäisen ja ulkoisen häpeän tunne motivoivat haastateltavia lähettämään kotiinlähetyksiä. Lisäksi voidaan todeta, että haastateltavat kokevat myös kulttuurista johtuvien arvojen, kuten perhekeskeisyyden ja yhteisöllisyyden, vaikuttavan heidän kotiinlähetyksiinsä. Perhekeskeisyys ja yhteisöllisyys ovat lisäksi arvoja, joiden haastateltavat kokevat yhdistävän heitä toisiin maahanmuuttajiin ja samalla erottavan heitä kantasuomalaisista.

“We will feel shame because, well we are not rich, but of course my husband have money, so like people will think like your daughter did not help or like...” (Nainen, Indonesia 2)

Eräs asia, jota kaikki haastateltavat painottivat, on se, että heidän perheenjäsenensä eivät koskaan pyydä tai pakota heitä lähettämään kotiinlähetyksiä. Haastateltavat korostivat, että he lähettävät kotiinlähetyksiä aina omasta tahdostaan sen vuoksi, että he haluavat lähettää niitä. He eivät lähetä kotiinlähetyksiä vanhempiensa pyynnöstä tai, kuten edellä on esitetty, myöskään taloudellisten olosuhteiden pakosta.

“Yeah, she does not, she never asks for it. She never asks for it. - - She doesn't say you have to. But I think it is OK, I mean she needs other things apart from food.”
(Mies, Ghana)

“Usually Indo parents actually they are not asking money from the kids. They are not asking money from the kids, but it is depending on the character of the kids, because usually kids they like to give to their parents.” (Nainen, Indonesia 2)

(5) KÄYTÄNNÖN SYYT

Haastateltavat kertoivat, että he lähettävät kotiinlähetyksiä kotimaahansa myös sen vuoksi, että se on kannattavaa. Kotiinlähetyksen lähettäminen kannattaa esimerkiksi sen vuoksi, että lähetetty raha saa kotimaassa suuremman ostoarvon kuin mitä se saa Suomessa. Tämä tarkoittaa, että kun maahanmuuttaja lähettää Suomesta tietyn summan rahaa, se vastaa kotimaassa käytännössä suurempaa summaa. Vastaanottaja voi ostaa vastaanotetulla rahalla kotimaassa suhteessa enemmän kuin mitä lähettäjä voisi ostaa sillä Suomessa.

“100 euro it is about 13 000 over there, and there are not that expensive as Finland so 13 000 it is more than enough for feeding.” (Nainen, Pakistan)

“But 1500 have a lot of buying power in Pakistan. You can, you can live like a lord in Pakistan for 1500 a month you know. You can have very nice house and eat a lot of good things.” (Mies, Pakistan)

“It becomes really huge money, which means I can buy lots of things.” (Mies, Pakistan)

Haastateltavien vastauksissa ei ole havaittavissa aikaisemmissa tutkimuksissa havaittua seikkaa, että kotiinlähettäjä lähettäisivät lähetyksiä mahdollisen perinnön vuoksi. On toisaalta oletettavaa, että haastateltavat eivät haastattelussa suoraan myöntäisikään

tavoittelevansa kotiinlähetyksillä vanhempiensa suosiota ja tätä kautta perintöä. Tämän kaltaiset perintöön liittyvät tekijät tulevat varmasti paremmin esiin laajoissa kvantitatiivisissa lomaketutkimuksissa. Haastateltavista vain yksi mainitsi perimisen haastattelutilanteessa. Kyse oli siitä, että haastateltava totesi, että hänen vanhempansa säästävät hänen lähettämiään kotiinlähetyksiä, jolloin ne palautuvat haastateltavalle joka tapauksessa hänen vanhempiensa kuoltua. Tämä ilmiö on kenties jollain tavalla verrattavissa viitekehyksessä mainittuun de le Briéren havaitsemaan ilmiöön, jonka mukaan osa siirtolaisista lähettää rahaa sijoitukseksi perheen omistuksiin sen vuoksi, että sijoitusten ajatellaan kasvattavan perinnön arvoa. (de la Brière ym., 2002.)

“And if they die this money is ultimately going back to the children anyway.” (Mies, Pakistan)

Näiden edellä esitettyjen motivaatiotekijöiden lisäksi haastateltavat mainitsivat myös erilaisia käytännön syitä, miksi erityisesti tavaroita kannattaa lähettää juuri Suomesta kotimaahan. Haastateltavat kertoivat, että tavaroita kannattaa ostaa Suomesta, koska ne ovat Suomessa korkealaatuisia ja siksi, että niiden takuehdot ovat Suomessa hyvät. Haastateltavien mukaan niitä tavaroita, joita he vievät kotimaahansa mukanaan, voikin usein ostaa myös kotimaasta jopa halvemmalla kuin Suomesta. Haastateltavat kertoivat tästä huolimatta ostavansa tavarat ennemmin Suomesta sen vuoksi, että tällöin ne ovat varmasti aitoja, ja sen vuoksi, että jos ne menevät rikki, ne on mahdollista laittaa takuuseen.

“I do not know why I choose this one, I do not think they are not cheaper. Maybe they are not as good over there: ‘Oh this is fake’.” (Nainen, Pakistan)

“The only problem in Pakistan is, when you want to claim warranty. That is why I send laptop and Smartphone from here, because it is easier to claim warranty if something get’s bad.” (Mies, Pakistan)

Yksi aikaisemmin mainituista poikkeava syy lähettää kotiinlähetyksiä on se, että haastateltavilla on kotimaassaan sijoituksia, joiden ylläpito maksaa. Eräs haastateltava esimerkiksi kertoi, että hän ei voi muslimina sijoittaa tuottoa tuottaviin sijoituksiin, minkä vuoksi hän sijoittaa maahan ja kiinteistöihin kotimaassaan. Haastateltava kertoi lähettävänsä tällöin kotimaahansa rahaa vanhemmilleen, jotta nämä huolehtisivat hänen sijoituksistaan. Kyseessä on hieman erilainen kotiinlähetyksen muoto, jossa

kotiinlähetykset eivät varsinaisesti tule perheelle, vaan ne tulevat epäsuorasti laajemmalle kotiyhteisölle sijoitusten muodossa.

“I don't invest in interest paying banking anywhere, not here, not in Pakistan. But what I do is I buy piece of lands in Pakistan, I buy property in Pakistan, that is what I do. And my father is mostly managing it for me. So I have to send those money to him as well.” (Mies, Pakistan)

“For example next week one payment is due, that is why I send my father money today. So it depends what is coming and what is due. And then my father tells me ‘OK, this is due’ and then I send.” (Mies, Pakistan)

Koska tämän tyyppiset kotiinlähetykset merkitsevät sijoituksia esimerkiksi lähettäjän kotimaan rakentamiseen, hyötyy kotiinlähetyksistä tällöin taloudellisesti usein laajempi yhteisö. Oleellisempaa kuin sen määrittely, onko tällainen toiminta kotiinlähettämistä vai ei, on se, että haastateltava itse kokee tällaisen toiminnan kuuluvan osaksi kotiinlähetyksiään.

Taulukko 4 kokoaa yhteen, mihin tarkoitukseen haastateltavat kertoivat lähettävänsä kotiinlähetyksiä.

Taulukko 4

Kotimaa ja (sukupuoli)	Mihin tarkoitukseen kotiinlähetyksiä lähetetään
Thaimaa (N)	Arkeen*, poikkeustilanteisiin, sijoituksiin, lahjaksi
Indonesia (N)	Poikkeustilanteisiin, lahjaksi
Pakistan (N)	Omiin ostoksiin, lahjaksi
Pakistan (M)	Sijoituksiin, arkeen, velan maksuun, lahjaksi
Syyria (N)	Arkeen
Indonesia (N)	Arkeen ja poikkeustilanteisiin, velan maksuun, lahjaksi
Ghana (M)	Arkeen ja poikkeustilanteisiin, lahjaksi

*Arjella tarkoitetaan tässä taulukossa sitä, että rahat lähetetään perheen elinkustannusten, kuten esimerkiksi ruuan tai vuokran, maksamiseksi.

5.4.5 Keskustelu lähetyksistä vastaanottajan kanssa

(Koodit: keskustelut lähetyksistä + mihin rahat käytetään)

Kotiinlähetyksen lähettäjää ja lähetyksen vastaanottajaa erottaa yleensä pitkä välimatka, joka johtaa siihen, että lähettäjä ei pysty jatkuvasti olemaan suorassa yhteydessä lähetyksen vastaanottajaan. Kuten edellä on todettu, epäsymmetrinen yhteydenpito tapahtuu pääasiassa vierailujen, viestittelyn ja puheluiden kautta. Sen lisäksi, että haastateltava pysyy näiden väylien avulla yhteydessä kotiyhteisöönsä, hän saa tätä kautta myös informaatiota esimerkiksi siitä, millaisia lähetyksiä kotimaassa tarvitaan ja mihin hänen lähettämänsä kotiinlähetyksiä käytetään.

Haastatteluista ilmeni, että kaikki haastateltavat keskustelevat kotiinlähetyksistä vastaanottajien kanssa. Tavat, joilla kotiinlähetyksistä keskustellaan, vaihtelevat haastateltavien kesken ja myös sen mukaan, millaisia lähetyksiä lähetetään. Tutkimuksen kannalta tärkeää on havainto, että keskustelut kotiinlähetyksistä, kuten myös kotiinlähetyksen lähettäminen, kuuluvat osaksi haastateltavien yhteydenpitoa kotimaassa asuvaan yhteisöön. Sen lisäksi, että kotiinlähetykset ovat itsessään yhteydenpidon tapa, lähetyksen ympärille muodostuu erilaisia yhteydenpidon muotoja.

”Sitten soittaa: ’No äiti tänään on sinun palkka tullut. Sinun palkka tulee.’ (hehe)”

(Nainen, Thaimaa)

Haastateltavat kertoivat ilmoittavansa pääasiassa aina vastaanottajalle, jos he lähettävät hänelle rahaa. Lahjojen kohdalla tilanne on toinen, eikä esimerkiksi tuliaisista tai syntymäpäivälahjoista neuvotella etukäteen. Kun kyseessä on rahalähetys, haastateltavat kertoivat soittavansa yleensä vastaanottajalle ja kertovansa lähettäneensä tai lähettävänsä rahaa. Osa haastateltavista mainitsi, että vastaanottajan informoiminen lähetyksestä on erityisen tärkeää poikkeustilanteissa. Informoiminen on haastateltavien mukaan tärkeää sen vuoksi, että siten voidaan keventää poikkeustilanteessa olevan rahallisia murheita.

“When like for example she is still in the hospital I say: ‘Do not worry Mom, we will send money’.” (Nainen, Indonesia 1)

“When I remit, when I have to send tomorrow I say ok. I call her and when we talk I say: ‘I send some money to you’.” (Mies, Ghana)

”Jos on palkkakuukausi palkka tule mä sanon: ’Okei nyt on, minä lähetän tänä päivänä’. Joka 18. päivä minä soitan - -.” (Nainen, Thaimaa)

Haastateltavat kertoivat, että kun he keskustelevat kotiinlähetyksistä vastaanottajan kanssa, he keskustelevat siitä, miten paljon raha tarvitaan, milloin raha lähetetään ja mihin rahaa käytetään. Haastateltavat kertoivat lisäksi keskustelewansa siitä, kuinka paljon rahaa he ylipäänsä pystyvät lähettämään. Jos haastateltavat tukevat vanhempiaan yhdessä veljiensä sai sisariensa kanssa, he neuvottelevat yhdessä siitä, miten paljon kotiinlähetyksiä lähetetään milloinkin.

” *’Onko riittää? Mitä tässä kuussa maksaa?’ Sitten äiti on kertoa: ’No lasku puhelin, lasku vettä, vesilasku ja sähkölasku’, tai hän kertoo tällöinen mihin raha menee. Mä sanon: ’Okei hyvä tietää.’* ” (Nainen, Thaimaa)

“ - - *there is the discussion for example how much money do you need, and then we share big brother: how much do you need and how much that I can send: ’OK I send it now’. It is really like quite intense actually the communication.*” (Nainen, Indonesia 1)

Kaikki haastateltavat korostivat, että heidän ei tarvitse tietää tarkalleen, mihin kotiinlähetykset ja erityisesti lähetettävät rahat käytetään. Haastateltavat kertoivat, että he eivät kysele asiasta liikaa vaan antavat vastaanottajien itse päättää, mihin rahat käytetään. Haastateltavat tuntuvat luottavan siihen, että kotiinlähetyksen vastaanottajat käyttävät rahat järkevästi. Eräs haastateltavista kertoi tietävänsä, että hänen lähettämäänsä rahoja ei käytetä esimerkiksi alkoholiin. Osa koki, että utelu rahan kuluttamisesta olisi epäkohteliasta ja sopimatonta. Useat haastateltavat kertoivat, että vastaanottajat haluavat yleensä kuitenkin itse kertoa, mihin he käyttävät vastaanotettuja rahoja.

“*Minä ei tarkoita sinä pitää tai pakko kertoa kaikki mihin raha menee, mutta ei alkoholi. Ei juoppo. Ihan onnistunut perhe.*” (Nainen, Thaimaa)

“*If the money is for him, then he doesn't tells me, I do not even ask. I think it is inappropriate, because I just send the money and say it is for your use. How you use it is not my matter anymore.*” (Mies, Pakistan)

Haastateltavat kertoivat, että he eivät yleensä lainkaan kerro perheelleen sellaisista rahalähetyksistä, jotka on tarkoitettu hyväntekeväisyyteen (näistä lisää seuraavassa

luvussa). Eräs haastateltava kertoi keskustelewansa perheensä kanssa sellaisista kotiinlähetyksistä, jotka hän lähettää heille, mutta ei sellaisista, jotka hän lähettää hyväntekeväisyyteen. Haastateltava perusteli tätä siten, että hänen mielestään olisi ylpeilyä kertoa antamistaan lahjoituksista. Haastateltava kertoi, että hänen uskontoonsa islamilaisuuteen kuuluu ajatus, että lahjoituksilla ei pidä leveillä, vaan että tieto hyväntekeväisyydestä tulee pitää itsellä.

“When I send money to this charity organizations I don’t tell my parents. Not because that I don’t want to, but in it is kind of religious you know. It is said in our religion that it is better if you give charity from one hand and your other hand does not know it. Then I do not get a feeling of boasting inside me, you know.” (Mies, Pakistan)

Perheelle lähetettävien lähetysten kohdalla haastateltavat kertoivat soittavansa vastaanottajalle usein lähettämisen jälkeen ja keskustelewansa tämän kanssa lähettämisen teknisistä asioista. Tällaisia teknisiä asioita ovat esimerkiksi rahan lähettämiseen liittyvät koodit sekä valuutan vaihtoon liittyvät asiat. Eräs haastateltava esimerkiksi kertoi, että erilaisilla rahanvälitysfirmoilla on käytössä koodi, jonka avulla raha voidaan lunastaa. Haastateltavan on ilmoitettava tämä koodi vastaanottajalle, jotta tämä voi lunastaa rahat. Eräs haastateltava taas kertoi olevansa kiinnostunut varmistamaan, minkä verran rahaa vastaanottaja saa, sen jälkeen kun rahat on käännetty eri valuutaksi. Hän kertoi soittavansa haastateltavalle ja kysyvänsä tältä rahan kurssista.

“At least in Forex or Western Union there is this code, the code that I need to tell them.” (Nainen, Indonesia 1)

“- - because I send money from here as euro, and I just send what is the rate over there. Then I ask: ‘How many rupees you get. How many rupees the bank takes from the transfer?’” (Nainen, Pakistan)

Haastattelujen pohjalta voidaan todeta, että erityisen tarkkaa kommunikaatio kotiinlähetyksistä on silloin, jos haastateltavilla on kotimaassaan sijoituksia, joista esimerkiksi hänen vanhempansa huolehtivat. Tällaisissa tapauksissa haastateltavat kertoivat kyselevänsä ja seuraavansa tarkkaan, mitä lähetyksiä milloinkin tarvitaan ja mihin lähetetyt rahat käytetään.

“But if it is related to managing my property and different fees, so then he keeps, how to say, an account books sort of thing. He keeps telling me like what has been paid, what is remaining, what is coming...” (Mies, Pakistan)

Sen lisäksi, että haastateltavat neuvottelevat lähetyksistä vastaanottajan kanssa, he kertoivat neuvottelevansa lähettämisestä myös puolisojensa kanssa. Päätös lähettää rahaa on haastateltavien mukaan perheen yhteinen, ja siitä ovat tietoisia suhteen kummatkin osapuolet. Haastateltavien mukaan kommunikaatio on tärkeää erityisesti niissä perheissä, joissa vain toinen puolisoista on töissä. Keskinäisen kommunikaation tarve kasvaa tällöin entisestään, sillä kotiinlähetyksiä lähettävä henkilö ei välttämättä itse tienaa lähettämiään rahoja. Haastateltavien keskuudessa tällaisia tapauksia, joissa toinen osapuoli tienaa lähetettävät rahat, on muutama.

“(Aviomies) is the only one who makes money in this house. So also like If my mother is sick I talk to (Aviomies): ‘Mami is sick maybe need help.’” (Nainen, Indonesia 2)

“In most of the cases, it is remitted with consultation with the spouse. The lady knows that how much money is being send and why it is being send.” (Mies, Pakistan)

5.4.6 Ryhmälähetykset

(Koodi: ryhmässä lähettäminen)

Osa haastateltavista kertoi osallistuvansa ”ryhmäkotiinlähetyksiin”. Ryhmäkotiinlähetyksillä tarkoitetaan tässä tapauksessa sitä, että maahanmuuttajat lähettävät yhdessä toisten henkilöiden, esimerkiksi toisten maahanmuuttajien, kanssa porukassa kotiinlähetyksiä. Se, mihin ryhmäkotiinlähetykset lähetetään ja miksi niitä lähetetään ryhmässä, vaihtelee suuresti. Ryhmässä lähetettävät kotiinlähetykset ovat haastattelujen perusteella harvinaisempia kuin itsenäisesti lähetetyt lähetykset.

Haastatteluista käy ilmi, että ryhmälähetyksiä lähetetään usein samasta maasta Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien kanssa yhdessä omaan yhteiseen kotimaahan. Haastateltavien mukaan ryhmälähetyksiin saattavat osallistua myös samaan uskontoon kuuluvat tai samalta kulttuurialueelta tulevat henkilöt, jotka kokevat asian koskettavan

myös heitä. Ryhmässä lähettävät henkilöt kuuluvat siis usein jollain tapaa samaan yhteisöön. Henkilöt tuntevat toisensa usein myös henkilökohtaisesti, mutta tämä ei ole välttämätöntä etenkin ”hyväntekeväisyyslähetyksen” kohdalla. Hyväntekeväisyyslähetyksillä tarkoitetaan tässä sellaisia lähetyksiä, jotka lähetetään isommalla porukalla johonkin hyväntekeväisyyskohteeseen kotimaahan.

“ - - not only Pakistani members give as money, some Bangladeshi people also, all the Muslim people they give as money. - - so everybody who came in the mosque from different countries, they give as money.” (Nainen, Pakistan)

Tämän kaltaiset ryhmässä lähetettävät hyväntekeväisyyslähetykset ovat hieman erilaisia kuin aikaisemmissa tutkimuksissa havaitut ryhmälähetykset. Esimerkiksi VanWeyn (2007) ja Goldringin (2004) määritelmissä ryhmälähetykset (ks. luku 3.2) määritellään pääasiassa pienehkön maahanmuuttajaporukan yhdessä lähettämiksi kotiinlähetyksiksi, jotka suuntaavat usein heidän kotikyläänsä. Määritelmän mukaan ryhmälähetyksillä avustetaan kotikylää esimerkiksi tukemalla sen paikallista koulua tai ostamalla sinne ambulanssi. Kotiinlähetykset kohdistuvat tällöin pääasiassa rajatulle yhteisölle.

Kukaan haastateltavista ei kertonut haastatteluissa osallistuvansa tällaiseen toimintaan, jossa lähetyksiä lähetettäisiin pienellä porukalla. Haastateltavat kertoivat sen sijaan osallistuvansa suurissa ryhmissä lähetettyjen kotiinlähetysten lähettämiseen. Kotiinlähetykset on tällöin yleensä tarkoitettu avuksi jonkin katastrofin hoitoon ja ne hyödyntävät usein koko kotimaata. Tällaisia katastrofeja voivat esimerkiksi olla erilaiset luonnonkatastrofit, kuten tulvat. Kotiinlähettäjillä ei tällöin välttämättä ole lainkaan henkilökohtaista yhteyttä alueeseen, jossa katastrofi on sattunut. Tällaisissa tilanteissa myös erilaiset kehitys yhteistyö- ja hyväntekeväisyysjärjestöt lähettävät alueelle usein taloudellista tukea. Myös monet kantasuomalaiset osallistuvat erilaisiin hyväntekeväisyyskeräyksiin, mutta tästä huolimatta heitä ei lueta osaksi kotiinlähetyksiä lähettävää ryhmää. Kotiinlähettämisen ja humanitäärisen avun raja saattaa täten olla häilyvä. Rajan häilyvyydestä kertookin se, ettei aina ole selvää, ketkä määritellään kotiinlähetyksiä lähettävän ryhmän jäseniksi ja keitä ei.

“Punainen Risti did a collaborate effort with the Pakistani community in Helsinki and Tampere. So they collected the money together. And then the Finnish Red Cross sent all this charity money to the Red Cross organization in Pakistan. And then they did some relief work.” (Mies, Pakistan)

Haastatellut kertoivat, että ryhmässä lähetettävät hyväntekeväisyyslähetykset eivät ole säännöllisiä. Lähetykset muodostuvat sen sijaan erilaisten katastrofien ympärille. Osa haastateltavista kertoi esimerkiksi, että heidän kotimaassaan koittaneet vakavat tulvat ovat olleet heille syy lähettää kotiinlähetyksiä porukassa. Kotiinlähetykset eivät tällöin mene tietylle alueelle tai vain yhdelle perheelle, vaan sen sijaan ne menevät yhteisen hyvään. Lähetykset ohjataan tällaisissa tapauksissa usein jonkin tietyn organisaation, kuten Punaisen Ristin, kautta. Osa haastateltavista kertoi myös itse vieneensä ryhmässä koottuja varoja kotimaahansa matkustaessaan sinne. Haastateltavat kertoivat antaneensa rahoja tällöin itsenäisesti monille erilaisille avustusjärjestöille. Erityisesti Pakistanista kotoisin olevat haastateltavat kertoivat osallistuneensa useasti ryhmässä lähettämiseen.

“The bank flooded. Yes we collected a lot of money from the Pakistani guys. It is about 1000 or more than 1000 euros and then I was going to Pakistan at that time so I take a lot of money with me from the banking channel. Yeah and I go and give to many other organizations for this. And then they helped.” (Mies, Pakistan)

“We collected money here in Finland and then we send it to three different charity organizations in Pakistan who were working in the affected area.” (Nainen, Pakistan)

Osalle haastateltavista ryhmässä lähettäminen on osana heidän vuotuista *zakat*-maksuaan. Tällöin ryhmän jäsenten vuotuiset maksut kerätään yhteen ja ne lähetetään kotimaahan erilaisiin avustusjärjestöihin.

“A group of people and they want to if there is for this zakat, they are collection money and they send it to sort of like their association there.” (Nainen, Indonesia)

Haastatteluissa ilmeni, että kaikki haastateltavat eivät ole osallistuneet ryhmässä lähettämiseen. Osa haastateltavista kertoi, että he ovat kuulleet tällaisesta toiminnasta mutta että he eivät ole itse sellaiseen osallistuneet. Nämä haastateltavat kertoivat, että he eivät ole osallistuneet ryhmässä lähettämiseen sen vuoksi, että he eivät ole tiivisti yhteydessä muihin maahanmuuttajiin eivätkä he tunne läheisesti muita samasta maasta Suomeen muuttaneita. Se, että nämä haastateltavat eivät osallistu ryhmälähetyksiin, ei tarkoita, etteivätkö he olisi saattaneet osallistua Suomessa kerättyihin avustuskeräyksiin, joiden määränäänä on voinut olla heidän kotimaansa. Haastateltavat ovat saattaneet

osallistua avustuskeräykseen yksittäisinä lahjoittajina, jolloin he eivät välttämättä määrittele toimintaansa kotiinlähettämiseksi.

“No, no I do not know about that, like I told you, I do not have so much connection. I know them only on Facebook, but we are not doing that kind of thing.” (Mies, Ghana)

5.4.7 Lähettämisen vaikutukset elämään

(Koodit: lähettämisen vaikutus elämään + vaikeudet lähettämässä + jos ei lähettäisi)

Kotiinlähetyksiä voidaan tulkita siten, että osallistuessaan lähettämiseen lähettäjä luopuu jostakin omastaan. Se, kuinka suuresti tämä luopuminen vaikuttaa lähettäjän elämään, ei ole itsestään selvää. Tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei käy ilmi, kuinka suuren suhteellisen menoerän kotiinlähetykset muodostavat haastateltavien kotitalouksille. Tutkimuksessa käy kuitenkin ilmi, millaisia vaikutuksia haastateltavat kokevat kotiinlähettämällä olevan elämälleen.

Haastatteluissa ilmeni, että osa haastateltavista kokee, että kotiinlähetyksen lähettäminen on heille joskus taloudellisesti vaikeaa. Aikaisemmissa tutkimuksissa onkin havaittu, että kotiinlähettäminen saattaa vaikuttaa lähettäjien taloudelliseen suunnitteluun ja joskus myös lisätä heidän köyhyyttään (Lindley, 2007). Haastateltavat kertoivat, että hankaluuksia tuottaa erityisesti se, että elämä on Suomessa niin kallista. Haastateltavat kertoivat kokevansa tällöin vaikeaksi, että heidän pitää elättää itseään Suomessa ja samalla säästää rahaa kotimaahan lähetettäväksi. Toisaalta osa haastateltavista kertoi, ettei lähettäminen tuota heille minkäänlaisia taloudellisia vaikeuksia.

“Well, compared to what I have, it is difficult. Because I need to pay rent. To pay bills.” (Mies, Ghana)

“- - kaikki on täällä Suomessa niin kallista (hehe). Kyllä se on kyllä vaikeeta.”
(Nainen, Thaimaa)

“No it is not difficult for me, but those people who are working on part time basis, they might find it difficult.” (Mies, Pakistan)

Haastateltavat kertoivat myös, että kotiinlähettäminen aiheuttaa heille välillä erimielisyyksiä heidän puolisojensa kanssa. Kotiinlähetyksen onkin aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu aiheuttavan ongelmia lähettävän perheen sisällä (ks. esim. Lindley, 2007). Eräs haastateltavista, joka on naimisissa suomalaisen miehen kanssa, kertoi että hänen miehelleen oli aluksi vaikea ymmärtää kotiinlähetyksiä ja tämän vuoksi niiden lähettäminen aiheutti heille eripuraa. Haastateltavan aviomies ei voinut ymmärtää, minkä vuoksi heidän perheensä rahoja tulisi lähettää pois. Haastateltava kertoi kuitenkin, että nyt kun kulttuuriset erot pariskunnan välillä ovat selvenneet, lähetyksen lähettäminen ei enää aiheuta heille ongelmia. Monet haastateltavat kertoivat myös, että vaikka heille itselleen ei aiheudu lähettämistä parisuhdeongelmia, he ovat kuulleet maahanmuuttajattaviensa kertovan ongelmista. Vastausten perusteella voidaan tulkita, että kotiinlähetykset voivat vaikuttaa lähettäjien elämään myös muilla tavoin kuin taloudellisesti.

“- - ennen me vähän ongelma miehen kanssa. Miehen kanssa tällainen raha tapahtuu raha-asia. Koska suomalainen, meidän kulttuuri se on erilaisia koska täällä Suomessa.” (Nainen, Thaimaa)

“- - not all their husbands like to cover their wife's family, that is why.” (Nainen, Indonesia 2)

Näistä edellä mainituista ongelmista huolimatta moni haastateltava kertoi kokevansa, että lähettäminen ei aiheuta heille vaikeuksia. Eräs haastateltava muun muassa korosti, että hänellä on aina tarpeeksi rahaa, josta riittää myös kotiin lähetettäväksi. Se, kuinka lähettäjän tulotaso tai tulojen kasvu vaikuttaa kotiinlähetyksiin, ei ilmene tutkimuksesta. Tutkimuksella ei siis voida ottaa kantaa Funkhouserin hypoteesin, jonka mukaan kotiinlähetyksen määrän tulisi kasvaa tulojen noustessa (Funkhouser, 1995). Mielenkiintoista on, että useat haastateltavat kertoivat, että heille jää rahaa yli kotiin lähetettäväksi sen vuoksi, että he eivät käytä alkoholia kuten suomalaiset. Useilla haastateltavilla tuntui olevan mielikuva, että suomalaiset käyttävät suhteellisen suuren osan rahoistaan alkoholin ostamiseen. Haastateltavat kokivat, että koska he eivät kuluta lainkaan alkoholia, heiltä jäävät yli kaikki alkoholiin menevät rahat. Analyysin pohjalta voidaan siis todeta, että vaikka osa haastateltavista kertoi kokevansa lähettämistä aiheutuvan taloudellisia vaikeuksia, ei tilanne ole tämä kaikkien lähettäjien kohdalla. Tulos murtaa ennakkoluuloja, että kaikki maahanmuuttajat kokisivat köyhyyttä sen vuoksi, että he joutuvat avustamaan perhettään kotimaassaan.

“Basically, I do not really know what to do with that money. So then I send it and buy one more property or something.” (Mies, Pakistan)

“It doesn’t affect me, because our lifestyle is very different from that of Finnish people’s life normally. For example we do not drink and what I have heard from my friends from the university is that it costs a lot to drink.” (Mies, Pakistan)

“- - mutta se on meillä ihan normaalia elämässä, koska me ei käytetä paljon alkoholia.” (Nainen, Thaimaa)

Kaikkia haastateltavia yhdisti se, että he korostivat, että kotiinlähetysten lähettäminen ei ole heille välttämätöntä. Haastateltavat kertoivat, että lähettäminen on heille vapaaehtoista ja että vastaanottajat tulisivat toimeen myös ilman heidän lähetyksiään (tästä lisää luvuissa 5.2.3 ja 5.4.4). Haastateltavat kertoivat myös, että heidän vanhemmillaan on erilaisia selviytymiskeinoja sen varalta, jos he eivät saisi rahallista tukea. Tällaisia selviytymiskeinoja ovat haastateltavien mukaan esimerkiksi se, että heidän vanhempansa myisivät omaisuudestaan jotain pois tai että he työskentelisivät pidempään.

“- - my mother will sell something what she has, because she has you know, of course gold. In countryside the people they always have security, the gold and things. (haha)” (Nainen, Indonesia 2)

“- - if the kids cannot give money usually the parent will sell something, Maybe they will sell motorbike, they will sell like what they have, maybe gold.” (Nainen, Indonesia 2)

“In Pakistan, if you do not have a child, then normally people work for longer years.” (Mies, Pakistan)

Kukaan haastateltavista ei kertonut pelkäävänsä, että hänen perheenjäsenensä eivät selviäisi ilman hänen lähettämäänsä taloudellista tukea. Tämä varmasti näkyy myös siinä, että rahalähetykset eivät haastattelujen perusteella aiheuta suurimmalle osalle haastateltavia poikkeuksellisen suurta huolta. Useat haastateltavat mainitsivat kuulleen kuitenkin, että osalle maahanmuuttajia kotiinlähetysten lähettäminen on taloudellisesti vaikea asia. Haastateltavat kertoivat, että kotiinlähetykset koetaan erityisen merkittävänä silloin, jos kotimaassa asuvan perheen ei koeta selviävän ilman niitä. Haastateltavat kertoivat, että heidän tutuilleen ongelmia ovat aiheuttaneet myös esimerkiksi sellaiset

tilanteet, joissa maahanmuuttajat ovat menettäneet työnsä Suomessa mutta heidän on täytynyt jatkaa kotimaisten sijoitustensa maksamista. Henkilöt ovat tällöin sijoittaneet kotimaahansa erilaisiin asioihin, joista heidän tulee maksaa kuukausittain. Jos maahanmuuttaja on menettänyt työnsä Suomessa, sijoitusten maksaminen saattaa olla haastateltavien mukaan hankalaa. Osa haastateltavista mainitsee, että heillä on pelko tällaiseen tilanteeseen joutumisesta.

“Let's say I have invested in properly and I have to make constant payments. If I suddenly lose my job I do not know how to pay those and the welfare money will never be enough. The unemployment money will be hardly enough, to feed me and pay the rent.” (Mies, Pakistan)

“- - if they are really supporting their family, it is really really important for them.”
(Nainen, Indonesia 1)

“Those people who are coming from small cities they might find it more difficult. Especially, I know some African friends from Kenya and Somalia, and for their families it becomes very difficult.” (Mies, Pakistan)

5.5 Tulevaisuus

Analysoin tässä luvussa, mitä haastateltavat ovat haastatteluissa kertoneet tulevaisuuden suunnitelmistaan. Luku linkittyy vahvasti edellisen lukuun, jossa analysoin kotiinlähetyksen lähettämisen vaikutusta maahanmuuttajien elämään. Esittelen seuraavaksi, miten juuri kotiinlähetykset vaikuttavat haastateltavien tulevaisuuden suunnitelmiin, ja tämän jälkeen kerron siitä, millaisia tulevaisuudensuunnitelmia haastateltavilla on esimerkiksi Suomessa asumisen suhteen.

Analyysi kytkeytyy transnationalismin ajatukseen, jonka mukaan ihmiset eivät välttämättä asu vain yhdessä tai kahdessa maassa elämänsä aikana. Transnationalismin ajatukseen kuuluu, että ihmiset saattavat erilaisista syistä muuttaa useita kertoja useisiin eri maihin tai esimerkiksi palata kotimaahansa. Muuttosuunnitelmilla on vaikutusta maahanmuuttajien valtioiden rajoja ylittäviin suhteisiin, ja suhteiden ylläpito taas linkittyy vahvasti kotiinlähetyksen lähettämisen jatkuvuuteen. Koska kotiinlähetyksen lähettäminen on

kytketty siihen, että henkilö asuu eri maassa tai alueella kuin osa hänen yhteisöään, on mielenkiintoista selvittää, missä hän suunnittelee asuvansa tulevaisuudessa.

5.5.1 Kotiinlähetysten vaikutus tulevaisuuden suunnitelmiin

(Koodit: suunnitelmat tulevaisuudelle + tulevaisuuden lähettäminen)

Kaikki haastateltavat kertoivat, että he aikovat tulevaisuudessa lähettää kotiinlähetystensä samalla tavalla kuin mitä he nykyään lähettävät. Kukaan haastateltavista ei kertonut, että heillä olisi aikomus lopettaa lähetysten lähettämistä. Haastateltavat suunnittelivat jatkavansa kotiinlähetysten lähettämistä perheelleen sekä myös jatkavansa rahan lähettämistä hyväntekeväisyyteen ja rahan sijoittamista erilaisiin sijoituskohteisiin. Tämä osoittaa, että kotiinlähettäminen on usein pitkäaikaista toimintaa, joka ei perustu hetkelliseen päähänpistoon tai lyhytaikaiseen tarpeeseen kotimaassa. Haastateltavien oletukset siitä, että he tulevat tulevaisuudessa sijoittamaan rahaa kotimaahansa, kertoo, että he uskovat taloudellisen vakautensa jatkuvan. Jos haastateltavat olisivat hyvin epävarmoja tulevaisuuden talousnäkymistään, eivät he todennäköisesti samalla varmuudella kertoisi lähettävänsä rahaa tai tekevänsä sijoituksia myös tulevaisuudessa.

“I will always invest. Maybe not in Pakistan but in China, in India... In those countries which are in the growing economies.” (Mies, Pakistan)

“Maybe if we have some kind of steady income, especially if later on both of us have some kind of income, why not to save it as well to our family.” (Nainen, Indonesia 1)

“Yes of course, if someone who still needs of course. We can help yes of course.” (Nainen, Indonesia 2)

Osa haastateltavista kertoi suunnittelevansa tulevaisuuttaan siten, että kotiinlähetysten lähettäminen onnistuisi heiltä myös tulevaisuudessa. Tämä tarkoittaa etenkin sitä, että haastateltavat miettivät töidensä jatkuvuutta. Monet haastateltavat kertoivat haluavansa työskennellä tulevaisuudessa Suomessa ja osa haastateltavista kertoi suunnittelevansa oman yrityksen perustamista Suomeen. Haastatteluista ilmeni kuitenkin, että haastateltavat kokevat työllisyyden suunnittelun Suomessa melko vaikeaksi. Haastateltavat kertoivat kokevansa taloustilanteen vuoksi epävarmuutta tulevaisuuden työtilanteestaan. Myös se,

että maahanmuuttajien on ylipäänsä vaikea saada töitä Suomessa, huolestuttaa haastateltavia. Osa haastateltavista kertoi kokevansa, että töiden saaminen Suomesta saattaa tulevaisuudessa olla entistä vaikeampaa. Haastatteluvastaukset tukevat havaintoa, jonka mukaan tulevaisuudensuunnitelmilla on yhteys kotiinlähettämiseen.

“My future plan is to finish my school, get a job, and work.” (Mies, Ghana)

“So I think: why don't I go for the basic learning, and then I start business here, and they do not have any this kind of cake so I can capture the market.” (Nainen, Pakistan)

“- - ehkä minä mieltii ehkä minä tekeä vähän homma tai pieni business import-export.” (Nainen, Thaimaa)

“Finnish universities are becoming very unstable with job security and everything.” (Mies, Pakistan)

Eräs haastateltava kertoi, että hänen on suunniteltava työllisyystilannettaan ja kotiinlähetyksen lähettämistä tarkasti sen vuoksi, että hänen tekemänsä sijoitukset vaativat myös tulevaisuudessa jatkuvaa rahan lähettämistä. Haastateltava kertoi, että hänellä on jatkuvasti oltava tuloja, jotta hän pystyy maksamaan sijoitustensa ylläpitämisestä. Kyseinen haastateltava kertoi miettivänsä myös mahdollisten uusien sijoitusten tekemistä tulevaisuudessa. Ennen uusien sijoitusten tekemistä haastateltava kertoi harkitsevansa kuitenkin muuttavansa pois Suomesta johonkin toiseen maahan, jossa työllisyystilanne on parempi. Tässä tapauksessa kotiinlähetyksillä voidaan nähdä olevan selkeä yhteys tulevaisuuden suunnitelmiin ja muuttosuunnitelmiin.

“The properties in which I have invested at the moment I have to make payments until 2015 and 2016. One property will be in 2016 March.” (Mies, Pakistan)

“- - I will have to think about investing in new properties. So that is the time when I am thinking about transitioning from Finland to somewhere else. So I do not have pressure on me to pay. And I will get 5 -6 months off; I can look for a job in some other country, you know things like that. That does affect actually the plan.” (Mies, Pakistan)

Siitä huolimatta, että kotiinlähetyksillä ja tulevaisuudensuunnitelmilla voidaan joidenkin haastateltavien kohdalla havaita olevan yhteys, toiset haastateltavat kertoivat, että

lähetyksillä ei ole merkittävää vaikutusta heidän tulevaisuudensuunnitelmiinsa. Monet heistä kokivat, että koska lähettäminen ei ole välttämätöntä, asialla ei ole niin suurta merkitystä heidän tulevaisuutensa kannalta. Analyysistä ilmenee, että niissä tapauksissa, joissa haastateltavat kokevat lähettämisen pakollisena myös tulevaisuudessa, lähetysten lähettämällä on suurempi vaikutus tulevaisuuden suunnitteluun. Ero sijoitukseen tarkoitettujen lähetysten ja perheelle tarkoitettujen lähetysten vaikutuksesta tulevaisuuteen on myös huomattava. Sijoituksiin tarkoitetuilla kotiinlähetyksillä on näiden haastateltavien keskuudessa suurempi rooli tulevaisuudensuunnitelmien kannalta kuin perheelle tarkoitetuilla lähetyksillä.

“No, I do not think of it at all, because as I said she doesn't ask for it.” (Mies, Ghana)

Mielenkiintoista on havaita, että eri kulttuurien piirteet voivat vaikuttaa siihen, millainen rooli kotiinlähettämällä on tulevaisuudensuunnittelussa. Eräs haastateltava kertoi, että kotiinlähettämällä ei ole minkäänlaista vaikutusta hänen tulevaisuuteensa, sillä hänen kotimaassaan asuvan perheen taloudellinen tukeminen ei koskaan tule olemaan hänen vastuullaan. Haastateltava kertoi, että hänen ei tulevaisuudessa myöskään tarvitse huolehtia Suomessa asuvan perheensä elättämisestä, vaan että tästä huolehtii hänen aviomiehensä. Tapaus osoittaa, että kotiinlähetykset eivät vaikuta joidenkin haastateltavien kohdalla millään tavalla haastateltavan elämään tai tulevaisuuteen. Tämä ei kuitenkaan sulje pois sitä, että haastateltava lähettäisi tulevaisuudessa kotiinlähetyksiä esimerkiksi hyväntekeväisyyteen.

“- - is not like that after marriage the girl support their parents, it is not happen. So they are planning like that, ok, when we are old we will have to some money our bank so we can take care of our self.” (Nainen, Pakistan)

“If I do not want to do anything my husband have to give me money for my leisure.”
(Nainen, Pakistan)

Osa haastateltavista kertoi, että heidän kotiinlähetyksensä muodot ja se, kenelle lähetykset lähetetään, saattavat muuttua tulevaisuudessa. Eräs haastateltava muun muassa pohti, että jos hän tulevaisuudessa on naimisissa, saattaisi olla mahdollista, että hän tulisi tukemaan rahallisesti vaimonsa vanhempia. Haastateltava kertoi, että tämä ei varsinaisesti olisi hänen kulttuurinsa mukaista, sillä pakistanilaisten aviomiesten ei oleteta ottavan vastuuta vaimonsa vanhempien taloudesta. Haastateltava kertoi kokevansa tästä huolimatta, että hän

saattaisi tulevaisuudessa tukea vaimonsa vanhempia etenkin silloin jos hänen vaimollaan ei olisi veljiä.

“- if they are not well-off by themselves, then most probably I will help. But in that case I will not help them directly. OK parents in-laws do not accept money from sons in-laws. That is not normal. So what has to be done then is I will give that money to my spouse and she will then send it.” (Mies, Pakistan)

Analyysissä ilmenee, että haastateltavat suunnittelevat lähettävänsä lähetyksiä myös tulevaisuudessa ja että lähetyksillä on vaikutusta haastateltavien tulevaisuuden suunnitelmiin. Vaikutukset tulevaisuuteen liittyvät erityisesti maahanmuuttajien talous- ja työllisyysuunniteluun. Se, kuinka merkittävä vaikutus on, vaihtelee kuitenkin suuresti haastateltavien kesken, ja se on pitkälti riippuvaista siitä, kuinka pakollisina haastateltavat kokevat kotiinlähetysten lähettämisen.

5.5.2 Muuttosuunnitelmat

(Koodi: muuton suunnittelu)

Koska tutkimuksen yhdeksi päämääräksi otettiin sen selvittäminen, *millaisia merkityksiä maahanmuuttajien lähettämät kotiinlähetykset kotimaahansa saavat suomalaisessa kontekstissa*, kerron tässä luvussa siitä, suunnittelevatko haastateltavat muuttavansa pois Suomesta, ja millainen merkitys tällä olisi kotiinlähetyksille. Aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että maahanmuuttajien paluusuunnitelmat vaikuttavat siihen, mihin tarkoitukseen he lähettävät kotiinlähetyksiä (Lucas & Stark, 1985). Kotiinlähetysilmiön monimuotoiseksi ymmärtämiseksi onkin oleellista tarkastella ilmiötä myös muuttosuunnitelmien näkökulmasta. Viitekehyksessä on todettu, että noin viidennes maahanmuuttajista muuttaa jossakin vaiheessa elämänsä pois Suomesta. Muuttosuunnitelmien analysoiminen on tutkimuksen kannalta mielekästä erityisesti sen vuoksi, että jos haastateltavat muuttaisivat pois Suomesta, merkitsisi se heidän osaltaan myös loppua Suomesta lähetetyille kotiinlähetyksille.

Analyysissä käy ilmi, että haastateltavat ovat jakautuneita muuttosuunnitelmiensa osalta. Osa haastateltavista kertoi haluavansa asua Suomessa pitkään tai kenties loppuelämänsä, kun taas osa miettii muuttoa pois Suomesta. Se, minkä vuoksi haastateltavat haluavat jatkaa Suomessa asumista tai muuttaa täältä pois, vaihtelee haastateltavien kesken. Osa

haastateltavista kertoi, että he saattaisivat haluta muuttaa pois Suomesta täällä vallitsevan huonon taloustilanteen vuoksi. Myös poliittinen tilanne, kulminoituneena Perussuomalaisten suosion nousuun, tuntuu huolestuttavan joitakin haastateltavia. Näiden syiden lisäksi tai kenties juuri niiden vuoksi haastateltavat tuntuivat huolestuneen erityisesti maahanmuuttovastaisuuden mahdollisesta lisääntymisestä Suomessa.

“ - - even though the immigrant population is like less than 10 percent, but still it is, but still Perussuomalaiset! Terrified, oh my God, look at that! They are like 23 percent!” (Nainen, Indonesia 1)

“- - My philosophy is; when hunger strikes philosophy ends. So if economic are going to get worse there will be more tension between native Finnish people and foreigners. Because Finnish people will think; they will take our jobs away.” (Mies, Pakistan)

Monet haastateltavat kokivat, että erityisesti työt tulevat pitkälti määrittämään heidän tulevaisuuttaan. Useat haastateltavat kertoivat, että jos Suomesta ei löydy töitä, heidän on muutettava jonnekin muualle. Haastateltavista monet mainitsivat, että he mielellään asuisivat ja työskentelisivät tulevaisuudessa Suomessa, mutta että heillä ei välttämättä ole tähän mahdollisuutta. Eräs haastateltava kertoikin, että Suomen heikentynyt taloustilanne ja sitä myötä heikentyneet työllisyysmahdollisuudet ovat saaneet hänet harkitsemaan muuttamista johonkin lämpimään ja taloudellisesti nousevaan maahan, kuten esimerkiksi Turkkiin. Kuten edellä on esitetty, työllisyystilanne kytkeytyy myös kotiinlähetyksen lähettämisen tulevaisuudennäkymiin.

“I think it will be a wise move, to go to a country were the economy is getting stronger, rather than weaker. For example Finland had technology based export worth 20% of Finnish economy in 2008 and last year they had just 6%. So there has been a tremendous drop.” (Mies, Pakistan)

“- - we prefer to stay here, but it still depends on work, if there is no work we cannot stay here.” (Nainen, Syyria)

Haastateltavat mainitsivat syinä mahdolliselle muutolleen edellä esitettyjen taloudellisten ja poliittisten syiden lisäksi myös esimerkiksi ilmastolliset syyt. Kysyttäessä asumisesta Suomessa ilmasto oli lähestulkoon ensimmäinen asia, jonka kaikki haastateltavat mainitsivat, useat hieman kauhistuneena naureskellen. Osa haastateltavista kertoi, että

Suomen kylmyys aiheuttaa heille fyysisiä ongelmia. Eräs haastateltavista kertoi, että hänelle aiheutuu pakkasesta terveysongelmia, joiden vuoksi hän vakavissaan harkitsee Suomesta poismuuttoa. Tämän lisäksi jotkut haastateltavat kertoivat kärsivänsä päivänvalon vaihteluista sekä tottumattomuudesta Suomen luontoon ja kasvillisuuteen.

“You know I came from tropical country. So it was like to minus 3. Minus!”
(Nainen, Indonesia 1)

“So in winters I get problems. So I do not know, I am thinking about moving from Finland.” (Mies, Pakistan)

Muuttosuunnitelmiin liittyy osalla haastateltavia myös kulttuurisia tekijöitä, ja eräs haastateltava kertoi kokevansa, että Suomessa eläminen muslimina on hankalaa. Haastateltava kertoi tämän vuoksi harkitsevansa muuttoa muslimivaltioon. Kyseiselle haastateltavalle ongelmaksi ovat Suomessa muodostuneet erityisesti erilaisten ruokaan liittyvien uskonnon määritelyjen rajoitteiden toteuttaminen. Haastateltava kertoi lisäksi, että hänelle saattaisi aiheuttaa ongelmia nähdä lastensa kasvavan ei-muslimimaassa sen vuoksi, että hän pelkäisi heidän toimivan muslimikulttuurin vastaisesti.

“When my daughter grows up she is going to say: ‘I do not eat pork, but I can go to Hesburger and I can eat the chicken burger.’ And for me it is kind of hard that she is eating chicken but it is not halal.” (Nainen, Pakistan)

Edellä esitettyjen syiden lisäksi eräs haastateltava kertoi, että hänen muuttosuunnitelmiinsa saattavat vaikuttaa myös mahdollisen tulevan aviopuolison toiveet. Haastateltava kertoi, että jos hänen tuleva vaimonsa haluaisi asua jossain tietyssä maassa, olisi tällä suuri vaikutus haastateltavan tulevaisuuden suunnitelmiin.

“So it will depend upon my spouse’s choices as well. What does she want? Where she wants to live? If she has her parents, how many? Do they have kids to take care of them? Things like that.” (Mies, Pakistan)

Vaikka osa haastateltavista kertoi haluavansa muuttaa pois Suomesta, ei kenelläkään heistä ole vielä varmoja muuttosuunnitelmia. Haastateltavat kertoivat muuttosuunnitelmiansa olevan lähinnä harkinnan tasolla. Osa haastateltavista kertoi myös, että muuttaminen takaisin omaan kotimaahan, ei ole heille vaihtoehto. Siihen, miksi haastateltavat eivät haluaisi muuttaa takaisin kotimaahansa, löytyy monia erilaisia syitä. Useat haastateltavat

kertoivat, että he eivät halua muuttaa kotimaahansa sen vuoksi, että heidän kotimaansa ei ole turvallinen paikka asua eikä etenkin kasvattaa lapsia. Monet haastateltavat kertoivatkin haluavansa jatkaa Suomessa asumista erityisesti sen vuoksi, että heidän perheensä ja lapsensa ovat tottuneet asumaan täällä. Haastateltavat kertoivat toivovansa, että heidän lapsensa kävisivät koulunsa loppuun Suomessa.

“I have planned many times, but the thing is you see, the security situation in Pakistan is not that good. I won't say, in Karachi it is not that bad also, but it is not that, it is not like Finland. You do not have the peace of mind.” (Mies, Pakistan)

“- - at the moment it is still difficult, it is not safety to go back to Syria.” (Nainen, Syyria)

“For now I consider only my tree kids to stay with those, and for me it is more safe for them to study here. Because in Indo really we have to pay everything, and also like you know live in the city, live a bit dangerous.” (Nainen, Indonesia2)

“- - we try to living here, like at least until my daughter have this high school.” (Nainen, Indonesia1)

“Well, mostly it is difficult to decide because my daughter now learn Finnish and she cope with living here in Finland - -” (Nainen, Syyria)

Osa haastateltavista kertoi suunnittelevansa kotimaahansa muuttamista jäätyään eläkkeelle. Nämä haastateltavat kertoivat, että he haluavat asua ja työskennellä Suomessa vielä pitkään, mutta että kenties eläkkeelle jäätyään he voisivat muuttaa takaisin kotimaahansa. Osalla haastateltavista tämä mahdollisuus on riippuvainen siitä, paraneeko heidän kotimaansa turvallisuustilanne siihen mennessä. Osa haastateltavista myös kertoi tilaisuuden tullen haluavansa asua osan vuodesta kotimaassaan ja osan Suomessa.

“Me suunnittelemme ja puhumme. Asuu täällä mutta jos miehen eläke me suunnittelemme - - ja sitten me voida lähteä Thaimaahan kuusi kuukautta. Ja sitten tulla takaisin kesä täällä. Semmoinen me suunnittelemme. Ja halua ostaa sieltä talo Thaimaassa.” (Nainen, Thaimaa)

Osa haastateltavista kertoi toivovansa, että joku heidän ystävästään, sukulaisistaan tai perheenjäsenistään muuttaisi Suomeen. Kuten edellä on jo kerrottu, yksi haastateltavista suunnittelee tuovansa tulevaisuudessa veljentyttärensä asumaan Suomeen. Toinen

haastateltava taas kertoi, että eräs hänen parhaista ystävistään kotimaasta on muuttamassa Suomeen. Pääasiassa haastateltavat eivät kuitenkaan korostaneet, että heidän tuttavansa tai perheenjäsenensä olisivat muuttamassa Suomeen. Haastateltavat suunnittelivat ennemmin itse palaavansa kotimaahansa. Eräs haastateltava kertoi, ettei hän usko vanhempiensa koskaan muuttavan Suomeen sen vuoksi, että vanhemmilla olisi täällä vaikeuksia sekä kielen että kulttuurin kanssa.

“Maybe they want to come for a visit, because they miss my daughter and they want to see the new baby, but they cannot stay here because they feel that it is difficult to cope with language. You know that they are old people, so they prefer to stay in their culture in their home country.” (Nainen, Syyria)

“Kutsua tyttö (kaupunki x) yliopisto. Joo tällöinen future suunnittelema.”
(Nainen, Thaimaa)

Tutkimuksen kannalta tämän luvun analyysistä ilmenneitä oleellisia tekijöitä ovat, että suurin osa haastateltavista suunnittelee jäävänsä asumaan Suomeen. Haastateltavat kertoivat lähes kaikki kokevansa, että muutto Suomeen on kallista ja että erilaiset byrokraattiset säädökset hankaloittavat muuttoa (ks. luku 5.1.1) Muuttoa hankaloittavat tekijät voidaan rinnastaa tiukkaan rajavalvontaan, jonka on aikaisemmissa tutkimuksissa havaittu pidentävän maahanmuuttajien pysymistä maassa (Migration and Remittances Factbook 2011, 2011). Kun tänne siis kerran tullaan, ei täältä heti lähdetä pois.

“At least doing something here and contributing to the country.” (Nainen, Indonesia 1)

Vaikka haastateltavat mainitsivat erilaisia mahdollisia syitä poismuutolleen, ei kenelläkään haastateltavista esiintynyt haastatteluissa vahvoja suunnitelmia muuttaa pois Suomesta. Haastateltavilla ei täten myöskään haastatteluvastausten perusteella ole lähitulevaisuudessa merkittäviä suunnitelmia palata kotimaahansa asumaan. Kun tämä tieto yhdistetään edellisestä luvusta saatuun tietoon, että haastateltavat suunnittelevat lähettävänsä kotiinlähetyksiä myös tulevaisuudessa, voidaan tehdä johtopäätös, että Suomesta lähetetyt kotiinlähetykset tulevat jatkumaan myös tulevaisuudessa.

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Kvalitatiiviselle tutkimukselle on ominaista, että teoreettisia yleistyksiä ei tehdä suoraan aineistosta, vaan niitä tehdään aineistosta tehdystä analyysistä. (Eskola ja Suoranta, 1998, s. 18, 60–66.) Aineistoa luokitteleva ja tulkitseva vaihe on suoritettu luvussa viisi. Jatkan tutkimuksen seuraavaan vaiheeseen tekemällä tulkintoja edellisessä luvussa suoritetusta analyysistä ja abstrahoimalla analyysin tuloksia. Monipuolisen erittelyn avulla yksityisetkin tapaukset voivat tällöin saada yleistettävän luonteen. Tämä tapahtuu siten, että luvussa 5 analysoituja asioita käsitellään tässä luvussa tutkimuskysymysten kautta, fokusoiden yksinomaan esitettyihin kysymyksiin vastaamiseen. Edellisessä luvussa suoritettu analyysi kiteytetään tässä luvussa sitten, että tutkimuskysymyksiin saadaan eheät vastaukset.

6.1 Millaisia muotoja kotiinlähetysilmiö saa?

Tutkimuksen ensimmäiseksi tavoitteeksi asetettiin sen selvittäminen, *millaisia muotoja kotiinlähetysilmiö saa Suomessa asuvien maahanmuuttajien toimesta*. Kerron tässä luvussa, millaisia tuloksia aineiston analyysissä saatiin tähän kysymykseen ja millä tavalla löydökset suhteutuvat aiheesta aikaisemmin tehtyyn tutkimukseen.

Tutkimuksessa ilmeni, että kotiinlähetysilmiö voi saada hyvin erilaisia muotoja Suomessa asuvien maahanmuuttajien keskuudessa. Ensimmäinen huomioitava asia on, että kaikkien tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien kotiinlähetykset kuuluvat IMF:n ja EU:N käyttämän kategorisoinnin (ks. luku 3.1) mukaan kategoriaan *personal transfers*. Kotiinlähetykset kuuluvat tähän kategoriaan, sillä haastateltavat henkilöt ovat kaikki ”pysyvästi” Suomessa asuvia. Jos haastateltavat työskentelisivät vain lyhytaikaisesti Suomessa, määriteltäisiin heidän lähetyksensä kategoriaan *compensation of employment*. Tuloksia luettaessa on siis huomioitava, että tutkimuksessa on tutkittu vain *personal transfers* –kategoriaan luokiteltuja kotiinlähetysilmiöitä. Tämä tarkoittaa, että tutkimus ei kuvaa kaikkien Suomesta lähetettyjen kotiinlähetysten muotoa. Havainto on tärkeä, etenkin kuin huomioidaan, että suurin osa Suomesta lähetetyistä kotiinlähetyksistä itse asiassa kuuluu kategoriaan *compensation of employment*. Tämä tutkimus pystyy valottamaan siis

kotiinlähetyksiön yhtä puolta, mutta se ei pysty antamaan kokonaisvaltaista kuvaa koko ilmiöstä.

Haastateltavien keskuudessa yleisin kotiinlähetyksen muoto on, että henkilö lähettää rahaa perheelleen kotimaahansa. Tämä on myös aikaisemmissa tutkimuksissa eniten huomioitu ja havainnoinut kotiinlähettämisen muoto. Eniten kotiinlähetyksiä haastateltavat lähettävät vanhemmilleen, ja suosituin lähetystapa on ”lähettää” rahaa tilisiirtoina. Haastateltavat kertoivat lähettäessään käyttävänsä harvoin erilaisia lähetyspalvelun tarjoajia, vaikka näitä olisi Suomessa tarjolla paljon. Pääasiallinen syy tähän on näiden palvelujen kalleus. Rahalähetyksen lähettämisen lisäksi osoittautui, että myös erilaisten tavaroiden lähettäminen on yleistä haastateltavien keskuudessa. Analyysissä ilmeni, että lähetettävät tavarat ovat usein lahjatyyppejä arvokkaita esineitä ja ne toimitetaan yleisimmin itse paikan päälle kotimaahan matkustaessa. Perinteisten tavara- ja rahalähetyksen lisäksi osoittautui, että haastateltavat näkevät kotiinlähetykset myös laajemmassa merkityksessä: haastateltavat kokevat, että erilaiset sijoitukset kotimaan infrastruktuuriin ja erilaiset lahjoitukset hyväntekeväisyyteen/avustustyöhön ovat myös osa heidän kotiinlähetyksiään.

Haastateltavien näkemykset kotiinlähetyksistä vastaavat pitkälti tutkielman alussa lähtökohdaksi otettua Brownin (1997) määritelmää kotiinlähetyksistä (ks. luku 3.1). Kaikki seitsemän Brownin määrittelemää kotiinlähetyksen muotoa (*Pankkisiirrot, käteislähetykset, tavaralähetykset, rahanlähetyksen kautta lähettäminen, maksusuoritukset vastaanottajan puolesta, rahan laittaminen vastaanottajan tilille sekä lahjoitukset erilaisille instituutioille*) ilmenivät haastatteluissa. Näiden lisäksi ilmeni ainakin yksi kotiinlähetyksen muoto, joka ei sellaisenaan vastaa Brownin määritelmää, mutta jonka haastateltava itse määritteli kotiinlähetykseksi. Kyseessä on muoto, jossa henkilö lähettää kotimaahansa perheelleen rahaa ostaakseen kotimaastaan jotain itselleen. Brownin määritelmä ei huomioi tällaista toimintaa osaksi kotiinlähetyksiä. Kirjaimellisesti ajateltuna kyseessä on kotiinlähetyksen muoto, sillä henkilö lähettää kotiinsa rahaa. Kotiinlähetyksen ei kuitenkaan tällaisessa tapauksessa jää vastaanottajalle, jolloin törmätään kysymykseen, tarvitseeko kotiinlähetyksen aina olla jollakin tavalla taloudellisesti vastaanottajaa tukevaa. Tässä tutkielmassa on haastateltavien omien näkemysten pohjalta tehty linjaus, jonka mukaan kotiinlähetyksen ei aina tarvitse olla taloudellista tukemista. Linjauksesta huolimatta voidaan todeta, että tämän kaltainen kotiinlähettäminen, jossa kotiinlähetyksen ei jää kotimaahan, on hieman muista kotiinlähetyksen muodoista poikkeavaa toimintaa.

Näiden asioiden pohtiminen osoittaa, että kotiinlähetysten määrittäminen ei ole yksiselkoista.

Kerroin tutkielman viitekehityksessä Brownin lisäksi kolmesta muusta tutkijasta (ks. luku 3.2), jotka kukin ovat luoneet tutkimuskenttään merkittävästi vaikuttaneen kotiinlähetystä luokittelevan kolmiosaisen kategorisoinnin. Kukin näistä kolmesta tutkijasta on määritellyt ilmiötä eri näkökulmasta ja luonut tähän sopivan kategorisoinnin. Durand on luokitellut kotiinlähetysten niiden käyttötarkoituksen mukaan, Goldring niiden käytön ja lähettäjän mukaan ja VanWeyn kotiinlähetysten lähettäjän mukaan. Kotiinlähetysten kategorisointi auttaa hahmottamaan laajan ilmiön olemusta. Käyn seuraavaksi tutkimuksen tuloksia läpi suhteuttaen niitä näihin kategorioihin.

Durandin (1988) kolme kategoriaa on muodostettu sen perusteella, mitä tarkoitusta varten kotiinlähetystä lähetetään. Tämän tutkielman haastatteluissa painottuivat erityisesti Durandin ensimmäinen kategorian kotiinlähetysten, joissa kotiinlähetysten muodostuvat perheenjäsenille lähetetyistä rahalähetyksistä. Suurin osa haastateltavista kertoi lähettävänsä tällaisia lähetystä enemmän tai vähemmän säännöllisesti. Perinteisten rahalähetysten lisäksi haastateltavat kertoivat lähettävänsä myös kestokulutustavaroita, joiden lähettäminen muodostaa Durandin kolmannen kategorian. Haastateltavien lähettämät kestokulutustavarat ovat pääasiassa erilaisia elektronisia laitteita. Kaikkein vähiten haastatteluissa ilmeni Durandin kolmannen kategorian kotiinlähetystä, joissa kotiinlähetysten muodostuvat asutukseen tai yrityksiin sijoitetusta pääomasta. Vain yksi haastateltava kertoi sijoittavansa asutukseen kotimaassaan, eikä kukaan haastateltavista kertonut sijoittavansa yrityksiin. Monet haastateltavat kertoivat sen sijaan sijoittavansa erilaisiin järjestöihin, jotka tämän jaottelun osalta voitaisiin rinnastaa kenties yrityksiin. Painotuseroista huolimatta kaikki Durandin kategoriat esiintyivät haastatteluissa.

Tämän tutkielman haastatteluissa ilmeni suhteellisen paljon Goldringin (2004) ”kollektiiviset lähetysten” -kategorian mukaisia kotiinlähetystä. Kyseisessä Goldringin kategoriassa kotiinlähetysten lähettäjänä on useampia henkilöitä. Lähes kaikki haastateltavat kertoivat osallistuneensa joskus ryhmässä lähetettävien kotiinlähetysten lähettämiseen. Haastateltavien ryhmälähetyksissä kyse on pitkälti ollut ryhmässä kootun katastrofiavun lähettämistä kotimaisille avustusjärjestöille. Koska Goldringin kaksi muuta kategoriaa (perhelähetysten ja sijoituslähetysten) muistuttavat pitkälti Durandin

kategorioita, ei tulosten analysoiminen näiden kategorioiden osalta toisi tutkimukseen lisätietoa.

VanWey (2007) jaottelee kotiinlähetykset sen mukaan, kuka niitä lähettää. Kaikki hänen lajittelemansa kategoriat (1) *perheen miespuolinen pää*, (2) *perheen täysi-ikäiset lapset* ja (3) *maahanmuuttajaryhmät* esiintyivät haastatteluissa. Suurin osa haastateltavista kuuluu kategoriaan ”perheen täysi-ikäiset lapset”. Tähän kategoriaan kuuluvat henkilöt, jotka lähettävät ulkomailta rahaa vanhemmilleen ja mahdollisesti muulle perheelleen. VanWeyn kategoria ”maahanmuuttajaryhmät” on pitkälti sama kuin Goldringin ”kollektiiviset lähetykset” -kategoria. Kuten aikaisemmin on todettu, suurin osa haastateltavista osallistuu tällaisiin lähetyksiin, joita lähetetään yhdessä maahanmuuttajaryhmän kanssa. Ryhmä, jossa lähetyksiä lähetetään, koostuu usein samasta maasta muuttaneista tai samaan uskontokuntaan kuuluvista maahanmuuttajista. Kukaan haastateltavista ei sovi VanWeyn ”perheen miespuolinen pää” -kategoriaan. Tämä kategoriamuoto tuli kuitenkin haastatteluissa esiin erään haastateltavan kertoessaan omasta isästään: haastateltavan isä on elättääkseen perhettään työskennellyt eri maassa kuin missä hänen perheensä asuu (ks. luku 5.4.2).

Kotiinlähetysten erilaiset kategorisoinnit pyrkivät luomaan ja selkeyttämään kuvaa siitä, mitä kotiinlähetykset ovat. Edellä esitetyt kategorisoinnit osoittavat, että esimerkiksi lähetysväylän sekä lähetettävän asian välille saattaa joissakin tapauksissa olla vaikea tehdä erottelua. Brown ei jaottelussaan esimerkiksi määrittele puhtaasti vain sitä, mitä kotiinlähetykset ovat, vaan sen sijaan hänen määritelmänsä vaikuttaa myös se, miten kotiinlähetykset lähetetään ja kenelle ne lähetetään. Tämä näkyy Brownin kategorioissa ”pankkisiirrot” ja ”käteislähetykset”, joissa liikkuu periaatteessa sama asia, eli raha. Brown ei tällöin kategorisoi vain, mitä kotiinlähetykset ovat, vaan hän sekoittaa kategorisointiin myös, minkä väylän avulla kotiinlähetykset toimitetaan perille. Tämä merkitsee sitä, että kotiinlähetysten jaottelut eivät ole aina yksiselkoisia, vaan niissä saattavat sekoittaa erilaiset asiat. Tämän tutkimuksen pohjalta koen, että yhden kattavan kategorisoinnin luominen siitä, mitä kotiinlähettäminen on, ei ole yksinkertaista tai edes mahdollista. Yhden kategorian sijaan koen selkeämmäksi kategorisoida eri kotiinlähetyksen aspekteja erilaisiin kategorioihin. Tällöin voidaan yrittää päästä tarkempaan määritelmään siitä, millaisesta ilmiöstä kotiinlähettämisessä on kyse.

Seuraavat kategorisoinnit on tehty tutkimuksessa käytetyn aineiston pohjalta. Tämän vuoksi kategorisoinnit eivät ole kattavia siten, että ne koskisivat kaikkia kotiinlähetystyksiä, tai siten, että ne pyrkisivät määrittelemään kaiken sen, mitä kotiinlähetystykset ovat. Luomalla kategorioita pyrin määrittämään, mitä kotiinlähetystykset voivat laajemmassa mittakaavassa olla ja mitä ne näiden haastateltavien keskuudessa ovat. Luodut kategoriat kiteyttävät aineistosta tehtyä analyysiä siten, että niiden avulla pyritään tiivistä vastaamaan ”*millaisia muotoja kotiinlähetysilmiö saa Suomessa asuvien maahanmuuttajien toimesta?*” –tutkimuskysymykseen.

Kotiinlähetystykset muodostuvat 1) rahasta, 2) tavaralähetystyksistä, 3) lahjoituksista hyväntekeväisyyteen, 4) laskujen maksusta jonkun puolesta, 5) rahasta hankintojen välineenä* ja 6) sijoituksista.

* *Raha hankintojen välineenä* tarkoittaa tässä sitä, että henkilö voi lähettää kotimaahansa rahaa ostaakseen sieltä itselleen jotakin.

Kotiinlähetystämiseen käytetyt väylät ovat 1) posti, 2) pankkisiirrot, 3) rahanvälitysfirmat, 4) paikan päälle vieminen, 5) kaverien kautta lähettäminen ja 6) muut lähetysmuodot (esim. lahjoittamalla stipendi).

Kotiinlähetysten vastaanottajia ovat 1) perhe, 2) ystävät, 3) organisaatiot/instituutiot ja 4) sijoituskohteet.

Kotiinlähetysten lähittäjiä ovat 1) perheen miespuolinen pää, 2) perheen täysi-ikäiset lapset, 3) ystävät toisilleen ja 4) kollektiiviset ryhmät.

Nämä aineiston pohjalta luodut kategoriat ovat, samoin kuin myös esimerkiksi Brownin määritelmä, hieman ristiriidassa Euroopan Unionin määritelmän mukaan. Euroopan Unionin kotiinlähetysten määritelmässä erilaisia kotimaahan kohdistuvia sijoituksia ei määritellä kotiinlähetystyksiksi. Erilaiset sijoitukset määritellään Euroopan Unionin mukaan suoriksi ulkomaisiksi investoinneiksi. Tämä seikka osoittaa jälleen, että kotiinlähetysten määritelmät eivät ole itsestäänselvyksiä.

Vertaamalla tutkimuksen tuloksia aikaisemmista tutkimuksista saatiin tutkimustuloksiin ja tulosten pohjalta luotuihin kategorisointeihin selviää, että tämän tutkimuksen tutkimustulokset ovat pitkälti yhteneväisiä aikaisempien tutkimusten kanssa. Tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että Suomesta lähetetään kotiinlähetystyksiä pääasiassa samoille

henkilöille ja samankaltaisiin tarkoituksiin kuin aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu. Näiden haastateltavien erityispiirre on, että kukaan haastateltavista ei kokenut lähetysten lähettämistä välttämättömäksi toimeksi. Kukaan haastateltava ei myöskään kertonut rahan lähettämisen olevan pääasiallinen motivaattori Suomeen muutolleen.

Yksi tutkimuksen tuloksista on, että ilmiöstä käytettävät suomenkieliset termit tarkentuivat. Tässä tutkimuksessa käytetty termi *kotiinlähetys* oli pääosin toimiva ja varmasti kattavampi kuin esimerkiksi termi *rahalähetys*. Rahan kohdalla termi *kotiinlähetys* ei pääasiassa tuota ongelmia tai sekaannusta, sillä suurin osa kotiin toimitettavasta rahasta todella lähetetään jollain muotoa, esimerkiksi postitse, rahanlähetyspalveluiden kautta tai nettipankissa. Tavaroiden kohdalla tilanne on kuitenkin toinen. Haastateltavat kertoivat, että he lähettävät postitse hyvin vähän tavaraa kotimaahansa. Tavaralähetyksiä haastateltavat toimittavat sen sijaan kotimaahansa usein itse, matkojensa yhteydessä. Tällöin termi *kotiinlähetys* saattaa olla hämäävä, sillä henkilö ei itse asiassa lähetä mitään. Tämän perusteella voidaan arvioida, että termi *kotiinlähetys* ei ilmaise aivan samaa sisältöä kuin englanninkielinen termi *remittance*, joka ei sanana sisällä vaatimusta lähettamisestä. Kotiinlähettäminen saattaa joidenkin mielessä herättää myös assosiaation siihen, että maahanmuuttajia palautetaan kotimaahansa. Tulevissa tutkimuksissa *remittance*-sanon suomentamista kannattaakin vielä miettiä. Suositellen jatkossa harkitsemaan termin *remissi* käyttämistä. Vaikka kyseessä onkin vierasperäinen termi, joka on melko ympäröity, kyseisen termin etuna on se, että se ei sisällä sanaa *lähettää*. Remissi ei myöskään määrittele ennalta, kenelle lähetykset lähetetään, toisin kuin *kotiinlähetys*-termi tekee. Tämän lisäksi remissi ei terminä rajoita sitä, mitä lähetetään, mitä taas esimerkiksi termi *rahalähetys* tekee. Kuitenkin myös termiä *kotiinlähetys* voidaan tämän tutkimuksen perusteella suositella sen kuvaavuuden vuoksi.

6.2 Miksi Suomessa asuvat maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetyksiä?

Tutkimuksen toiseksi tehtäväksi otettiin sen selvittäminen, *minkä vuoksi maahanmuuttajat lähettävät kotiinlähetyksiä*. Kaikki haastateltavat korostivat, että kotiinlähetysten lähettäminen on heille vapaaehtoista ja että kukaan ei pyydä tai pakota heitä lähettämään lähetyksiä. Kukaan haastateltavista ei myöskään kertonut kokevansa kotiinlähettämistä

välttämättömänä pakkona perheensä selviytymisen kannalta. Tämän vuoksi muut motivaatiotekijät saavat analyysissä merkittävemmän roolin.

Haastateltavat nostivat esiin erilaisia syitä, minkä vuoksi he lähettävät kotiinlähetyskiä. Aikaisempien tutkimusten perusteella olen luonut tutkielman teoriaosuudessa neljä kategoriata (ks. luku 3.5), joihin olen luokitellut maahanmuuttajien kotiinlähetyspäätökseen vaikuttavia asioita. Kategoriat ovat (1) *perhekeskeinen ajattelu*, (2) *altruismi*, (3) *oman edun tavoittelu ja* (4) *velvollisuus*. Käyn seuraavaksi läpi analyysin tuloksia näiden neljän kategorian avulla.

Tutkimus osoittaa, että **perhekeskeinen ajattelu** on yksi haastateltavien merkittävimpiä syitä lähettää kotiinlähetyskiä. Tämä tukee aikaisempia tutkimuksia perheen keskeisestä roolista kotiinlähetyskiissä ja selittää myös, miksi haastateltavien perhesuhteiden tutkiminen oli yksi haastattelutilanteiden keskeisiä painopisteitä. Haastateltavat kokevat, että he ovat osa perheyhteisöä, minkä vuoksi heidän tulee avustaa tätä yhteisöä tarpeen tullen. Koska perheet voivat kokea erilaisia taloudellisia riskejä, kuten esimerkiksi sairastumisesta johtuvia kustannuksia, perheenjäsenet avustavat toisiaan taloudellisesti. Perheenjäsenet jakavat taloudelliset riskit keskenään ja toimivat täten eräänlaisina vakuutuksina toisilleen.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu, että osa siirtolaisista muuttaa uusille alueille juuri sen vuoksi, että he voisivat lähettää rahaa perheilleen kotimaahansa. Perheiden on osoitettu pyrkivän vahvistamaan talouttaan hajaantumalla. Tässä tutkimuksessa haastateltavista henkilöistä kukaan ei kuitenkaan korostanut muuttaneensa Suomeen sen vuoksi, että he voisivat lähettää kotiinlähetyskiä. Vaikka haastateltavien perheiden tulot ovat monimuotoistuneet haastateltavan muuton myötä, haastateltavat eivät kertoneet, että heillä olisi päällimmäisenä ajatuksena Suomeen muuttaessa ollut kotiinlähetysten lähettäminen. Haastateltavien muutto ei siis selity NELM-suuntauksen (ks. luku 3.5.1) mukaisesti. Erityisesti NELM-suuntaukseen kuuluva ajatus, jonka mukaan maastamuutto selittyy pääasiassa perheen investointina, jolla pyritään varmistamaan toimeentulon jatkuvuus myös vaikeina aikoina, ei päde haastateltavien kohdalla. Koska perheen toimeentulon varmistaminen kotiinlähetysten avulla ei ole ollut haastateltavien pääasiallinen syy muuttaa Suomeen, on mahdollista, että maastamuutto on tapahtunut osittain yksittäisen henkilön pyrkimyksestä lisätä omaa hyvinvointiaan.

Vaikka kotiinlähetysten lähettäminen ei ole ollut haastateltavien ensisijainen syy muuttaa Suomeen, he kaikki kertoivat avustavansa perheenjäseniään lähettämällä heille kotiinlähetyksiä. Tutkimuksessa korostuivat erityisesti erilaisten äkillisten ja satunnaisten kustannusten vuoksi lähetettyjen kotiinlähetysten merkitys. Suurin osa haastateltavista korosti, että heidän kotimaassaan asuvat perheensä ovat arkipäiväisessä taloudessaan suhteellisen omavaraisia. Tämä ei kuitenkaan estä haastateltavia auttamasta perheitään, vaan useat haastateltavat kertoivat avustavansa perheettään ja erityisesti vanhempiaan, vaikka nämä eivät tarvitsisi apua. Perheen hyvätuloisuus tai huonotuloisuus ei siis yksinomaan määritä kotiinlähetysten lähettämistä.

Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että kotiinlähetykset suuntautuvat erityisesti pienituloisiin perheisiin. Toiset tutkijat taas ovat olleet sitä mieltä, että köyhimmillä perheillä ei edes ole varaa kustantaa perheenjäsenen muuttoa ulkomailla. Tutkimus tukee jälkimmäistä linjausta, sillä haastateltavat korostivat kaikki, että Suomeen muuttaminen on kallista ja vaatii alkupääomaa. Johtopäätös on, että kotiinlähetykset eivät näiden haastattelujen valossa näytä kohdistuvan aina huonotuloisimmille perheille.

Velvollisuuden tunto liittyy vahvasti perhekeskeiseen ajatteluun. Haastateltavat kertoivat kokevansa, että heillä on velvollisuus auttaa vanhempiaan, vaikkeivät vanhemmat aina heidän apuaan tarvitsisikaan. Haastateltavat täyttävät lähettämällä kotiinlähetyksiä erilaisia rooleja ja odotuksia, joita he kokevat, että heille on asetettu. Useat haastateltavat kertoivat, että he kokisivat häpeää, jos he eivät täyttäisi heidän kotimaassaan vallitsevan kulttuurin oletuksia, joiden mukaan lapset avustavat vanhempiaan. Oman häpeän välttämiseksi haastateltavat lähettävät kotiinlähetyksiä myös sen vuoksi, etteivät muut heidän yhteisönsä jäsenet tuomitsisi heitä.

Aikaisemmissa tutkimuksissa naisiin on katsottu kohdistuvan enemmän rooliodotuksia kotiinlähetysten suhteen. Haastattelujen pohjalta näyttää kuitenkin siltä, että tähän tutkimukseen osallistuneet naiset ja miehet lähettävät kotiinlähetyksiä pääasiassa samalla tavalla. Eräs johtopäätös, joka voidaan tehdä aineiston pohjalta, on se, että kulttuurilla voi olla sukupuolirooleihin suuri vaikutus. Kotiinlähettäjien yksilötason päätökset heijastelevat yhteiskuntaa ja sen kulttuuria. Eräs pakistanilainen naishaastateltava kertoi, että hänen ei koskaan oleteta lähettävän rahallisia kotiinlähetyksiä perheen taloudelliseksi tukemiseksi, siksi että hän on nainen. Pakistanista Suomeen muuttanut mieshaastateltava kertoi samansuuntaisesti pakistanilaisten naisten roolista. Toinen johtopäätös, joka voidaan tehdä

tämän perusteella, on, että kaikissa kulttuureissa naisten rooliin ei sisälly oletusta kotiinlähetysten lähettämistä.

Tutkimuksen tulokset tukevat ajatusta, että kotiinlähettäjä kokevat velvollisuudekseen korvata perheelleen perheen heihin sijoittamaa pääomaa. Tämän kaltaisen takaisinmaksuilmiön on havaittu myös aikaisemmissa tutkimuksissa vaikuttavan kotiinlähetystyksiin. Lähettämällä kotiinlähetystyksiä lähettäjä korvaa perheensä hänen kasvatukseensa ja koulutukseensa sijoittamia varoja. Aikaisemmissa tutkimuksissa havaittua asiaa, että koulutetut henkilöt lähettävät enemmän kotiinlähetystyksiä kuin kouluttamattomat, ei ilmene tutkimuksessa. Kaikki tutkimukseen haastatellut henkilöt ovat korkeasti koulutettuja.

Altruistinen kotiinlähettäminen lähtee liikkeelle ajatuksesta, että lähettäjä luopuu jostakin omastaan auttaakseen jotakuta muuta. Altruismi on kategoriana häilyvä sen vuoksi, että on vaikeaa määrittää, milloin joku henkilö toimii altruistisesti ja milloin ei. Aikaisemmissa tutkimuksissa altruistisia syitä lähettää kotiinlähetystyksiä on kuitenkin tutkittu ja korostettu, minkä vuoksi altruistisia syitä pyritään tulkitsemaan myös tässä tutkimuksessa. Kotiinlähetysten ilmeisin vaikutus on, että kun maahanmuuttaja lähettää rahaa Suomesta kotimaahansa, on hänellä tämän jälkeen vähemmän rahaa käytettävänä omaan elämäänsä Suomessa. Se, kuinka haastavana kotiinlähettäminen koetaan, vaihtelee lähettäjän mukaan. Tutkimuksen perusteella näyttää, että osa kotiinlähettäjistä kokee lähettämisen haastavana sen vuoksi, että eläminen on Suomessa niin kallista. Kotiinlähettäjän saattaa taten olla vaikea säästää tuloistaan rahaa kotiinlähetettäväksi.

Tutkimus antaa viitteitä, että erityisesti ne kotiinlähettäjä, joiden rooli perheen taloudellisessa tukemisessa on välttämätön, kokevat lähetysten lähettämisen hankalaksi. Kotiinlähetystykset eivät kuitenkaan aina ole haaste lähettäjälle. Tutkimus osoittaa, että monet kotiinlähettäjä eivät ota kotiinlähettämisestä paineita tai koe sitä taloudellisesti haastavaksi. Tutkimukseen osallistuneet haastateltavat korostivat kaikki kotiinlähettämisestä vapaaehtoisuutta. Sen selvittämiseksi, mistä haastateltavat kokevat lähettäessään kotiinlähetystyksiä luopuvansa, kysyttiin, mihin haastateltavat käyttäisivät lähetettäviä rahoja, jos he eivät lähettäisi niitä kotimaahansa. Haastateltavat kertoivat, että he säästäisivät rahaa tai ostaisivat itselleen jotain ylimääräistä kiva. Tutkimus antaa siis viitteitä, että haastateltavat luopuvat lähettäessään kotiinlähetystyksiä pääasiassa ylimääräisistä asioista eivätkä niinkään arkielämän kuluista.

Altruismi kytkeytyy vahvasti myös perhekeskeiseen ajatteluun, sillä perheenjäsenten ajatellaan välittävän toisistaan ja haluavan tämän vuoksi auttaa toisiaan. Haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että kaikilla haastateltavilla on tiiviit välit perheisiinsä kotimaassaan. Osa haastateltavista kertoi olevansa yhteydessä kotimaahansa päivittäin. Altruismin on aikaisemmissa tutkimuksissa ajateltu viittaavan siihen, että maahanmuuttajat lähettävät enemmän kotiinlähetystyksiä perheen olojen kotimaassa huonontuessa. Keskinäisen solidaarisuuden ajatellaan tällöin lisäävän lähettämistä. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat tätä oletusta. Tutkimuksessa ilmenee, että kotiinlähetysten määrä kasvaa silloin, kun lähettäjän perheellä on vaikeammat olot kotimaassa. Tämän voidaan ajatella johtuvan perheen keskinäisestä välittämisestä ja tästä seuraavasta altruismista.

Tutkimuksesta ilmenee, että kotiinlähetystyksiä lähettävät henkilöt osallistuvat usein myös erilaisiin ryhmässä lähetettäviin kotiinlähetystyksiin. Tällaisia ryhmälähetystyksiä lähetetään pääasiassa erilaisten kotimaassa sattuneiden katastrofien vuoksi. Lähetystyksiä lähetetään tällöin hyväntekeväisyyskohteisiin, mistä johtuu tutkimuksessa käytetty nimitys ”hyväntekeväisyyslähetykset”. Kaikkia hyväntekeväisyyslähetyksiä ei lähetetä ryhmässä, vaan myös yksittäiset henkilöt lähettävät tällaisia lähetystyksiä. Hyväntekeväisyyslähetykset lähetetään usein erilaisille organisaatioille tai järjestöille. Yksittäisten lähettäjien kohdalla hyväntekeväisyyslähetykset ovat usein osana heidän vuotuista *zakat*-maksuaan. Hyväntekeväisyyslähetykset eroavat muista lähetystyksistä siten, että niitä ei yleensä lähetetä kenellekään tutulle, vaan kohteena on suurempi ja abstraktimpi joukko. Tämän vuoksi motiivit lähettää hyväntekeväisyyslähetyksiä ovat usein erilaisia kuin perheelle kohdistuvissa lähetystyksissä. Hyväntekeväisyyslähetyksiin voidaan ajatella liittyvän vähemmän oman edun tavoittelua.

Sitä, kuinka paljon **oman edun tavoittelu** määrittää haastateltavien kotiinlähetämistä, on hankalaa arvioida. Tässä tutkimuksessa ei esimerkiksi ilmennyt lainkaan aikaisemmissa tutkimuksissa havaittua yhteyttä kotiinlähetysten ja perinnönsaannin välillä. Myös sitä, miten paljon haastateltavat lähettävät kotiinlähetystyksiä kohottaakseen omaa statustaan, on vaikea määrittää. Osa haastateltavista kertoi, että jos he eivät lähettäisi kotiinlähetystyksiä, kotimaassa asuvat henkilöt saattaisivat arvostella heitä toiminnan puutteesta. Tällöin voidaan ajatella, että kotiinlähetämiseen liittyy jossain määrin myös halu tai paine näyttäytyä tietynlaisena ja pitää yllä omaa statustaan. Toisaalta tämän kaltainen toiminta on myös vahvasti sidottuna erilaisiin rooliodotuksiin ja niiden toteuttamiseen. Loppukädessä on vaikeaa arvioida, onko kotiinlähetysten lähettämisen perimmäinen motiivi toisen

auttaminen vai sen sijaan oman arvovallan kasvattaminen. Niissä tapauksissa, joissa kotiinlähetyksiä lähetetään omien sijoitusintressien ajamiseksi, ilmenee oman edun tavoittelu kenties selvimmin. Aikaisemmatkin tutkimukset ovat todenneet, että perheenjäsenet koetaan usein luotettavina välikäsinä omien sijoitusten hoitamisessa. Tutkimuksessa ilmeneekin, että kotiinlähetyksiä lähetetään perheenjäsenille myös sen vuoksi, että perheenjäsenet hoitavat kotimaassa lähettäjän sijoituksia tämän puolesta.

Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetysten lähettäminen voi vaikuttaa lähettäjän tulevaisuudensuunnitelmiin. Kotiinlähetysten vaikutus tulevaisuuden suunnitteluun on joidenkin tutkimukseen osallistuneiden haastateltavien elämässä suurempi kuin toisten. Vaikutus tulevaisuudensuunnitelmiin on suuri etenkin silloin, jos henkilö on tehnyt kotimaahansa sijoituksia, jotka vaativat jatkuvasti maksuerien maksamista. Näissä tapauksissa haastateltavan on tarkkaan suunniteltava elämäänsä ja työtilannettaan myös tulevaisuuden varalle. Paluusuunnitelmilla kotimaahan ja kotiinlähettämällä ei tutkimuksessa osoittautunut olevan suurta vaikutusta toisiinsa.

Tutkimuksen pohjalta voidaan todeta, että erilaisten motiivien lisäksi kotiinlähettämiseen vaikuttaa myös varallisuus. Tutkimuksessa ilmenee, kuten aikaisemmissakin tutkimuksissa on havaittu, että maahanmuuttajan tulotaso vaikuttaa siihen, minkä verran hän pystyy kotimaahansa lähettämään. Tulos voi vaikuttaa itsestäänselvyydeltä, sillä esimerkiksi rahan lähettämisen lähtökohta luonnollisesti on, että lähettäjällä ylipäänsä on rahaa, jota lähettää. Osa haastateltavista koki, että he eivät aina pysty lähettämään kotiinlähetyksiä, sillä heillä ei ole siihen varaa. Se, kasvavatko kotiinlähetykset tulojen kasvun myötä tai miten paljon tulot korreloivat kotiinlähetyksiin, ei selviä tästä tutkimuksesta. Tutkimus kuitenkin osoittaa, että varallisuuteen liittyvät realiteetit määrittävät lähtökohtaisesti kotiinlähetysten lähettämistä, erityisesti silloin kuin kyse on rahalähetyksistä.

6.3 Millainen rooli kotiinlähetyksillä on lähettäjän suhteeseen kotiyhteisöönsä?

Tutkimuksen kolmanneksi tavoitteeksi otettiin sen selvittäminen, *millainen rooli kotiinlähetyksillä on maahanmuuttajien suhteissa kotiyhteisöönsä*. Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetykset ovat yksi kommunikointimuoto muiden kommunikaatiomuotojen joukossa. Koska kaikki haastateltavat korostivat, että he eivät lähetä kotiinlähetyksiä

tilanteen pakosta, niiden sosiaaliset merkitykset ovat kenties kiinnostavampia tai ainakin monimuotoisimpia kuin mitä ne olisivat, jos lähetyksiä määrittäisi vain olosuhteiden pakko. Tutkimus tukee aikaisemmissa tutkimuksissa havaittua asiaa, että kotiinlähetykset eivät ole vain taloudellista toimintaa, vaan ne osaltaan luovat ja vahvistavat transnationaaleja sosiaalisia siteitä. Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetykset ovat osa haastateltavien sosiaalista suhdetta kotimaansa kotiyhteisöön.

Koska haastateltavat asuvat eri maassa kuin missä suurin osa heidän perheestään asuu, haastateltavien suhteet kotiyhteisöönsä ovat valtioiden rajoja ylittäviä eli transnationaalisia. Suurin osa haastateltavien kommunikaatiosta heidän perheidensä kanssa ei tapahdu suoraan kasvotusten, vaan se tapahtuu erilaisten kommunikaatiovälineiden avulla. Lähes kaikki haastateltavat ovat yhteydessä perheenjäseniinsä viikoittain ja jotkut jopa päivittäin. Tämä osoittaa, että transnationaalisilla suhteilla on merkittävä rooli haastateltavien elämässä. Analyysissä ei ilmene, että haastateltavien yhteydenpito olisi merkittävästä vähentynyt Suomessa asumisen pitkittyessä. Tutkimustulokset ovat yhteneväisiä sen transnationalismin ajatuksen kanssa, että maahanmuuttajat eivät jätä perhettään tai yhteisöjään muuttaessaan maasta.

Kotiinlähetyksen merkitys sosiaalisille suhteille vaihtelee sen mukaan, mitä kotiinlähetyksiä lähetetään. Kuukausittaisilla rahalähetyksillä on erilainen merkitys yhteydenpidolle kuin esimerkiksi lahjaksi lähetyillä kotiinlähetyksillä. Kaikki haastateltavat kertoivat, että vaikka kukaan ei pakota heitä lähettämään kotiinlähetyksiä, niiden lähettäminen on silti suotavaa tai jopa välttämätöntä. Lähettäminen on haastateltavien mukaan suotavaa sen vuoksi, että heidän tehtävänsä kuuluu huolehtia heidän perheestään. Huolenpito osoittautui täten merkittäväksi osaksi haastateltavien ja kotiinlähetyksen vastaanottajien suhdetta toisiinsa. Rooliodotukset määrittävät sitä, kuinka suuri vastuu lähettäjällä on kenenkin huolehtimisesta. Haastateltavat kertoivat, että heidän tulee huolehtia erityisesti vanhemmistaan mutta että he huolehtivat myös sisaruksistaan tai veljistään.

Tutkimus osoittaa, että tavaralähetykset saavat usein erilaisen merkityksen haastateltavien yhteydenpidolle kotimaahan kuin rahalliset lähetykset. Tavaralähetykset osoittautuivat tärkeäksi tavaksi haastateltaville osoittaa perheelleen ja ystävilleen välittämistä. Tavaroiita ei pääasiassa lähetetä perheestä huolehtimiseksi. Haastateltavat kertoivat ostavansa perheelleen usein elektronisia laitteita ja muita kalliita lahjoja kotiin vietäväksi. Lahjoilla

haastateltavat osoittavat olevansa yhä osa perhettä. Sen lisäksi, että haastateltavat viestittävät lahjoilla välittämisestä, he viestittävät myös siitä, että he pärjäävät uudessa asuinmaassaan. Osa kotiinlähetysten lähettämisestä perustuu siis ajatukseen, että lähettäjät haluavat vakuuttaa perheelleen menestyvänsä uudessa kotimaassaan.

Kotiinlähettämisen sosiaalisuuteen liittyy myös sen vuorovaikutteisuus. Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetykset eivät ole vain pelkästään luopumista, vaan myös lähettäjä saa kotiinlähetysprosessissa jotakin. Lähettämällä kotiinlähetyksiä lähettäjä pysyy osana kotimaahansa yhteisöjä. Vuorovaikutteisuus ilmenee tutkimuksessa myös siten, että vastaanottajien ja lähettäjien roolit ovat vaihtelevia: haastateltavat ovat sekä lähetysten lähittäjiä että niiden vastaanottajia. Haastateltaville on lähetetty Suomeen etenkin lahjatavaroita, mutta jotkut haastateltavat kertoivat saaneensa myös rahalähetyksiä.

Sen lisäksi, että kotiinlähetykset ovat itsessään osa yhteydenpitoa kotimaahan, niiden ympärille muodostuu myös erilaisia yhteydenpidon muotoja. Haastateltavat kertoivat, että he keskustelevat lähetyksistä vastaanottajien kanssa. Keskustelut koskevat sitä, mitä ja minkä verran rahalähetyksiä vastaanottajat tarvitsevat, mitä lähetyksiä vastaanottajat toivovat saavansa sekä milloin ja miten kotiinlähetykset lähetetään. Haastateltavat korostivat, että heidän ei tarvitse tietää yksityiskohtaisesti, mihin lähetettävät rahat käytetään. Tämän kysyminen oli heistä sopimatonta. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että kotiinlähetykset itsessään lisäävät joidenkin maahanmuuttajien kohdalla yhteydenpitoa kotimaahansa.

Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetykset voivat olla tärkeä osa maahanmuuttajien suhdetta kotiyhteisöön. Ne eivät kuitenkaan ole ainut suhdetta määrittävä transnationaalinen yhteydenpidon muoto, vaan ne ovat yksi muoto muiden joukossa. Kotiinlähetysten lisäksi haastateltavat ovat yhteydessä kotimaahansa esimerkiksi vierailujen, kirjeiden ja puheluiden avulla. Ilman transnationaalista suhdetta kotiinlähetykset eivät olisi mahdollisia. Määritelmät ovat kuitenkin veteen piirrettyjä, ja voidaankin pohtia, vaatiiko kotiinlähetys toteutuakseen sitä, että lähettäjä asuu eri maassa kuin vastaanottaja. Onko lähetyksen ylittämän rajan oltava valtion raja, jotta ilmiöstä voidaan puhua kotiinlähetyksenä?

Tutkimus on osaltaan muuttamassa ajattelua siitä, että valtioiden rajat toimisivat rajoina myös perheille tai yhteisöille. Tutkimus vahvistaa näkemystä, että erilaiset kommunikaatioteknologiat ja matkustamisen helppous ovat vaikuttaneet siihen, että

valtioiden rajat ovat menettäneet merkittävyyttään tai ainakin muuttaneet luonnettaan. Valtioilla ja niiden rajoilla on varmasti vielä paljon merkitystä, mutta ne eivät enää rajoita yhteydenpitoa tai osallisuutta erilaisiin yhteisöihin. Tutkimus vahvistaa, että ihmiset voivat olla osana yhteisöjä ja elää elämäänsä useassa maassa samanaikaisesti.

7 PÄÄTÄNTÖ

7.1 Kooste tuloksista

Kotiinlähetyksistä aikaisemmin tehdyt tutkimukset ovat monesti olleet kvantitatiivisia lomakekyselyihin perustuvia tutkimuksia, joissa aihetta on lähestytty erilaisesta näkökulmasta kuin mitä tämä tutkimus lähestyy. Määrään perustuvassa tutkimuksessa voidaan selvittää tehokkaammin, miten yleisiä tietyt kotiinlähetykset tai lähetyksmotiivit ovat. Tämän tutkimuksen kvalitatiivinen ote on vahvimmillaan selittämään syitä erilaisille tavoille toimia ja tuomaan ymmärrystä siihen, miksi kotiinlähettäjät toimivat kuten toimivat. Tutkimuksen tulokset ovat pitkälti samankaltaisia aiheesta aikaisemmin saatujen tutkimustulosten kanssa. Erityisesti samankaltaisuutta löytyy siitä, mitä lähetetään ja kenelle lähetyksiä lähetetään.

Tutkimuksessa selvisi, että Suomessa asuvien maahanmuuttajien lähettämät kotiinlähetykset voivat olla hyvin monenlaisia ja niitä voidaan lähettää hyvin erilaisista syistä. Tutkimuksessa kotiinlähetykset määritellään haastateltavien näkemysten pohjalta, minkä seurauksena monenlaiset asiat käsitetään kotiinlähetyksiin kuuluviksi. Haastatteluvastausten pohjalta kotiinlähetyksiksi tulkitaan tutkimuksessa raha- ja tavaralähetykset, sijoituksiin lähetetyt lähetykset, hyväntekeväisyyteen lahjoitetut lähetykset sekä vaihtokauppana lähetetyt lähetykset. Koska tutkimuksessa keskityttiin rahallisesti mitattaviin kotiinlähetyksiin, keskittyvät myös tutkimuksen löydökset näihin.

Kulttuuriset erot kotiinlähetyksen suhteen osoittautuivat yllättävän vähäisiksi siitä huolimatta, että haastateltavat ovat kotoisin erilaisista maista ja kulttuureista. Esimerkiksi erilaiset motiivit kotiinlähetyksen lähettämiseksi olivat haastateltavien kulttuureista riippumatta yllättävän samanlaisia. Ainostaan Pakistanista tulleiden haastateltavien haastatteluissa ilmeni muihin haastatteluihin verrattuna suuria eroja, varsinkin naisten roolissa kotiinlähetyksen lähettämiseksi. Huomioitavaa tässä tuloksessa on kuitenkin se, että tutkimuksessa ei keskitytty selvittämään yksityiskohtaisesti erilaisten kulttuuritekijöiden vaikutusta kotiinlähetyksiin, mikä saattaa osittain selittää, miksi eroja ei ilmennyt.

Haastateltavat lähettävät kotiinlähetyksiä pääasiassa perheelleen ja etenkin vanhemmilleen. Haastateltavat korostivat, että lähettäminen on vapaaehtoisia ja että lähetyksiä ei lähetetä yksinomaan vanhempien elättämiseksi. Lähettämiseksi löytyi erilaisia motiiveja, joista

monet on sidottu ajatukseen siitä, että lasten tulisi huolehtia vanhemmistaan. Tutkimus osoitti, että rahalähetyksillä ja tavaralähetyksillä on näiden haastateltavien keskuudessa erilaiset roolit: rahaa lähetetään huolehtimisen vuoksi, kun taas tavaroita lahjana, suhteen ylläpitämiseksi ja osoittamaan välittämistä.

Lähetysväylänä haastateltavat käyttävät useimmiten pankkisiirtoja. Rahanlähetyksfirmat eivät saaneet haastateltavien keskuudessa merkittävää roolia. Tutkimus osoittaa, että mielikuva rahaa kirjekuoreen laittavasta maahanmuuttajasta on auttamatta vanhentunut. Tämän lisäksi tutkimus herättää kysymyksen siitä, kuinka pieni osa kotiinlähetyksistä lopulta kulkee virallisten rahanlähetykskanavien kautta.

Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna tässä tutkimuksessa korostuvat kotiinlähetyksen vuorovaikutteisuus ja moninaisuus. Peruslähtökohtana aikaisemmissa tutkimuksissa on usein ollut, että henkilö muuttaa pois kotimaastaan toiseen maahan voidakseen sieltä käsin elättää perheenjäseniään lähettämällä heille rahaa. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että tämänkaltaisen lähtökohta ei välttämättä sovi Suomessa asuviin kotiinlähetyksiä lähettäviin maahanmuuttajiin. Haastateltavista kukaan ei ole muuttanut Suomeen pääasiassa lähettääkseen kotiinlähetyksiä. Kotiinlähetykset ovat siis eräällä tapaa vain transnationaalisen yhteydenpidon sivutuote.

Tutkimus osoittaa, että kotiinlähetyksillä on merkittävä sosiaalinen rooli. Sen lisäksi, että kotiinlähetyksiä lähetetään taloudellisen tarpeen vuoksi, niitä lähetetään myös osoittamaan välittämistä ja muistamisesta. Kotiinlähetyksillä on merkittävä rooli transnationaalisten suhteiden ylläpidossa. Rahassa mitattavat kotiinlähetykset saavat sosiaalisia merkityksiä, vaikka ne eivät olekaan sosiaalisia kotiinlähetyksiä termin varsinaisessa merkityksessä. Sosiaalisilla lähetyksillä tarkoitetaan esimerkiksi erilaisten ideoiden välittämistä maasta toiseen, kun taas kotiinlähetyksen sosiaalinen merkitys tarkoittaa, että kotiinlähetyksen ympärille muodostuu sosiaalisia käytäntöjä.

Tutkimus osoittaa myös, että oletus siitä, että kotiinlähetyksen vastaanottajat olisivat aina köyhiä tai heikossa asemassa olevia, ei pidä tämän tutkimuksen valossa paikkaansa. Haastateltavat kertoivat lähettävänsä kotiinlähetyksiä, vaikka heidän perheensä ovat suhteellisen hyvätulaisia ja vaikka vastaanottajat eivät tarvitsisi kotiinlähetyksiä. Tutkimuksen pohjalta voidaan sanoa, että välttämättömän avun sijaan kotiinlähetykset ovat usein lahjamuotoisia. Kotiinlähetyksen rinnastaminen pelkästään taloudelliseen

tukemiseen ja perheen elättämiseen ei siis ole riittävä lähestymistapa kattamaan koko ilmiötä.

Kotiinlähetykset osoittautuivat tutkimuksessa vastavuoroisiksi. Ero lähettäjän ja vastaanottajan välillä ei ole aina selkeä. Haastateltavat kertoivat, että he ovat välillä kotiinlähetysten lähettäjiä ja toisinaan taas vastaanottajia. Tilanne vaihtelee muun muassa taloudellisen tilanteen mukaan sekä myös sen mukaan, mitä lähetetään milloinkin. Erilaisten tavaralähetysten kohdalla erot vastaanottajien ja lähettäjien suhteen ovat erityisen vaihtuvia.

7.2 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksessa saatiin tietoa kaikkiin tutkimuskysymyksiin ja tutkimuksessa ilmeni niin sosiologian kuin valtio-opinkin kannalta kiinnostavia tuloksia. Tutkimuksen tulokset lisäävät ymmärrystä kotiinlähetyksistä niiden suomalaisessa viitekehyksessä. Lähtökohdaksi tutkimuksessa otettiin, että ihmisten kokemukset, tiedot ja näkemykset ovat merkittävä osa sosiaalista todellisuutta. Tutkimuksessa saavutettiin tietämystä siitä, millaisia kokemuksia ja näkemyksiä Suomessa asuvilla maahanmuuttajilla on kotiinlähetyksistä. Tutkimuksen tuloksissa löytyy paljon yhtäläisyyksiä aikaisempiin tutkimuksiin, mutta myös joitakin eroavaisuuksia.

Tietoa kotiinlähetyksistä kerättiin olemalla vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa, jolloin saatiin selville ihmisten tulkintoja asioista. Haastateltavat tulkitsivat heille tapahtuneita asioita ja kertoivat näistä tulkinnoistaan. On muistettava, että kyseessä ovat juuri tulkinnat ja näkemykset, ei suora eksakti tieto siitä, miten asiat ovat olleet tai ovat parhaillaan. Kaikilla valikoituneilla haastateltavilla on omakohtaisia kokemuksia kotiinlähettämisestä. Haastattelut olivat onnistuneita siinä mielessä, että haastateltavat kertoivat aiheeseen liittyvistä asioista eikä haastatteluissa esiintynyt vaivaantuneisuutta edes rahasta puhuttaessa. Tutkimuksen otos on kuitenkin rajoittunut, mistä seuraa, että tulosten yleistettävyydestä ei voida saada varmuutta. Kyseessä on pieni näyte laajasta ilmiöstä. Näyte osoittautui kuitenkin kattavaksi vastaamaan valittuihin tutkimuskysymyksiin, ja haastatteluvastauksia pystyttiin tutkimuksessa analysoimaan runsaasti. Analyysissä käytetyt sitaatit pyrkivät osoittamaan lukijalle tehtyjen tulkintojen pätevyyden.

Tutkimustuloksia luettaessa on huomioitava erityisesti akateemisesti koulutettujen suuri osuus haastateltavista.

Tutkimuksen aineistosta löytyi runsaasti erilaisia koodeja, joita pystyttiin hyödyntämään analyysissä. Tutkimuksessa suoritettu koodaaminen ja siitä saadut koodit edustavat kuitenkin vain yhtä mahdollista koodaustapaa. Keskittymällä erilaisiin asioihin olisi haastattelujen pohjalta voitu luoda erilaisia koodauksia. Tutkimuksessa käytetty koodisarja muodostui pitkälti aikaisemman tutkimuksen perusteella, jolloin aikaisemmista tutkimustuloksista muodostuvan viitekehysten merkitys korostuu.

Jos eri kulttuureista tulevia henkilöitä olisi tutkimuksessa haastateltu enemmän, olisi todennäköisesti löytynyt myös enemmän viitteitä eri kulttuurien vaikutuksista kotiinlähetysiin. Isompi tutkimusjoukko olisi siis saattanut monipuolistaa tutkimustuloksia. Jos taas tutkimuksessa olisi haastateltu vain yhdestä maasta tulleita maahanmuuttajia, tutkimus olisi voinut perehtyä yksityiskohtaisemmin siihen, miten jokin tietty kulttuuri vaikuttaa kotiinlähetysiin. Tämän kokoisella ja kaltaisella aineistolla saatiin kuitenkin esiin kotiinlähetysää määrittävä peruskuva, joka näyttää vaihtelevista kulttuurisista yksityiskohdista huolimatta olevan melko yhtenäinen.

Tutkimuksessa ilmenee erilaisia piirteitä, jotka osoittavat, että Suomessa asuvien maahanmuuttajien kotiinlähetysilmiö poikkeaa joiltain osin kansainvälisten valtavirtatutkimusten määrittelemästä kotiinlähetysilmiöstä. Todennäköistä on, että tutkimuksessa ilmenevät poikkeavat piirteet eivät ole ominaisia vain yksinomaan suomalaisella kontekstille. Todennäköisesti muistakin sellaisista maista, joissa elinkustannukset ovat kalliita, joissa maahanmuutto on suhteellisen vähäistä ja joihin muuttamisesta aiheutuu suuret muuttokustannukset, löytyy kotiinlähetysten osalta samankaltaisuutta Suomen kanssa. Koska Suomi on kontekstina kuitenkin hyvin erilainen kuin esimerkiksi Yhdysvallat, jossa kotiinlähetysilmiötä on tutkittu melko paljon, on merkittävää tutkia ilmiötä suomalaisessa viitekehyksessä. Tutkimalla ilmiötä suomalaisessa viitekehyksessä vältetään siltä, että erilaisia kansainvälisen valtavirran legitimoimia johtopäätöksiä hyödynnetään Suomessa asuvien maahanmuuttajien elämään vaikuttavassa päätöksenteossa niitä kyseenalaistamatta. Tämä lisäksi ilmiön tutkiminen on merkittävää sen vuoksi, että tutkimustiedolla saadaan kumottua uskomuksia, joiden mukaan maahanmuuttajat lähettävät rahaa esimerkiksi vain terrorismitoiminnalle.

Vaikka aineiston pienehkö koko on jatkuvasti pidettävä mielessä, voidaan todeta, että tutkimuksella saavutettiin joitakin teoreettisesti yleistettävissä olevia Aspekteja kotiinlähetysilmiöstä Suomessa. Selvää on, että tutkimuksella saavutettiin vähintään tietoa siitä, millaisia muotoja kotiinlähetysilmiö voi saada Suomessa asuvien maahanmuuttajien keskuudessa. Siihen, kuinka yleisiä haastatteluissa ilmenneet seikat ovat kaikkien kotiinlähetysilmiöä lähettävien Suomessa asuvien maahanmuuttajien keskuudessa, ei aineisto pysty vastaamaan. Tutkimus luo lähtökohdan tuleville tutkimuksille ja antaa osviittaa siitä, mitä voidaan ja tulee ottaa huomioon kotiinlähetysilmiöstä puhuttaessa ja niitä tutkittaessa.

7.3 Lisätutkimuksen aiheita

On oletettavaa, että jos maahanmuutto Suomeen yleistyy tulevaisuudessa ja jos Suomessa täten tulevaisuudessa asuu yhä enemmän henkilöitä, joilla on valtioiden rajoja ylittäviä perhesiteitä, kasvaa myös Suomesta ja Suomeen lähetettyjen kotiinlähetysten määrä. Monista muista Euroopan maista, joissa on suurempi maahanmuuttajaväestö kuin Suomessa, lähetetään jo nyt huomattavasti enemmän kotiinlähetysilmiöitä kuin Suomesta. Koska kotiinlähetysilmiön merkittävyyden voidaan olettaa tulevaisuudessa kasvavan, on aiheen tutkiminen tärkeää ja ajankohtaista. Aihetta onkin syytä tutkia lisää tulevaisuudessa.

Kotiinlähetysilmiöstä Suomessa tehdyt määrältään vähäiset tutkimukset ovat keskittyneet tutkimaan ilmiötä pääasiassa kvalitatiivisin ottein. Antoisaa olisikin seuraavaksi lähestyä ilmiötä myös kvantitatiivisesti. Tällöin saataisiin mahdollisesti tärkeää informaatiota siitä, kuinka laajasta ilmiöstä kotiinlähetysilmiöstä on kyse ja miten laajasti kvalitatiivisissa tutkimuksissa havaitut asiat pätevät laajempaan joukkoon. Kvantitatiivisen tutkimuksen tekeminen aiheesta sisältää kuitenkin erilaisia haasteita erityisesti aineiston hankinnan osalta.

Sen yksityiskohtaisempi selvittäminen, kuinka kotiinlähetysten lähettäminen vaikuttaa lähettäjien elämään Suomessa, olisi tärkeää. Maahanmuuttajien sopeutumista ja elämää Suomessa tutkitaan valtavasti eri aloilla erilaisilla tutkimuksilla. On hämmentävää, miten niinkin laajan ja rahallisesti merkittävän ilmiön kuin kotiinlähetysten lähettämisen merkitystä Suomessa asuvien maahanmuuttajien elämiseen ei ole tutkittu sen enempää. Tärkeää olisi selvittää, miten kotiinlähetysten lähettäminen vaikuttaa esimerkiksi maahanmuuttajien taloudelliseen hyvinvointiin ja taloudelliseen suunnitteluun. Lisäksi sen

syvällisempi tutkiminen, kuinka eri maista Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien kulttuurit vaikuttavat kotiinlähetysten lähettämiseen, voisi avata mielenkiintoisia näkökulmia.

Eräs tärkeä tutkimuksen aihe olisi tutkia ei-rahallisten kotiinlähetysten muotoja. Koska rahalliset kotiinlähetykset ovat dominoineet tutkimusilmiötä maailmalla ja myös Suomessa, olisi tulevaisuudessa syytä kiinnittää huomioita sellaisiin kotiinlähettyksiin, jotka eivät ole rahassa mitattavia. Tulevaisuudessa tulisi täten keskittyä tutkimaan esimerkiksi poliittisten aatteiden, kulttuuripiirteiden ja erilaisten normien kotiinlähettämistä. Siirtolaisuuden lisääntyessä ja maahanmuuttajien määrän kasvaessa on oletettavaa, että myös tällaisten ei-rahallisten asioiden kotiinlähettäminen tulee Suomesta yleistymään.

Tulevissa tutkimuksissa voisi maahanmuuttajatilastojen valossa olla aiheellista perehtyä tutkimaan Suomen suurimpien maahanmuuttajaryhmien eli venäläisten ja virolaisten maahanmuuttajien kotiinlähettyksiä. Tutkimalla virolaisten, venäläisten tai muiden naapurimaiden kansalaisten kotiinlähettyksiä saatettaisiin saada tietoa myös niiden henkilöiden kotiinlähettyksistä, jotka eivät asu pysyvästi Suomessa. Huomioitavaa on myös se, että Suomen naapurimaa Venäjä on merkittävä kotiinlähetysten vastaanottaja. Elintasoero Suomen itärajalalla on myös yksi maailman jyrkimpiä. Näiden seikkojen valossa voidaan todeta, että tutkimus Suomesta Venäjälle lähetettyjen kotiinlähetysten lähettämisestä voisi olla merkittävää.

LÄHDELUETTELO

- Agarwal, R. & Horowitz, A. (2002)** *Are International Remittances Altruism or Insurance? Evidence from Guyana Using Multiple-Migrant Households*. *World Development*. 30:11, 2033–2044.
- Alfieri, A. & Havinga, I. (2006)** *Issue Paper: Definition of Remittance*. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Statistical Division.
- Amuedo-Dorantes, C. & Pozo, S. (2006)** *Remittance as insurance: evidence from Mexican immigrants*. *Journal of Population*. 19:2, 227–254.
- Annual Remittance Data: Outflow/ Inflow – MaaIlmanpankki. (2014.)** Migration and remittances data. Internet-sivulta 21.11.2014: <<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTDECPROSPECTS/0,,contentMDK:22759429~pagePK:64165401~piPK:64165026~theSitePK:476883,00.html#Remittances>>
- Ansala, L. (2012)** *Motives, channels and migration for remittances: Evidence from Uganda, Senegal and Nigeria*. Pro gradu -tutkielma. Aalto yliopisto.
- Ban, C. (2009)** *Economic Transnationalism and its Ambiguities: The Case of Romanian Migration to Italy*. *International Migration*. 50:6, 129–149.
- Barkan, E. (2006)** Introduction: Immigration, Incorporation, Assimilation, and the Limits of Transnationalism. *Journal of American Ethnic History*. 25, 7–32.
- Batnitzky A., McDowell, L. & Dyer, S. (2012)** *Remittances and the Maintenance of Dual Social Worlds: The Transnational Working Lives of Migrants in Greater London*. *International Migration*. 50:4, 140–156.
- Becker, G. (1974)** *A theory of Social Interaction*. *Journal of Political Economy*. 82:6, 1063-1093.
- Berndtson, E. (2005)** *Politiikka tieteenä – Johdatus valtio-opilliseen ajatteluun*. Hallinnon kehittämiskeskus. Edita. Helsinki.
- Bernheim, D., Shleifer, A. & Summers, L. (1985)** *The Strategic bequest model*. *Journal of Political Economy*. 93:6, 1045.
- Bettin, G. & Zazzaro, A. (2011)** *Remittances and Financial Development: Substitute or Complements in Economic Growth*. *Bulletin of Economic Research*. 64:4, 509–536.
- Bougha-Hagbe, J. (2006)** *Altruism and Workers' Remittances: Evidence from Selected Countries in the Middle East and Central Asia*. IMF Working Paper 06/130.
- BPM6 – IMF. (2009)** *Sixth Edition of the IMF's Balance of Payments and International Investment Position Manual*. International Monetary Fund.

- Brown, R. (1997)** *Estimating Remittance Functions for Pacific Island Migrants*. World Development. 25:4, 613–626.
- de la Brière, B., Sadoulet, E., de Janvry, A. & Lambert, S. (2002)** *The roles of destination, gender, and household composition in explaining remittances: an analysis for the Dominican Sierra*. Journal of Development Economics. 68, 309–328.
- Castles, S. & Miller, M. J. (2009)** *The Age Of Migration. International Population Movements in the Modern World*. Neljäs pianos. (1. painos 1993) Palgrave Macmillan. Basingstoke
- Chami, R., Fullenkamp, C. & Jahjah, S. (2003)** *Are Immigrant Remittance Flows a Source of Capital for Development?* IMF Working Paper WP/03/189.
- Cheong, L. (2006)** *Foreword*. Teoksessa De Luna-Martinez, Endo, Barberis & Corrado (2006) *Germany-Serbia Remittance Corridor : Challenges of Establishing a Formal Money Transfer System*. Ebrary e-Books Collection.
- Chukanska, M. & Comini, D. (2012)** *EU remittances back on the increase in 2010. More than 70% of outflows sent to third countries*. Internet-sivuilta 9.12.2013. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-12-004/EN/KS-SF-12-004-EN.PDF>
- Curran, S. & Saguy, A. (2001)** *Migration and Cultural Change: A Role for Gender and Social Networks?* Journal of International Women’s Studies. 2:3, 54–77.
- Durand, J. (1988)** “*Los Migradólares: Cien Años de inversión en el medio rural.*” Argumentos: Estudios Críticos de la Sociedad. 5, 7–21.
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1999)** *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino. Tampere.
- Faist, T., Fauser, M. & Reisenauer, E. (2013)** *Transnational migration*. Polity Press. United Kingdom.
- FATF – Raportti. (2010)** *Money Laundering Through Money Remittance and Currency Exchange Providers*. Financial Action Task Force. European Council. MONEYVAL & FACT/OECD. Internet-sivuilta 24.01.2014. <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/typologies/RepTyp_MSBs_en.pdf>
- Formal vs. Informal Remittances – SSRC. (2009)** *Topic 4 – Formal vs. Informal Remittances*. The Social Science Research Council. Internet-sivuilta 22.01.2014. <<http://www.ssrc.org/publications/view/4297524A-B74F-DE11-AFAC-001CC477EC70/>>
- Freund, C. & Spatafora, N. (2005)** *Remittances: Transaction Costs, Determinants, and Informal Flows*. Maailmanpankki Policy Research Working Paper 3704.
- Funkhouser, E. (1995)** *Remittances from International Migration. A comparison of El Salvador and Nicaragua*. Review of Economics & Statistics. 77:1, 137–46.

Glick Schiller, N. (1997) *The situation of transnational studies*. *Identities: Global Studies in Culture and Power*. 4:2, 155–166.

Glossary: Migrant transfers – Euroopan Komissio. (2013) Eurostat. Internet-sivuilta 17.01.2014:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:Migrant_transfer>

Glossary: Workers remittance – Euroopan Komissio. (2013) Eurostat. Internet-sivuilta 3.12.2013.

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Glossary:Workers_remittance>

Goldring, L. (2004) *Family and Collective Remittances to Mexico: A Multi-dimensional Typology*. *Development and Change*. 35, 799–840.

Gorchakova, N. (2012) Conceptualisation of Transnational Remittances as Social Capital (re)Production - The Sase of the Somali Diaspora in Finland. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Guarnizo, L. E. (2006) *The Economics of Transnational Living*. *International Migration Review*. 37:3, 666–699.

de Haas, H. (2010) *Migration and development: A Theoretical Perspective*. *International Migration Review*. 44:1: 227–264.

Havolli, S. (2009) Determinants of Remittances: The case of Kosovo. Office of the Chief Economist Working Paper No. 3.

Hoddinott, J. (1992) *Modelling remittance flows in Kenya*, *Journal of African Economies*. 1:2, 206–232.

Hämeen-Anttila, J. (2004) *Islamin käsikirja*. Otava. Keuruu.

Ilmainensanakirja.fi. (2013) *Käännös sanalle remittance*. Internet-sivuilta 9.12.2013.

<http://ilmainensanakirja.fi/sanakirja_englanti-suomi/remittance>

International Dialogue on Migration – IOM. (2010) *Migration and Transnationalism: Opportunities and Challenges*. International Dialogue on Migration. Intersessional Workshop. Background paper. Internet-sivuilta 11.02.2014:

<http://www.iom.int/jahia/webdav/shared/shared/mainsite/microsites/IDM/workshops/migration_and_transnationalism_030910/background_paper_en.pdf>

International Migration 2013 – UNFPA. (2013) UN-Population Fund. Internet-sivuilta 19.12.2014.< <http://www.unfpa.org/resources/international-migration-2013-wall-chart>>

International Migration Outlook – OECD. (2006) *International Migrant Remittances and their Role in Development*. Internet-sivuilta 3.12.2013.

<<http://www.oecd.org/els/mig/38840502.pdf>>

International Transactions in Remittances – IMF. (2009) *International Transactions in Remittances – Guide for Compilers and Users*. International Monetary Fund. Internet-sivuilta 22.01.2014: <http://www.imf.org/external/np/sta/bop/2008/rcg/pdf/guide.pdf>

Johnson G. E & Whitelaw W. E. (1974) *Urban-Rural Income Transfers in Kenya: An Estimated-Remittances Function*. Economic Development and Cultural Change. **22:3**.

Joronen, T. (2012) *Maahanmuuttajien yrittäjyys Suomessa*. Helsingin kaupunki, Tietokeskus, Tutkimuksia 2012. Internet-sivuilta 1.12.2013. <http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/12_11_19_Tutkimuksia_2_Joronen.pdf>

Kappus, K. D. (2006) *Transnationalism and remittances: A Tale of Two Cities*. Internet-sivuilta 22.04.2013 <<http://www.illimitable.us/schoolwork/transnationalismandremittances.pdf>>

Key Migration Terms – IOM. (2011) International Organization for Migration. Internet-sivuilta 11.11.2013. <<http://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/about-migration/key-migration-terms-1.html>>

Kiintiöpakolaiset – Maahanmuuttovirasto. (2013) Maahanmuuttovirasto. Internet-sivuilta 21.11.2014. <http://www.migri.fi/turvapaikka_suomesta/kiintiopakolaiset>

Kivisto, P. (2010) *Theorizing transnational immigration: a critical review of current efforts*. Ethnic and Racial Studies. 24:4, 549–577.

Kotouttamisen kokonaiskatsaus. (2013) Työ- ja elinkeinoministeriö. TEM-raportteja 38/2013. Työllisyys- ja yrittäjyysosasto. Ramboll Management Consulting. Internet-sivuilta 1.12.2013. <http://www.tem.fi/files/37758/TEMrap_38_2013_web_23102013.pdf>

Koskela, R. (2012) *Maahanmuuttajien sosiaaliset suhteet transnationaalisuuden näkökulmasta – tapaustutkimus Helsingin Hämeentieltä*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Levitt, P. (1998) *Social remittances: Migration Driven Local-Level Forms of Cultural Diffusion*. International Migration review. 32:4.

Levitt, P. & Laworsky, N. (2007) *Transnational Migration Studies: Past Developments and Future Trends*. Annual Review of Sociology. 33, 129–156

Levitt, P. & Lamba-Nieves, D. (2011) *Social Remittances Revisited*. Journal of Ethnic and Migration Studies. 37:1, 1–22.

Liang, Z., Li, J. & Ma, Z. (2013) *Migration and Remittances*. Asian Population Studies. 9:2, 124–141.

- Lianos, P. (1997)** *Factors Determining Migrant Remittances: The Case of Greece*. International Migration Review. 31:1, 72–87.
- Lillard, L. & Willis, R. (1997)** *Motives for Intergenerational Transfers: Evidence from Malaysia*. The Demography of Aging. 34: 1, 115–134.
- Lindley, A. (2007)** *Early Morning Phonecall: Remittances From a Refugee Diaspora*. Working Paper No. 47, Centre on Migration, Policy and Society (COMPAS), University of Oxford.
- Lovio, I. (2013)** Transnationalism, Remittances and Asymmetries. Multi-local Family Ties of Senegambian Migrants in Finland. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Lucas, R. & Stark, O. (1985)** *Motivations to Remit: Evidence from Botswana*. Journal of Political Economy. 93:5.
- Lucassen, L. (2006)** *Is Transnationalism Compatible with Assimilation? Examples from Western Europe since 1850*. Instituts für Migrationsforschung und Interkulturelle Studien (IMIS) der Universität Osnabrück. 24.04.2014 Internet-sivuilta. <<http://www.imis.uni-osnabrueck.de/pdf/files/imis29.pdf>>
- Maahanmuuton tulevaisuus 2020. (2012)** Sisäasiainministeriö Internet-sivuilta 28.11.2013. <http://www.intermin.fi/download/39676_Tyoryhman_ehdotus_30.1.pdf>
- Maahanmuuton vuosikatsaus. (2012)** Väestö syntymävaltion mukaan. Sisäasiainministeriö. Internet-sivuilta 18.11.2013. <http://www.migri.fi/download/43811_43667_Maahanmuuton_tilastokatsaus2012_web.pdf?38b2e4b3686cd088>
- Maahanmuuttajien kotouttaminen. (2013)** Työ- ja elinkeinoministeriö. Internet-sivuilta 27.11.2013. <http://www.tem.fi/tyo/maahanmuuttajien_kotouttaminen>
- Maahanmuuttajien määrä. (2014)** Väestöliitto. Internet-sivuilta 18.11.2013. <http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja-ja-linkkejä/tilastotietoa/maahanmuuttajat/maahanmuuttajien-maara/>
- Maahanmuutto ja maahanmuutto politiikka. (2013)** Sisäasiainministeriö. Internet-sivuilta 27.11.2013. <<http://www.intermin.fi/fi/maahanmuutto>>
- Markley, E. (2011)** *Social remittances and Social Capital: Values and practices of Transnational Social Space*. Quality of Life (1018-0389) / Calitatea Vietii. 22:4, 365.
- Mason, J. (1996)** *Qualitative researching*. Sage Publications. Lontoo.
- Migration and Development Brief. (2014)** *Migration and Remittances: Recent Developments and Outlook* Special Topic: Forced Migration*. Maailmanpankki. Migration and Remittances Team, Development Prospects Group. Internet-sivuilta 20.11.2014. <<http://siteresources.worldbank.org/INTPROSPECTS/Resources/334934-1288990760745/MigrationandDevelopmentBrief23.pdf>>

- Migration and Remittances Factbook 2011. (2011)** Maailmanpankki. Internet-sivuilta 21.11.2014. <<http://data.worldbank.org/data-catalog/migration-and-remittances>>
- Myrskylä, P. (2010)** *Maahanmuutossa suuria vuosivaihteluja*. Tilastokeskus. Tieto&trendit- 4-5/2010. Internet-sivuilta 18.11.2013. <http://www.stat.fi/artikkelit/2010/art_2010-07-09_001.html?s=0>
- Norokorpi, K. (2011)** *Liian pieni palkka - nämä työt eivät sovi ulkomaalaisille*. Taloussanomat. Internet-sivuilta 17.10.2014. <<http://www.taloussanomat.fi/tyomarkkinat/2011/10/23/liian-pieni-palkka-nama-tyot-eivat-sovi-ulkomaalaiselle/201115281/12>>
- Orozco , M., Lowell, L. & Schneider, J. (2006)** *Gender-Specific Determinants of Remittances: Differences in Structure and Motivation*. Report to the World Bank Group Gender and Development Group, PREM. Internet-sivuilta 28.03.2014. <<http://siteresources.worldbank.org/INTGENDER/Resources/Session2Orozcoetal.pdf>>
- Osaki, K. (2003)** *Migrant Remittance in Thailand: Economic Necessity or Social Norm?* Journal of Population Research. 20:2, 203–222.
- Pérez-Armendáriz, C. & Crow, D. (2009)** *Do migrants Remit Democracy? International Migration, Political Beliefs and Behavior in Mexico*. Comparative Political Studies. 43:1, 119–148.
- Poirine, B. (1997)** *A theory of Remittances as an Implicit Family Loan Arrangement*. World Development. 25:4, 583–611.
- Rapoport, H. & Docquier, F. (2006)** *The Economic of Migrants ´remittances*. Handbook of the Economics of Giving, Altruism and Reciprocity. 1, 1135–98.
- Ratha, D. (2013)** *The impact of remittances on economic growth and poverty reduction*. Migration Policy Institute. Policy Brief. 8.
- Refugee Figures – UNHCR. (2013)** United Nations High Commission for Refugees. Internet-sivuilta 9.12.2013. <<http://www.unhcr.org/pages/49c3646c1d.html>>
- Regmi, G. & Tisdell, C. (2002)** *Remitting Behaviour of Nepalese Rural-to-Urban Migrants: Implications for Theory and Policy*. The Journal of Development Studies. 38:3, 76–94.
- Rempel, H. & Lobdell, R. (1978)** *"The Role of Urban-to-Rural Remittances in Rural Development."* Journal of Development Studies. 14, 324–41.
- Rosenzweig, M. (1988)** *Risk, Implicit Contracts and the Family in Rural Areas of Low-Income Countries*. The Economic Journal. 98:393, 1148–1170.
- Sanakirja.org. (2013)** Käännös sanalle remittance. Internet-sivuilta 9.12.2013. <<http://www.sanakirja.org/search.php?id=194309&l2=17>>

Stark, O. (1991) *Migration in LDC's: Risk, Remittance and the Family*. *Finance & Development*. 28:4, 39–41.

Stark, O. & Bloom, D. (1985) *The New Economics of Labour Migration*. *Economic Development and Cultural Change*. 75:2, 173.

Stark, O. & Lucas, R. (1988) *Migration, Remittance and the Family*. *Economic development and cultural change*. 36, 465–481.

Tapanainen, M. (2012) *Maahanmuuttajien suuret tulot*. *Maailmankuvalehti* 2/2012. Internet-sivuilta 2.12.2013. <<http://www.maailmankuvalehti.fi/artikkelit/10924>>

Toimeentuloedellytys – Maahanmuuttovirasto. (2013) *Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että toimeentulosi on turvattu*. Internet-sivuilta 30.11.2013. <http://www.migri.fi/perheenjsenen_luokse_suomeen/toimeentuloedellytys>

Towards Human Resilience – UNPD. (2011) *Sustaining MDG Progress in an Age of Economic Uncertainty. Poverty reduction*. United Nations Development Programme. Internet-sivuilta 21.11.2014.

<http://www.undp.org/content/dam/undp/library/Poverty%20Reduction/Towards_SustainingMDG_Web1005.pdf>

Tilastokeskus – Työssäkäynti. (2013) *Joka viides toimistosiivooja ulkomaista syntyperää 2011*. Suomen virallinen tilasto Internet-sivuilta 30.11.2013. <http://tilastokeskus.fi/til/tyokay/2011/04/tyokay_2011_04_2013-11-06_tie_001_fi.html>

Tilastokeskus – Työvoimatutkimus. (2013) *Työllisiä 43 000 ja työttömiä 10 000 vähemmän kuin vuosi sitten*. Tilastokeskus- Suomen virallinen tilasto. Internet-sivuilta 28.11.2013. <http://www.stat.fi/til/tyti/2013/07/tyti_2013_07_2013-08-20_tie_001_fi.html>

Trans-nationalism – UNESCO. (2014) *Trans-nationalism*. United Nations educational, scientific and cultural organization. Internet-sivuilta 27.04.2014

<<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/trans-nationalism/>>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi. Helsinki

Ulkomaalaisen maahantuloluvat – Ulkoasiainministeriö. (2013) *Oleskelulupa*. Internet-sivuilta 30.11.2013.

<<http://formin.finland.fi/Public/default.aspx?nodeid=15721&contentlan=1&culture=fi-FI>>

Valtion kotouttamisohjelma. (2012) *Hallituksen painopisteet vuosille 2012 – 2015*. Työ- ja elinkeinoministeriö. Internet-sivuilta 28.11.2013

<http://www.tem.fi/files/33350/Valtion_kotouttamisohjelma_vuosille_2012-2015_1.6.2012_2.pdf>

VanWey, L. (2007) *The Power of Home – Remittances to families and communities*. 123–145. Teoksessa: Pozo, S. (2007) *Immigrants and Their International Monetary Flows*. Ebrary e-Book Collection.

Vertovec, S. (1999) *Conceiving and researching transnationalism*. *Ethnic and Racial Studies*. 22:2 , 1–25.

Vertovec, S. (2001) *Transnationalism and Identity*. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 2:4, 573–582.

Vertovec, S. (2003) *Trends and impacts on Migrant Transnationalism*. Centre on Migration, Policy and Society Working Paper No. 3, University of Oxford, 2004. Internet-sivulta 2.4.2014. <<http://www.cedir.fr/cedir2/wp-content/uploads/2012/07/VERTOVEC-Stephen-Migrant-Transnationalism-and-Modes-of-Transformation.pdf>>

Vertovec, S. (2009) *Transnationalism*. Routledge. New York.

Warnecke, A (toim.), Guglielmo, M., Mezzetti, P. & Otieno Ong'ayo, A.(2010) *A Diaspora and Peace . A Comparative Assessment of Somali and Ethiopian Communities in Europe*. Diaspeace, working paper no. 2.Bonn International Center for Conversion Internet-sivulta 15.01.2014 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/36876/DIASPEACE_WP2.pdf?sequence=1>

World Development Indicators – Maailmanpankki. (2014) *How do you define remittances*. Internet-sivulta 19.11.2014. <<https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/114950-how-do-you-define-remittances>>

World Migration Report – IOM. (2013) *World Migration report 2013 –Migrant well-being and development*. International Organization for Migration Internet-sivulta 9.12.2013. <<http://www.iom.int/cms/wmr2013>>

Yang, D. (2011) *Migrant Remittances*. *The Journal of Economic Perspectives*.25:3, 129–151.

Alkuperäislähteet

Haastattelu 1, Thaimaa, Nainen, toukokuu 2014

Haastattelu 2, Indonesia, Nainen, toukokuu 2014

Haastattelu 3, Pakistan, Nainen, toukokuu 2014

Haastattelu 4, Pakistan, Mies, toukokuu2014

Haastattelu 5, Syyria, Nainen, heinäkuu 2014

Haastattelu, 6 Indonesia, Nainen, heinäkuu 2014

Haastattelu, 7 Ghana, Mies, heinäkuu 2014

LIITE 1

Suomenkielinen haastattelurunko

1. Voisitteko kertoa omasta taustastanne?

Missä synnyitte?
Milloin synnyitte?
Mitä teitte ennen Suomeen tuloa?

2. Voisitteko kertoa muutostanne Suomeen?

Milloin olette muuttanut Suomeen?
Miten olette muuttanut Suomeen?
Miksi olette muuttanut Suomeen?
Miten olette päättänyt muuttaa Suomeen?
Millaiset asiat vaikuttivat muuttopäätökseen?
Muutitteko Suomeen yksin? Perheen/ystävien kanssa?

3. Keitä teille tärkeitä perheenjäseniä, sukulaisia tai tuttuja kotimaassanne asuu nykyään? Entä muualla?

4. Voisitteko kertoa jotakin kotimaassanne asuvasta perheestänne?

Keitä perheenjäseniänne kotimaassanne asuu nykyään?
Asuuko heidän kanssaan lapsia?
Asuvatko sisarenne tai veljenne kotimaassanne?
Jos eivät niin missä he asuvat?
Mitä perheenjäsenenne kotimaassa tekevät?
Omistavatko perheenjäsenenne tai te kotimaassanne asunnon/maata/sijoituksia?

5. Onko teillä perheenjäseniä tai sukulaisia Suomessa? Voisitteko kertoa jotakin perheestänne Suomessa?

Keitä perheeseenne kuuluu?
Onko teillä lapsia?
Mitä perheenjäsenenne tekevät?
Missä perheenjäsenenne asuvat?

6. Mitä teette tällä hetkellä? Oletteko töissä? Opiskeletteko? Voisitteko kertoa tästä jotain?

Missä olette töissä/opiskelette?
Mitä teette työksenne?
Vastaako työnne koulutustanne?
Oliko teidän helppo/vaikea löytää töitä?
Miten pitkään olette ollut töissä?
Mitä mieltä olette tuloistanne?
Onko maahanmuuttajien mielestänne vaikea/helppo löytää töitä Suomesta? Miksi?

7. Kuinka koette sopeutuneenne Suomeen?

Viihdyttekö Suomessa?
Onko teillä ollut ongelmia Suomessa? Millaisia?

8. Pidättekö yhteyttä kotimaassa asuviin perheenjäseniin/ystäviin/sukulaisiin?

Keihin kotimaassanne pidätte yhteyttä ja millä tavoin?
Kuinka usein olette yhteydessä heihin?
Millaisia välineitä/väyliä/laitteita käytätte yhteydenpitoon?
Onko yhteydenpito vähentynyt/pysynyt samana/lisääntynyt ajan kuluessa?
Vierailletteko kotimaassanne?

9. Onko kotiinlähetysilmiö teille tuttu?

Tiedättekö ihmisiä, jotka lähettävät kotiinlähetystyksiä?
Mitä ajattelette kotiinlähetystyksistä?

10. Oletteko lähettänyt tavaroita tai rahaa kotimaahanne? Voisitteko kertoa tästä hieman?

Kenelle olette lähettänyt/lähetätte kotiinlähetystyksiä?
Miksi olette lähettänyt kotiinlähetystyksiä juuri näille henkilöille?
Millaisia asioita/tavaroita olette lähettänyt?
Lähetättekö rahaa/tavaroita kotimaahanne?
Miten lähetätte kotiinlähetystyksiä?
Miten usein lähetätte kotiinlähetystyksiä?
Miten paljon lähetätte kotiinlähetystyksiä?
Vaihtelee rahalähetysten summa?
Oletteko lähettänyt rahaa kotimaahanne koko Suomessa asumisenne aikana?
Onko rahan lähettäminen lisääntynyt/ vähentynyt ajan kuluessa?
Oletteko lähettänyt kotiinlähetystyksiä yhdessä muiden henkilöiden kanssa/ryhmässä?
Oletteko kuullut ryhmässä kotiinlähetystyksenistä?

11. Voisitteko kertoa, kuinka kotiinlähetysten lähettäminen tapahtuu konkreettisesti?

Miten kotiinlähetysten lähettäminen tapahtuu?
Miten lähetätte rahaa?
Miten lähetätte tavaroita?
Millaisia eroja rahan ja tavaroiden lähettämisessä on?
Kuka on perheessänne vastuussa kotiinlähetysten lähettämisestä?
Kuka hoitaa lähettämisen käytännössä?
Vietetkö vieraillessanne kotimaassanne sinne rahaa/tavaroita/tuliasia?

12. Miksi lähetätte kotiinlähetystyksiä?

Uskotteko, että kotiinlähetystyksillä on tekemistä kotimaanne kulttuurin kanssa?
Lähetävätkö muut tuntemanne ihmiset kotiinlähetystyksiä? Ketkä?
Miksi uskotte, että muut ihmiset, joiden tiedätte lähettävän kotiinlähetystyksiä, lähettävät niitä?

13. Miten kotiinlähetysten lähettäminen vaikuttaa elämäänne Suomessa?

14. Jos ette lähettäisi rahaa kotimaahanne, mihin käyttäisitte rahat?

15. Miltä teistä tuntuu lähettää kotiinlähetyksiä?

Kuinka tarpeellisena/tärkeänä pidätte kotiinlähetyksen lähettämistä?

Uskotteko, että lähetyksen vastaanottaja pärjäisi ilman lähetyksiä?

Koetteko kotiinlähetyksen lähettämisen velvollisuutena?

Mitä tapahtuu, jos ette pysty lähettämään kotiinlähetyksiä?

16. Keskusteletteko rahalähetyksistä vastaanottajan kanssa?

17. Mitä muita tuloja lähetyksen vastaanottajilla on?

Ovatko nämä tulot säännöllisiä?

18. Tiedättekö mihin lähettämänne rahat käytetään? Voisitko kertoa tästä hieman?

Mihin kotiinlähetykset käytetään?

Mitä mieltä olette rahan kulutuksesta?

Keskusteletteko rahan kulutuksesta?

Onko teillä mahdollisuus vaikuttaa siihen, mihin rahat käytetään?

19. Mitä tulevaisuudensuunnitelmia ja tavoitteita teillä on?

Mitä tavoitteita teillä on elämässänne?

Mitä haluaisitte tehdä 5 vuoden/10 vuoden kuluttua?

Suunnitteletteko/mietittekö paluumuuttamista kotimaahanne? Miksi? Milloin?

20 Vaikuttaako kotiinlähetyksen lähettäminen tulevaisuuden suunnitelmiinne?

Millä tavalla kotiinlähettäminen vaikuttaa suunnitelmiinne?

Mitä mieltä olette tästä?

LIITE 2

Englanninkielinen haastattelu

1. Could you tell me something about your background?

Where were you born?

When were you born?

What did you do before you moved to Finland?

2. Could you tell me about your migration to Finland?

When did you move to Finland?

How did you move to Finland?

Why did you move to Finland?

How did you make the decision to move to Finland?

What kind of things affected your decision-making?

Did you move to Finland alone? With family/friends?

3. Do you have important people for you living in your home country? Who? What about elsewhere?

4. Could you tell me something about your family living in your home country?

Do you have family living in your home country? Who?

Do they have children living with them?

Do your brothers and sisters live in your home country? If not, where?

What do your family members do in your home country?

Do you or your family members own property or land in your home country?

Do you or your family members own apartments/land/investments in your home country?

5. Do you have family members or relatives living in Finland? Could you tell me something about them?

Who are part of your family?

Do you have children?

What do your family members do (for a living)?

Where do your family members live?

6. What do you do at the moment? Are you working? Studying? Could you tell me something about this?

Where do you work/study?

What do you do at work?

Does your job correspond to your education?

Was it easy/difficult for you to find work?

How long have you worked/worked there?

What do you think about your income?

Do you think it is hard/easy for immigrants to find work in Finland? Why?

7. How well do you feel you have adjusted/oriented to live in Finland? Why/why not?

How have you settled into Finland?

Have you had any problems? What kind of problems?

8. Do you communicate with family members/friends/relatives living in your home country?

With whom do you communicate ? How do you communicate?

How often do you communicate with them?

What kind of channels/technologies/devices do you use to communicate?

Has your communication stayed the same/lessened/increased during your stay in Finland?

Do you visit your home country?

9. Have you heard about this remittance phenomenon?

Do you know many people who remit?

What do you think about this phenomenon?

10. Have you ever remitted (money, goods etc)? Could you tell me something about this?

To whom have you remitted/ do you remit?

Why to those people?

What kind of things have you remitted?

Do you send money/goods as remittances?

How do you send the remittances?

How often do you remit?

How much do you remit?

Does the amount of remittance vary?

Have you remitted the entire time you have lived in Finland?

Has your remitting increased/decreased/stayed the same?

Have you ever sent remittances as part of a group?

Have you heard about the phenomenon where people remit as a group?

11. Could you tell me step by step how the remitting happens?

How do you remit?

How do you send money?

How do you send goods?

What differences are there between sending money and goods?

Who is responsible for remitting in your family?

Who takes care of sending the remittances?

Do you ever bring money/goods/souvenirs when you visit your home country?

12. Why do you remit?

Do you think remitting has to do with the culture in your home country?

Do other people that you know send remittances? Who?

Why do you think the other people whom you know to send remittances do this?

13. How does remitting affect your live in Finland?

14. How would you spend the money if you did not remit it?

15. How do you feel about remitting?

How important/necessary do you think it is for you to remit?

Do you think the recipient could cope without the remittances?

Do you think remitting is a responsibility of yours?

What happens if you cannot send remittances?

16. Do you ever discuss remittances with the recipients?

17. What other income do the people whom you remit to have?

18. Do you know how the remittances you send are spent? Could you tell me something about this?

What is bought with the remittances?

What do you think about this?

Do you discuss the usage of remittances?

Do you have the possibility to influence the usage of remittances?

19. What kinds of plans do you have for the future?

What kind of goals do you have in life?

What would you like to do in 5/10 years?

Do you think about moving back to your home country?

20. Does remitting affect your future plans?

How does remitting affect your future plans?

How do you feel about this?

LIITE 3

Haastattelut	⇒ Koodit ⇒	Ylkäluokat (alaluvut)	Pääluokat
H A A S T A T E L L A V I E N S I T A T I T	Muutto Suomeen	Muutto kotimaasta Suomeen	Elämä Suomessa
	Perhe Suomessa		
	Sopeutuminen Suomeen		
	Ongelmat Suomessa		
	Muissa maissa asuminen		
	Miksi Suomeen	Motivaatiotekijät Suomeen muutolle	
	Työt Suomessa	Työt ja opinnot Suomessa	
	Tuet		
	Opiskelu Suomessa		
	Kieliasiat		
	Opiskelu kotimaassa	Työt ja opiskelut kotimaassa	Elämä kotimaassa
	Työt kotimaassa		
	Perhe kotimaassa	Perhe kotimaassa	
	Lapsuus kotimaassa		
	Elintaso kotimaassa		
	Kehen/Kenelle yhteyttä	Yhteydenpidon kohde ja aika	Yhteydenpito
	Milloin yhteyttä		
	Millä tavoin yhteyttä	Yhteydenpidon muodot	
Vierailut	Vierailut kotimaassa		
Milloin lähetetään	Haastateltavien motiivit lähettää	Kotiinlähetykset	
Miksi lähetetään			
Mitä/miten paljon lähetetään	Mitä Suomesta lähetetään		
Lähetysväylä	Miten kotiinlähetykset lähetetään		
Keskustelut lähetyksistä	Keskustelut lähetyksistä vastaanottajan kanssa		
Mihin rahat käytetään			
Zakat-lähetykset	Kenelle kotiinlähetystyksiä lähetetään		
Kenelle lähetetään			
Perheenjäsenten lähetykset			
Ryhmässä lähettäminen	Ryhmälähetykset		
Lähtämisen vaikutus elämään	Lähtämisen vaikutukset elämään		
Vaikeudet lähettämisessä			
Jos ei lähettäisi			
Suunnitelmat tulevaisuudelle	Kotiinlähetysten lähettämisen vaikutus tulevaisuudensuunnitelmiin	Tulevaisuus	
Tulevaisuuden lähettäminen			
Muuton suunnittelu	Muuttosuunnitelmat		